

Про Стратегію регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року

Керуючись законами України „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про місцеві державні адміністрації”, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 „Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки”, ураховуючи висновки й рекомендації постійної комісії обласної ради з питань соціально-економічного розвитку області, бюджету та фінансів, обласна рада **в и р і ш и л а**:

1. Затвердити Стратегію регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, далі – Стратегія, (додаток 1).

2. Затвердити План реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року на 2021 – 2023 роки (додаток 2).

3. Рекомендувати органам місцевого самоврядування області забезпечити приведення місцевих стратегій розвитку відповідно до Стратегії.

4. Рекомендувати структурним підрозділам облдержадміністрації – замовникам програм привести чинні та проекти нових регіональних цільових програм відповідно до пріоритетів та операційних цілей Стратегії.

5. Координацію роботи щодо виконання цього рішення покласти на департамент економічного розвитку облдержадміністрації, контроль – на постійну комісію обласної ради з питань соціально-економічного розвитку області, бюджету та фінансів.

Голова обласної ради

С. ОЛІЙНИК

м. Дніпро
№ 624-24/VIІ
07.08.2020 р

Додаток 1
до рішення обласної ради

СТРАТЕГІЯ
регіонального розвитку Дніпропетровської області
на період до 2027 року

м. Дніпро
2020 рік

ВСТУП

Сьогодні в Україні, як і в будь-яких цивілізованих країнах з ринковою економікою та розвиненим самоврядуванням, основна відповідальність за рівень задоволення ключових життєвих потреб та якість життя мешканців кожної території покладається як на органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що розташовані на ній, так і на саме населення територіальних громад, яке там мешкає. Системним інструментом реалізації такої відповідальності є стратегічне планування розвитку території, що обумовлює необхідність розроблення відповідної стратегії та ефективного управління ходом її реалізації.

У сучасних умовах реформ та динамічних змін, що відбуваються сьогодні практично в усіх сферах соціально-економічного та політичного життя в Україні, роль стратегічного планування регіонального розвитку зростає і зумовлюється такими факторами:

зміни зовнішнього оточення регіону, тобто зміни, що „насуваються” ззовні і впливають на середовище, в якому безпосередньо відбувається життєдіяльність та розвиток його населення. У сучасних умовах однією з передумов успішного управління на регіональному рівні є постійний моніторинг таких змін та динамічне забезпечення балансу внутрішніх сильних та слабких сторін із зовнішнім оточенням;

вимоги щодо підвищення результативності та ефективності публічного управління, що висувуються виборцями на регіональному та місцевому рівнях, вимагають переорієнтації на нові моделі управління, що зумовлює необхідність чіткого цілепокладання та розроблення комплексного портфеля проєктів для досягнення стратегічних цілей;

можливість самостійного ухвалення рішень стосовно стратегічного вибору шляхів розвитку місцевих суб'єктів суспільного управління в умовах децентралізації, яка виникла з наданням самостійності об'єднаним територіальним громадам, викликала необхідність чіткого кореспондування із переліком стратегічних пріоритетів (або стратегічних цілей) вищого рівня, у першу чергу, регіонального, що забезпечує паритетність (максимальне врахування всіх інтересів) під час розроблення та реалізації відповідної стратегії розвитку;

потреба в активізації інноваційної діяльності та запровадженні ефективних і водночас „м'яких” управлінських технологій за умов відкритості, прозорості, підзвітності та підконтрольності влади громадськості.

У сучасних умовах реформ як ніколи потрібне планування, що ґрунтується на якісно новій методологічній базі, зокрема впровадженні смарт-спеціалізації, яка передбачає інноваційний розвиток пріоритетних видів економічної діяльності регіону та трансформацію секторів економіки у більш ефективні, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону,

щільний контакт із громадськістю, використовує нові інструменти досягнення цілей і вимагає високопрофесійної підготовки управлінців та залучення до розроблення та реалізації стратегії експертів-професіоналів.

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ

Стратегічне планування регіонального розвитку стає нормою сучасного публічного управління. Розроблення й реалізація стратегії регіонального розвитку є дієвим засобом зміцнення позицій регіону не тільки на вітчизняних, а й на міжнародних ринках товарів та послуг, ефективним інструментом забезпечення зростання регіону за умов більш ефективного використання унікального потенціалу і конкурентних переваг його території та отримання від цього підвищених благ для мешканців усіх без винятку населених пунктів, що на ній розташовані.

Виявлення конкурентних переваг території та максимально публічне представлення їх потенційним інвесторам є одним із найважливіших завдань кожної стратегії регіонального розвитку. Під час розроблення цієї стратегії ми виходимо з того, що наша стратегія має бути унікальною, вона має враховувати специфічні особливості території області. Кожна територія, кожен регіон мають своє ресурсне забезпечення, свій природно-географічний, ландшафтний, рекреаційний, історико-культурний потенціал, свою етнографічну та ментальну культуру та можливості розвитку, які й обумовлюють „фокус” стратегії, що розроблюється.

Якісно написана стратегія надає інвестору корисну й систематизовану інформацію щодо можливих проєктів, попиту, існуючих ринків та вільних ринкових ніш, потенційних прибутків та витрат, ризиків для створення чи розширення бізнесу. Затвердження розробленої стратегії рішенням обласної ради є свідченням прихильності органу влади до прозорості політики, налагодження взаємовигідних дій заінтересованих сторін.

Методологією розроблення Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року (далі – Стратегія) передбачено застосування комплексного, інноваційного підходу, який полягає не тільки в обов’язковому дотриманні новітніх нормативних документів у сфері стратегічного планування регіонального розвитку, які передбачають формування основних положень Стратегії на засадах смарт-спеціалізації, а й в інкорпоруванні результатів сучасних реформ, зокрема у сфері децентралізації, реформування місцевого самоврядування та створення об’єднаних територіальних громад, до процесу визначення основних проблем регіонального розвитку та формування системи стратегічних цілей (пріоритетів) розвитку.

В основу методології стратегічної діяльності органів державного управління в області покладено концепцію сталого розвитку, яка передбачає

дотримання балансу економічних, соціальних та екологічних факторів розвитку.

Передбачається також, що для забезпечення інноваційної спрямованості Стратегії буде застосовано кластерний підхід, який сприяє переходу регіональної економіки на інноваційну модель розвитку та формуванню якісно кращого інвестиційного середовища як у самому регіоні, так і у країні в цілому, та проблемно-орієнтований підхід. Для реалізації останнього з результатів SWOT-аналізу, який виконується для області в цілому, обираються й адаптуються для кожної стратегічної цілі релевантні аспекти SWOT-аналізу, на підставі чого формулюються проблеми, що мають бути розв'язані реалізацією відповідної стратегічної цілі. Це дозволяє уникнути перевантаженості підсумкового документа аналітичними матеріалами (так званого „паралічу” аналізом).

Обрана методологія розроблення Стратегії забезпечує системну формалізацію дій для керованого переходу від існуючого стану (існуючої соціально-економічної ситуації в області) до бажаного й реально можливого стану згідно із сформованим стратегічним баченням та його декомпозицією до рівня конкретних проектів, яка здійснюється на підставі вимог щодо процесу розроблення стратегій регіонального розвитку, затверджених у зазначених нижче нормативних документах.

Дніпропетровська область активно включилася до розроблення свого стратегічного плану розвитку на засадах смарт-спеціалізації. Починаючи з 2015 року вимоги щодо смарт-спеціалізації були затверджені на державному рівні відповідними постановами Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 931 „Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів” та від 11 листопада 2015 року № 932 „Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів”.

Згідно з Методикою розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженою наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79, упровадження смарт-спеціалізації у стратегічне планування розвитку регіону здійснюється з метою: забезпечення сталого розвитку регіону; підвищення ефективності управління інноваційними процесами у регіоні; створення сприятливого середовища для інноваційної діяльності; підвищення рівня інноваційної та інвестиційної активності регіону. Такий підхід до розроблення регіональних стратегій є визнаним і широко апробованим у Європейському Союзі – у 12 країнах на

регіональному та національному рівнях розроблено понад 120 стратегій на основі смарт-спеціалізації.

Розроблення цієї Стратегії розвитку, а також проведення моніторингу та оцінки результативності її реалізації здійснюється з урахуванням вимог Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку” від 20 березня 2018 року № 2354-VIII. Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження стратегічних документів.

Стратегія є логічним продовженням попередньої стратегії розвитку області (до 2020 року), що забезпечує спадковість стратегічного управління у регіоні.

Для визначення основних проблем розвитку області та побудови системи стратегічних цілей (пріоритетів) окрім таких традиційно застосовуваних інструментів як SWOT-аналіз та класичні соціологічні дослідження (опитування мешканців та підприємців території області) під час роботи над Стратегією використано інтегровані результати розроблення стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад (станом на 01 вересня 2019 року в області їх 62). Під час стратегічного планування їх розвитку на період до 2022 – 2023 років у всіх укрупнених громадах проведено анкетування мешканців та підприємців (по кожній громаді оброблено від 250 до 350 анкет), за результатами якого визначено ключові проблеми для кожної об'єднаної територіальної громади, на базі яких і формувалися стратегічні пріоритети їх подальшого розвитку. Було опитано понад 500 респондентів від міського населення області.

Крім традиційних анкетувань, проведено експертне опитування 108 осіб – спеціалістів високої кваліфікації (державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, лідери громадської думки), під час якого використано метод експертних оцінок (визначення кількісної характеристики якостей шляхом опитування та максимальної об'єктивізації їх відповідей за допомогою сучасних математичних методів та засобів, які виключають випадкові судження).

Для координації робіт із розроблення Стратегії сформовано Керуючий комітет, здійснено формування робочої групи та затверджено склад експертних груп, які сформовано за змішаним принципом, тобто до груп увійшли: представники центральних та місцевих органів виконавчої влади, міські голови, депутати, представники комунальних підприємств, громадських та інших організацій, бізнесових кіл, зовнішні експерти-консультанти.

Методологією передбачено обов'язкове громадське обговорення проекту остаточного документа Стратегії. Для цього готується презентаційний варіант Стратегії та здійснюється його широке оприлюднення на території області (офіційний вебсайт облдержадміністрації, преса, телебачення, громадське обговорення, організація круглих столів,

спільних засідань Керуючого комітету та робочої групи тощо). Після отримання зворотного зв'язку здійснюється остаточне коригування Стратегії (у разі необхідності), схвалення на засіданні Керуючого комітету та подання на розгляд депутатів обласної ради для подальшого затвердження.

Важливим чинником становлення в Україні цивілізованого публічного управління є дотримання принципу субсидіарності, згідно з яким самоврядування розглядається як тип соціальної організації, де людина, спільнота чи соціальна група, маючи певні обов'язки, отримують ще й можливості самостійного забезпечення свого життя. Державне втручання у самоврядування здійснюється лише у необхідних випадках і межах, і на цій основі досягається баланс між свободою та відповідальністю в управлінні територіальними громадами. З позицій цієї Стратегії визначальним є те, що субсидіарність передбачає, що на більш високий рівень публічного управління (регіональне управління) покладається здійснення суспільно значущих функцій винятково у випадках, коли їх належна та ефективна реалізація є неможливою на нижчих рівнях (місцеве самоврядування).

З метою розроблення Стратегії робочою та експертними групами проведені такі роботи:

- збирання первинної інформації робочою групою, її оброблення експертами та опрацювання первинного переліку проблем розвитку області; проведення узагальненого (на макрорівні всієї області) SWOT-аналізу;

- проведення діагностики й аналізу ситуації членами робочої та експертних груп і формування проблематики розвитку: формування актуалізованого описового матеріалу за сферою відповідальності члена групи; надання стислих результатів аналізу ситуації, які можуть бути обґрунтуванням визначених проблем розвитку; формування 3 – 5 значущих проблем розвитку у сфері власної відповідальності та рейтингування проблем; формулювання ключових слів (висловів), які потенційно характеризують майбутнє області і можуть увійти до формулювання місії та стратегічного бачення (з урахуванням матеріалів аналізу попереднього стратегічного плану до 2020 року, аналізу ситуації та виявлених проблем, побажань й очікувань населення, власної експертної оцінки);

- формування експертами сценаріїв стосовно перспектив розвитку області, обговорення у групах та здійснення обґрунтованого вибору базового сценарію;

- формування експертами вихідного варіанту стратегічного вибору області, що відображено у формулюванні її місії та стратегічного бачення;

- формування експертами цільового блоку Стратегії на основі декомпозиції стратегічного бачення до рівня конкретних завдань (проектів), а саме: визначення системи стратегічних та оперативних цілей, комплексне обґрунтування смарт-спеціалізації регіону, формування переліку завдань до кожної оперативної цілі;

- формування проектного блоку Стратегії – формування матриці проектних ідей із виходом на перелік конкретних проектів регіонального

розвитку, розроблення паспортів (концепцій) проєктів для I часового горизонту реалізації Стратегії (2021 – 2023 роки);

регулярне проведення обговорень (мозкових штурмів) серед членів робочої та експертних груп щодо: коректності вибору базового сценарію (з огляду на відповідність ситуації в області регіональним, національним і глобальним тенденціям розвитку); формулювання місії (відповідність сценарію, повнота і коректність формулювання, редакція тексту); формулювання стратегічного бачення (відповідність сценарію і місії, повнота і коректність формулювання, редакція тексту); системи стратегічних цілей (пріоритетів) (відповідність місії та стратегічному баченню, повнота переліку і коректність формулювання, редакція тексту); набору проєктів із реалізації стратегічних пріоритетів (з огляду на: доцільність включення проєкту до Стратегії; відповідність стратегії вищого рівня, реальні інституційні, правові, технічні та інші можливості реалізації проєкту в межах горизонту стратегічного бачення або у межах цієї Стратегії; реальні можливості фінансування і потенційні джерела фінансування, а також надання пропозицій щодо доповнення вихідного портфеля проєктів);

узагальнення експертами результатів обговорень і формування скоригованого варіанту проєкту Стратегії (цільовий блок та проєктно-програмний комплекс);

проведення взаємних консультацій та обговорень членами робочих підгруп і зовнішніми експертами стосовно остаточного формування портфеля проєктів із метою дотримання фокусу Стратегії, виконання ресурсних обмежень, забезпечення високої вірогідності знаходження інвестиційних ресурсів і реалізованості проєктів;

формування проєкту остаточного документа (проєкту Стратегії), доведення його до всіх заінтересованих осіб;

оприлюднення на офіційному вебсайті обласної державної адміністрації та громадське обговорення проєкту Стратегії; отримання зворотного зв'язку;

внесення корективів (у разі необхідності) до остаточного документа Стратегії і схвалення його на засіданні Керуючого комітету в облдержадміністрації;

подання проєкту Стратегії на розгляд і затвердження Дніпропетровською обласною радою.

Стратегію розроблено відповідно до основних положень, цілей та завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки (узгодженість операційних цілей Стратегії з цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки наведено у додатку до додатка 1 до рішення обласної ради).

Стратегія розглядається як динамічний документ і може коригуватися відповідно до ситуації з дотриманням обраного фокусу Стратегії.

РОЗДІЛ 1. ГЕОПОЛІТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості

Дніпропетровська область є одним із найбільш розвинених економічних регіонів України. За чисельністю населення, внеском у загальнодержавні обсяги виробництва валового внутрішнього продукту, масштабами промислового та сільськогосподарського виробництва, обсягами експорту товарів та надходжень до бюджету вона посідає провідні місця серед інших регіонів України.

Територія Дніпропетровської області – 31914 кв. км (5,3% площі України). Адміністративний центр області – місто Дніпро, що розташоване на обох берегах Дніпра та його притока Самари.

Відповідно до адміністративно-територіального поділу на території Дніпропетровської області розташовано 13 міст обласного підпорядкування, 7 міст районного значення, 22 райони, 18 районів у містах, 46 селищ міського типу, 60 селищ та 1375 сіл. Протягом 2015 – 2018 років у області створено 63 об'єднані територіальні громади, дві громади об'єдналися навколо міст обласного значення до яких приєдналися 4 територіальні громади.

Чисельність населення на 01 січня 2019 року – 3206477 осіб (7,6% населення України).

Чисельність населення у місті Дніпрі – 1000576 осіб. Високий рівень урбанізації (чисельність міського населення області – 2690517 осіб, сільського – 515960 осіб) визначає найвищу в Україні щільність населення – 102,7 на один квадратний кілометр (середня по Україні – 75,5).

Область розташована у степовій і лісостеповій зонах України. Ландшафт – переважно рівнинний. На території Дніпропетровщини – близько 1,5 тисячі водойм та ставків площею понад 26 тисяч гектарів, із них більше 280 річок, понад 3290 ставків та 1120 озер (із яких 219 озер площею три і більше гектарів).

Головна водна артерія України ріка Дніпро – найбільша річка в Україні, друга серед тих, що впадають у Чорне море, третя в Європі. Ріка поділяє область на дві частини – Лівобережжя та Правобережжя.

Мережа природно-заповідного фонду Дніпропетровської області становить 178 об'єктів площею 96,4 тис. га (2,99% від загальної площі території області), із них: об'єктів загальнодержавного значення – 31 (площею 33,1 тис. га) та об'єктів місцевого значення – 147 (площею 63,3 тис. га).

Дніпропетровщина розташована у зоні помірних широт. Клімат області помірно-континентальний. Середня річна температура у межах +7 – +9С. Найхолодніший місяць – січень (-5 – -7С), найтепліший – липень (+22 – +23С).

За різноманітністю і значимістю природних ресурсів Дніпропетровська область є однією з найбагатших в Україні. Майже на всій території області

переважають родючі чорноземні ґрунти. Розгалужена система водопостачання дозволяє вести інтенсивне сільське господарство.

1.2. Природно-ресурсний потенціал

Дніпропетровщина багата на корисні копалини, адже тут зосереджені унікальні родовища копалин, значні запаси залізної і марганцевої руд, кам'яного та бурого вугілля, є нафта, природний газ, рідкісні та кольорові метали. Мінерально-сировинна база характеризується широкою різноманітністю видів і значними запасами деяких корисних копалин. В області обліковується 249 родовищ і 79 об'єктів обліку (з урахуванням комплексності) різноманітних корисних копалин, із яких 94 родовища і 43 об'єкта обліку розробляються. Мінерально-сировинна база області на 30,8% складається з корисних копалин паливно-енергетичного комплексу (нафта, газ, конденсат, кам'яне та буре вугілля), на 36,3% – з сировини для виробництва будівельних матеріалів, решта – це руди металів, а також питні, технічні та мінеральні підземні води.

Потужною товщею вздовж річки Інгульця більше як на 100 км залягають залізні руди Криворізького басейну, який займає перше місце в Україні. Одним із найбільших у світі є Нікопольський басейн марганцевих руд. Значні родовища руд – Оріхово-Павлоградська та Чортомлицька магнітні аномалії, Жовтянське родовище. Є також поклади титану, рутило-ільменітових руд, цирконію, нікелю, кобальту. А родовища „Сергіївське” та „Балка Золота” схожі на аналогічні родовища Канади, Австралії та Південної Африки.

В області сконцентровано більшу частину запасів марганцевої руди України (100% її видобутку по країні).

Головні центри видобутку марганцю – Нікопольський та Томаківський райони. На території області зосереджені значні поклади каменеоблицювальної сировини багатой кольорової гама, є значні запаси уранових руд, каоліну, розташоване одно з крупніших у світі родовищ цирконію (Вільногірськ), родовища природного газу, а також будівничої сировини: граніту, щебеню, вапняку, пісковіку, крейди, різноманітних глин.

Головними центрами видобування кам'яного вугілля є Павлоградський та Петропавлівський райони. Серед найбільших центрів – Павлоград, Першотравенськ, Тернівка. Найбільшим підприємством є ПрАТ „ДТЕК Павлоградвугілля”.

Господарський комплекс області – індустріально-аграрний. Провідною галуззю є промисловість, в якій зайнято більше третини всіх працюючих в економіці. На Дніпропетровщині сконцентровано приблизно п'яту частину промислового потенціалу країни. За обсягом промислової продукції на душу населення область посідає перше місце в Україні.

Основа промисловості області – гірничо-металургійний комплекс. В області у 2017 році вироблялося близько 78,5% сталевих труб, 34,7% – прокату, 39,3% (38,7% у 2018 році) – чавуну, 53% – сталі, 41,3% (42% у

2018 році) – коксу від загального обсягу виробництва в Україні. Більша частина продукції сертифікована й відповідає світовому рівню якості.

Енергогенеруючий комплекс області складається з двох теплових електростанцій – ВП „Придніпровська ТЕС” ПАТ „ДТЕК Дніпроенерго” та ВП „Криворізька ТЕС” ПАТ „ДТЕК Дніпроенерго” загальною потужністю 4585 МВт, філії „Середньодніпровська ГЕС” ПАТ „Укргідроенерго” потужністю 388 МВт, АТ „Дніпровська ТЕЦ” потужністю 61,6 МВт, які входять до складу найпотужніших електростанцій України та забезпечують близько 60% потреб області в електроенергії.

Високий рівень економічного потенціалу області, щільності заселеності території зумовили розвиток різних видів транспорту, що вміщує у себе всі його види (за винятком морського) – автомобільний, залізничний, повітряний, річковий, трубопровідний.

В області діють 2 міжнародні аеропорти (у містах Дніпрі та Кривому Розі), які зв’язують регіон із країнами дальнього та ближнього зарубіжжя.

1.3. Адміністративно-територіальний устрій

Відповідно до адміністративно-територіального поділу на території Дніпропетровської області розташовано 13 міст обласного підпорядкування.

Адміністративний центр – місто Дніпро (до 2016 року – Дніпропетровськ). Чисельність населення міста – 1000576 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 2446,2 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року). Територія міста – 405 кв. км.

Місто **Кам’янське** (до 2016 року – Дніпродзержинськ). Територія міста – 138 кв. км, чисельність населення – 240270 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1728,5 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Місто **Кривий Ріг** розташоване на території площею 431,4 кв. км, у довжину – 126 км та ширину до 20 км. Чисельність населення – 627304 особи (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1470,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Вільногірська** – 10,4 кв. км. Чисельність населення – 22979 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 2323,5 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Жовтих Вод** – 33,25 кв. км, на якій проживає 44870 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1517,3 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Місто **Марганець** розташоване на площі – 37 кв. км. Чисельність населення – 47594 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1203,5 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Площа міста **Нікополя** – 50 кв. км, чисельність населення – 110669 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 2242 особи на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Новомосковська** – 36 кв. км, чисельність населення – 70550 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1768,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Покрова** (до 2016 року – Орджонікідзе) – 26 кв. км, чисельність населення – 40728 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1373,2 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Місто **Павлоград** розташоване на площі – 59,3 кв. км. Чисельність наявного населення – 105238 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1769,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Першотравенська** – 3,9 кв. км. Чисельність населення становить 28178 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 9454,3 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Територія міста **Синельникового** – 23 кв. км, чисельність населення – 30556 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1536,2 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Місто **Тернівка** розташоване на площі – 17,61 кв. км, чисельність населення – 27944 особи (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 1415,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Крім того, відповідно до адміністративно-територіального поділу на території області розміщуються 22 адміністративних райони.

Апостолівський район поділяється на 2 міські та 2 сільські громади, які об'єднують 39 населених пунктів. Територія району становить 1380 кв. км, сільськогосподарських угідь – 104,756 га. Чисельність населення – 53427 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 39,4 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

У складі **Васильківський район**у – 3 селищні та 10 сільських рад, 3 селища міського типу, 2 селища та 78 сільських населених пунктів. Чисельність населення – 31511 осіб (на 01 січня 2019 року), у тому числі міське – 52%, сільське – 48%. Щільність населення – 24 особи на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Верхньодніпровський район адміністративно-територіально поділяється на 2 міські ради, 2 селищні ради та 11 сільських рад, які об'єднують 69 населених пунктів. Територія району – 1 286 кв. км. Населення становить 52245 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 41,3 особи на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Дніпровський район (до 2016 року – Дніпропетровський) адміністративно-територіально поділяється на 1 міську раду, 2 селищні ради та 14 сільських рад, які об'єднують 43 населені пункти. Територія району – 1410 кв. км, населення району становить 83989 тис. осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 59,6 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Криворізький район поділяється на 2 селищні ради та 17 сільських рад, які об'єднують 89 населених пунктів. Загальна територія району становить 1347 кв. км. У Криворізькому районі мешкає близько 44340 осіб, щільність населення – 33,4 особи на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Криничанський район поділяється на 3 селищні ради та 18 сільських рад, які об'єднують 111 населених пунктів. Районний центр – смт Кринички. Територія становить 1684 кв. км, населення – 34557 осіб (на 01 січня

2019 року), у тому числі міського – 10,9 тис. осіб, сільського – 23,6 тис. осіб. Щільність населення – 20,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Магдалинівський район адміністративно-територіально поділяється на 1 селищну раду та 21 сільську раду, які об'єднують 59 населених пунктів. Чисельність населення 33168 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 21 особа на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Межівський район адміністративно-територіально поділяється на 2 селищні ради та 9 сільських рад, які об'єднують 52 населені пункти. Територія району становить 1250 кв. км, чисельність населення – 22945 осіб (на 01 січня 2019 року), у тому числі сільське – 14693 особи, щільність населення – 18,6 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Нікопольський район адміністративно-територіально поділяється на 1 селищну раду та 15 сільських рад, які об'єднують 68 населених пунктів. Територія району – 1943 кв. км, чисельність населення 39449 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 20,6 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Новомосковський район адміністративно-територіально поділяється на міську, 4 селищні та 14 сільських рад, які об'єднують 58 населених пунктів. Чисельність населення становить 72385 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 36,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Павлоградський район адміністративно-територіально поділяється на 13 сільських рад, які об'єднують 39 населених пунктів. Територія району – 1450 кв. км. Чисельність населення – 27038 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 18,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Петриківський район адміністративно-територіально поділяється на 3 селищні ради та 6 сільських рад, які об'єднують 20 населених пунктів. Територія району – 938 кв. км У районі мешкає 24848 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 27 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Петропавлівський район адміністративно-територіально поділяється на 1 селищну раду та 12 сільських рад, які об'єднують 51 населений пункт. Адміністративний центр – смт Петропавлівка. Площа району – 1248 кв. км, із яких 4,98 тис. га – ліси, 1,98 тис. га – водойми. Населення – 25534 особи (на 01 січня 2019 року), із них 7158 осіб міське населення, 18376 осіб – сільське. Щільність населення – 20,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Покровський район адміністративно-територіально поділяється на 2 селищні ради та 9 сільських рад, які об'єднують 71 населений пункт. Населення району – 33700 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 28,3 особи на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

П'ятихатський район поділяється на 1 міську раду, 2 селищні ради та 16 сільських рад, які об'єднують 88 населених пунктів.

Територія району – 1650 кв. км. Населення становить 44081 особи (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 27 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Синельниківський район поділяється на 3 селищні ради та 20 сільських рад, які об'єднують 123 населені пункти. Територія району – 1648 кв. км, проживає – 37 274 особи (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 22,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Солонянський район На його території розташовано 18 сільських і 2 селищних ради, 105 сіл і два селища міського типу (Солоне, Новопокровка). Загальна площа – 1732 кв. км. Населення району становить 37936 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 22,2 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Софіївський район Загальна площа території району – 1363 кв. км. Населення району становить 21000 осіб (на 01 січня 2019 року), із них 94% сільських мешканців, щільність населення – 15,8 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Томаківський район поділяється на 1 селищну раду та 12 сільських рад, які об'єднують 55 населених пунктів. Чисельність населення – 24134 особи (на 01 січня 2019 року), із них міського – 6828 осіб. Щільність населення – 20,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Царичанський район поділяється на 11 територіальних громад: 1 селищну, 8 сільських рад та 2 об'єднані територіальні громади. Населення району становить 26425 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 29,7 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Широківський район поділяється на 9 сільських та 2 селищні ради, яким підпорядковано 66 сільських населених пунктів та 2 селища міського типу. Загальна площа району становить 1210 кв. км. Населення району – 26245 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 22,2 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

Юр'ївський район поділено на 12 адміністративно-територіальних одиниць (11 сільських та 1 селищна рада). Територія Юр'ївського району – 902 кв. км. Населення району становить 12790 осіб (на 01 січня 2019 року), щільність населення – 14,4 осіб на 1 кв. км (на 01 січня 2018 року).

1.5. Об'єднані територіальні громади області

Протягом 2015 – 2018 років у області створено 63 об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ), дві громади об'єдналися навколо міст обласного значення (до яких приєдналися 4 територіальні громади). У 60 ОТГ пройшли перші вибори депутатів та голів сільських, селищних ОТГ.

Динаміка створення ОТГ у Дніпропетровській області

2015 рік (15)	2016 рік (19)	2017 рік (22)	2018 рік (7)
Апостолівська міська ОТГ	Аулівська селищна ОТГ	Верхньодніпровська міська ОТГ	Личківська сільська ОТГ
Богданівська сільська ОТГ	Божедарівська селищна ОТГ	Девладівська сільська ОТГ	Марганецька міська ОТГ
Вакулівська сільська ОТГ	Васильківська селищна ОТГ	Зайцівська сільська ОТГ	Перещепинська міська ОТГ
Вербівська сільська ОТГ	Варварівська сільська ОТГ	Іларіонівська ОТГ	Покровська міська ОТГ
Грушівська сільська ОТГ	Великомихайлівська сільська ОТГ	Карпівська сільська ОТГ	Піщанська сільська ОТГ
Зеленодольська міська ОТГ	Вишнівська селищна ОТГ	Китайгородська сільська ОТГ	Черкаська селищна ОТГ
Ляшківська сільська ОТГ	Гречаноподівська сільська ОТГ	Лошкарівська сільська ОТГ	Чумаківська сільська ОТГ
Могилівська сільська ОТГ	Криничанська селищна ОТГ	Любимівська сільська ОТГ	
Нивотрудівська сільська ОТГ	Лихівська селищна ОТГ	Межиріцька сільська ОТГ	
Новоолександрівська сільська ОТГ	Маломихайлівська сільська ОТГ	Межівська селищна ОТГ	
Новопокровська селищна ОТГ	Мирівська сільська ОТГ	Миколаївська сільська ОТГ	
Святовасилівська сільська ОТГ	Новолатівська сільська ОТГ	Миколаївська сільська ОТГ	
Слобожанська селищна ОТГ	Новопавлівська сільська ОТГ	Першотравневська сільська ОТГ	
Солонянська селищна ОТГ	Покровська селищна ОТГ	Петриківська селищна ОТГ	
Сурсько-Литовська сільська ОТГ	Роздорська селищна ОТГ	Раївська сільська ОТГ	
	Софіївська селищна ОТГ	Саксаганська сільська ОТГ	
	Томаківська селищна ОТГ	Славгородська селищна ОТГ	
	Царичанська ОТГ	Троїцька сільська ОТГ	
	Чкаловська сільська ОТГ	Українська сільська ОТГ	
		Червоногригорівська селищна ОТГ	
		Широківська селищна ОТГ	
		Юр'ївська селищна ОТГ	

1.6. Екологічна ситуація в області

Незважаючи на те, що в останні роки у Дніпропетровській області спостерігається тенденція до зменшення антропогенного тиску на довкілля, рівень техногенного навантаження залишається високим. Екологічні проблеми в області пов'язані, зокрема, з підвищеним рівнем забруднення атмосферного повітря. Промислові підприємства гірничо-металургійного, паливно-енергетичного, хімічного комплексів і транспорт є основними джерелами забруднення повітряного басейну. Викиди шкідливих речовин в атмосферу у 2018 році становили 614,3 тис. т, що на 43,0 тис. т менше, ніж у 2017 році (93,5% від рівня 2017 року). Викиди шкідливих речовин в атмосферу у 2017 році становили 657,3 тис. т, що на 175,7 тис. т (21%) менше, ніж у 2016 році. Із загальної кількості суб'єктів підприємницької діяльності у 2018 році отримали дозвіл на викиди 684 підприємства.

У складі викинутих забруднюючих речовин у 2018 році оксиди вуглецю становлять 317,8 тис. т; діоксиди та інші сполуки сірки 52,7 тис. т; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 76,0 тис. т; метан – 128,7 тис. т; сполуки азоту – 30,5 тис. т; метали та їх сполуки – 0,8 тис. т тощо. Динаміка викидів забруднюючих речовин протягом 2014 – 2018 років наведена у табл. 1.2. Аналіз даних, що наведені у таблиці, свідчить про стійку тенденцію до зменшення викидів забруднюючих речовин протягом 2014 – 2018 років.

Таблиця 1.2.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у Дніпропетровській області, тис. тонн

Показник	Роки					
	2014	2015	2016	2017	2018	2018 до 2014, %
Загальна кількість викидів, у т.ч.	1037,1	876,6	833,0	657,3	614,3	59,2
від стаціонарних джерел забруднення	855,8	723,9	833,0	657,3	614,3	71,8
від пересувних джерел забруднення	181,3	152,6	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.

На підставі аналізу даних щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у розрізі міст Дніпропетровської області з'ясовано, що найбільшими забруднювачами у 2018 році були м. Кривий Ріг – 267,4 тис. т (43,5% від загального обсягу Дніпропетровської області), м. Кам'янське – 103,3 тис. т (16,8% відповідно), м. Дніпро – 47,1 тис. т (7,7% відповідно).

У 2018 році підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів викинули в атмосферу 188,7 тис. т (30,7%) шкідливих речовин від загального обсягу викидів по області. Частина викидів від підприємств

постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у загальному обсязі викидів становить 9%, від переробної промисловості – 58%, від транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 0,4%, підприємств, які спеціалізуються на водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами, – 1,2%.

Основними забруднювачами довкілля у 2018 році залишалися підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Систематичний нагляд за рівнем забруднення атмосферного повітря проводиться на стаціонарних постах Дніпропетровським регіональним центром з гідрометеорології у таких містах, як: Дніпро, Кривий Ріг та Кам'янське.

У 2018 році середньорічні концентрації становили:

м. Кривий Ріг: пилу – 2,7 ГДК, діоксиду азоту – 1,0 ГДК, фенолу – 0,3 ГДК, аміаку – 0,3 ГДК, формальдегіду – 3,7 ГДК, діоксиду сірки – 0,28 ГДК, оксиду вуглецю – 0,7 ГДК; оксиду азоту – 0,3 ГДК;

м. Кам'янське: пилу – 2,7 ГДК, діоксиду азоту – 1,8 ГДК, фенолу – 2,3 ГДК, формальдегіду – 3,0 ГДК, аміаку – 1,3 ГДК; оксиду азоту – 0,7 ГДК, діоксиду сірки – 0,12 ГДК, оксиду вуглецю – 1,0 ГДК;

м. Дніпро: пилу – 2,0 ГДК, аміаку – 1,0 ГДК, діоксиду азоту – 3,0 ГДК, формальдегіду – 5,0 ГДК, оксиду азоту – 0,8 ГДК, фенолу – 1,0 ГДК, оксиду вуглецю – 1,0 ГДК, оксиду азоту – 0,8 ГДК.

Результати спостережень свідчать, що у 2018 році рівень забруднення атмосфери промислових міст області залишався ще досить високим. Екологічна ситуація загострюється тим, що викиди в атмосферу здійснюються нерівномірно, а переважно у промислових зонах, де велика концентрація підприємств металургійної, гірничодобувної, машинобудівної, хімічної та іншої промисловості.

Загальний обсяг забору води у 2018 році з поверхневих та підземних водних об'єктів становив 1179,0 млн м³. Використання води – 868,3 млн м³, що на 66,3 млн м³ більше, ніж у 2017 році. Основні галузі промислового виробництва – найбільші енергетичні та металургійні об'єкти, комунально-побутове водокористування та зрошення земель пов'язані з використанням водних ресурсів р. Дніпро. Обсяги водних ресурсів у містах і селищах є значно меншими від потреби в них. Зважаючи на це, у більшості міст області утворилася передкризова та кризова водогосподарська та гідроекологічна ситуація, коли самовідновлювальна здатність Дніпра та багатьох річок басейну вже не забезпечує відновлення порушеної екологічної рівноваги. Але якість річкової води у районах основних питних водозаборів Дніпропетровської області суттєво не змінюється.

Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у 2018 році становили 692,8 млн м³, із них забруднених – 233,9 млн м³ (без очищення – 93,7 млн м³; недостатньо очищених – 140,2 млн. м³); нормативно чистих без очищення – 343,2 млн м³; нормативно очищених – 115,7 млн м³.

Значні масштаби використання природних ресурсів та енергетично-сировинна спеціалізація Дніпропетровської області, що обумовлена великими обсягами виробництва і споживання разом із застарілою технічною базою, а також стрімкий розвиток урбанізації та агломерацій визначають високі показники щорічного утворення і нагромадження відходів. Станом на 01 січня 2019 року в області накопичено понад 10,7 млрд т промислових відходів. За цим показником область посідає 1-е місце в Україні, а питома вага області за обсягами накопичених відходів становить 82,6% від загального показника в Україні (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях).

Більша частина розміщених відходів мають велику кількість ресурсоцінних компонентів, які можна вилучити з метою одержання якісної та дешевої сировини. Рециклінг відходів має велике екологічне значення, оскільки сприяє захисту довкілля від негативного впливу та забезпечує ощадливе використання матеріально-сировинних й енергетичних ресурсів.

На підприємствах області протягом 2018 року утворилося 243,6 млн т відходів (69,2% від загального обсягу в Україні). Із загального обсягу утворених відходів 26,3 тис. т становили відходи I – III класів небезпеки. Переважна їх більшість використовується повторно або передається спеціалізованим підприємствам для подальшої утилізації. Динаміка основних показників поводження з відходами представлена у табл. 1.3.

Упродовж 2014 – 2018 років відбувається поступове зменшення обсягів відходів, що утворюються. Наприклад, у 2018 році обсяги утворених відходів становили 93,9% від показника 2014 року. Аналогічна тенденція спостерігається щодо відходів, які видалено у спеціально відведені місця (у 2018 році показник становив 72,6% від рівня 2014 року). Збільшено обсяги відходів, що спалено (103,6% у 2018 році від рівня 2014 року).

У 2018 році на охорону навколишнього середовища у Дніпропетровській області витрачено 9478231,1 тис. грн. (у фактичних цінах), що становить 27,6% усіх витрат на зазначені цілі в Україні, у т.ч. 2454713,2 тис. грн – капітальні інвестиції, 7023517,9 тис. грн – поточні витрати.

**Динаміка основних показників поводження
з відходами I – IV кл. небезпеки**

Показник	Роки					
	2014	2015	2016	2017	2018	2018 до 2014, %
Утворено, тис. т	259353,9	227076,8	205850,1	243114,7	243598,8	93,9
Зібрано, отримано зі сторони	н.д.	2093,2	2218,0	3429,5	3245,5	н.д.
Спалено, тис. т	25,2	23,4	33,0	36,0	26,1	103,6
у т.ч. з метою отримання енергії, тис. т	н.д.	23,1	32,4	35,5	25,3	н.д.
Утилізовано, тис. т	н.д.	71495,7	66745,7	79854,7	85056,3	н.д.
Видалено у спеціально відведені місця, тис. т	144104,3	102670,6	103161,9	106619,4	104550,5	72,6

Основними екологічними проблемами області залишаються:

забруднення атмосферного повітря викидами від промислових підприємств та автотранспорту;

забруднення водних об'єктів скидання із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства;

утилізація відходів гірничодобувної, металургійної, енергетичної та інших галузей промисловості, а також поводження з відходами I – III класів небезпеки;

порушення гідрологічного та гідрохімічного режимів малих річок регіону та забруднення підземних водоносних горизонтів;

підтоплення земель та населених пунктів регіону, поширення екзогенних геологічних процесів;

охорона, використання та відтворення дикої фауни і флори, проблеми природно-заповідного фонду.

Вищевикладене дає можливість зробити висновки, що у Дніпропетровській області у 2014 – 2018 роках спостерігалася тенденція до зменшення антропогенного тиску на довкілля, хоча рівень техногенного навантаження залишався високим.

Промислові підприємства гірничо-металургійного, паливно-енергетичного, хімічного комплексів і транспорт є основними джерелами забруднення повітряного басейну області. Аналіз показників свідчить про стійку тенденцію до зменшення викидів забруднюючих речовин протягом 2014 – 2018 років.

Найбільшими забруднювачами у 2018 році були м. Кривий Ріг – 267,4 тис. т (43,5% від загального обсягу Дніпропетровської області), м. Кам'янське – 103,3 тис. т (16,8% відповідно), м. Дніпро – 47,1 тис. т (7,7% відповідно).

Станом на 01 січня 2019 року в області накопичено понад 10,7 млрд т промислових відходів. За цим показником Дніпропетровська область посідає 1-е місце в Україні, а питома вага області за обсягами накопичених відходів становить 82,6% від загального показника в Україні (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях). На підприємствах області протягом 2018 року утворилося 243,6 млн т відходів (69,2% від загального обсягу в Україні).

Із загального обсягу утворених відходів 26,3 тис. т становили відходи І – III класів небезпеки. Обсяги утворених відходів у 2018 році становили 93,9% від показника 2014 року. Така тенденція спостерігається щодо відходів, які видалено у спеціально відведені місця (72,6% у 2018 році від рівня 2014 року). Збільшено обсяги відходів, що спалено (103,6% у 2018 році від рівня 2014 року). Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у 2018 році збільшилися на 76,1 млн м³ у порівнянні з 2017 роком. Існуючі системи водопостачання та водовідведення області перебувають переважно у незадовільному стані, очисні споруди працюють неефективно й потребують ремонту та реконструкції.

На охорону навколишнього середовища у Дніпропетровській області у 2018 році витрачено 9478231,1 тис. грн (у фактичних цінах), що становило 27,6% усіх витрат на зазначені цілі в Україні.

РОЗДІЛ 2.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Економіка області

Дніпропетровська область є одним із найпотужніших індустріальних центрів – лідерів країни й має значний потенціал для подальшого економічного розвитку держави. Про це, зокрема, свідчать основні макроекономічні показники, за якими Дніпропетровщина стабільно посідає провідні позиції серед регіонів України.

Дніпропетровська область займає 2 місце після міста Києва за загальними обсягами виробництва валового регіонального продукту (ВРП). Виробництво ВРП у Дніпропетровській області становило за даними 2017 року 313,83 млрд грн (10,5% ВРП України).

В економіці Дніпропетровщини основними товаровиробниками традиційно залишаються підприємства промисловості, якими за даними 2017 року створено майже половину (48,2%) валової доданої вартості (ВДВ) області.

За видами економічної діяльності вагому частку у виробництві ВДВ мали оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і

мотоциклів (11,4%), сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство (7,3%), транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (5,4%), операції з нерухомим майном (5,9%)

Спостерігається збільшення у структурі валової доданої вартості таких галузей як сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство з 6,7 до 7,3%; державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – з 3,6 до 4,3%.

Характерною особливістю структури ВДВ Дніпропетровської області порівняно з Україною є переважання добувної та обробної промисловості (у 3,6 та 1,8 раза відповідно) та менша частка тих видів економічної діяльності, які пов'язані з наданням послуг – оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, інформації та телекомунікації (у 1,2 та 1,6 раза відповідно).

У промисловості Дніпропетровської області висока питома вага галузей важкої індустрії з високим рівнем фондо-, енерго-, матеріаломісткості продукції. За даними 2016 року показник проміжного споживання у випуску по області перевищував загальноукраїнський рівень на 6,2 в.п. та становив 66,5% проти 60,2% по Україні, що свідчить про високу затратність продукції.

Найбільш витратомісткими залишаються підприємства переробної промисловості (частка проміжного споживання у випуску становить близько 80%), будівництва (78,1%), підприємства з водопостачання; каналізації, поводження з відходами (72,1%) та з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (69,5%). Значні витрати на виробництво також спостерігалися серед таких видів економічної діяльності: сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство (56,4%); тимчасове розміщування й організація харчування (54,4%); оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (53,6%); добувна промисловість і розроблення кар'єрів (52,2%); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (51,7%).

Найменша частка проміжних витрат у випуску зафіксована на підприємствах з надання послуг, а саме: державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування (31,4%), операцій з нерухомим майном (32,2%), інших видів послуг (32,6%), освіти (34,8%), охорони здоров'я і соціальної допомоги (39,2%), а також фінансових та страхових послуг (39,3%).

У промисловому комплексі Дніпропетровської області традиційно переважає гірничодобувний комплекс та металургія, стан справ у яких впливає на економічний розвиток області в цілому. На підприємства ГМК припадає, близько 67% всієї реалізованої продукції області.

За даними 2018 року питома вага області у загальному обсязі реалізованої промислової продукції України становила 19,2%, експорті товарів – 16,3%. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) на одну особу населення перевищував загальноукраїнський показник у 2,5 раза.

Переробна промисловість області забезпечує 17,5% від загальнодержавного обсягу реалізації промислової продукції. Основа промисловості області – металургія. Обсяги реалізованої продукції становлять 37,7% від загального обсягу реалізації продукції промисловості.

Індекс промисловості у 2018 році – 103%. Підсумки діяльності індустрії регіону формувалися під впливом зростання обсягів випуску продукції (товарів, послуг) у таких базових галузях промислової діяльності як: переробній галузі (індекс – 103,8%), добувній промисловості й розробленні кар'єрів (102,2%). У добувній промисловості та розробленні кар'єрів загальне збільшення темпів виробництва у 2018 році порівняно з 2017 роком забезпечено досягненнями підприємств усіх базових напрямів: із видобутку кам'яного вугілля; металевих руд; каменю, піску та глини.

Серед товаровиробників-переробників зростання темпів випуску продукції спостерігається у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин та устаткування (індекс – 103,2%), виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (103,8%), хімічних речовин і хімічної продукції (105,5 %), машинобудуванні (108,6%).

2.2. Розвиток малого підприємництва

У Дніпропетровській області (за даними 2017 року) зареєстровано 125841 фізичну особу-підприємця (у яких зайнято 191,04 тисячі працівників), що становить майже чверть зайнятого населення регіону.

За даними Державної служби статистики України у 2018 році частка продукції малих підприємств становила 19,1%, від загального обсягу реалізованої продукції підприємств, чисельність працюючих – 27,3% від загальної кількості зайнятих у виробництві, що свідчить про те, що малий бізнес поки не отримав належного розвитку.

На Дніпропетровську область припадає 8,2% підприємств малого бізнесу держави. За цим показником область посідає друге місце після м. Києва (25,8%). За даними 2018 року на території області функціонувало 27772 малих підприємства (95,4% загальної кількості підприємств області). Їх кількість за період з 2014 року по 2018 рік зросла на 11,8%, частка зайнятих працівників у їх загальній кількості – на 10,8% (по Україні кількість малих підприємств зменшилася на 0,5%, а частка зайнятих збільшилася на 1,8% відповідно). У розрахунку на 10000 осіб наявного населення кількість малих підприємств становить 91 у розрахунку на 10000 населення (по Україні – 84).

Незважаючи на те, що Дніпропетровська область є промисловим регіоном, у структурі малих підприємств за їх кількістю по основних видах економічної діяльності за даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області за 2018 рік переважають підприємства оптової та роздрібною торгівлі (31,2%), друге місце займають промислові підприємства (12,7%).

За даними 2018 року найбільші обсяги реалізації продукції (робіт, послуг) належать підприємствам оптової та роздрібною торгівлі. Ними

реалізовано 50,8% обсягу продукції малих підприємств. На другому місці – промислові підприємства 16,9%. На сільськогосподарські підприємства припадає 9,0%, будівельні – 8,2%, підприємства транспорту та зв'язку – 4,8% обсягу реалізації. Нині в області ефективними для малого бізнесу можуть вважатися такі сфери економічної діяльності: оптова та роздрібна торгівля; сільське та лісове господарство; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність.

2.3. Сільське господарство

Загальна площа сільськогосподарських земель, що входять до складу адміністративно-територіальних одиниць області, становить 2581,4 тис. га (у 2018 році). Площа сільськогосподарських угідь – 2512,9 тис. га, із яких ріллі – 2127,2 тис. га. За агрокліматичними характеристиками територія Дніпропетровської області розташована у межах степової зони України, яка відзначається теплими та посушливими погодними умовами.

Сфера сільського господарства відіграє суттєву роль у соціально-економічному розвитку Дніпропетровської області та України в цілому. За підсумками 2018 року Дніпропетровська область за показником частки продукції сільського господарства у загальному виробництві посіла 4-е місце серед регіонів України (у 2017 році – 2-е місце).

Основними напрямками виробничої діяльності агропромислового комплексу Дніпропетровської області є вирощування зернових і технічних культур, виробництво м'ясо-молочної продукції та яєць. Основу сільськогосподарського виробництва в області становить рослинництво, на яке припадає близько 73,4% сільськогосподарського виробництва.

Зерновий сектор області є стратегічною галуззю економіки, який визначає обсяги, пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення області, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських товаровиробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій. Протягом останніх шести років аграріям області вдається отримати понад 3 млн т зернових культур.

Продукція тваринництва становить 26,6% у загальній структурі продукції сільського господарства Дніпропетровської області.

Для зберігання зернових та технічних культур у області діє 76 зернових складів, крім того у сільгосп підприємствах – ще 1522 зернових складів. Загальна ємність складів для зберігання зернових та технічних культур – 4,54 млн т. У області налічується 62 сховища (загальна ємність – 173,1 тис. т) для зберігання сільгосппродукції, у тому числі: овочів – 46 (84,9 тис. т), картоплі – 9 (59,8 тис. т), фруктів – 7 (28,4 тис. т).

Для здійснення сільгоспвиробниками торгівлі безпосередньо з транспортних засобів у області функціонують оптові ринки сільгосппродукції: ТОВ „Еліт-Бізнес” у м. Кривому Розі на 578 торговельних місць, оптово-роздрібний промислово-продовольчий ярмарок „Передовий” у

м. Дніпрі на 250 місць та промислово-продовольчий ринок на 137 торговельних місць у м. Зеленодольську Апостолівського району.

2.4. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області підприємствами та організаціями регіону (табл. 2.1.) у 2014 році використано 25,4 млн т паливно-енергетичних ресурсів у умовному обчисленні, у т.ч. котельно-пічного палива – 16,4 млн т умов. палив., теплоенергії 8,4 млн Гкал, електроенергії – 23,5 млрд кВт. год. Найпоширенішим видом ресурсів у 2014 році було паливо.

У структурі використання на нього припадало майже дві третини витрат енергоресурсів, 30% – на електроенергію, решта – на теплову енергію. У 2014 – 2018 роках основними споживачами паливно-енергетичних ресурсів були промислові підприємства таких видів економічної діяльності: металургійне виробництво (59,3% загальних обсягів споживання), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (12,9% загальних обсягів споживання), добування металевих руд (12,5% загальних обсягів споживання).

Таблиця 2.1.

Використання паливно-енергетичних ресурсів у Дніпропетровській області

Показник	Роки			
	2014	2015	2016	2017
За типами енергії				
Котельно-пічне паливо, млн т	16,4	13,2	н.д.	н.д.
Електроенергія, млрд. кВт. год	23,5	21,5	22,4	23
Теплоенергія, млн. Гкал	8,4	7,5	7,4	12
Основні споживачі електроенергії за видами економічної діяльності				
Металургійне виробництво, %	48	49	45	44
Добування металевих руд, %	32	31	30	29
Основні споживачі теплової енергії за видами економічної діяльності				
Металургійне виробництво, %	32	35	36	58
Добування металевих руд, %	12	9	7	4

* за даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області

Підприємствами та організаціями області протягом 2017 року на виробничо-експлуатаційні та господарські потреби використано 23,1 млрд кВт. год електроенергії та 11,9 млн Гкал теплоенергії.

У 2017 році порівняно з 2016 роком обсяги використання електроенергії, без урахування власного споживання енергогенеруючими підприємствами (установками), зменшилися у цілому на 0,5%, теплоенергії – на 3,6%.

Підприємства промисловості традиційно залишаються основними споживачами енергетичних ресурсів. Зокрема, підприємствами переробної промисловості використано 53,5% від загальних витрат електроенергії та

63,2% від загального обсягу використаної теплоенергії, підприємствами добувної промисловості і розроблення кар'єрів – відповідно 32,3% та 10,6%. Найбільшими кінцевими споживачами електроенергії були підприємства міст Кривого Рогу, Нікополя та Дніпра, питома вага яких становила 81,5% від загальних обсягів використання (без витрат на власні потреби генеруючих об'єктів). Значна частина витрат теплоенергії (75,4%) використана підприємствами міст Кривого Рогу, Дніпра та Кам'янського.

Актуальними питаннями щодо енергоефективності та зменшення споживання енергетичних ресурсів у Дніпропетровській області є високий рівень енергоемності валового регіонального продукту, значна частка нетехнічних втрат енергоносіїв та відсутність чіткого співфінансування з державного бюджету заходів з енергозбереження.

Розвиток альтернативної енергетики у Дніпропетровській області протягом 2014 – 2018 років відбувався доволі активно. На Дніпропетровщині працюють найбільш потужні котельні на альтернативному паливі в Україні. Вони працюють на соняшниковому лушпинні і зовсім не споживають газу. Загалом на Дніпропетровщині працює 185 установок, які виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії, з яких 147 забезпечують тепловою енергією об'єкти бюджетної сфери. Крім того, нині у Дніпропетровській області енергію сонця конвертують в електричну 47 станцій. Їх загальна потужність – 338 МВт.

2.5. Житлово-комунальне господарства

Рівень оплати населенням житлово-комунальних послуг становив 85,5% станом на 01 січня 2016 року, 94,3% – на 01 січня 2017 року, 96,6% – на 01 січня 2018 року.

У структурі заборгованості найбільшу частку становить заборгованість за постачання природного газу (40,2%) на другому місці – заборгованість за централізоване опалення та постачання гарячої води (35,8%).

Зменшення видатків бюджету на ЖКГ та несвоєчасна оплата абонентів за отримані послуги призводить до підвищення зношення комунальної інфраструктури та збільшення ветхого та аварійного житлового фонду.

Житловий фонд. На цей час в області налічується понад 20 тис. од. багатоквартирних будинків, площа житлового фонду становить 77297 млн кв. м (станом на кінець 2017 року). Значна частина будинків побудована ще у період 50-х – 90-х роках минулого століття. Нині 10% житлового фонду потребує проведення капітального ремонту покрівель. Незадовільним є стан ліфтового господарства.

З метою раціонального використання власних коштів та ефективного управління багатоквартирними будинками співвласниками будинків активно створюються відповідні об'єднання (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків – ОСББ). Дніпропетровська область займає перше місце за кількістю створених ОСББ в Україні. З 2014 року в області створено 1918 ОСББ. На кінець 2018 року таких об'єднань в області налічувалося 2954 од.

Водопостачання. Послуги з водопостачання та водовідведення надають 88 підприємств усіх форм власності. Централізованим водопостачанням в області охоплено близько 2,7 млн населення (84%). Централізоване питне водопостачання здійснюється на 1,7% за рахунок використання підземних джерел та 98,3% – поверхневих вод. Близько 2% сільського населення користується привізною водою. Для вирішення питання забезпечення сільського населення області централізованим питним водопостачанням упродовж 2014 – 2018 роках завдяки консолідації коштів бюджетів усіх рівнів збудовано близько 230 км водопровідних мереж. Наведені результати свідчать, що загальна довжина водопровідних мереж зростає у динаміці. Загальна довжина водопровідних мереж на кінець 2018 року становила 14 762,23 км. Замінено 299,13 км, хоча ще 37,3% залишається у аварійному та ветхому стані.

Разом з тим збільшується й загальна довжина каналізаційних мереж. На кінець 2018 року 40% каналізаційних мереж мали ветхий та аварійний стан, що зумовлено понаднормативною експлуатацією мережі. Частка абонентів (споживачів), які обладнані засобами обліку води, зросла на 10,3% та станом на кінець 2018 року становила 98%.

Теплопостачання. У Дніпропетровській області виробництво теплової енергії для опалення об'єктів соціальної сфери та житлового фонду забезпечують 1409 джерел опалення (котелень). Загальна довжина теплових мереж, що обслуговуються комунальними підприємствами, становить 2514 км у двотрубному вимірі, з них 22,5% належать до ветхих та аварійних.

В якості палива основна частка котелень комунальних підприємств використовують природний газ, 3 котельні – вугілля (м. Тернівка та м. Першотравенськ), опалення лівобережної частини м. Дніпра та м. Зеленодольська Апостолівського р-ну здійснюється за рахунок теплової енергії, виробленої ВП „Придніпровська ТЕС” ПАТ „ДТЕК Дніпроенерго” та ВП „Криворізька ТЕС” ПАТ „ДТЕК Дніпроенерго”, які в якості палива використовують вугілля.

Нині в області для опалення об'єктів соціальної сфери працюють понад 150 котелень на біомасі загальною потужністю 110,4 Гкал/год. За 2018 рік зазначеними котельнями вироблено 78 тис. Гкал теплової енергії.

За 4 роки споживання природного газу в області зменшилося на 917,3 млн куб. м (на 23%), у тому числі підприємствами суб'єктами господарювання, які виробляють теплову енергію, – на 40,18 млн куб. м (на 6%).

Поводження з твердими побутовими відходами.

Однією із загроз екологічній безпеці держави є накопичення відходів. Однак поведження з твердими побутовими відходами не забезпечує захист населення та навколишнього середовища від їх шкідливого впливу. Показники роботи підприємств, які надають послуги з вивезення побутових відходів, наведені у табл. 2.2.

Показники підприємств, які надають послуги з вивезення побутових відходів у Дніпропетровській області, за 2014 – 2017 роки

Найменування показника	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2017 рік до 2014 року, %
Кількість підприємств, од.	58	73	75	75	129,3
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) усього, тис. грн	195 687,87	195 538,25	210 422,99	254 775,49	130,2

На території Дніпропетровської області нараховується 10 діючих полігонів, що приймають на захоронення тверді побутові відходи. На кінець 2018 року на полігонах та сміттєзвалищах області захоронено понад 39 млн м³ твердих відходів. У населених пунктах області щороку утворюється близько 5,0 млн м³ побутових відходів, які розміщують на полігонах і звалищах.

На територіях населених пунктів області розташовані понад 270 сміттєзвалищ, що не відповідають чинному законодавству, рішення про розташування й експлуатацію яких прийняли сільські та селищні ради.

2.6. Транспорт і транспортна інфраструктура

Транспортна система Дніпропетровської області є важливою складовою не тільки потужного господарського комплексу області, а й транспортного сполучення у державі, що забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезенні пасажирів та вантажів. Основними елементами транспортної системи є рухомий склад, шляхи сполучення всіх видів транспорту, а також автостанції, аеропорти, річкові порти та пристані, залізничні станції та ін.

Протягом 2014 – 2017 років спостерігалася нестійка динаміка обсягів перевезення вантажів, але у 2017 році не досягнуто рівня 2014 року. При цьому в перевезенні вантажів повністю задоволено потреби господарського комплексу області.

Динаміка перевезення вантажів за видами транспорту

Показник	Роки				
	2014	2015	2016	2017	2017 до 2014, %
Транспорт, млн т, у т.ч.	455,2	391,3	370,5	412,7	90,7
автомобільний	361,7	300,4	284,2	328,1	90,7
водний	0,3	0,4	0,5	н.д.	н.д.
авіаційний	0,0	0,0	0,0	н.д.	н.д.

У 2018 році вантажооборот підприємств транспорту становив 27056,3 млн т км (збільшення на 2,2% порівняно з 2017 року). Вантажооборот залізничного транспорту – 23871,8 млн т км (на 2,4% більше, ніж у 2017 році).

Питома вага автомобільних доріг загального користування Дніпропетровської області у 2017 році становила 5,6% від показника України. Відповідно, частка доріг із твердим покриттям становить 5,7%. Питома вага трамвайних колій загального користування – 23,8%, тролейбусних ліній загального користування – 13,3% від показника в Україні.

2.7. Інвестиційна діяльність

Дніпропетровська область займає 2-е місце за інвестиційною привабливістю серед регіонів України. За період 2014 – 2018 років у області освоєно 182,642 млрд грн капітальних інвестицій.

У тому числі у 2018 році – 60,28 млрд грн. У 2016 – 2018 роках приріст капітальних інвестицій становив майже 2 рази. Темпи падіння обсягів інвестицій в основний капітал у Дніпропетровській області у 2014 – 2015 роках були майже такими, як і по Україні у цілому.

У загальній структурі капітальних інвестицій найбільшу частку складають власні кошти підприємств та організацій 85,7%.

За 2014 – 2018 роки в області спостерігалася загальна тенденція збільшення частки коштів місцевих бюджетів державних централізованих інвестицій (з 1,7% у 2014 році до 10,9% у 2018 році), що свідчить про позитивні наслідки децентралізації. Проте головним джерелом інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій – 83,3% від загального обсягу по області.

Переважну більшість капітальних вкладень (59%) у 2018 році було спрямовано у промисловість, на другому місці за обсягами інвестування за видами економічної діяльності перебувають операції з нерухомим майном – 9,8% від загальних обсягів капітальних інвестицій. На третьому – сільське, лісове та рибне господарство – 5,2% загальних обсягів капітальних інвестицій.

Дніпропетровська область – одна із найбільш інвестиційно привабливих регіонів України. Факторами її інвестиційної привабливості є висока якість людського капіталу, традиції індустріального виробництва, наявність розгалуженої промислової та транспортної інфраструктури.

Станом на 31 грудня 2018 року обсяг внесених з початку інвестування в економіку області прямих інвестицій (акціонерного капіталу) – 3577,8 млн дол. США, що становило 97% обсягів інвестицій на початок року, у тому числі з країн ЄС отримано 2 780,0 млн дол. США (77,7% обсягу прямих інвестицій), з інших країн світу – 797,8 млн дол. США (22,3%).

У 2018 році в економіку Дніпропетровщини іноземці інвестували 32,5 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), це друге місце (після м. Києва) серед регіонів України, питома вага регіону становила 11,1%.

У 2018 році прямі іноземні інвестиції в область надійшли з 57 країн світу у 914 підприємств 11 міст та 18 районів області.

У розрахунку на одного мешканця у Дніпропетровській області припадає 1112,7 дол. США, що майже у 1,5 раза перевищує середньоукраїнський показник – 767 дол. США, але у 5,2 раза менше ніж у м. Києві – 5828,4 дол. США.

2.8. Зовнішня торгівля

Дніпропетровська область входить до числа провідних експортерів та за підсумками 2018 року посідає друге місце за обсягами експорту товарів серед регіонів України. За даними Державної служби статистики України у 2018 році обсяги експорту товарів Дніпропетровської області становили 7722,6 млн дол. США (109,5% до рівня 2017 року) – 16,3% від загального показника в Україні. Обсяги імпорту товарів – 5264,9 млн дол. США (114,2% від рівня 2017 року). Сальдо зовнішньої торгівлі товарами у 2018 році було додатним і становило 2457,7 млн дол. США.

Аналіз динаміки географічної структури експорту товарів свідчить про те, що відбувається стале збільшення обсягів до країн Європи, зокрема ЄС (27 країн-членів), протягом 2015 – 2018 років.

Суттєві експортні поставки товарів серед країн-членів ЄС у 2018 році здійснювалися до Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії, Румунії, Італії. Серед інших країн світу найбільше експортовано товарів до Китаю, Туреччини, Російської Федерації, Єгипту та Алжиру.

Протягом 2014 – 2015 років відбувалося зменшення обсягів імпорту з країн СНД.

Серед країн ЄС найвагоміші імпортні надходження товарів у 2018 році здійснювалися з Німеччини, Італії, Польщі, Словаччини, Франції. Серед інших країн світу найбільші імпортні поставки товарів надходили з Російської Федерації, Китаю та США.

Протягом 2014 – 2017 років спостерігалось збільшення кількості підприємств, що здійснювали зовнішньоторговельну діяльність товарами (у

2017 році експортували товари 1233 підприємства, імпортували – 2248 підприємств.

Основу товарної структури експорту області у 2017 році становили чорні метали (46,3% загального обсягу) та руди, шлак і зола (23,2%).

Основу товарної структури імпорту області у 2017 році становили палива мінеральні; нафта та продукти її перегонки (30,3% загального обсягу), машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання (14,4%), продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості (11,3%) та недорогочінні метали та вироби з них (11%). Найактивніше здійснювали зовнішню торгівлю товарами підприємства у містах: Кривому Розі, Дніпрі, Кам'янському, Нікополі та Павлограді, районах: Дніпровському, Верхньодніпровському, Нікопольському, Новомосковському, Солонянському.

У 2018 році обсяги експорту послуг становили 134,4 млн дол. США (107,5% від рівня 2017 року). За цим показником Дніпропетровська область посіла 8-е місце серед регіонів України, а питома вага становила 1,1% від загального показника в Україні. Обсяги імпорту послуг – 230,3 млн дол. США (100,6% від рівня 2017 року). За цим показником область посіла 2-е місце серед регіонів України, питома вага становила 4% від загального показника в Україні). Сальдо зовнішньої торгівлі послугами у 2018 році було від'ємним (-95,9 млн дол. США).

2.9. Туристична галузь

Розвиток ринку туристичних послуг та його інфраструктурне забезпечення є актуальною проблемою і важливою перспективою для Дніпропетровської області.

Туристично-рекреаційний потенціал Дніпропетровщини представлений системою закладів і підприємств з організації надання туристичних послуг. Пріоритетними видами туризму в області, за визначенням Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, є такі: сільський, промисловий, історичний, культурно-пізнавальний. Але, поряд із цим, останнім часом в області набули розвитку також й інші види туризму:

- екологічний (зелений) (локації у громадах);
- спортивний (індивідуальні та командні спортивні тури, відвідування спортивних подій, тренування, змагання);
- подієвий (культурні, мистецькі, спортивні, історичні, громадські та інші події);
- релігійний (паломницький) (відвідування унікальних храмів, прийоми священнослужителів);
- лікувально-оздоровчий (об'єкти інфраструктури надання послуг із лікування та оздоровлення);
- навчальний (тренінги, короткострокові навчальні візити);
- природничий (об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення);
- етнографічний (осередки української народної творчості у громадах);

урбаністичний (об'єкти та комплекси західноєвропейської забудови);
 космічний (туристичний маршрут „Дніпро космічний”);
 патріотичний (виставки, експозиції, перший в Україні музей АТО у м. Дніпрі).

Фізичну ємність туристичної інфраструктури характеризують дані щодо кількості суб'єктів туристичної діяльності на території Дніпропетровської області, яка станом на 01 січня 2018 року становила 325 закладів, із них: 12 туроператорів та 313 турагентів. Загальна сума доходу суб'єктів туристичної діяльності області становить 66271 тис. грн, із них – 42703,5 тис. грн отримано турагентами – фізичними особами-підприємцями.

У 2018 році в області діяло вже 416 туристичних агентств та операторів (проти 325 у 2017 році). Їх послугами впродовж звітного року скористалися 117 тис. осіб, що у 1,5 раза більше, ніж у 2017 році.

РОЗДІЛ 3. СТАН СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Демографічна ситуація в області

Дніпропетровська область за чисельністю наявного населення на 01 січня 2019 року у 3206477 осіб посідає 2 місце серед адміністративно-територіальних одиниць України. Її територія – 31,92 тис. км². Щільність населення на 01 січня 2018 року – 101,2 особи на 1 км². Серед населення області превалює міське населення, а в гендерному розрізі – жінки, так на 1000 чоловіків припадає 1189 жінок на 01 січня 2018 року, хоча при народженні на 100 дівчат народжується 105 хлопчиків.

Міграційний приріст у 2017 році відбувся за рахунок зовнішньої міграції, а саме міжрегіональної (23867 особи) та міждержавної (264) міграції за міським типом поселень. Міграційний приріст у м. Дніпрі – 299,2 особи на 1000 наявного населення.

Середній вік населення поступово збільшується і на 01 січня 2018 року становив – 41,6 р., а саме: чоловіків – 38,4 р., жінок – 44,2 р. Середня очікувана тривалість життя при народженні для обох статей у 2017 році – 70,91, а саме: у чоловіків – 65,85 та у жінок – 75,65. Різниця у тривалості життя між чоловіками та жінками – майже 10 років.

3.2. Ринок праці

Кількість економічно активного населення у віці 15 – 70 років у Дніпропетровській області поступово скорочується з 1601,7 тис. осіб у 2014 році до 1523,8 тис. осіб у 2018 році, що становить 65,5% та 63,6% відповідно до всього населення віком 15 – 70 років. Кількість зайнятого населення скоротилася за останні 5 років із 1472,8 тис. осіб у 2014 році до 1402,3 тис. осіб у 2018 році (з 60,2% до 58,6% до населення віком

15 – 70 років відповідно). Кількість зайнятих економічною діяльністю становить майже 45% від наявного населення.

Найбільша кількість зайнятих спостерігається у таких видах діяльності: промисловість; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; освіта; сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство.

Рівень безробіття за методологією МОП суттєво перевищує рівень зареєстрованого безробіття, але менше середніх показників по Україні за аналогічний період. Рівень безробіття за методологією МОП становив по області 8% у 2018 році, рівень зареєстрованого безробіття по області – 1,3%.

Навантаження на одну вакансію у 2014 році – 6 осіб, у 2015 році – 14 осіб, у 2016 році – 9 осіб, у 2017 році – 6 осіб, у 2018 році – 4 особи, що також нижче середніх показників по Україні і свідчить про поступове збалансування ринку праці.

3.3. Освіта і наука

У Дніпропетровській області як регіоні-локомотиві соціо-еколого-економічного піднесення України неперервна освіта починає виходити за межі традиційних підходів і накопиченого різними освітніми системами досвіду підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців різних галузей.

За кількісними показниками кількість закладів дошкільної освіти у громадах Дніпропетровської області планомірно зростає з 2015 року.

У 2018 році їх кількість становила 981 заклад із 102381 місцем при реальній потребі 109575 дітей.

Кількісно ситуацію у галузі загальної середньої освіти характеризують показники наявності закладів загальної середньої освіти (906 од. на початок 2018/19 навчального року) та учнів і вчителів (330,0 і 28,1 тис. осіб відповідно). У 2018/19 навчальному році 15,6 тисяч осіб отримала атестат про здобуття повної загальної середньої освіти.

Кількість закладів професійно-технічної освіти майже не змінювалася за період, що аналізувався (58 одиниць у 2015 – 2018 роках). Натомість, кількість слухачів поступово скорочувалася (на 5% – у 2015 році, на 4% – у 2016 – 2017 роках, на 2% – у 2018 році).

Ситуація у вищій освіті та науці характеризувалася тенденціями скорочення кількісних показників вступу до ЗВО (заклади вищої освіти) й здобуття відповідної кваліфікації (наукового ступеню).

Спостерігається тенденція скорочення кількості працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок.

Показники впровадження нових технологічних процесів та освоєння виробництва нових видів продукції у промисловості свідчать про загальне падіння заінтересованості виробників у освоєнні виробництва інноваційної продукції.

3.4. Охорона здоров'я

Основною метою діяльності системи охорони здоров'я Дніпропетровської області за період 2014 – 2018 років було збереження і зміцнення здоров'я населення громад та поліпшення якості медичного обслуговування на їх територіях, розроблення дієвих лікувальних і профілактичних заходів, форм та методів роботи окремих спеціалізованих служб.

Мережа системи охорони здоров'я Дніпропетровської області – це структура медичних закладів із відповідними матеріальними, фінансовими, трудовими та інформаційними ресурсами. Вона сформована системою медичних закладів; профільною та територіальною структурою закладів; обсягом ресурсів та їх розподілом у мережі, їх структурою, станом, рухом та ефективністю використання.

За даними, наданими департаментом охорони здоров'я облдержадміністрації, на 01 січня 2019 року до мережі закладів охорони здоров'я Дніпропетровської області входило 113 лікарняних закладів та 198 амбулаторно-поліклінічних закладів. Кількість лікарів усіх спеціальностей на 01 січня 2019 року становило 11,4 тис. осіб (35,4 лікарів на 10000 населення). На одного лікаря припадало 280 пацієнтів. У 2018 році на 1 лікарняне ліжко припадало 124 особи при плановій ємності амбулаторно-поліклінічних закладів у 80536 відвідувань за зміну.

3.5. Охорона праці

Безпека та здоров'я працівника – одне з основних прав людини. Державна політика у галузі охорони праці будь-якої країни світу будується на пріоритетності життя людини над результатами виробничої діяльності.

Основними причинами нещасних випадків залишаються організаційні. Насамперед, це – невиконання вимог інструкцій з охорони праці, невиконання посадових обов'язків, порушення технологічного процесу або порушення правил безпеки руху.

Проблема профзахворюваності серед працівників підприємств, установ та організацій Дніпропетровської області, на яких умови праці не відповідають чинним нормативно-правовим актам з охорони праці, залишається зараз також досить актуальною. За статистичними даними кожен четвертий працює в умовах, які не відповідають санітарно-гігієнічним нормативам за параметрами вмісту пилу у повітрі робочої зони, вібрації, шуму, важкості і напруженості праці тощо. Найнебезпечніші умови праці спостерігаються у вугільній, добувній промисловості та металургії.

Відбулося зростання кількості професійних захворювань на підприємствах міст: Кам'янського (на 100%), Покрова (на 100%), Павлограда (на 50,3%) та Першотравенська (на 32,1%).

3.6. Соціальний захист та пенсійне забезпечення населення області

Питання пенсійного забезпечення пенсіонерів Дніпропетровської області – одне з найбільш актуальних, адже на 01 січня 2019 року з 11470405 пенсіонерів в Україні на Дніпропетровську область припадала найбільша питома вага – 8,38% (960973 особи). Середній розмір призначених пенсійних виплат на 01 січня 2019 року становив 2999,86 грн, що перевищує середній по країні – 2645,66 грн.

Гендерне співвідношення серед пенсіонерів усіх категорій на користь жінок, так у 2014 році це 63,6% проти 36,4%; у 2015 році – 63,4% проти 36,6%; у 2016 році – 63% проти 37%; у 2017 році – 62,5% проти 37,5%.

Кількість жінок пенсійного віку перевищує кількість чоловіків у 1,67 раза, але якщо додати до аналізу ще й аналіз розмірів призначених пенсій, то ситуація прямо протилежна, бо жінки отримують пенсію у 1,64 раза нижчу за чоловіків: у 2014 році це 2233,85 грн у чоловіків проти 1426,47 грн у жінок; у 2017 році це 3768,41 грн проти 2304,22 грн відповідно. У зв'язку з викладеним вище станом грошового забезпечення доречно проаналізувати наявну мережу соціального обслуговування громадян.

У Дніпропетровській області найбільша кількість територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг): з 2014 по 2016 роки – 51 центр, у 2018 році – 53. Із загальної кількості територіальних центрів 29 – створено у містах, 24 – у сільській місцевості (у тому числі 7 функціонує в ОТГ). У центрах обслуговуються громадяни, які виявлені та які перебували на обліку у зв'язку зі складними життєвими обставинами і потребували надання соціальних послуг, у 2014 році це 80557 осіб; у 2015 році – 81463 особи; у 2016 році – 82114 осіб, у 2017 році – 77874 особи і 2018 році – 74591 особа.

У Дніпропетровській області діє 6 центрів обліку бездомних громадян в яких можна отримати соціальні послуги та посвідчення про взяття на облік. У 2014 – 2015 роках центри всім виявленим бездомним надали соціальні послуги та видали посвідчення, у 2016 – 2017 роках звернень від бездомних до центрів щодо соціальної допомоги було більше ніж виявлених осіб.

Крім центрів обліку бездомних громадян, у Дніпропетровській області діють 18 будинків-інтернатів для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю. При збереженні планової ємності та площі будівель закладів кількість мешканців становила: на кінець 2014 року – 3961 особи; на кінець 2015 року – 3907 осіб; на кінець 2016 року – 3899 осіб; у 2017 році – 3939 осіб; у 2018 році – 3882 особи.

3.7. Культура, фізична культура та спорт

У Дніпропетровській області діє розгалужена мережа професійних театрів, бібліотек, музеїв, а також Будинок органної та камерної музики, філармонія (табл. 3.1., 3.2.), відвідування яких покликано сприяти розвитку духовності та естетичному вихованню населення.

Таблиця 3.1.

Бібліотеки та клубні заходи області

Рік	Кількість бібліотек, од.	Бібліотечний фонд, тис. примірників	Кількість клубних закладів, од.	Кількість місць у них, тис.
2014	805	19947,6	585	156,1
2015	800	19357,4	571	153,5
2016	787	18641,3	571	152,9
2017	784	18253,7	570	151,4

Таблиця 3.2.

Заклади культури та мистецтва області

Рік	Кількість театрів, од.	Кількість глядачів на виставах, тис.	Кількість концертних організацій, професійних творчих колективів, од.	Кількість слухачів на концертах, тис.	Кількість музеїв, од.	Кількість відвідувачів музеїв, тис.
2014	14	484,3	4	76,6	26	656,7
2015	14	483,4	4	72,6	26	703,3
2016	14	465,4	4	74,2	26	721,9
2017	14	490,3	4	72,3	26	726,7

Значної уваги потребують питання розвитку культури у громадах. На сучасному етапі існує потреба у відтворенні та визначенні духовних та культурних основ традиційної для Дніпропетровщини регіонально-культурної ідентичності, яка враховуватиме сучасні тенденції демократизації культурного процесу, а також значні зовнішні впливи інших культур. При цьому першочерговою має бути підтримка тих сфер культурної діяльності, на яких найбільше позначаються загрози глобалізації та які, завдяки їх здатності впливати на масову свідомість, стають інструментами маніпуляції національно-культурною ідентичністю громадян. Серед таких пріоритетів, зокрема, збереження та розвиток державної мови, місцевих ЗМІ, культурної індустрії, освіти.

З метою ширшого охопленого населення громад різними видами фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в області функціонує розвинена мережа спортивних споруд, дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спортклубів: 80 стадіонів, 53 плавальних басейна, 1237 спортивних залів, 395 стрілецьких тирів, 1441 приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять, із них 594 – з тренажерним обладнанням, 5304 спортивних майданчиків тощо.

У Дніпропетровській області діють 94 дитячо-юнацькі спортивні школи та спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву, в яких навчається 40675 осіб. На її території розташовано 80 стадіонів із трибунами на 1500 місць, 5 легкоатлетичних арен, 590 майданчиків із тренажерним

обладнанням, 750 майданчиків із нестандартним тренажерним обладнанням, 127 тенісних кортів, 531 футбольне поле.

3.8. Адміністративні послуги

Реалізація реформи децентралізації дозволила досягти певних позитивних результатів у зазначеній сфері, насамперед, завдяки запровадженню процесам із делегування повноважень органам місцевого самоврядування та місцевим державним адміністраціям щодо надання найпопулярніших адміністративних послуг населенню, зокрема: з питань державної реєстрації бізнесу, речових прав на нерухоме майно, реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання, надання відомостей з Державного земельного кадастру, а також законодавчих повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та з прийому громадян для оформлення й видачі біометричних паспортних документів саме у центрах надання адміністративних послуг (далі – ЦНАПів). Крім того, започаткований процес з інтеграції інших базових адміністративних послуг, у першу чергу щодо державної реєстрації актів цивільного стану, реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів, видачі (обміну) посвідчень водія, адміністративних послуг соціального характеру також до інтегрованих офісів – ЦНАПів.

На цей час Дніпропетровська область утримує позиції абсолютного лідера в Україні за кількістю офісів ЦНАПів – усього 57 центрів із філіями, які активно функціонують: у 13 містах обласного значення (у т.ч. у м. Кривому Розі, де працюють 8 філій ЦНАПів, та у м. Кам'янському – 2 філії); у 22 районах; при 2-х звичайних сільських радах (Олександропільській та Іверській Солонянського району); у 10 ОТГ (Апостолівській та Зеленодольській міських, Слобожанській, Межівській селищних, Богданівській, Вакулівській, Вербківській, Сурсько-Литовській, Ляшківській, а також Новоолександрівській сільських громадах).

Знаковими проектами для регіону та України в цілому стали: „Мобільний офіс ЦНАП” – унікальна валіза з комплектом портативної техніки для обслуговування осіб з інвалідністю за місцем їх знаходження, без відвідування центру. Сервіс – започаткований у ЦНАПі м. Кам'янського у травні 2017 року і в подальшому презентований як брендований продукт Дніпропетровської області – „Мобільне автоматизоване робоче місце адміністратора ЦНАП” (мобільні кейси). На території регіону налічується 22 таких кейси у 19 ЦНАПах, проти 5 мобільних валіз у 4 центрах – у 2017 році, за допомогою яких вирішуються не тільки багаторічні проблеми людей, прикутих до ліжка, але й мешканців віддалених населених пунктів ОТГ і звичайних сільських рад, що створили власні ЦНАПи.

У м. Кривому Розі з 28 грудня 2017 року також запроваджено унікальний проєкт, аналогів якому немає в Україні. ЦНАП „на колесах” – автомобіль-трансформер, що протягом 10 хвилин за допомогою пульта перетворюється зі звичайної вантажівки у модульний офіс загальною площею 30 кв. м, в якому 4 адміністратори здійснюють прийом населення з надання понад 200 видів адміністративних і соціальних послуг у

територіальній наближеності до мешканців віддалених територій – сіл і селищ, які входять до складу цього міста (одночасно всередині офісу може перебувати до 15 осіб).

У листопаді 2018 році відбулася урочиста презентація вже другого такого автомобіля, що облаштований спеціальною супутниковою станцією на даху кабіни транспортного засобу, яка дозволяє забезпечити оперативну та якісну роботу персоналу ЦНАПу у необхідних державних і регіональних реєстрах, базах даних та програмних продуктах.

На території Дніпропетровської області найбільша кількість ЦНАПів, які придбали обладнання для оформлення й видачі біометричних паспортних документів та запровадили цей сервіс для громадян – 15 центрів за підсумками 2018 року, проти 4 ЦНАПів у 2017 році (3 ЦНАПи у м. Кривому Розі та ЦНАП виконавчого комітету Олександропільської сільської ради). Станом на 02 січня 2018 року ЦНАП виконавчого комітету Слобожанської селищної ради Дніпровського району та відділ ЦНАПу „Лівобережний” м. Дніпра розпочали повноцінний прийом громадян для надання таких популярних видів адміністративних послуг населенню.

З 23 січня 2018 року ЦНАП виконавчого комітету Апостолівської міської ради розпочав обслуговування суб'єктів звернення щодо оформлення та видачі паспорта громадянина України у формі ID-картки та паспорта громадянина України для виїзду за кордон. З 16 лютого 2018 року такий затребуваний сервіс став доступним для мешканців м. Кам'янського на базі головного офісу ЦНАПу.

Також з 01 серпня 2018 року розпочав обслуговування мешканців міста щодо оформлення та видачі біометричних паспортів ЦНАП виконавчого комітету Нікопольської міської ради. Крім того, з 31 липня 2018 року на базі територіального підрозділу ЦНАПу „Віза” у Довгинцівському районі м. Кривого Рогу можна отримати аналогічні послуги, 10 серпня 2018 року – відкрито районний „Паспортний офіс” на базі територіального підрозділу ЦНАПу „Віза” у Тернівському районі м. Кривого Рогу, 06 вересня 2018 року – другий „Паспортний офіс” на базі територіального підрозділу ЦНАПу „Віза” в Інгулецькому районі, 13 листопада – у Саксаганському районі м. Кривого Рогу, 18 грудня – у Покровському районі м. Кривого Рогу. З 08 листопада 2018 року ЦНАП виконавчого комітету Новоолександрівської сільської ради Дніпровського району розпочав обслуговування мешканців щодо оформлення та видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон.

Таким чином, 15 ЦНАПів у 8 населених пунктах Дніпропетровської області придбали спеціалізоване обладнання та запровадили надання таких затребуваних адміністративних послуг населенню по лінії Державної міграційної служби України, що дозволило стати першим регіоном у країні за цим показником.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 липня 2012 року № 514-р „Про затвердження плану заходів з впровадження Ініціативи „Партнерство „Відкритий Уряд”, у частині впровадження технологій електронного урядування та розвитку електронної демократії, у

Дніпропетровській області створений та активно працює єдиний програмно-технічний комплекс облдержадміністрації „Регіональний віртуальний офіс електронних адміністративних послуг Дніпропетровської області” (далі – Віртуальний офіс).

Зараз у системі налічується: 58 ЦНАПів (як активно функціонуючих, так і документально створених), а також 321 адміністратор, 614 суб'єктів надання адміністративних послуг, їх представників і 172 органи реєстрації, створені при виконавчих органах сільських, селищних та міських рад.

3 серпня 2018 року в рамках програми EGAP Фонду Східна Європа розпочато проєкт із модернізації Віртуального офісу, яким, зокрема, передбачається: проведення уніфікації процедур надання адміністративних послуг у всіх ЦНАПах області; упровадження комплексних послуг і послуг „одним пакетом” за життєвими обставинами чи бізнес-ситуаціями; створення повноцінного регіонального реєстру адміністративних послуг з єдиними стандартами їх надання на кожній території регіону; новий інтерфейс зовнішнього вебпорталу для суб'єктів звернень (www.e-servises.dp.gov.ua) тощо.

РОЗДІЛ 4.

ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

4.1. Оцінка механізму формування доходів місцевих бюджетів в Україні та місце області у рейтингу регіонів

При співставленні динаміки ВВП за даними Міністерства фінансів України за період, від початку реформи децентралізації влади, тобто за 2015 – 2019 роки (з урахуванням того, що Світовий банк прогнозував його скорочення у 2019 р. на 2,7%) і динаміки місцевих бюджетів з урахуванням міжбюджетних трансфертів, що отримували місцеві бюджети за цей же період, виявлено, що на тлі поступового зростання абсолютного розміру доходів місцевих бюджетів їх частка поки що коливається на рівні 15%.

Доволі велика частка місцевих бюджетів формується за рахунок міжбюджетних трансфертів із державного бюджету, хоча її зниження очікувалося з 59,08% у 2015 році до 50,2% у 2019 році.

Динаміка доходів бюджету Дніпропетровської області у порівнянні з бюджетами інших областей України, а також міста Києва (ураховуючи трансферти з державного бюджету) доводить, що наша область у рейтингу регіонів України, як і раніше, посідає одне з чільних місць за обсягами доходів упродовж 2015 – 2017 років, поступаючись лише м. Києву.

Виходячи з вищенаведеного, така стійка тенденція до економічного лідерства є традиційною для Дніпропетровської області й має декілька суттєвих важелів, які дозволяють області утримувати одне з чільних місць та є потужними джерелами наповнення як місцевого, так і державного бюджетів і сприяння економічному розвитку:

1. Потужний економічний потенціал (розвинена промисловість, у порівнянні з іншими регіонами, пропри втрату окремих партнерських

зв'язків, зокрема: машинобудування, добувна і переробна промисловості, промисловість, сільське господарство тощо).

2. Інституційна спроможність органів місцевого самоврядування щодо формування місцевих бюджетів у умовах децентралізації, поступовий відхід місцевого самоврядування від притаманної раніше споживацької позиції та активізація його ролі у формуванні доходів місцевих бюджетів.

4.2. Бюджет області та джерела його наповнення

Позитивна й потужна динаміка зростання місцевих бюджетів територіальних громад Дніпропетровської області (табл. 4.1.) викликана дією нових економічних і соціальних викликів, пов'язана з упровадженням реформи децентралізації влади та активізацією ролі органів місцевого самоврядування, водночас, викликала і зміну структури доходів бюджетів, з тяжінням її до збільшення частки власних надходжень.

Податкові платежі мають найбільшу частку у формуванні власних доходів територіальних громад області, це постійний дохід, надходження від місцевих податків і зборів зараховуються безпосередньо до доходів бюджетів місцевого самоврядування, втім, органи місцевого самоврядування практично не мають важелів впливу (за винятком окремих податків, зокрема єдиного, на землю та ін.).

Таблиця 4.1.

Динаміка доходів місцевих бюджетів Дніпропетровської області, млн грн

Показник	Роки				Зростання у 2018 році у порівнянні з 2015 роком, %	Структура доходів %	
	2015	2016	2017	2018		2015 рік	2018 рік
Податкові надходження	11841,47	16144,58	21314,16	24922,77	110,47	44,90	50,20
Неподаткові надходження місцевих бюджетів	1310,09	1761,68	1892,01	2636,83	101,27	4,97	5,31
Доходи від операцій з капіталом	38,17	24,81	45,26	72,42	89,74	0,14	0,15
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ гранти (дарунки), що надійшли до бюджетів усіх рівнів	13,64	13,61	14,93	113,68	733,14	0,05	0,23
Усього власних надходжень до бюджету	13203,37	17944,68	23266,36	27745,70	110,14	50,06	55,89

Показник	Роки				Зростання у 2018 році у порівнянні з 2015 роком, %	Структура доходів %	
	2015	2016	2017	2018		2015 рік	2018 рік
Міжбюджетні трансферти з державного бюджету	13169,40	14523,53	20147,80	21899,88	66,29	49,94	44,11
Усього доходів	26372,77	32468,21	43414,16	49645,58	88,25	100,0	100,0

Отже, найбільш потужним джерелом наповнення місцевих бюджетів традиційно залишається податок на доходи фізичних осіб, що природньо і підтверджує необхідність подальших зусиль органів місцевого самоврядування (ОМС) стосовно сприяння створенню якісних робочих місць, що, у свою чергу, сприятиме подоланню бідності та зростанню добробуту населення області. Другим за значенням є податок на майно, зокрема податок на землю, що є також традиційним для України.

Доходи місцевих бюджетів – важливий інструмент фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Економічна самостійність місцевих органів влади та рівень розвитку місцевої інфраструктури значною мірою залежать від джерел наповнення бюджетів.

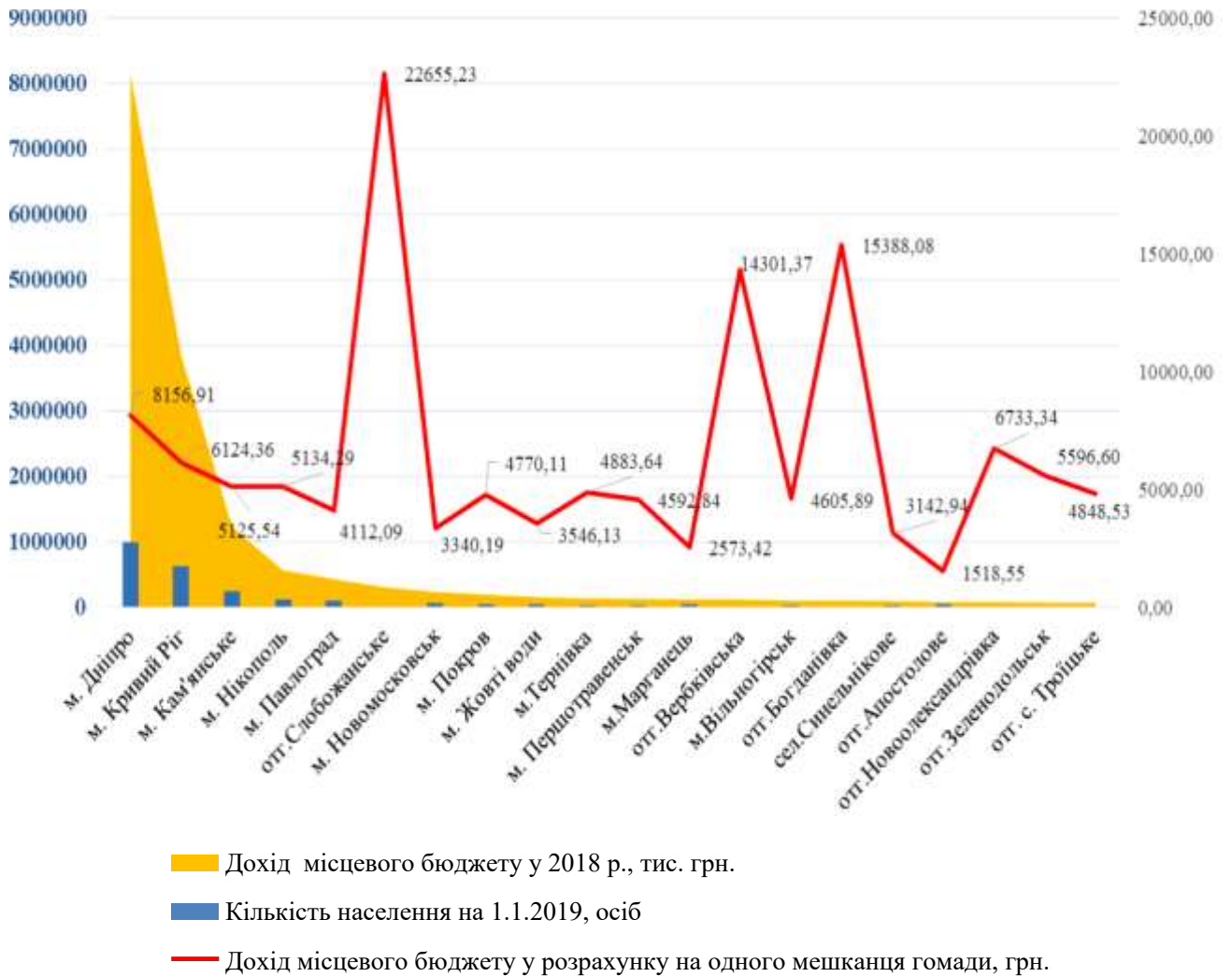
Підвищення ролі місцевих податків і зборів та збільшення їх частки у власних доходах місцевих бюджетів – є одним із головних завдань, визначених Урядом України, у виконанні якого безпосередньо заінтересовані ОМС та інші учасники бюджетного процесу.

4.3. Фінансова забезпеченість адміністративно-територіальних одиниць області

Рівень наповнюваності місцевих бюджетів сьогодні залежить не стільки від розміру територіальної громади, скільки від усвідомлення активної ролі самих ОМС і їх мешканців щодо наповнення бюджетів.

Важливим є те, що разом із такими потужними „генераторами” наповнення бюджетів як міста Дніпро і Кривий Ріг у 20-ку лідерів потрапили доволі помірні за розмірами та чисельністю мешканців, але великі за обсягами бюджети ОТГ, це Слобожанська, Вербківська та ін., усього сім об’єднаних громад.

Для аргументації на користь об’єднання громад й ілюстрування ефективності реформи децентралізації наведено аналіз доходу місцевих бюджетів у розрахунку на одного мешканця у цих топгромадах у 2018 році, який свідчить, що лідерами за цим показником є саме ОТГ (мал. 4.1.).

Мал. 4.1. Дохід місцевих бюджетів у розрахунку на одного мешканця у топ-громадах Дніпропетровської області у 2018 році

Якщо загальний фонд призначений для фінансування більшою частиною захищених статей видатків, то кошти зі спеціального здебільшого витрачаються на розвиток, переобладнання, формування економічної та соціальної інфраструктури.

РОЗДІЛ 5. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

5.1. Результати опитування жителів області: інтегративний підхід

5.1.1. Результати децентралізації: інтеграція стратегічних пріоритетів розвитку ОТГ у стратегію розвитку регіону

Методологією розроблення Стратегії передбачено інкорпорування результатів сучасних реформ, зокрема у сфері децентралізації, до процесу

визначення основних проблем регіонального розвитку, на основі яких будуть сформовані стратегічні цілі.

Загальна площа області становить 31865 км², із яких 18157,00 км² охоплено ОТГ (56,9%) (тут і далі – інформація станом на 01 вересня 2019 року).

Загальна чисельність населення області – 3230400 осіб, 2694154 (83,4%) міського населення та 536246 (16,6%) сільського населення. Процесами об'єднання охоплено 589800 осіб (18,3%). При цьому треба враховувати, що у Дніпропетровській області 13 міст обласного значення, тільки 2 з яких створили навколо себе ОТГ – Марганець та Покров, 7 – працюють над варіантами таких об'єднань – Дніпро, Кам'янське, Кривий Ріг, Нікополь, Новомосковськ, Жовті Води, Вільногірськ, 4 міста вже оточені ОТГ і тому, на жаль, не мають такої можливості – Павлоград, Тернівка, Першотравенськ, Синельникове. З наявних в області 348 рад у системі місцевого самоврядування процесами об'єднання вже охоплено 193 (55,5%).

Дніпропетровщина є одним із лідерів упровадження реформи місцевого самоврядування. Вона посідає перше місце за кількістю об'єднаних громад – 62 (+1), з яких 6 міських, 21 (+1) селищна та 35 сільських громад.

У 2015 році було утворено 15 ОТГ (Апостолівська, Богданівська, Вакулівська, Вербківська, Грушівська, Зеленодольська, Ляшківська, Могилівська, Нивотрудівська, Новоолександрівська, Новопокровська, Святовасилівська, Слобожанська, Солонянська, Сурсько-Литовська), у 2016 році – 19 (Аулівська, Божедарівська, Варварівська, Васильківська, Великомихайлівська, Вишнівська, Гречаноподівська, Криничанська, Лихівська, Маломихайлівська, Мирівська, Новолатівська, Новопавлівська, Покровська, Роздорська, Софіївська, Томаківська, Царичанська, Чкаловська), у 2017 році – 22 (Верхньодніпровська, Девладівська, Зайцівська, Іларіонівська, Карпівська, Китайгородська, Лошкарівська, Любимівська, Межиріцька, Межівська, Миколаївська Васильківського району, Миколаївська Петропавлівського району, Першотравневська, Петриківська, Раївська, Саксаганська, Славгородська, Троїцька, Українська, Червоногригорівська, Широківська, Юр'ївська), у 2018 році – 6 (+1) (Піщанська, Перещепинська, Чумаківська, Личківська, Покровська, Марганецька, Черкаська).

Нині область має 3 громади, які представляють міжрайонні утворення – Любимівську, Чумаківську, Перещепинську.

Громади отримали можливості самостійно визначати пріоритети, планувати власний економічний розвиток та залучення інвестицій, а також формувати власний бюджет; здійснювати місцеві та зовнішні запозичення; використовувати кошти Державного фонду регіонального розвитку для формування інфраструктури; управляти земельними ресурсами у межах ОТГ, у тому числі поза межами населених пунктів; самостійно визначати можливості забудови у межах ОТГ, надавати дозвільні документи, приймати в експлуатацію будинки та інші об'єкти; створювати муніципальну поліцію, що виконуватиме функцію охорони правопорядку та буде утримуватися за кошти територіальної громади; визначати потреби розвитку місцевої

інфраструктури – надання послуг ЖКГ, утримання вулиць і доріг, освітлення та благоустрій, організація пасажирських перевезень на території громади тощо.

Держава гарантує фінансову підтримку громадам через надання базової субвенції – шляхом вирівнювання за закріпленими загальнодержавними податками (податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб) – залежно від рівня надходжень на одного мешканця; передачу з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг та держмита; закріплення за місцевими бюджетами 100% податку на майно, землю, транспорт; закріплення за місцевими бюджетами 60% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО); передачу до бюджету територіальної громади 25% екологічного податку; спрямування до бюджету 100% єдиного податку; 100% податку на прибуток установ комунальної власності та фінансових установ комунальної власності.

Дієвість органів управління та наявність необхідних ресурсів для забезпечення здійснення повноважень й обумовлюють спроможність нових утворень. Саме спроможність територіальної громади визначає її перспективи на стабільне функціонування та розвиток. Спроможність можна визначити як здатність до здійснення чого-небудь; наявність умов, сприятливих для чого-небудь, обставин, які допомагають чомусь; можливість. Тобто спроможною територіальною громадою є така територіальна громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законодавством, в інтересах мешканців територіальної громади.

Спроможність не дорівнює й не може дорівнювати суто наявності фінансів (коштів) у ОТГ. Набагато важливішими і значущими стають, наприклад, людські (кадрові) ресурси, розвинута інфраструктура, розвинутість лідерських навичок голови громади тощо.

Щоб бути успішною громаді необхідно розвивати низку вмій та навичок, які допоможуть виконувати свою місію та розвиватися. Серед них:

виходити за звичні межі/уявлення;

вміти навчатися;

готовність до інновацій;

системний підхід;

використовувати наявний потенціал та передові технології;

швидко реагувати на зміни;

бачити та творити власне майбутнє;

знаходити баланс між незалежністю та взаємозалежністю;

налагоджувати співпрацю;

узгоджувати дії управлінського апарату з цілями, завданнями та повноваженнями громади.

Написання стратегії – першочергове завдання на шляху стабільного розвитку територіальних громад області. Саме тому ОТГ із самого початку включаються в активну роботу щодо розроблення цього стратегічного документа.

Станом на 01 вересня 2019 року в області 40 затверджених стратегій розвитку ОТГ, термін дії яких варіюється від 2020 до 2028 року: Апостолівської міської ОТГ, Аулівської селищної ОТГ, Вакулівської сільської ОТГ, Васильківської селищної ОТГ, Вербківської сільської ОТГ, Гречаноподівської сільській ОТГ, Грушівської сільської ОТГ, Зайцівської сільської ОТГ, Зеленодольської міської ОТГ, Іларіонівської селищної ОТГ, Карпівської сільської ОТГ, Китайгородської сільської ОТГ, Лихівської селищної ОТГ, Ляшківської сільської ОТГ, Марганецької міської ОТГ, Межівської селищної ОТГ, Миколаївської сільської ОТГ Васильківського району, Мирівської сільської ОТГ, Могилівської сільської ОТГ, Нивотрудівської сільської ОТГ, Новолатівської сільської ОТГ, Новоолександрівської сільської ОТГ, Новопавлівської сільської ОТГ, Новопокровської селищної ОТГ, Покровської міської ОТГ, Покровської селищної ОТГ, Роздорської селищної ОТГ, Саксаганської сільської ОТГ, Святотомашівської сільської ОТГ, Славгородської селищної ОТГ, Слобожанської селищної ОТГ, Солонянської селищної ОТГ, Софіївської селищної ОТГ, Томаківської селищної ОТГ, Троїцької сільської ОТГ, Царичанської селищної ОТГ, Червоногригорівської селищної ОТГ, Чкаловської сільської ОТГ, Широківської селищної ОТГ, Юр'ївської селищної ОТГ.

16 стратегій перебувають у стадії розроблення: Богданівської сільської ОТГ, Божедарівської селищної ОТГ, Верхньодніпровської міської ОТГ, Вишнівської селищної ОТГ, Криничанської селищної ОТГ, Личківської сільської ОТГ, Лошкарівської сільської ОТГ, Маломихайлівської сільської ОТГ, Миколаївської сільської ОТГ Петропавлівського району, Перещепинської міської ОТГ, Першотравневської сільської ОТГ, Петриківської селищної ОТГ, Піщанської сільської ОТГ, Раївської сільської ОТГ, Сурсько-Литовської сільської ОТГ, Чумаківської сільської ОТГ.

6 громад – на етапі підготовки до розроблення стратегії: Варварівська сільська ОТГ, Великомихайлівська сільська ОТГ, Девладівська сільська ОТГ, Любимівська сільська ОТГ, Межиріцька сільська ОТГ, Українська сільська ОТГ.

Висновок. Стратегії ОТГ розроблені індивідуально з урахуванням унікальних особливостей кожної громади, можливостей та загроз їх ближнього та віддаленого оточення, але спільними рисами всіх вищезазначених стратегій є визначення таких стратегічних пріоритетів:

створення конкурентоспроможної економіки на основі комфортного бізнес-середовища та залучення зовнішніх інвестицій;

убезпечення життєдіяльності;

поліпшення якості життя громадян за рахунок підвищення якості гуманітарних та житлово-комунальних послуг;

активізація та згуртування громади.

ОТГ є самостійним соціально-економічними суб'єктами самоврядування, які охоплюють значну частину населення та території Дніпропетровської області, тому розроблення стратегічних напрямів розвитку області необхідно проводити з урахуванням основних спільних напрямів розвитку ОТГ, що розташовані на її території.

5.1.2. Результати експертного опитування населення регіону

Сучасне зовнішнє оформлення регіонального буття складається з необхідності розширення прав та можливостей регіону та його громад у соціально-економічній сфері, задоволення їх потреб та очікувань, що вимагає відповідного матеріально-фінансового забезпечення і передбачає конструювання нового формату відносин по лінії „центр – регіон – громада” як у короткостроковому, так і в довгостроковому аспекті.

У зв'язку з цим набуває актуальності необхідність зміни інституційних форм регіонального розвитку, які втілені у регіональних стратегіях. Такі зміни мають відбуватися на основі всебічного врахування інтересів регіонів та окремих громад у цих документах, які визначають напрями і пріоритети розвитку соціально-економічної сфери регіону.

Особливої уваги набуває питання визначення стратегічних цілей (пріоритетів) подальшого розвитку, від правильності формулювання яких залежить успішність тих чи інших регіональних проєктів.

Згідно з Методикою розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації основою для розроблення опису основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку регіону є, крім офіційних даних Держстату, інформаційні матеріали соціологічних опитувань.

З метою діагностики проблем реалізації Стратегії проведено експертне опитування (N=182).

Для вирішення поставлених задач та проведення SWOT-аналізу використано метод експертних оцінок – визначення кількісної характеристики якостей шляхом опитування спеціалістів високої кваліфікації та максимальної об'єктивізації їх відповідей за допомогою сучасних математичних методів та засобів, які виключають випадкові судження.

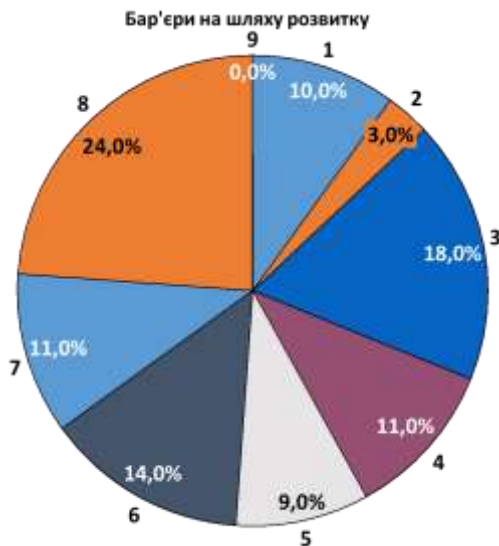
Експертне опитування включало висловлення думок 108 експертів, серед яких найбільшу частку склали практики – державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, лідери громадської думки.

Серед можливих варіантів експертної оцінки обрано індивідуальний метод, який полягає в тому, що кожний експерт дає свою оцінку незалежно від інших, а потім ці оцінки за допомогою статистичних методів об'єднують у загальну. При цьому було обрано заочне анкетування, яке дозволяє з мінімальними витратами залучити до проведення процедури велику кількість експертів із різних міст, виключаючи вплив думки членів групи на судження

експерта. Основними етапами методу анкетування є: розроблення системи показників та складання анкети, формування складу групи експертів, проведення анкетування (розсилання анкет та отримання відповідей), математична оброблення даних та оцінка узгодженості суджень експертів.

Результати опитування дають можливість визначення основних бар'єрів на шляху розвитку області.

Так, на запитання: „Що, на Вашу думку, заважає розвитку області?” відповіді респондентів розподілились таким чином (діаграма 5.1.):

- 1 – недостатня громадська та підприємницька активність;
- 2 – значна частка населення похилого віку;
- 3 – несприятливі умови для розвитку підприємництва, відсутність якісних робочих місць для людей працездатного віку;
- 4 – низька якість медичних, комунальних, освітніх, виховних та інших послуг;
- 5 – екологічні, санітарні, побутові проблеми;
- 6 – поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії;
- 7 – відсутність зовнішніх та внутрішніх інвестицій;
- 8 – низька активність влади, корупція, недовіра населення;
- 9 – інше

Діаграма. 5.1. Відповіді респондентів на запитання „Що, на Вашу думку, заважає розвитку області?”

Отже, можна побачити, що на першому місці серед відповідей – низька активність влади, корупція, недовіра населення – так вважає майже кожен четвертий експерт; друге місце посідають несприятливі умови для розвитку підприємництва – кожен п'ятий, третім бар'єром визначено поширення злочинності, алкоголізму, наркоманії.

Важливою частиною регіональних стратегій є пріоритети розвитку, які визначають напрями розвитку соціально-економічної сфери регіону на середньострокову перспективу. Стратегічні пріоритети розвитку регіонів України сформульовані у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, яка актуалізує необхідність модернізації регіональних стратегій за рахунок застосування нових підходів до формулювання стратегічних пріоритетів регіонального розвитку.

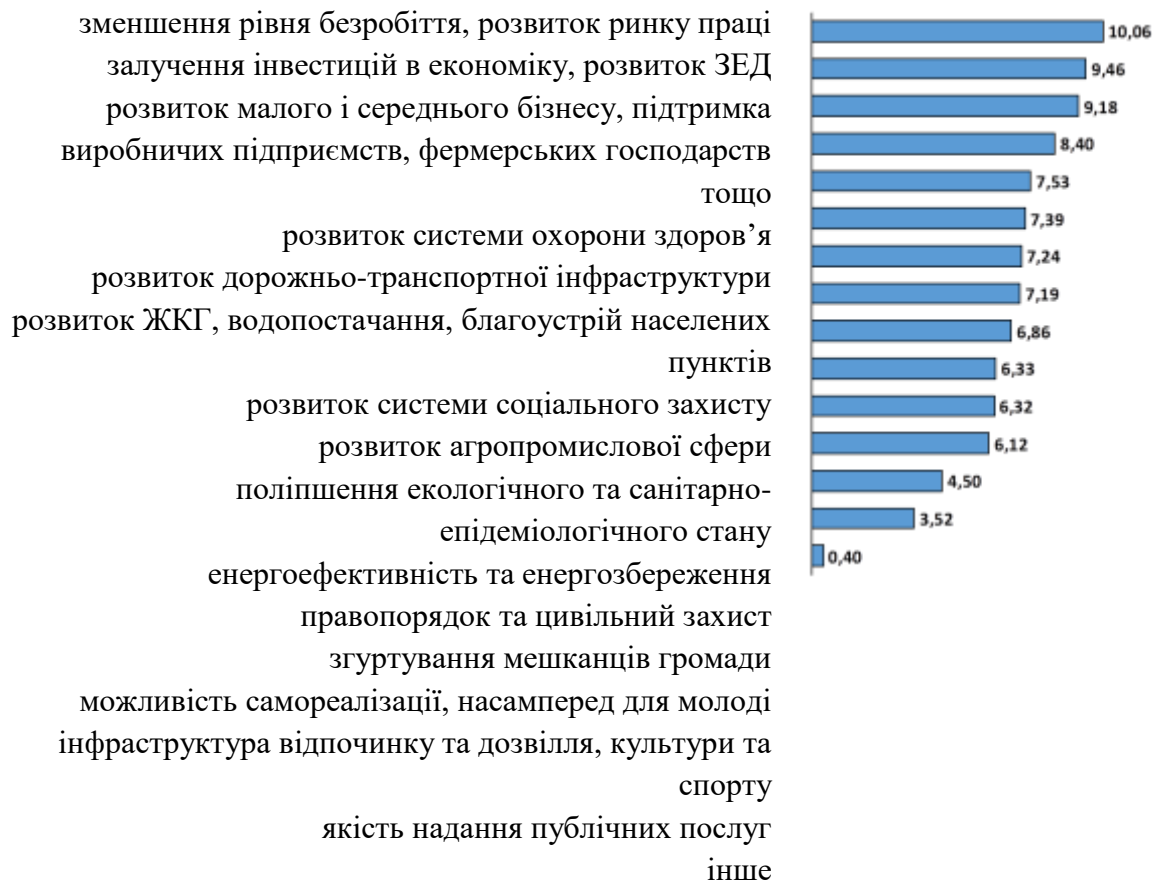
Оновлення пріоритетів регіонального розвитку потребує чіткого усвідомлення поняття „пріоритет” і розроблення підходів до визначення цих самих пріоритетів у кожній стратегії регіонального розвитку. Згідно з науковими підходами „пріоритет” – це поняття, яке вказує на важливість, першість. Тобто пріоритет визначає, яке завдання є нагальним, без виконання якого неможливо досягти певної мети розвитку.

З метою формулювання пріоритетів ми задали питання щодо послідовності пріоритетних завдань стратегічного розвитку.

До першочергових респонденти віднесли зменшення рівня безробіття, розвиток ринку праці, розвиток малого та середнього бізнесу – підтримка виробничих підприємств, фермерських господарств, холдингів, кластерів, інших об'єднань підприємств, залучення інвестицій в економіку області та розвиток зовнішньоекономічної діяльності (діаграма 5.2.).

„Розкид” думок експертів та відсутність чітко визначених пріоритетів (понад 30% думок) є свідченням того, що ситуація в регіоні більш-менш спокійна, без явно виражених центрів суспільної напруги.

Першочерговість вирішення завдань

Діаграма 5.2. Відповіді респондентів на питання щодо послідовності пріоритетних завдань стратегічного розвитку

Підтвердженням цього є розподіл відповідей на запитання: „Яким із нижче запропонованих тверджень Ви б охарактеризували рівень життя у Вашій громаді” (діаграма 5.3.):

Діаграма. 5.3. Відповіді респондентів на питання: „Яким із нижче запропонованих тверджень Ви б охарактеризували рівень життя у Вашій громаді?”

Майже 40% опитаних відчуває себе комфортно у місці проживання і тільки 4% готові виїхати з області при найменшій можливості. Оптимістичність цього висновку знижується тим, що кожен четвертий відзначає, що вимушений тут жити і тільки 13% хочуть, щоб тут жили їх діти.

Можливо, це пов'язано з низьким рівнем якості надання публічних послуг, який респондентам пропонувалося оцінити за 5-бальною шкалою. У цілому, рівень оцінки коливається від 3,61 балів – послуги теле- та інтернет зв'язку, комунікації – до 2,46 – стан доріг.

Для подальшого визначення *стратегічних цілей (пріоритетів) розвитку регіону* слід дотримуватися таких принципів:

забезпечення конкурентоспроможності кожного регіону у внутрішньодержавному поділі праці на основі ефективного й повного розкриття потенціалу розвитку;

поглиблення інтегрованості регіонів у загальну державну економічну систему на основі розвитку коопераційних зв'язків між регіонами та міжрегіонального співробітництва.

Інтегруючим пріоритетом для всіх регіонів можуть бути питання досягнення балансу між конкуренцією регіонів та співпрацею між ними. Конкуренція регіонів за ресурси, за ринки збуту товарів, за фінансові кошти державного бюджету сприятиме у загальному підсумку поліпшенню показників соціально-економічного розвитку регіонів.

Ми підтримуємо думку, що пріоритет регіонального розвитку може мати такі сутнісні характеристики:

інноваційний характер – які принципово нові технології та розробки будуть упроваджені у результаті реалізації пріоритету, наскільки використовуватимуться нові організаційні механізми стимулювання регіонального розвитку (зокрема кластери);

ресурсна ефективність (у першу чергу – енергоефективність) – наскільки реалізація пріоритету дозволить зменшити споживання певного виду ресурсу;

вирішення проблем розселення і працевлаштування – скільки може бути створено робочих місць та яким буде коефіцієнт їх навантаження;

екологічна дружність – наскільки реалізований пріоритет буде погіршувати екологічну ситуацію та як/чи можна цього уникнути; – поліпшення стану розвитку інфраструктури – скільки транспортних комунікацій буде побудовано/вдосконалено у результаті реалізації пріоритету;

соціальний ефект – наскільки поліпшиться рівень життя населення; – сутність пріоритету – пріоритет є простим віддзеркаленням загальнонаціонального пріоритету чи його подальшим розвитком і вдосконаленням;

масштаб охоплення пріоритету – пріоритет є наскрізним для ієрархії рівнів управління (держава – регіон – територія) чи локальним (для певного регіону або для групи регіонів, для окремої території);

термін дії реалізованого пріоритету і наслідки – довгостроковий вибуховий ефект, середньострокова інерційність, короткотермінове задоволення внутрішніх потреб регіону.

Основні (базові) конкурентні переваги області експерти визначили таким чином (діаграма 5.4.):

високий промисловий потенціал;

зручне географічне розташування;

унікальні природні та людські ресурси.

Діаграма 5.4. Базові конкурентні переваги області (за результатами експертної оцінки)

До переваг області також було віднесені сільське господарство, наявність інтелектуального потенціалу, широка мережа водних ресурсів, а також лідерство, активність органів влади та населення (мешканців та підприємців).

Слід зазначити, що 75% респондентів позитивно оцінюють необхідність розроблення та реалізації Стратегії.

Висновки. При визначенні стратегічної цілі (пріоритету) регіонального розвитку варто дотримуватися втілення „стратегічності” у сформульованому пріоритеті. Пріоритет, визначений у регіональній стратегії, має віддзеркалювати основні проблеми регіонального розвитку, а його формулювання повинно сприяти досягненню цілей довгострокового розвитку регіону, надавати дієвих стимулів для подальшого розвитку певної сфери діяльності чи галузі на регіональному рівні. Важливим є також формулювання єдиного підходу до текстового формулювання пріоритетів.

Із метою забезпечення відповідності пріоритетів Державної стратегії регіонального розвитку та регіональних пріоритетів доцільно здійснити оцінку пріоритету на предмет його співставлення з пріоритетами розвитку сусідніх регіонів та їх інтегрованості до загальної системи пріоритетів, що представлені у чинній Державній стратегії. І далі – здійснити коригування пріоритетів відповідно до цих співставлень. Удосконалення пріоритетів у регіональних стратегіях має відбуватися з урахуванням сприяння ініціативності місцевої влади у визначенні пріоритетів регіонального розвитку з одночасним урахуванням пріоритетів (стратегічних цілей) регіонального розвитку, унормованих у нормативно-правових документах щодо реалізації державної регіональної політики в Україні.

5.2. Ключові проблеми розвитку області

Виходячи з наведеного вище аналізу сучасного стану Дніпропетровської області, ключовими проблемами її розвитку є:

1. **Інфраструктурні деформації економіки.** Дуже велику частку у ВВП області посідають підприємства гірничодобувної та металургійної галузей. При цьому виснажуються природні ресурси, корисні копалини, забруднюється навколишнє середовище, але прибуток від діяльності цих підприємств отримують обмежене коло власників, які мешкають у столиці або навіть поза межами України.

2. **Занепад агропромислового комплексу та сільських районів у цілому.** Дуже високий рівень забруднення ґрунтів та водних ресурсів не дозволяє повною мірою вести екологічно чисте сільськогосподарське виробництво і, відповідно, втрачається можливість виходу з сільгоспродукцією на ринки країн Європи. Тваринницький комплекс взагалі майже знищений – в області на цей час спостерігається рекордно низьке поголів'я великої рогатої худоби. За нестачі робочих місць і соціально-

побутових умов молодь з сіл виїжджає до міст, або навіть, за кордон. Села поступово вимирають.

3. Скорочення населення як внаслідок істотного спаду чисельності населення – старіння, депопуляція, так і внаслідок механічної міграції – молоді талановиті люди прагнуть виїхати працювати за кордон; значна частина працездатного населення виїжджають на тимчасову роботу до Польщі, Чехії та інших країн.

4. Фізично зношена інженерна інфраструктура. Стан більшості доріг є незадовільним, особливо це стосується доріг місцевого значення. Існують випадки, коли до окремих сіл просто неможливо дістатися автотранспортом, внаслідок чого вони фактично є відрізаними від життя. Міські мережі водопостачання є зношеними, наслідком чого є незадовільна якість водопровідної води, кількість аварій вимірюється сотнями на рік, великі зайві втрати води та збільшення її собівартості.

5. Екологічні проблеми. Незважаючи на те, що в останні роки в області спостерігається тенденція до зменшення антропогенного тиску на довкілля, рівень техногенного навантаження залишається високим. Екологічні проблеми в області пов'язані, насамперед, із підвищеним рівнем забруднення атмосферного повітря та ґрунтів у більшості районів області. Найбільша ріка України Дніпро за своїм станом близька до стічної каналі.

5.3. Обґрунтування сильних та слабких сторін, можливостей та загроз, порівняльних переваг, викликів та ризиків (SWOT-аналіз)

SWOT-аналіз Дніпропетровської області проведено на засіданні робочої групи методом мозкового штурму, з використанням статистичних матеріалів дослідження соціально-економічного стану області та результатів експертного опитування населення регіону. Фактори, що характеризують внутрішній стан Дніпропетровської області, зведені у таблицях 5.1, 5.2.

Таблиця 5.1.

Сильні сторони Дніпропетровської області

1.	Промисловий потенціал
1.1.	Унікальні корисні копалини: значні запаси залізної і марганцевої руд, кам'яного та бурого вугілля, є нафта, природний газ, рідкісні та кольорові метали (обліковується 249 родовищ і 79 об'єктів обліку). На їх основі в області є потужний гірничодобувний комплекс: Криворізький басейн – залізні руди; Павлоградський, Петропавлівський райони – кам'яне вугілля, м. Марганець – одне з найбільших у світі родовищ марганцевих руд
1.2.	Металургійна промисловість: найбільша в Європі домна на комбінаті „Арселор Міттал”, металургійні комбінати у місті Дніпрі, містах Кам'янському, Марганці, Нікополі, Новомосковську

1.3.	Хімічна промисловість: ПАТ „Азот”, Павлоградський ПХЗ та інші
1.4.	Машинобудівна галузь: підприємства у Дніпрі, Павлограді, Кривому Розі (ДП ВО „Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова”, ПАТ „Дніпропетровський завод прокатних валків”, ПАТ „Дніпропетровський агрегатний завод”, ПАТ „Дніпропетровський стрілочний завод”, ПАТ „Дніпроважмаш”, ДП „НВК „Електровозобудування”, ПАТ „Дніпровагонмаш” та інші)
1.5.	Дніпропетровська область займає 2-е місце за інвестиційною привабливістю серед регіонів України
2.	Транспортна інфраструктура широко розвинена. Дніпропетровщина розташована на перехресті основних транспортних магістралей зі сходу до центру, з півдня на північ України
2.1.	За обсягами перевезень вантажів автомобільним транспортом Дніпропетровська область посідає 1 місце серед регіонів України. Через Дніпропетровську область проходять автошляхи: європейські – Е50, Е105; міжнародні – М04, М18, М29; національні – Н08, Н11, Н15, Н23, Н31; регіональні – Р-51, Р-73, Р-74, Р-80; територіальні – 41 автошлях
2.2.	Широко розвинена мережа залізничного транспорту
2.3.	Функціонують міжнародний аеропорт у м. Дніпрі та аеропорт у м. Кривому Розі
2.4.	На території області – найбільша водна артерія України та третя в Європі – р. Дніпро. Найбільші притоки Дніпра на території області річки Оріль, Самара, Вовча, Інгулець, Саксагань, Мокра Сура та Базавлук
2.5.	У великих містах розвинуті системи тролейбусного, трамвайного і метрополітенівського транспорту
3.	Сільське господарство
3.1.	Кліматичні умови та природні ресурси (майже на всій території області переважають родючі чорноземні ґрунти), розгалужена система водопостачання дозволяють вести інтенсивне сільське господарство
3.2.	Розвинуте с/г підприємництво, на Дніпропетровщині налічується 161,2 тис. особистих селянських господарств
3.3.	Достатня кількість водних ресурсів на більшості території області для розвитку/відновлення зрошувального рослинництва
3.4.	На території області є заповідники та заказники. Природним дивом області є Токівський водоспад на річці Кам'янці в Апостолівському районі (висота до 30 метрів)
4.	Енергетика
4.1.	Енергетична галузь представлена Придніпровською ТЕС, Криворізькою ТЕС (м. Зеленодольськ), Середньодніпровською ГЕС (м. Кам'янське), Дніпровською ТЕЦ
4.2.	Наявність досвіду використання альтернативних джерел енергії

5.	Екологія
	Активна позиція Дніпропетровської обласної адміністрації та Дніпропетровської обласної ради щодо захисту навколишнього середовища та поліпшення екологічного стану регіону. Двічі проведені у 2018 та 2019 роках міжнародні форуми „Борисфен” щодо очищення ріки Дніпро
6.	Наука та освіта
6.1.	Розгалужена мережа ЗВО з різних галузей знань
6.2.	Значна кількість галузевих науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро, інжинірингових компаній та інших
7.	Демографічна ситуація
7.1.	Високий ступень урбанізації (83,78% міського населення)
7.2.	Кількість економічно активного населення у віці 21 – 60 років у Дніпропетровській області у 2017 році становить 63,4% до всього населення віком 15 – 70 років. Кількість зайнятих економічною діяльністю – майже 45% від наявного населення
8.	Охорона здоров'я
8.1.	Розгалужена мережа закладів охорони здоров'я
8.2.	Наявність середніх закладів освіти та закладів вищої освіти медичного спрямування, які готують кваліфікованих медичних працівників
9.	Культура, фізична культура та спорт, туризм
9.1.	Є передумови для розвитку туризму: значні природні ресурси (зокрема водні), вдале географічне розташування, достатня кількість туристичних атракцій, висококваліфікований персонал у туристичній галузі
9.2.	Наявність середніх закладів освіти та закладів вищої освіти фізичної культури та спорту
9.3.	Розгалужена мережа культурних та спортивних закладів
10.	Адміністративно-управлінські послуги
10.1.	Дніпропетровська область є регіоном-лідером за обсягами та масштабами проведення реформи у системі надання адміністративних послуг
10.2.	Дніпропетровська область є регіоном-лідером за кількістю створених ОТГ (62 станом на 01 вересня 2019 року)
11.	Соціальна та громадська активність
11.1.	Активний патріотизм більшості населення
11.2.	Активна позиція місцевих органів самоврядування в обласному центрі та містах обласного значення
12.	Розвиток е-урядування та е-демократії
12.1.	Мобільний 3G, 4G інтернет є доступним у всіх населених пунктах області
12.2.	Базові елементи е-урядування та е-демократії впроваджені в обласній, районних, міських радах, ОТГ
12.3.	Розвиток сфери ІТ-індустрії: в області значна кількість суб'єктів підприємництва у сфері ІТ-технологій

Слабкі сторони Дніпропетровської області

1.	Промисловий потенціал
1.1.	Власники металургійних комбінатів перебувають за межами Дніпропетровщини або навіть України.
1.2.	Основою промислового комплексу є добувна та переробна промисловість. На підприємства ГМК припадає близько 67% всієї реалізованої продукції області
1.3.	За чотири роки (2014 – 2017 роки) обсяги промислового виробництва в області знизилися на 8,5%
1.4.	Власні інвестиційні ресурси недостатні за своїми фізичними обсягами та спрямовуються на підтримку сировинних галузей, не вирішуючи проблеми структурної перебудови економіки регіону
1.5.	Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку Дніпропетровської області є недостатнім. Вкладення іноземних інвесторів у Дніпропетровській області не перевищують 1% від загального обсягу інвестицій в економіку області та не спричиняють істотного впливу на її структурну перебудову
1.6.	Значний відсоток „тіньової” економіки. Наявний дохід стабільно збільшується, але разом із тим і індекс споживчих цін збільшується ще більшими темпами, що у підсумку дає зменшення реального наявного доходу, або присутній чималий „тіньовий” сектор в економіці
1.7.	Протягом 2014 – 2016 років зменшувалися обсяги експорту товарів і послуг Дніпропетровської області. Протягом 2017 – 2018 років. відбувається поступове збільшення показника, але у 2018 році досягнуто лише 86% від рівня 2014 року
1.8.	Негативною є чітка тенденція до зниження коефіцієнту покриття експортом імпорту (зі значення 1,8 у 2014 році до 1,4 у 2018 році) Вкрай негативною є тенденція до суттєвого зменшення експорту послуг, зокрема до країн ЄС, протягом 2014 – 2018 років
2.	Транспортна інфраструктура
2.1.	Низька якість дорожнього покриття на автошляхах
2.2.	Ріка Дніпро майже не використовується для вантажних та пасажирських перевезень
2.3.	Міжнародний аеропорт у м. Дніпрі використовується сьогодні менше ніж на 10% своєї пропускну здатності
2.4.	Застарілий парк міського електричного транспорту
3.	Сільське господарство
3.1.	Відставання показників темпу росту в регіоні у порівнянні з загальнодержавними показниками у окремі роки
3.2.	Основою сільськогосподарського виробництва в області є рослинництво (близько 73,4%), що має меншу додану вартість ніж тваринництво та чітко виражену сезонність

3.3.	Протягом 2014 – 2018 років спостерігається чітка тенденція до зменшення обсягів виробництва молока та яєць. Обсяги виробництва м'яса мають тенденцію до повільного зростання, але при цьому поголів'я худоби скорочується, що обумовлено неконкурентоспроможністю малих фермерських господарств та індивідуальних сільгоспвиробників, які займаються вирощуванням ВРХ
3.4.	Кількість особистих селянських господарств за останній рік зменшилася на 6 тис.
3.5.	Села вимирають, в області постійно збільшується кількість сіл, в яких не залишилося мешканців
4.	Енергетика
4.1.	Заборгованість населення за житлово-комунальні послуги, зокрема за спожите тепло та електроенергію, поступово зростає
4.2.	Недостатня мотивація населення до переходу на індивідуальне опалення, пов'язана зі складністю проходження дозвільних процедур у газових службах
5.	Екологія
5.1.	Забруднення атмосферного повітря викидами з металургійних комбінатів міст Кривого Рогу, Кам'янського, Дніпра
5.2.	Очисні споруди зворотних вод у басейн р. Дніпро працюють неефективно, потребують ремонту та реконструкції
5.3.	Сильне забруднення р. Дніпро та рік Дніпровського басейну. Концентрація токсичних з'єднань місцями у 30 – 40 разів перевищує гранично допустимі норми. Внаслідок забруднення катастрофічно розмножуються синє-зелені водорості. Вода стає непридатною для споживання
5.4.	За показником накопичення промислових відходів Дніпропетровська область займає 1-е місце в Україні
5.5.	Захоронення радіоактивних відходів виробництва на території м. Дніпра (у мкр Таромське) рівень радіації у деяких місцях у 20 разів перевищує гранично допустимі норми, є загроза вимивання радіоактивних відходів у р. Дніпро
5.6.	В області немає жодного сміттєпереробного заводу
6.	Наука та освіта
6.1.	Зменшення загальної кількості споживачів освітніх послуг усіх рівнів (дошкільна, загальна середня, професійна та вища), передусім через дію факторів скорочення населення
6.2.	Зниження якісних показників освіти всіх рівнів, суттєва диверсифікація показників якості освіти між територіальними рівнями: „сільська громада – місто – обласний центр”
6.3.	Негативна динаміка результатів наукової діяльності та їх упровадження у практику господарювання
6.4.	Відтік кращих наукових кадрів та талановитої молоді за кордон

7.	Демографічна ситуація
7.1.	В області відбувається депопуляція (систематичне зменшення абсолютної чисельності) населення
7.2.	Гендерна нерівність – серед населення області за статтю переважають жінки (54,3%)
7.3.	Приховане безробіття: реально безробітних у 6 разів більше ніж обліковується у Державній службі зайнятості
7.4.	Низький сумарний коефіцієнт народжуваності (у 2017 році – 1,287), „старіння” населення. Середній вік населення поступово збільшується і на 01 січня 2018 року становив 41,6 р. Майже третина населення – громадяни пенсійного віку
7.5.	Високий рівень дитячої смертності. Область є лідером за кількістю мертвонароджених і ще стільки ж помирає у віці до 1 року
8.	Охорона здоров'я
8.1.	Недостатнє фінансування медичної галузі у цілому
8.2.	Переважає більшість медичних закладів потребує ремонту та обладнання кабінетів сучасною технікою
8.3.	За рівнем захворювання та смертності (зокрема, на цукровий діабет, серцево-судинні захворювання та захворювання органів дихання) Дніпропетровська область перебуває у першій п'ятірці по Україні
9.	Культура, фізична культура та спорт, туризм
9.1.	Сфера туризму не розвинута, для неї характерні занедбаність об'єктів туристичної спадщини, нераціональність у використанні наявних природних ресурсів, відсутність інвестицій у розвиток не лише інфраструктури, але й туризму в цілому, відтік персоналу за кордон, низька заінтересованість мешканців області подорожувати своїми і сусідніми громадами, тобто розвивати внутрішній туризм
9.2.	Занедбаний стан переважної більшості комунальних об'єктів фізичної культури та спорту, пов'язаний із недостатнім фінансуванням галузі
10.	Адміністративно-управлінські послуги
10.1.	Діяльність суб'єктів надання адміністративних послуг не завжди відповідає належному якісному рівню, стандартизація послуг досі є майже не регламентованою
10.2.	Послуги, що надаються комунальними підприємствами, зокрема у житловій сфері, вимагають чіткої регламентації процедур та визначення відповідальних (а не перекладання проблеми з однієї служби на іншу)
11.	Соціальна та громадська активність
11.1.	Більшість сільського населення інертна, недостатня активність громад
12.	Розвиток е-урядування та е-демократії
12.1.	Нерівномірний розвиток по районах, містах та ОТГ області інформаційно-комунікаційної інфраструктури, е-документообігу, е-демократії

12.2.	В органах самоврядування багатьох сільських ОТГ, малих міст та інших населених пунктів не вистачає кваліфікованих спеціалістів для підтримки та актуалізації сайтів, забезпечення роботи інформаційно-комунікаційних систем
-------	---

Найбільш впливові фактори зовнішнього оточення Дніпропетровської області зведені у табл. 5.3, 5.4.

Таблиця 5.3.

Можливості зовнішнього оточення Дніпропетровської області

1.	Економічний розвиток
1.1.	Державна підтримка розвитку малого бізнесу. На Дніпропетровську область припадає 8,2% підприємств малого бізнесу держави
1.2.	Пріоритетний на державному рівні розвиток наукомістких галузей економіки, упровадження передових світових технологій. Державна підтримка створення промислових і наукових технопарків
1.3.	Подальша комерціалізація освоєння космосу, яка потребуватиме нових ракетноносіїв
1.4.	Виконання державної програми з будівництва та ремонту автодоріг
1.5.	Відродження річкового судноплавства по Дніпру від Києва до Херсона
1.6.	Зростання світового попиту на продукти харчування
1.7.	Створення реального ринку землі в Україні
1.8.	Розвиток туристичної галузі в Україні
2.	Політичний розвиток
2.1.	Стабілізація політичного стану в Україні
2.2.	Припинення збройного конфлікту на сході України
2.3.	Успішне завершення реформи децентралізації в Україні
2.4.	Розвиток е-урядування та е-демократії
3.	Розвиток соціальної сфери
3.1.	Логічне завершення реформи охорони здоров'я з урахуванням усього спектра проблем населення, чутливості гендерних, вікових та соціально-економічних потреб громад
3.2.	Формування брэнда „здоров'я” людини та активізація суспільного руху за здорове життя. Державна підтримка розвитку фізкультури та спорту
3.3.	Підвищення соціальних стандартів якості життя
3.4.	Поліпшення пенсійного забезпечення громадян, розвиток державних та недержавних пенсійних фондів, установ та інше
4.	Екологія
4.1.	На охорону навколишнього середовища у Дніпропетровській області виділено у 2018 році 27,6% усіх витрат на зазначені цілі по Україні
4.2.	Широке впровадження в Україні європейських технологій поводження з промисловими та побутовими відходами
4.3.	Підтримка на державному розвитку зеленої енергетики

5.	Наука та освіта
5.1.	Логічне завершення реформи науково-освітньої галузі
5.2.	Підвищення інтересу іноземних інвесторів до прикладних галузей науки
5.3.	Розвиток мережі середніх закладів освіти та закладів вищої освіти, що готують фахівців інженерно-технічного та іншого прикладного спрямування

Таблиця 5.4.

Загрози зовнішнього оточення Дніпропетровської області

1.	Економічний розвиток
1.1.	Стримують розвиток промислового виробництва: зниження платоспроможності на внутрішньому ринку, високі тарифи на енергоресурси та залізничні перевезення, високі відсоткові ставки на кредитні ресурси, несвоєчасне повернення податку на додану вартість та інші
1.2.	Неефективна галузева структура залучення іноземних інвестицій, де частка високотехнологічних та наукоємних виробництв мінімальна, неоптимальна географічна структура надходження інвестиційних ресурсів призводять до високої залежності від незначного числа зарубіжних країн-інвесторів та поглиблення проблем у соціально-економічному розвитку регіону
1.3.	Зниження попиту на металопродукцію на міжнародних ринках. Підвищення конкуренції на світових ринках
1.4.	Обмеження країн Євросоюзу на ввезення з України продукції сільгосп-виробництва
1.5.	Зростання світових цін на енергоносії
1.6.	Негативні зміни природно-кліматичних умов, що можуть призвести до зниження сільськогосподарського виробництва
1.7.	Зниження ролі Дніпропетровської області як транспортного коридору між сходом та заходом
2.	Політичний розвиток
2.1.	Політична нестабільність у країні
2.2.	Затягування або „замороження” конфлікту на сході України. Дніпропетровська область межує з Донецькою областю, де проходить ООС
2.3.	Скорочення державних національних програм із підтримки розвитку регіонів
2.4.	Зниження активності благодійних фондів-донорів в Україні
3.	Розвиток соціальної сфери
3.1.	Скорочення частки працездатного населення, як наслідок – збільшення соціального і фінансового навантаження на одного працюючого
3.2.	Несприйняття населенням результатів пенсійної реформи, реформ охорони здоров'я, освіти тощо

3.3.	Дефіцит Пенсійного фонду України через старіння населення та відтік молоді за кордон
4.	Екологія
4.1	Подальший екстенсивний розвиток гірничодобувної та металургійної галузей
4.2.	На відстані менше ніж 150 км від м. Дніпра розташована Запорізька АЕС, що створює загрози викидів у повітря радіоактивного пилу та може загрожувати техногенною катастрофою
4.3.	Подальше погіршення екологічного стану р. Дніпро та її басейну
4.4.	Техногенні катастрофи на підприємствах металургійної та хімічної промисловості, енергетики
4.5.	Відсутність на державному рівні стратегії поводження з промисловими та побутовими відходами
4.6.	Не завершено державну програму утилізації перших ступенів балістичних ракет на Павлоградському хімічному заводі (ПХЗ), що створює ризики, наслідки яких можна порівняти з Чорнобильською трагедією
5.	Наука та освіта
5.1	Недостатня увага на державному рівні до формування престижності роботи у сфері освіти (дошкільній, початковій, середній, професійній та вищій школі)
5.2.	Відтік талановитої молоді за кордон
5.3.	Низький рівень практичної значимості та затребуваності результатів наукової діяльності, їх інтегрованості у територіальну соціально-господарську систему

Визначення стратегічних напрямів розвитку Дніпропетровської області здійснюється методом TOWS, а саме через визначення комбінацій факторів, які будуть мати великий взаємний вплив.

Оцінка проведена методом експертної оцінки за 10-бальною шкалою (1 – один фактор фактично не впливає на інший; 10 – обидва фактори повністю відповідають один іншому).

При визначенні стратегічних цілей розвитку області доцільно розглядати комбінації SWOT-факторів, взаємний вплив яких є суттєвим (6 балів і вище).

Завдання щодо використання комбінацій SWOT-факторів

Табл. 5.5. Напрями використання комбінацій SWOT-факторів

1. На основі результатів SO-аналізу – аналіз синергії взаємного впливу сильних сторін Дніпропетровської області та зовнішніх можливостей, формулюються „точки зростання”, які є основою для розроблення смарт-спеціалізації стратегічного розвитку області, створення опорних кластерів економічного зростання.

За результатами експертної оцінки за методом TOWS, найбільш вагомими сильними сторонами Дніпропетровської області є такі:

активна позиція місцевих органів самоврядування в обласному центрі та містах обласного значення, ОТГ (97 балів) у поєднанні з найвищим рівнем економічного розвитку серед усіх областей України, високим рівнем використання елементів електронного урядування та найвищим серед областей України ступенем децентралізації (найбільша кількість ОТГ), що буде сприяти успішному впровадженню державних програм: підтримки розвитку малого бізнесу; подальшого розвитку реформ децентралізації влади та медичного забезпечення; програм зі спрощення дозвільної системи та підвищення ефективності управління соціально-економічними процесами у регіоні;

Дніпропетровська область посідає друге місце у країні за інвестиційною привабливістю після м. Києва (87 балів), що може стати вагомим важелем соціально-економічного розвитку за умови реалізації таких можливостей: пріоритетна державна підтримка розвитку малого бізнесу та наукомістких галузей економіки, комерціалізація освоєння космосу; широке

впровадження в Україні європейських технологій поводження з ТППВ та зеленої енергетики; підвищення інтересу іноземних інвесторів до прикладних галузей науки. Виконання державної програми з будівництва та ремонту автодоріг та припинення збройного конфлікту на сході України значно посилять інвестиційну привабливість Дніпропетровської області та сприятимуть випереджаючому розвитку металургійної, хімічної, агропромислової, транспортної, машинобудівної тощо галузей економіки.

Дніпропетровщина географічно розташована на перехресті основних транспортних магістралей зі сходу до центру, з півдня на північ України (38 балів). При цьому область володіє розвинутою інфраструктурою автомобільного та залізничного транспорту, наявні річкові порти та два аеропорти у містах – Дніпрі та Кривому Розі. У поєднанні з перспективами: можливістю включення інфраструктури області у міжнародні транспортні коридори; успішним виконанням державної програми з будівництва та ремонту автодоріг; відродженням річкового судноплавства по Дніпру, вигідним географічним становищем області – це може стати однією з основних порівняльних переваг регіону й ініціюватиме ще одну „точку зростання” – створення транспортного кластера;

Дніпропетровська область входить до п'ятірки областей України з найвищим ступенем урбанізації (60 балів), що, у свою чергу, зумовлює розвиток таких сильних сторін, як: значна кількість галузевих науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро, інжинірингових компаній тощо (40 балів), високий відсоток економічно активного населення (33 бали); розгалужена мережа ЗВО з різних галузей знань (25 балів). Ці сильні сторони створюють добрі передумови для активного розвитку економіки знань та створення нових „точок зростання” за умови реалізації таких можливостей: пріоритетний на державному рівні розвиток наукомістких галузей економіки; підвищення інтересу іноземних інвесторів до прикладних галузей науки; подальша комерціалізація освоєння космосу; подальший розвиток реформи науково-освітньої галузі;

наявність значних покладів корисних копалин, розвинені зовнішньоекономічні зв'язки та фінансова інфраструктура. Ці сильні сторони є порівняною перевагою Дніпропетровщини, оскільки можуть бути підтримані такими можливостями – зростання у середньостроковій перспективі світового попиту на продукцію металургії, хімії, а також підписання договору про зону вільної торгівлі з ЄС без виключень та обмежень;

наявність ґрунтів чорноземного типу, сприятливі погодно-кліматичні умови для розвитку сільського господарства, розвинені зовнішньоекономічні зв'язки та фінансова інфраструктура. Ці сильні сторони є порівняною перевагою Дніпропетровщини, оскільки можуть бути підтримані такими можливостями: зростання у середньостроковій перспективі світового попиту на продукти харчування, а також підписання договору про зону вільної торгівлі з ЄС без виключень та обмежень.

Висновок за результатами SO-аналізу: ключовими для Дніпропетровщини можна визначити такі стратегічні напрями (орієнтири) соціально-економічного зростання, на основі яких будуть сформовані стратегічні цілі (пріоритети) розвитку регіону:

запровадження інноваційної (кластерної) моделі розвитку економіки регіону, зокрема: сприяння інноваціям, створення та подальший розвиток хімічного, сільськогосподарського, металургійного, машинобудівного кластерів, запровадження нових форм міжнародного та державно-приватного співробітництва й партнерства;

сприяння пріоритетному розвитку інноваційних наукомістких технологій та виробництв, акцент на випереджаючому розвитку „економіки знань”;

створення комфортного бізнес-середовища для розвитку всіх форм та сфер підприємницької діяльності;

сприяння розвитку переробних підприємств із випуску продукції кінцевого споживання з високою доданою вартістю у сільськогосподарській, металургійній, машинобудівній галузях економіки, а також сприяння розвитку аерокосмічної галузі;

розвиток транспортної інфраструктури області, зокрема: капітальний ремонт та розвиток автодорожньої інфраструктури (державного, обласного та місцевого значення), підтримка у належному стані інфраструктури залізничного транспорту, відновлення річкового транспорту, розвиток авіаційного транспорту.

2. За результатами WO-аналізу (аналіз взаємного впливу слабких сторін і можливостей) визначено такі, найбільш небезпечні з точки зору реалізації можливостей, слабкі сторони Дніпропетровської області:

недостатній обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку Дніпропетровської області (64 бали), у той час як власні інвестиційні ресурси також недостатні та спрямовуються переважно на підтримку сировинних галузей, не вирішуючи проблеми структурної перебудови економіки (47 балів). Однією з причин виникнення цих слабких сторін є те, що більшість власників підприємств добувної та переробної галузей мешкають за територією області або навіть країни, тому вони не зацікавлені у створенні нових „якісних” робочих місць, підвищенні середньої зарплатні працюючим, поліпшенні екологічної безпеки та якості життя населення. Їх ставлення до підприємств області, якими вони володіють, за класифікацією матриці „Бостонської консалтингової групи”, є подібним до „дійних корів” – отримання максимального прибутку у коротко- та середньостроковій перспективі шляхом максимальної експлуатації ресурсів регіону – чорноземів, корисних копалин, трудових ресурсів;

відставання показників темпу зростання у регіоні у порівнянні з загальнодержавними показниками в окремі роки (61 бал), зокрема за останні чотири роки (2014 – 2017 роки) обсяги промислового виробництва в області знизилися на 8,5% (51 бал). Зниження ділової активності може негативно

позначитися при реалізації можливостей державної підтримки пріоритетного розвитку наукомістких галузей економіки, малого та середнього бізнесу; інтересу іноземних інвесторів до розвитку ділового туризму, співпраці у космічній галузі, зеленої енергетики та інших;

занепад сільськогосподарських територій області, що проявляється насамперед у таких фактах – зменшення за останній рік на 6 тисяч кількості особистих селянських господарств; вимирання сіл; забруднення ґрунтів та вод відходами промислового виробництва, що обумовлено зокрема, відсутністю підприємств із сортування та переробки сміття. Це буде заважати реалізації можливості виходу Дніпропетровщини на ринки продовольчих товарів країн Європи, оскільки ці країни висувають дуже жорсткі вимоги до сертифікації всіх ланок сільськогосподарського виробництва, починаючи з перевірки екологічної чистоти земельних угідь, технології виробництва тощо;

відтік кращих наукових кадрів та талановитої молоді за кордон (51 бал), що призводить до негативної динаміки результатів наукової діяльності та забезпечення зростання наукоємних виробництв (16 балів). Ця слабка сторона має негативний вплив майже на всі аспекти розвитку області, оскільки генеральна тенденція розвитку суспільства – випереджаючий розвиток інформаційних технологій, перехід до економіки знань. Науковий та трудовий потенціал – це головні рушійні сили структурних перетворень в економіці області, без його розвитку економіка області буде залишатися сировинною, ще більше відставати у конкурентоспроможності;

значний відсоток „тіньової” економіки (35 балів). Негативно впливає на інвестиційні можливості регіону, на наповнення місцевого бюджету, що у свою чергу, заважає реалізації соціальних програм;

сильне забруднення р. Дніпро та її притоків, ґрунтів та повітря знижує інвестиційну привабливість регіону та притік інвестицій, особливо у галузі сільського господарства та туризму. Без оздоровлення екології навколишнього середовища неможливим є формування брэнда „здоров’я” людини, виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства, підвищення стандартів якості життя.

Висновок за результатами WO-аналізу: до ключових стратегічних напрямів (орієнтирів) розвитку Дніпропетровської області необхідно віднести таке:

для подолання дисбалансів у економіці Дніпропетровщини щодо переважання видобувних та сировинних виробництв органи публічного управління обласного рівня, міст та ОТГ мають проводити політику залучення інвестицій, спрямовану, насамперед, на розвиток інноваційних, високотехнологічних та наукоємних виробництв, упроваджувати відбір інвестиційних пропозицій на конкурсній основі;

для розвитку сільських територій Дніпропетровщині доцільно створювати агропромислові кластери, завдяки чому буде вирішуватися комплекс проблем – підготовка сільськогосподарських угідь, упровадження

передових технологій рослинництва і тваринництва, переробка первинної продукції агропромислового виробництва (сировини) на продукцію кінцевого споживання, що має високу додану вартість та буде конкурентоспроможною на вітчизняному та європейському ринках. Особливу увагу необхідно приділити відродженню тваринництва як галузі сільгоспвиробництва, продукція якої має більшу додатну вартість, має стабільний попит на ринку та нечітко виражену сезонність, дозволяє створити достатню кількість постійних робочих місць з гідною зарплатою у сільській місцевості. Відродження агропромислового комплексу та забезпечення його конкурентоспроможності буде головним важелем вирішення соціально-побутових потреб сільського населення та відродження села;

для успішного стратегічного розвитку економіки області необхідно, насамперед, зберегти науковий та творчий потенціал, створювати максимально сприятливі умови життєдіяльності для молоді та працівників інтелектуальної праці;

необхідне активне впровадження у діяльність органів публічного управління та адміністрування основних принципів менеджменту (орієнтація на результат, орієнтація на споживача, належна організаційна культура, ефективність та рентабельність), створення у межах компетенції органів місцевого самоврядування умов для виходу бізнесу з „тіні”;

поліпшення екологічного стану навколишнього середовища. Для цього необхідний комплексний підхід до ліквідації звалищ твердих побутових відходів, а також джерел забруднення ґрунтів та водних ресурсів регіону, що може бути виконано шляхом створення екологічного кластера, до якого будуть входити: науково-дослідні установи, контролюючі організації, підприємства з виробництва фільтрів для води та пилу, збирання, утилізації, перероблення та вторинного використання сировини, отриманої з відходів, та інші.

3. За результатами ST-аналізу (аналіз взаємного впливу сильних сторін і загроз) визначаються найбільш важливі сильні сторони, які дозволять уникнути загроз зовнішнього середовища:

унікальний природний комплекс корисних копалин, що має значні запаси залізної і марганцевої руд, кам'яного та бурого вугілля, нафти, природного газу, рідкісних та кольорових металів тощо дозволить економіці Дніпропетровщини постачати на експорт металургійну продукцію навіть за умови світових коливань попиту і цін на метали;

одним із дієвих заходів запобігання відтоку талановитої молоді за кордон є випереджаючий розвиток власної ІТ-індустрії – однієї з небагатьох галузей української економіки, що може запропонувати конкурентоспроможну порівняно з країнами Європи зарплатню;

наявність на Дніпропетровщині можливостей розвивати всі види транспорту – автомобільний, залізничний, водний, авіаційний – може стати на заваді у випадку зниження транспортних потоків через територію області;

на Дніпропетровщині найбільша серед областей України кількість ОТГ, вона є регіоном-лідером за обсягами та масштабами проведення реформи у системі надання адміністративних послуг, тому у випадках скорочення державних програм із підтримки розвитку регіонів, діяльності іноземних благодійних фондів в Україні територіальні громади області є спроможними, вони зможуть далі функціонувати та розвиватися самостійно.

Висновок за результатами ST-аналізу: для формування системи стратегічних цілей розвитку Дніпропетровської області необхідно врахувати таке:

перебудову металургійної галузі, щоб її продукція за всіма характеристиками – якість, асортимент, собівартість – була конкурентоспроможною на світових ринках. Це є можливим за умови технологічної та організаційної перебудови промислового комплексу, створення металургійного кластера;

випереджаючий розвиток ІТ-сектору в економіці області (Дніпропетровщина займає одно з перших місць в Україні за розвитком ІТ). Для цього є добрі передумови: високий ступінь охоплення території області мобільним інтернетом навіть у сільських районах; висока кількість ЗВО, що навчають затребуваним ІТ-спеціальностям; привабливість Дніпропетровщини для іноземних інвесторів; власний промисловий комплекс, який є споживачем ІТ-послуг; налагоджені зв'язки з іноземними інвесторами, наприклад, дочірнє підприємство корпорації Microsoft у м. Дніпрі;

розвиток транспортного кластера, який буде поєднувати підприємства автомобільного, водного, залізничного та авіатранспорту, обслуговуючу інфраструктуру, авто-, річкові- та авіатермінали, мережі АЗС та інше;

необхідно активізувати процеси демократизації та розвитку самоврядування громад, розвивати форми е-демократії та е-урядування, тим більше, що базові елементи е-урядування вже впроваджені в обласній, міських радах та ОТГ.

4. За результатами WT-аналізу (аналіз взаємного впливу слабких сторін і загроз) визначено слабкі сторони, які необхідно планово підсилити для зменшення негативного впливу викликів зовнішнього середовища:

значний „тіньовий” сектор економіки, приховане безробіття, відтік талановитої молоді за кордон можуть мати серйозні негативні наслідки для розвитку економіки регіону, стати бар'єром на шляху реалізації місцевих соціальних програм, оскільки відрахування з заробітної плати є одним з основних джерел наповнення бюджетів ОТГ;

нерівномірний розвиток у межах області інформаційно-комунікаційної інфраструктури, е-документообігу, е-демократії є бар'єром на шляху розбудови демократичного суспільства, активізації ОТГ, а також будуть стримуючим фактором розвитку одного з найперспективніших секторів економіки регіону – ІТ-індустрії;

старіння та депопуляція населення, високий рівень дитячої смертності, вимирання сіл стануть ще більш гострими проблемами на фоні загроз підвищення політичної нестабільності у країні, скорочення державних соціальних програм та розвитку регіонів.

Висновок за результатами WT-аналізу: для формування системи стратегічних цілей розвитку Дніпропетровської області необхідно врахувати таке:

створити умови для виведення бізнесу з „тіні”, забезпечення прозорості державних закупівель, рівні умови господарювання для всіх суб’єктів підприємницької діяльності;

визначити розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, е-урядування та е-демократії як пріоритетний напрям діяльності органів самоврядування Дніпропетровщини;

підвищувати якість соціальних та гуманітарних послуг – охорони здоров’я, екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності, освіти, комунальних послуг та інших.

5.4. Формулювання сценаріїв розвитку області та обґрунтування вибору базового сценарію

Сценарії розвитку – один із методів прогнозування, один із ключових елементів стратегічного планування, що займає проміжну позицію між експертними методами оцінки та методами математичного моделювання.

Традиційно розглядають *три головних сценарії розвитку*:

1) **Песимістичний** – більшість зовнішніх загроз „спрацюють”, а не підсилені вчасно внутрішні слабкі сторони підсилять їх вплив. Імовірність виникнення факторів ризику – висока, і, як наслідок, – значне погіршення існуючої в області ситуації, незважаючи на зусилля з упровадження Стратегії.

Збройний конфлікт на сході України буде залишатися „замороженим”. Ініціативи уряду, спрямовані на поліпшення життя пересічних громадян та умов ведення бізнесу, такі як „країна у смартфоні”, ринок землі та інші, залишаться реалізованими лише частково.

Інвестиційна привабливість України буде залишатися низькою, тому на підвищення рівня залучення інвестицій очікувати не слід. Поведінка міжнародних донорів – своєрідний світовий маркер, який характеризує правильність процесів у економіці. А якщо у „проблемній” країні не працює навіть МВФ, масових приватних інвестицій очікувати теж не слід.

Упровадження елементів електронного урядування та діяльність спеціалізованих антикорупційних органів дозволить дещо знизити рівень корупції у країні, але у незначних масштабах, оскільки замість реальних реформ та активних дій найчастіше буде спостерігатися їх імітація.

Податковий тиск на підприємців буде залишатися на високому рівні, а внаслідок директивного підняття мінімальної заробітної плати без реальних

зрушень в економіці у „тіні” продовжує залишатися понад 50% малого і середнього бізнесу.

У результаті реалізації песимістичного сценарію розвитку Дніпропетровська область буде знижувати темпи економічного зростання, поступово перетворюючись на депресивний регіон. Якість життя буде залишатися без позитивних зрушень, отже, все більша частина талановитої молоді буде емігрувати за кордон – спочатку на навчання, а потім на постійне місце проживання. У підсумку чисельність населення регіону буде неухильно знижуватися, до 15% у 2027 році порівняно з теперішнім часом.

За експертними оцінками існує 30-відсоткова вірогідність реалізації песимістичного сценарію.

2) **Інерційний** або **трендовий** – збереження так званої ситуації „status quo”, а саме: усе у зовнішньому оточенні „йде так, як сьогодні”, зовнішні можливості та потенційні загрози (ризик) – взаємно компенсуються, а слабкі та сильні сторони поступово еволюціонують без створення стрімких переходів до якісно нового рівня.

За експертними оцінками існує 50-відсоткова вірогідність реалізації інерційного сценарію.

Ситуація на Донбасі стабілізується, хоча до повного встановлення миру і повернення тимчасово окупованих територій до складу України ще далеко. У значній мірі буде приборкано корупцію і міжнародні інвестори почнуть повертатися в Україну, а кредитори – надавати Україні задекларовані транші, що значно збільшить шанси економіки на зростання. Помірне зростання виробництва, відносно стабільний курс гривні на рівні 27 – 28 грн за долар, збільшення соціальних гарантій для населення – такі зрушення забезпечать умови для позитивної динаміки в економіці та продовження поступових реформ.

Основним драйвером зростання буде відновлення внутрішнього ринку, поживлення споживчого попиту завдяки відновленню зростання реальних доходів населення. Економіка України буде зростати від 5 до 7% на рік, але розрахунки будуть вестися проти „провального” 2014 року.

У результаті реалізації **інерційного** сценарію розвитку Дніпропетровська область буде поступово нарощувати свій економічний потенціал і стане другою за валовим регіональним продуктом (після м. Києва), та першою за обсягами експорту. Але в експортному портфелі області буде переважати продукція первинної переробки з низькою доданою вартістю – металопрокат, зернові. Дисбаланс у розвитку обласного центру і великих промислових міст із сільським громадами буде збільшуватися, старіння та депопуляція населення – надалі будуть зростати, хоча й уповільненими темпами. За рівнем якості та безпеки життя Дніпропетровська область буде займати позиції у другій половині списку регіонів України.

3) **Оптимістичний** – демонструє позитивну динаміку, яка буде підтримуватися сильними сторонами регіону та вдалимими комбінаціями зовнішніх можливостей. За оцінками експертів, вірогідність такого сценарію – 20 відсотків.

Протягом 2020 – 2021 років буде завершений конфлікт на Донбасі і тимчасово окуповані території увійдуть до складу України на правах автономій. У 2010 році буде створений ринок землі, рівень корупції знизиться до середньоєвропейських показників. Завдяки цьому іноземні інвестори будуть масово приходити в Україну і це буде різким поштовхом до розвитку економіки.

Оптимістична Програма дій уряду на наступні п'ять років базується на таких положеннях:

економіка України (ВВП) зросте на 40%;

буде створено 1 млн нових робочих місць;

залучено 50 млрд доларів прямих іноземних інвестицій;

відбудеться очевидний розвиток інфраструктури, зокрема: усі основні дороги (24000 км) будуть приведені у добрий стан, активно розвиватиметься залізниця, побудовано 5 глибоководних портів та 15 аеропортів;

кожен українець буде забезпечений на рівні реального прожиткового мінімуму;

рівень забруднення довкілля зменшиться принаймні на 20%;

демографічний тренд буде позитивним (народжуватиметься і повертатиметься в Україну більше людей, ніж помиратиме і виїжджатиме).

У результаті реалізації *оптимістичного* сценарію розвитку Дніпропетровський регіон значно підвищить свою інвестиційну привабливість, стане регіоном із високотехнологічними індустріальним та аграрним комплексами, потужним експортним та освітньо-науковим потенціалом. Випереджаючими темпами будуть зростати наукоємні та високотехнологічні галузі економіки – машинобудування, автомобілебудування, космічна галузь, ІТ-індустрія. Дніпропетровщина поверне собі статус „індустріальної перлини України”.

За рахунок власних фінансів обласного бюджету та за допомогою фондів-донорів у області будуть активно впроваджуватися елементи е-урядування та е-демократії, публічні та адміністративні послуги в регіоні будуть надаватися на високому якісному рівні, що відповідатиме європейським стандартам, вимогам та правилам. Усе це ще більше підвищить інвестиційну привабливість регіону.

Якість життя буде поступово зростати, мешканцям усіх населених пунктів території області будуть забезпечені комфортні та безпечні умови життя, самореалізації та розвитку особистості. Як наслідок, потік трудових емігрантів за кордон поступово припиниться, а далі патріотично налаштовані українці почнуть повертатися на батьківщину.

Випереджаючий розвиток наукоємних екологічно коректних виробництв дозволить знизити екологічну небезпеку у регіоні, що позитивно відобразиться на показниках народжуваності, захворюваності і тривалості життя.

У 2026 – 2027 роках сальдо зміни чисельності населення нарешті стане позитивним – за рахунок істотного та механічного приросту.

Наприкінці 20 років поточного сторіччя Україна поверне собі статус космічної держави, а Дніпропетровщина стане одним із світових космічних центрів.

Висновок: Базуючись на демографічних тенденціях, аналізі соціально-економічної ситуації в області, а також прогнозах макроекономічних впливів можна припустити, що найбільш імовірним є *інерційний* сценарій розвитку. Однак, завдяки злагодженим зусиллям усіх заінтересованих сторін, у першу чергу – органів публічного управління всіх рівнів (органів державної виконавчої влади на території та центрального рівня, органів місцевого самоврядування), можна створити умови для наближення сценарію розвитку до *оптимістичного*, що й передбачається цією Стратегією.

Для обґрунтування вибору такого сценарію розвитку області взято до уваги такі базові припущення:

перспективні зміни національного законодавства не погіршуватимуть ситуацію у регіоні;

буде забезпечене ефективне стратегічне управління, а саме: таке управління ходом реалізації Стратегії, що включатиме створення ефективних та прозорих механізмів відбору та впровадження проєктів Плану реалізації Стратегії, своєчасне передбачення або запобігання ризикових ситуацій шляхом постійного моніторингу ходу реалізації Стратегії з внесенням пропозицій (у разі необхідності) щодо коригування окремих положень або завдань (наприклад, щодо пріоритетності виконання проєктів, зміни конфігурації самого портфеля проєктів тощо) та прийняттям відповідних збалансованих управлінських рішень;

буде забезпечене належне фінансування проєктів Плану реалізації Стратегії. Одних лише коштів обласного бюджету недостатньо для впровадження всіх стратегічних ініціатив. Тому слід максимально використовувати можливості залучення додаткових ресурсів як із вітчизняних, так і з міжнародних джерел (соціального партнерства та міжмуніципального співробітництва, великого бізнесу, благодійних фондів, міжнародної технічної допомоги тощо).

Структурований виклад логіки прикладання таких зусиль на основі визначених вище припущень знайшов своє відображення у стратегічних та операційних цілях розвитку, зокрема тих, що відображають смарт-спеціалізацію Дніпропетровської області. Сформований з урахуванням визначених сценаріїв розвитку області програмно-цільовий блок Стратегії забезпечить розвиток регіону за „оптимістичним” сценарієм.

Таким чином, у Стратегії буде запропоновано таку конфігурацію стратегічних та операційних цілей, що здатні у довгостроковій перспективі не лише забезпечити певний рівень якості життя мешканців Дніпропетровщини (що можливо на засадах інерційного розвитку існуючих факторів впливу), а, з урахуванням європейських стандартів та правил, значно підвищити рівень та якість життя населення, запобігти окремим прогнозованим нині ризикам і у цілому перейти на шлях інноваційного розвитку (що відповідає оптимістичному сценарію розвитку регіону).

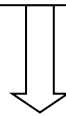
РОЗДІЛ 6. СТРАТЕГІЧНИЙ ВИБІР РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ: МІСІЯ, СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ, СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, СМАРТ- СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

6.1. Місія та стратегічне бачення

Основним завданням органів державної влади та органів місцевого самоврядування Дніпропетровської області є підтримка процесів реформ, запровадження сучасної управлінської культури на рівні європейських стандартів, вимог та правил для спрямування об'єднаних зусиль влади, бізнесу та населення області на збереження, відтворення й розвиток інноваційного потенціалу регіону, його традицій задля забезпечення самодостатності і спроможності територіальних громад, підвищення рівня й якості життя кожного з їх членів.

Результати наведеного вище аналізу соціально-економічної ситуації в області та соціологічних досліджень зумовили стратегічний вибір Дніпропетровської області на основі оптимістичного сценарію розвитку, що відображається у її *місії* та *стратегічному баченні*.

Місія – забезпечити примноження людського капіталу на основі створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності, збереження природних ресурсів, зростання економічного та наукового потенціалу області

Стратегічне бачення регіону:
Дніпропетровщина – смарт-регіон,
інвестиційно-привабливий та екологічно безпечний, з високотехнологічними
індустріальним та аграрним комплексами, потужним експортним та освітньо-
науковим потенціалом, з європейським рівнем надання послуг,
де мешканцям усіх населених пунктів будуть забезпечені комфортні умови життя,
самореалізації та розвитку особистості

***Фокус Стратегії** – створення на рівні передових європейських стандартів у межах смарт-спеціалізації та стратегічного бачення (до кінця 2027 року) відповідних умов, базових об'єктів й елементів інфраструктури задля забезпечення інвестиційно-привабливого та екологічно-коректного іміджу території через запровадження кластерної моделі розвитку та ефективне використання інноваційного потенціалу області.*

6.2. Стратегічні цілі (пріоритети) розвитку

На підставі проведеного аналізу визначено стратегічні цілі (пріоритети) розвитку регіону, однією з яких є його смарт-спеціалізація.

Стратегічні цілі регіонального розвитку Дніпропетровської області та напрямки їх реалізації

Стратегічні цілі (пріоритети)

1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону	2. Екологічна та енергетична безпека	Інноваційний розвиток регіону на основі смарт-спеціалізації	3. Забезпечення якісних умов життя	4. Розвиток людського потенціалу
--	---	--	---	---

Операційні цілі (напрями)

1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу	2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля	СМАРТ. А. <i>Розвиток потенціалу хімічного комплекс.</i>	3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій	4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу
1.В. Розвиток агропромислового комплексу	2.В. Поліпшення управління відходами	СМАРТ. В. <i>Поліпшення умов для розвитку наукоємного виробництва, зокрема, машинобудування</i>	3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області	4.В. Здоровий та культурний розвиток населення
1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст	2.С. Енерго-ефективність та розвиток альтернативної енергетики		3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів	
1.Д. Розвиток туристичної сфери	2.Д. Розвиток екомережі та рекреаційних зон		3.Д. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії	

6.3. Смарт-спеціалізація регіону

6.3.1. Обґрунтування вибору смарт-спеціалізації Дніпропетровської області.

Методологією розроблення Стратегії передбачено застосування інноваційного підходу, який передбачає формування її основних положень на засадах смарт-спеціалізації з урахуванням результатів сучасних реформ, зокрема децентралізації та місцевого самоврядування. Такий підхід

імплементується до процесів визначення основних проблем регіонального розвитку та формування системи стратегічних цілей (пріоритетів) розвитку, спрямованих, у першу чергу, на економічне зростання.

У Методиці розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації визначено, що впровадження смарт-спеціалізації у стратегічне планування розвитку регіону здійснюється з метою: забезпечення сталого розвитку регіону; підвищення ефективності управління інноваційними процесами у регіоні; створення сприятливого середовища для інноваційної діяльності; підвищення рівня інноваційної та інвестиційної активності регіону.

У постанові Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 „Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів” визначено, що не менше ніж одна стратегічна ціль регіональної стратегії визначається на засадах смарт-спеціалізації та передбачає інноваційний розвиток пріоритетних видів економічної діяльності регіону, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону. Зазначений підхід є визнаним і широко апробованим у Європейському Союзі, у 12 країнах на регіональному та національному рівнях розроблено понад 120 стратегій смарт-спеціалізації.

Концепція смарт-спеціалізації є ключовим елементом інноваційного плану „ЄС 2020” – „Стратегія для розумного, стійкого та інклюзивного розвитку”, у якому зазначено, що необхідно реформувати національні (і регіональні) науково-дослідні та інноваційні системи для сприяння „досконалості” та „розумній спеціалізації”, посилити співпрацю між університетами, дослідними організаціями та бізнесом, упровадити спільне програмування та посилити транскордонне співробітництво у сферах із „доданою вартістю ЄС” та відповідно адаптувати національні процедури фінансування для забезпечення поширення технологій на території ЄС.

Сьогодні в ЄС наявність визначеної „смарт-спеціалізації” розглядається як умова для отримання фінансування від структурних фондів ЄС; міжнародна організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) проводить діяльність з вимірювання розумної спеціалізації; на всій території ЄС влада заохочуватиме розроблення національних та регіональних стратегій досліджень та інновацій для смарт-спеціалізації (Research and Innovation Strategies for Smart Specialistaion, RIS3) з метою належного використання коштів структурних фондів ЄС і збільшення синергії між різними політиками ЄС, національних і регіональних, а також державних і приватних інвестицій.

Розроблення Strategies for Smart Specialistaion (S3) має на меті виявлення унікальних функцій та активів кожної країни й регіону, підкреслення переваг регіональної промисловості, співпраці регіональних стейкхолдерів, а також має вирішальне значення для ефективного залучення інвестицій та інновацій у розвиток промисловості.

Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області ґрунтується на вимогах ЄС щодо визначення смарт-спеціалізації, зокрема, на тому твердженні, що національні/регіональні RIS3 мають розроблятися як інтегровані та бути орієнтовані на специфіку програми економічної трансформації території.

Основні критерії (вимоги) щодо розроблення Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області (згідно з вимогами ЄС):

зосередження політичної підтримки та інвестицій на ключових регіональних пріоритетах, викликах та потребах розвитку, що базується на знаннях, включаючи заходи, пов'язані з ІКТ;

взяття за основу сильних сторін регіону, конкурентних переваг та потенціалу щодо досконалості;

підтримка технологічних інновацій, так само як і практично орієнтованих, із метою стимулювання інвестицій у приватний сектор;

повне залучення заінтересованих сторін (стейкхолдерів) і впровадження інновацій ними самими;

базування на основі доказів (фактів) і формування надійних систем моніторингу та оцінки.

Запропонована у Стратегії смарт-спеціалізація Дніпропетровської області акцентує увагу на необхідності фокусування змін через створення унікальних знань на основі досвіду й має на меті не лише концентрацію ресурсів (тобто конкретизацію активів регіону), але й їх спрямування на сферу набуття знань, що засновані на досвіді, доповнюючи тим самим інші відповідні ресурси регіону.

Принципи, на яких ґрунтується Стратегія (згідно з „4C-принципами” ЄС):

Choices and Critical mass (жорсткий відбір і критична маса) – обмежена кількість пріоритетів на основі власних сильних сторін і міжнародної спеціалізації, концентрація джерел фінансування для забезпечення більш ефективного управління бюджетом;

Competitive Advantage (конкурентна перевага) – мобілізація талантів через узгодження потенціалу сектору досліджень й розвитку промисловості та потреб бізнесу;

Connectivity and Clusters (включеність та кластери, критична маса) – розвиток кластерів та створення арили для відповідних різноманітних/міжгалузевих зв'язків усередині регіону та зовні, що стимулює спеціалізовану технологічну диверсифікацію;

Collaborative Leadership (колективне/спільне керівництво) – ефективні інноваційні системи як колективні зусилля, засновані на державно-приватному партнерстві.

Стратегією передбачається поступовий перехід на *кластерну модель розвитку економіки*, а також *екологічної* та *соціальної сфери* регіону. Кластери можна вважати одним із механізмів реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності для забезпечення розвитку територіальних громад області.

Кластери можуть створюватися як навколо великого підприємства, так і шляхом самостійної інтеграції малих бізнесових структур. У будь-якому випадку вирішальну роль повинні грати органи державної влади та органи місцевого самоврядування на території, які мають усіляко сприяти запровадженню місцевих кластерних ініціатив, формувати ефективну кластерну політику, інкорпоровану у стратегії та програми місцевого (регіонального) розвитку з урахуванням смарт-спеціалізації області.

Переваги застосування кластерного підходу для забезпечення інноваційного розвитку регіону:

підвищення ефективності та результативності інноваційної діяльності малого та середнього бізнесу за рахунок тісних технологічних зв'язків між підприємствами, постачальниками, споживачами, інститутами „знань” (науковими та освітніми організаціями) – учасниками кластера, які забезпечують ініціалізацію та створення інноваційного продукту або послуги;

збільшення податкових надходжень до місцевих бюджетів;

генерація та тиражування знань, досвіду, успішних методик, моделей та алгоритмів на інші підприємства, які є у складі кластера, що значно підвищує їх економічну сталість та самостійність;

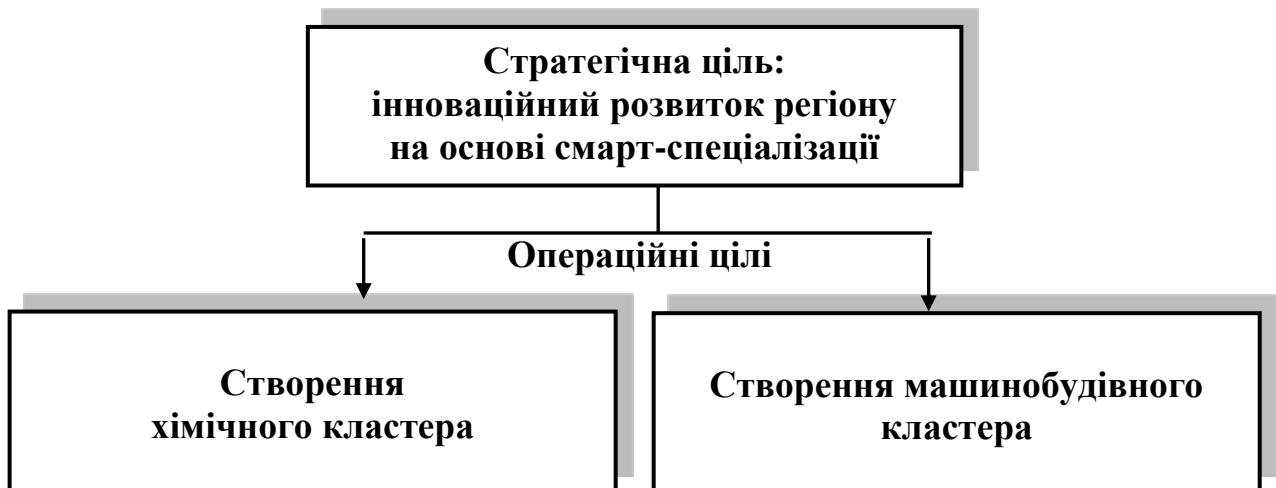
поліпшення кадрової інфраструктури бізнесу (забезпечення потреби у висококваліфікованих працівниках);

створення можливостей для запровадження інновацій та виходу на зовнішній ринок, у т.ч. експортний;

формування основи для отримання додаткових конкурентних переваг, що обумовлені не властивостями продукту кластерної діяльності (товару або послуги), а наявністю розвинутих схем його просування;

забезпечення керованого розвитку як регіону в цілому, так і окремих його територій, підвищення ефективності реалізації відповідних стратегій, програм, проєктів у сфері інноваційного розвитку територіальних громад.

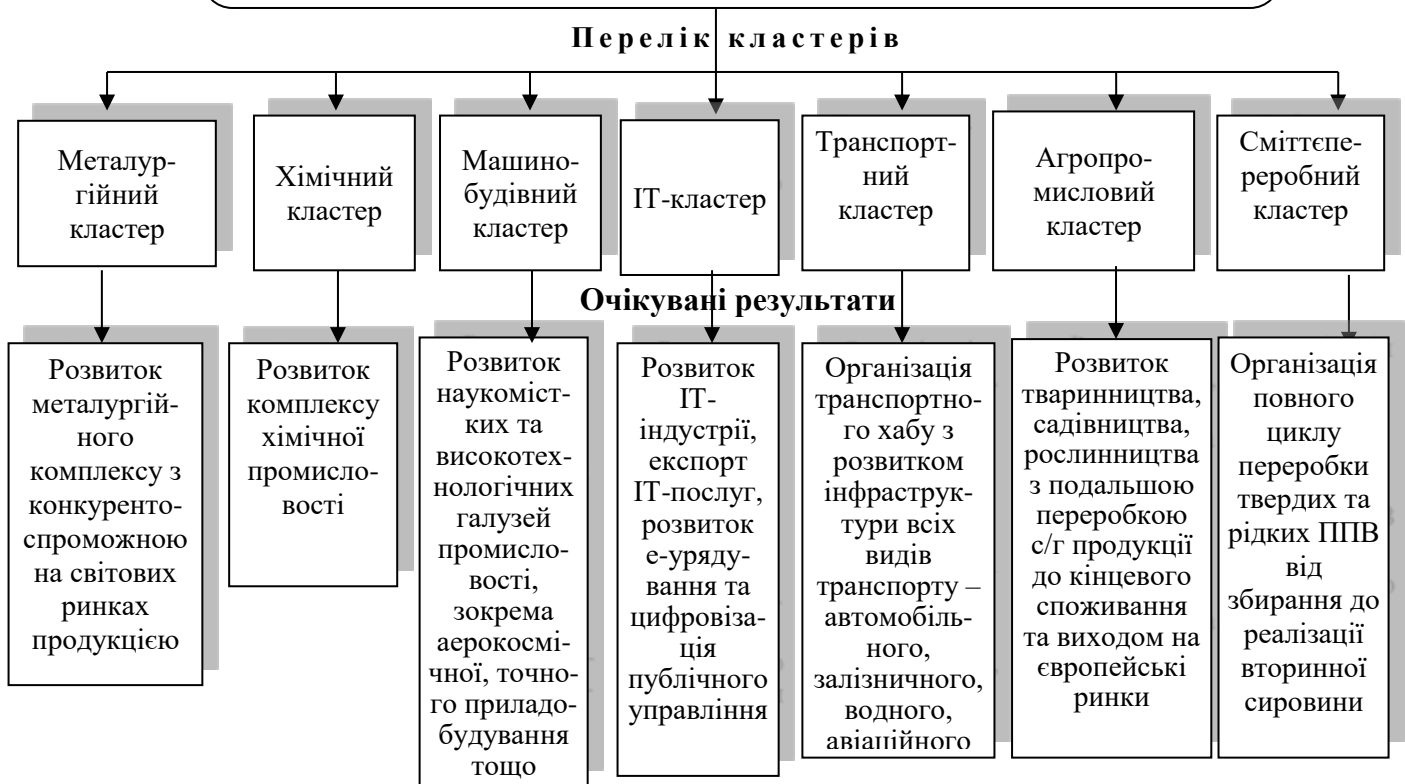
За результатами аналізу соціально-економічної ситуації в регіоні, а також на підставі результатів науково-аналітичних досліджень щодо відображення економічного й інноваційного потенціалу Дніпропетровської області у контексті смарт-спеціалізації й обґрунтування фінансових та інших можливостей регіону в якості однієї зі стратегічних цілей, яка забезпечує інноваційний вектор Стратегії, обрано таку *смарт-спеціалізацію регіону* (на основі кластерного підходу):

Очікується також, що за умови успішної та своєчасної реалізації Стратегії, а також наявності передумов, фінансово-економічних та інших ресурсних можливостей території регіону, затверджений стратегічного плану може переглядатися і до нього можуть вноситися певні корективи, зокрема стосовно визначення додаткових смарт-пріоритетів – векторів розвитку.

Так, згідно з **оптимістичним сценарієм**, до оперативних цілей смарт-спеціалізації поступово можуть бути включені ще низка цілей та відповідних проєктів, реалізація яких дозволить **сформувати на території області такі кластери**:

Смарт-пріоритетом розвитку Дніпропетровської області є створення науково-промислових кластерів у основних галузях економіки на основі впровадження інноваційних енергозаощаджуючих екологічно-коректних технологій

Визначені таким чином смарт-пріоритети для смарт-спеціалізації регіону кореспондуються зі стратегічним баченням та всією системою стратегічних цілей, установлених цією Стратегією.

Подальша декомпозиція системи стратегічних цілей з урахуванням визначених смарт-пріоритетів дозволить побудувати дерево стратегічних та оперативних цілей і завдань, для реалізації яких буде застосовано програмно-цільовий підхід та сформовано відповідний портфель проєктів. Особлива увага при цьому буде приділятися екологічній безпеці та підтримці сталого економічного зростання.

6.3.2. Створення кластера для розвитку потенціалу хімічного комплексу області

Ключовими індустріальними секторами Дніпропетровщини є добувна промисловість (27,2% до всієї реалізованої продукції області у 2018 році) та металургійне виробництво (37,7%), які формують основу потужного гірничо-металургійного комплексу. Але домінування цих виробництв, які належать до середньонизького технологічного рівня, обумовлює певне відставання технологічної структури області від структури ряду інших промислових областей і блокує структурно-технологічну модернізацію регіону. Водночас

вони створюють високе техногенне навантаження на навколишнє середовище й поглиблюють екологічні проблеми області.

У числі актуальних для регіону цілей Стратегією визначено стратегічну ціль (програму) 1. „Зменшення економічних дисбалансів”, яка у тому числі передбачала виконання операційних цілей (напрямів) 1.1. „Диверсифікація економіки” та 1.3. „Інноваційний розвиток”.

Аналіз програм та проєктів, що входять до Плану реалізації Стратегії та основних результатів виконання Плану заходів на 2018 рік показав, що згадані вище напрями та відповідні завдання недостатньо опрацьовані у частині інноваційної модернізації промисловості регіону й потребують актуалізації на наступний стратегічний період з урахуванням концептуальних засад стратегії смарт-спеціалізації.

Одним із перспективних в інноваційно-технологічному плані сегментів сучасного промислового комплексу є хімічне виробництво, яке належать до видів діяльності середньовисокого технологічного рівня. Воно має системний вплив на процеси неоіндустріальної модернізації інших секторів економіки через виготовлення й постачання новітніх матеріалів та впровадження технологічних смарт-інновацій у різноманітних ланцюгах вартості. Зважаючи на це, випереджальний розвиток хімічного комплексу є необхідною передумовою реалізації неоіндустріальної моделі на національному та регіональному рівнях.

Але така точка зору на його роль ще не набула достатнього поширення у вітчизняній промисловій політиці. Переважає традиційне розуміння хімічної індустрії як сукупності великотоннажних, ресурсоємних і шкідливих виробництв із відповідними ресурсними, соціальними й екологічними проблемами.

Отже, у процесі стратегічного планування модернізації економіки області на наступний програмний період доцільно опрацювати питання залучення наявних ресурсів хімічного комплексу до формування напрямів регіональної смарт-спеціалізації шляхом створення нових видів економічної діяльності і виробництв, які мають інноваційний потенціал та екологічну спрямованість, поліпшують технологічну структуру економіки регіону, підвищують його інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність.

Висновки та пропозиції щодо включення до смарт-спеціалізації області оперативної цілі „розвиток потенціалу її хімічного комплексу”

Стан та динаміка розвитку хімічного сектору Дніпропетровщини свідчать, що потенціал домінуючого раніше стратегічного напрямку розвитку хімічної індустрії, пов'язаного з розвитком багатотоннажного базового хімічного виробництва на основі доступу до дешевих ресурсів, поступово вичерпується. Нові перспективи розвитку галузевого виробництва та підвищення його конкурентоспроможності слід шукати на шляху структурно-технологічної модернізації на неоіндустріальних засадах.

Інструментом проведення такої модернізації має стати стратегія смарт-спеціалізації із застосуванням кластерних технологій.

При розробці Стратегії на новий програмний період у рамках *нової стратегічної цілі „Неоіндустріальна модернізація регіону”* доцільно опрацювати питання *визначення смарт-спеціалізації області на основі неоіндустріальної модернізації її хімічного комплексу.*

Неоіндустріальне зростання хімічного комплексу може відбуватися завдяки розширенню хіміко-фармацевтичного виробництва (яке має високий інноваційно-технологічний рівень та потенціал імпортозаміщення), а також продовження наявних ланцюгів вартості та виготовлення диференційованої продукції для споживчих ринків (складної агрохімічної продукції, „розумних” лакофарбових матеріалів, антипіренів, товарів побутової хімії, косметичних засобів, реагентів для очищення води, матеріалів для сучасних методів діагностики). Ці сегменти відрізняються значною участю іноземного капіталу, залученням передових іноземних технологій і готовністю до подальшого інноваційного розвитку.

Інший перспективний напрям неоіндустріальної модернізації сектору ґрунтується на великому міжгалузевому значенні хімічного виробництва як ключового постачальника новітніх матеріалів для новітніх технологічних рішень, зокрема у цифровій та смарт-економіці. Високотехнологічні галузі-споживачі можуть стати вагомим джерелом зовнішніх інвестицій у розвиток хімічного виробництва. Отже, стратегічне завдання тут полягає в активізації співпраці із суміжними галузями, пошуку своїх ніш у міжгалузевих інноваційних екосистемах, організації та отриманні відповідних синергетичних ефектів. Для власне Дніпропетровської області такими галузями-споживачами можуть бути машинобудування, зокрема високотехнологічне, транспорт, енергетика, ОПК. Виходячи із загальноукраїнської специфіки, серед перспективних партнерів хімічного виробництва також слід розглядати аграрне виробництво, яке зараз заінтересовано у цифровій модернізації і реалізації концепції „точного землеробства” (*precision farming*).

На цей час в області утворився комплекс необхідних передумов для неоіндустріального розвитку хімічного комплексу як сфери смарт-спеціалізації регіону. Тут розташовано чимало виробництв різних масштабів і видів діяльності, мережа обслуговуючих, посередницьких та логістичних компаній, складних інфраструктурних об’єктів. Концентрації галузевих знань і навичок також сприяє науково-дослідна та освітня діяльність низки провідних закладів освіти (Українського державного хіміко-технологічного університету, підрозділів хімічного профілю Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Національного технічного університету „Дніпровська політехніка” та Дніпровського державного технічного університету). Довготривалі й результативні зв’язки промислово-виробничого та науково-освітнього комплексів, розвиток середнього та малого інноваційно-виробничого підприємництва формують активне інноваційне середовище регіону, що дозволяє говорити про наявність неформального хімічного кластера.

Важливим питанням розвитку потенціалу цього кластера є його конфігурація. Зокрема, його ядром може бути АТ „ДНПРОАЗОТ”. Роль великих хімічних підприємств як системоутворювальних елементів кластерів, окрім виробничо-технологічних чинників, звичайно обумовлюється наявними у них вільними виробничими площами, розвинутою виробничою та допоміжною інфраструктурою, наближеністю до перетинів логістичних потоків та розвинутою мережею споживачів. Тому одним з основних напрямів неоіндустріального розвитку хімічного комплексу регіону мало б стати подовження життєвого циклу й відновлення ефективності великотоннажних виробництв базової хімії шляхом реалізації стратегії „з довгим хвостом” (*long tail strategy*), нарощування доданої вартості та створення навколо них малотоннажних інноваційних хімічних виробництв. При виборі напрямів подовження вартісних ланцюгів доцільно виходити за межі власне хімічного виробництва, звертати увагу на суміжні галузі та концентруватися на уточненні й задоволенні потреб кінцевих споживачів.

Іншим реальним варіантом є ставка на інноваційно активний середній бізнес регіону та освітньо-дослідний потенціал профільних університетів.

У будь-якому організаційному варіанті ключове завдання такого кластера – структурна модернізація промислового комплексу регіону завдяки залученню наявного базису знань та компетенцій у хімічному і споріднених секторах для формування нових галузевих та міжгалузевих пріоритетів та точок регіонального зростання на засадах смарт-спеціалізації.

Очікувані результати та індикатори результату полягають у мультиплікативному зростанні обсягів реалізації продукції, валової доданої вартості, збільшенні частки інноваційної продукції, експортних надходженнях, поліпшенні зовнішньоторговельного балансу, зростанні зайнятості та середньої заробітної плати.

6.3.3. Створення кластера для розвитку потенціалу машинобудівного комплексу області

До ключових індустріальних секторів Дніпропетровщини належить і машинобудівна галузь.

Нині галузь машинобудування посідає чи не останнє місце серед інших галузей промисловості за зростанням виробництва та надходженнями до Державного бюджету України. З кожним роком відбувається стрімкий спад обсягів виробництва продукції машинобудування. Ця галузь потребує застосування чітких та ефективних механізмів для нормального функціонування на вітчизняному ринку.

Попри велике навантаження на цю галузь, машинобудівне виробництво все ж таки залишається одним із джерел одержання прибутків підприємств, оплати праці найманих працівників, а також ланкою для податкових і валютних надходжень держави. Слід відзначити, що істотним для розвитку національної економіки залишається стан, тенденції та перспективи машинобудівної галузі, ефективність її зростання та розвитку.

Характеризуючи динаміку машинобудівної галузі, необхідно виділити як один із основних елементів нестійкість темпів (щорічні коливання у значному діапазоні) та міжгалузеву диспропорцію зростання.

Останні 5 років практично зовсім занепадає автомобілебудування. У травні 2018 року у країні було випущено тільки 442 одиниці автотранспортних засобів, що на 38,8% менше, ніж у травні 2017 року та у 90 разів менше у порівнянні з показниками десятирічної давнини.

Машинобудування в Україні – це складний процес взаємодії десятків галузей, виробництв та державної політики у цілому. Вітчизняний сектор машинобудування складається з багатьох окремих структурних елементів, які об'єднують в одне ціле за наявністю спільних технологій, сировини, матеріалів та кінцевого призначення готової продукції. Усі вони поділені на великі, середні та малі. Великі, у свою чергу, поділяються на певні види: сільськогосподарське, енергетичне, транспортне машинобудування та інші. Так, зокрема, транспортне машинобудування складається з автомобіле-, судно-, вагоно-, тепловозо-, літакобудування. Наприклад, автомобілебудування охоплює виробництво легкових та вантажних автомобілів, автобусів, трамваїв, тролейбусів тощо.

Розміщення певних галузей машинобудування в Україні залежить від низки чинників. Ключові з них такі:

- характер виробництва та географічне розміщення;
- наявність відповідної сировини, матеріалів, енергії;
- трудомісткість виробництва;
- кваліфіковані кадри;
- транспортне сполучення;
- забезпеченість необхідним устаткуванням.

Основними перешкодами для ефективного розвитку машинобудування в Україні нині є:

- заморожування програм модернізації машинобудівної галузі у країні;
- випуск неконкурентоспроможної продукції, яка здебільшого орієнтована на внутрішнього споживача;
- вихід держави на світовий ринок, що дало вітчизняному споживачеві доступ до високоякісної продукції зарубіжних фірм за значно меншою собівартістю;
- недостатнє державне фінансування заводів, унаслідок чого більшість їх опинилися на межі банкрутства;
- недосконале технічне переозброєння підприємств;
- зменшення зайнятості та доходів працівників у машинобудівній галузі;
- слабкий інноваційний розвиток виробництва;
- згорання інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств;
- конфлікт на Донбасі.

Отже, галузь машинобудування перебуває на цей час у стані занепаду, тому що промислова політика впродовж десяти останніх років виявилася неефективною. Ураховуючи внутрішні реалії та тенденції розвитку світової економіки, актуальним залишається створення нових механізмів та шляхів реалізації державної регіональної політики, які б ураховували ключові

проблеми машинобудівної галузі держави та одночасно були пристосованими до стрімкого розвитку міжнародних галузей промисловості.

На Дніпропетровщині сконцентровано приблизно 16% промислового потенціалу країни, у тому числі унікальні підприємства машинобудування, зокрема космічного ракетобудування. За обсягом промислової продукції на душу населення область займає перше місце. Помітну роль відіграють підприємства Дніпропетровської області і в наповненні Державного бюджету України.

Обсяг реалізованої продукції машинобудівного комплексу становить 4,0% від обсягу реалізації в області. Продукція машинобудування широко відома не тільки в Україні, але й далеко за її межами. За низкою основних видів продукції вона посідає провідне місце в Україні. На машинобудівних підприємствах області (ДП ВО „Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова”, ПАТ „Дніпропетровський завод прокатних валків”, ПАТ „Дніпропетровський агрегатний завод”, ПАТ „Дніпропетровський стрілочний завод”, ПАТ „Дніпроважмаш”, ДП „НВК „Електровозобудування”, ПАТ „Дніпровагонмаш” та інших) виробляються: устаткування для прокатних станів, вагони вантажні, стрілочні переводи, автомобільні напівпричепи, велика низка обладнання для гірничо-металургійного комплексу, акумулятори, електровози та інша продукція.

Вражаючим є зменшення частки такої важливої інвестиційної галузі як машинобудування у структурі промислового виробництва – з 8% у 2000 році до 4% у 2018 році. Це сприяє скороченню внутрішнього попиту на продукцію не тільки машинобудівного, а й металургійного комплексу, знижує можливості оновлення виробничого апарату, сприяє моральному і фізичному зношенню основних виробничих фондів та, у кінцевому рахунку, знижує можливості інноваційного розвитку економіки.

Тому у Стратегії обґрунтовується ідея визначення однієї з цілей смарт-спеціалізації як розвиток потенціалу машинобудівного комплексу та створення відповідного машинобудівного кластера, діяльність якого має бути спрямована на:

- модернізацію виробництва та його економічну глобалізацію;
- реструктуризацію підприємств машинобудування в області;
- розвиток наукоємних спеціалізованих виробництв та формування на їх основі сучасних конкурентоспроможних машинобудівних структур у секторі високотехнологічних виробництв;
- збереження оптимальних обсягів виробництва;
- диверсифікацію машинобудівних підприємств;
- освоєння інноваційних технологій;
- упровадження нових механізмів координації діяльності сектору машинобудування;
- залучення інвестицій у цю галузь;
- запровадження певних дотацій для машинобудівної галузі та пільгових умов кредитування.

Досягнення такої амбітної мети у рамках смарт-спеціалізації цієї Стратегії буде базуватися на:

створенні механізмів здешевлення кредитів для іноземних підприємств, що купують вітчизняну продукцію;

частковій компенсації виробництва машинобудівної техніки для аграрного сектору за рахунок коштів державного бюджету;

пільговому кредитуванні для наукових інститутів, підприємств чи малого бізнесу, які спрямовані на розвиток інновацій для створення якісної техніки;

зростанні обсягів виробництва продукції для оборонного сектору;

іноземній співпраці для впровадження новітніх технологій виробництва, поліпшенні надійності та продуктивності техніки.

Стратегічні цілі, пріоритетні напрями, завдання та об'єкти нової машинобудівної регіональної політики мають формуватися на основі ідентифікації національних переваг регіону та науково обґрунтованого економічного позиціонування машинобудівної промисловості в області у світовій економіці.

Висновки та пропозиції щодо включення до смарт-спеціалізації області оперативної цілі „розвиток машинобудівного комплексу”

Подальший розвиток машинобудівної галузі у регіоні залежить як від успішного виконання стратегічних та оперативних цілей і завдань цієї Стратегії, так і від чітко структурованої державної, зокрема, та регіональної політики, яка має бути спрямована на розвиток економічного потенціалу всіх секторів машинобудування. Для цього необхідно чітко дотримуватися стратегії розвитку цієї складної сфери, яка має бути спрямована, передусім, на стимулювання виробництва та капіталовкладень у машинобудівну галузь країни. Ефективність розвитку цієї галузі повинна орієнтуватися на підвищення ступеня локалізації виробництва та модернізації підприємств. Необхідним є відновлення попиту на продукцію у першу чергу вітчизняних покупців та довіри до неї. Це стане можливим лише після відповідного структурного оновлення галузі, яке базуватиметься на зростанні надходжень фінансових ресурсів як від держави, так і від закордонних інвесторів. Розвиток наукоємних та високотехнологічних підприємств машинобудування, оновлення технологічного парку виробництва призведе до зменшення поточних витрат виробництва продукції та зростання обсягів реалізації продукції. Тому, створення машинобудівного кластера на території області буде сприяти розв'язанню визначених вище проблем та забезпечить виведення діяльності у машинобудівній сфері на новий якісний рівень.

Очікувані результати та індикатори результату полягають у мультиплікативному зростанні обсягів реалізації продукції машинобудування, валової доданої вартості, збільшенні частки інноваційної продукції, експортних надходженнях, поліпшенні зовнішньоторговельного балансу, зростанні зайнятості та середньої заробітної плати.

РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ БЛОК СТРАТЕГІЇ

7.1. Цільовий блок Стратегії: обґрунтування системи цілей та завдань

Для забезпечення успіху реалізації стратегічних цілей пропонується здійснити їх подальшу декомпозицію до рівня оперативних цілей і завдань, для реалізації яких буде застосовано програмно-цільовий підхід та сформовано відповідний портфель проєктів (обґрунтування вибору смарт-спеціалізації, як окремої, ключової, інноваційно-орієнтованої стратегічної цілі, було представлено у п. 6.3).

7.1.1. Цільовий блок Стратегії

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Операційна ціль 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу

Завдання 1.А.1. Створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій.

Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв.

Завдання 1.А.3. Розвиток експортного потенціалу космічної галузі.

Завдання 1.А.4. Підвищення конкурентоспроможності на світових ринках металургійного комплексу.

Операційна ціль 1.В. Розвиток агропромислового комплексу

Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства.

Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері.

Операційна ціль 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст

Завдання 1.С.1. Створення у малих монопрофільних містах області бізнес-інкубаторів, технопарків та інше.

Завдання 1.С.2. Створення у монопрофільних містах інфраструктури підтримки розвитку бізнесу, зокрема інженерно-технічної та транспортної; супровід інвестицій для подолання бюрократичних перешкод, спрощення дозвільних процедур, навчання тощо.

Операційна ціль 1.Д. Розвиток туристичної сфери

Завдання 1.Д.1. Створення туристичних кластерів.

Завдання 1.Д.2. Розвиток промислового, зеленого, історичного, фольклорного, подієвого, екстремального та інших видів туризму.

Завдання 1.Д.3. Розвиток інфраструктури туризму.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ЕКОЛОГІЧНА ТА ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА

Операційна ціль 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля

Завдання 2.А.1. Зменшення рівня забруднення повітряного басейну області.

Завдання 2.А.2. Захист водних ресурсів.

Завдання 2.А.3. Поліпшення стану земельних ресурсів.

Операційна ціль 2.В. Підвищення ефективності управління відходами

Завдання 2.В.1. Розвиток системи управління твердими побутовими відходами.

Завдання 2.В.2. Поліпшення системи управління промисловими відходами.

Завдання 2.В.3. Створення виробництв із сортування та переробки твердих промислових та побутових відходів.

Завдання 2.В.4. Поліпшення санітарно-епідеміологічного стану території області.

Операційна ціль 2.С. Забезпечення енергоефективності та розвиток альтернативної енергетики

Завдання 2.С.1. Зменшення обсягів енергоспоживання.

Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області.

Завдання 2.С.3. Розвиток системи індивідуального опалення та обліку споживання енергії.

Операційна ціль 2.Д. Розвиток екомережі та рекреаційних зон

Завдання 2.Д.1. Розвиток рекреаційних зон навколо великих промислових міст.

Завдання 2.Д.2. Створення екологічно чистих сільських районів.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ УМОВ ЖИТТЯ

Операційна ціль 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій

Завдання 3.А.1. Розвиток житлового будівництва.

Завдання 3.А.2. Благоустрій населених пунктів (освітлення, дороги тощо).

Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій.

Завдання 3.А.4. Обладнання зон відпочинку (парків, скверів, зелених зон, пляжів тощо)

Операційна ціль 3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області

Завдання 3.В.1. Поліпшення комунального обслуговування населення.

Завдання 3.В.2. Розвиток системи громадського транспорту.

Завдання 3.В.3. Поліпшення системи водопостачання та водовідведення.

Завдання 3.В.4. Убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення.

Операційна ціль 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів

Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я

Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема на засадах партнерства.

Операційна ціль 3.Д. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії

Завдання 3.Д.1. Розвиток електронного урядування та інформатизації суспільства.

Завдання 3.Д.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг).

Завдання 3.Д.3. Розвиток системи соціальних комунікацій та зв'язків із громадськістю.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Операційна ціль 4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу

Завдання 4.А.1. Розвиток сучасної високоякісної системи освіти, у тому числі професійної, вищої освіти та науки.

Завдання 4.А.2. Розвиток кадрового потенціалу.

Завдання 4.А.3. Підвищення громадської активності мешканців області.

Операційна ціль 4.В. Забезпечення умов для здорового та культурного розвитку населення

Завдання 4.В.1. Розвиток культури та збереження об'єктів культурної спадщини.

Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля.

Завдання 4.В.3. Підвищення ефективності реалізації державної молодіжної та сімейної політики.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ SMART. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ НА ОСНОВІ SMART-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Операційна ціль SMART. А. Розвиток потенціалу хімічного комплексу

Операційна ціль SMART. В. Поліпшення умов для розвитку наукоємного виробництва, зокрема машинобудування

7.1.2. Обґрунтування цілей та завдань стратегії

Стратегічна ціль 1.

Посилення економічної конкурентоспроможності регіону

Обґрунтування вибору стратегічної цілі

Дніпропетровщина є промислово-аграрним регіоном. Разом з тим в економіці області переважне значення має промисловість. Аналіз виробленої доданої вартості у розрізі галузей господарського комплексу свідчить, що частка промисловості за цей період майже не змінювалася.

Протягом усієї історії Дніпропетровський регіон формувався й розвивався як місце зосередження базових галузей важкої промисловості – металургійної, машинобудівної та хімічної. Вже майже століття м. Дніпро є визнаним центром металургії, не дарма за радянських часів саме у Дніпрі розташовувалося Міністерство чорної металургії. Частка обласного центру в загально-регіональних обсягах промислового виробництва становить 28% (2018 році). Місто має розвинуті виробництва харчової продукції, легкої промисловості, остання має потужний потенціал із випуску швейних і трикотажних виробів, взуття.

Результати аналізу соціально-економічної ситуації в області за останні роки свідчать, що, незважаючи на наявність потенціалу для розвитку, в області спостерігається практично повний занепад у машинобудівній та інших галузях наукоємних виробництв, зокрема таких, що орієнтовані на експорт. У значно кращому стані металургійний комплекс, який є основним експортним потенціалом області і представлений значною кількістю виробництв.

Оскільки більшість промислових центрів наукоємних та промислових виробництв області у часи, коли вони стабільно працювали, давали найбільшу додану вартість та були конкурентоспроможними на вітчизняному та світових ринках, саме вони мають стати економічними локомотивами області, інвестиційно привабливими та такими, що забезпечать як мінімум 80% надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Разом з тим більша частина адміністративно-територіальних одиниць області є дотаційними, мають обмежені ресурси для розвитку та малопривабливі для проживання. Монопрофільні міста через значну експортну складову у структурі валового продукту містоутворюючих

підприємств є залежними від стану глобальної економіки та коливань на світових ринках. Від стабільності роботи цих підприємств безпосередньо залежить кількість працюючого на них персоналу та, відповідно, добробут населення й соціальний стан у монопрофільних містах.

Сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки, слабо представлені. Зокрема, це стосується агропромислового комплексу регіону, який характеризується слабкими можливостями для зайнятості та занепадом соціальної та інженерно-технічної інфраструктури у сільських і приміських місцевостях.

Практично не набирає обертів приладобудування та виробництво сучасної техніки. Майже відсутня практика співпраці з компаніями – міжнародними лідерами у галузі машинобудування та приладобудування, хоча наявні майже всі потрібні складові: ресурсний, інтелектуальний, логістичний потенціал, достатня ємність ринку.

На підставі результатів соціально-економічного аналізу розвитку області та описаних вище проблем визначено *операційні цілі* з реалізації стратегічної цілі 1, які далі декомпонуються до рівня конкретних завдань і проєктів (табл. 7.1.):

Таблиця 7.1.

Операційні цілі для реалізації стратегічної цілі 1

Код цілі	Зміст
Операційна ціль 1.А.	Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу
Операційна ціль 1.В.	Розвиток агропромислового комплексу
Операційна ціль 1.С.	Диверсифікація економіки монопрофільних міст
Операційна ціль 1.Д.	Розвиток туристичної сфери

Обґрунтування вибору операційних цілей

Операційна ціль 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу

У сучасних складних умовах реформ практично всіх сфер суспільного життя виділяють такі ключові сфери, що можуть зменшити економічний дисбаланс та забезпечити розвиток наукоємних та інноваційних виробництв у регіоні: це інтенсифікація виробництв, підвищення конкурентоспроможності продукції на світових ринках, розвиток експортного потенціалу. Саме такі напрями є найбільш перспективним та доступними для Дніпропетровщини у силу накопиченого наукового потенціалу, кадрових та ресурсних можливостей.

Результати аналізу соціально-економічної ситуації в області за останні 3 роки свідчать, що, незважаючи на наявність потенціалу для розвитку, в області спостерігається практично повний занепад у машинобудівній та інших галузях наукоємних виробництв, зокрема таких, що орієнтовані на експорт. Значно кращий стан металургійної промисловості, яка є основним експортним потенціалом області і представлена великою кількістю виробництв.

Практично не набирає обертів приладобудування та виробництво сучасної техніки. Майже відсутня практика співпраці з компаніями – міжнародними лідерами у галузі машинобудування та приладобудування, хоча наявні майже всі потрібні складові: ресурсний, інтелектуальний, логістичний потенціал, достатня ємність ринку.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

***Завдання 1.А.1.** Створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій.*

***Завдання 1.А.2.** Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв.*

***Завдання 1.А.3.** Розвиток експортного потенціалу космічної галузі.*

***Завдання 1.А.4.** Підвищення конкурентоспроможності на світових ринках металургійного комплексу.*

Очікувані результати:

збільшення частки продукції наукоємних та інноваційних виробництв у валовому регіональному продукті області та, відповідно, створення нових „якісних” робочих місць, поліпшення діяльності організацій та установ науково-прикладної спрямованості;

підприємства ракетно-космічної галузі відновлюють свою роботу та виходять на світові ринки, створюють базис для підвищення експортного потенціалу області;

продукція металургійного комплексу області є затребуваною та конкурентоспроможною на світових ринках.

Індикатори досягнення цілі:

частка продукції наукоємних та інноваційних виробництв у валовому регіональному продукті області та в об’ємах експорту;

об’єм контрактів у космічній галузі, у тому числі з закордонними партнерами;

кількість створених якісних робочих місць;

валовий обсяг продукції металургійного комплексу області;

частка продукції металургійного комплексу в експорті області.

Операційна ціль 1.В. Розвиток агропромислового комплексу

Результати соціально-економічного аналізу свідчать, що сфера сільського господарства відіграє суттєву роль у соціально-економічному розвитку Дніпропетровської області та України у цілому. Про це свідчать

показники питомої ваги області у загальнодержавних показниках сільськогосподарського виробництва.

Що стосується сільських територій, де проживає 16% населення області, то слід зазначити, що структура сільськогосподарського виробництва за останні 20 років зазнала значних змін, але вони не призвели до позитивних змін в якості життя мешканців сільських територій.

Приватизація земель і перехід агросфери до ринкової економіки не дали очікуваних результатів. Ціни на сільськогосподарську і харчову продукцію в Україні вже досягають рівня розвинутих країн Європи, у той час як інтенсивність та ефективність праці у цих галузях значно відстає, що не дозволяє отримати стабільний дохід працюючим у сільському господарстві. Натомість, фермери, особливо невеликі, стикнулися з нестабільною ринковою ситуацією намагаючись поліпшити продуктивність своєї праці з використанням застарілих традиційних технологій. Брак ефективного управління у галузі тваринництва у сільському господарстві та системи планування призвели до зменшення поголів'я великої рогатої худоби до найнижчих показників за всю історію незалежної України. Застосування застарілих технологій у рослинництві та відчуження земель від власників, унаслідок чого суттєво зріс ступінь концентрації земель, спричиняє виснаження ґрунтів через невиконання операцій рекультивації угідь, відсутність достатньої кількості органічних та хімічних добрив. Обсяги переробки продукції сільськогосподарського виробництва не забезпечують потреб споживання населення області за деякими видами продуктів харчування. Аграрний сектор не в змозі забезпечити достатню зайнятість та гідний дохід для сільського населення. Слабкі можливості для зайнятості та занепад соціальної інфраструктури у сільських і приміських місцевостях є ключовими причинами низького рівня життя і, як наслідок, – відтоку молоді, загального старіння та депопуляції населення. Село швидкими темпами втрачає культурну, соціальну та економічну інфраструктуру, внаслідок чого стало неперспективним для молоді і фактично вимирає. Як правило, там живуть люди старшого віку. Виправлення таких тенденцій потребує всебічного підходу до розвитку села, головним чином за допомогою політики і втручання органів влади (обласних і місцевих), доповнених заходами, що планується виконуватися у межах цієї Стратегії.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства.

Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері.

Очікувані результати:

підвищення ефективності та продуктивності сільськогосподарського виробництва;

збільшення доходів агровиробників;

поліпшення соціального стану сільських територій;

зменшення відтоку населення з сільської місцевості.

Індикатори досягнення цілі:

валовий обсяг продукції сільгоспвиробництва;
 валовий обсяг продуктів харчування;
 поголів'я великої рогатої худоби;
 кількість фермерських господарств;
 середній дохід на одного працюючого у сільських громадах.

Операційна ціль 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст

Оскільки більшість промислових центрів області виникли та розвивалися навколо родовищ корисних копалин, саме вони на цей час є економічними локомотивами області, інвестиційно привабливими та такими, що забезпечують 80% надходжень до бюджетів усіх рівнів. Разом з тим більша частина адміністративно-територіальних одиниць області є дотаційними, мають обмежені ресурси для розвитку, малопривабливі для проживання населення.

Монопрофільні міста є залежними від стану глобальної економіки у частині кількості працюючих на містоутворюючих підприємствах через значну експортну складову у структурі їх валового продукту і, відповідно, коливань світового ринку.

Сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки, слабо представлені.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 1.С.1. Створення у малих монопрофільних містах області бізнес-інкубаторів, технопарків та інше.

Завдання 1.С.2. Створення у монопрофільних містах інфраструктури підтримки розвитку бізнесу, зокрема інженерно-технічної та транспортної; супровід інвестицій для подолання бюрократичних перешкод, спрощення дозвільних процедур, навчання тощо.

Очікувані результати:

розвиток малого та середнього бізнесу;
 зменшення рівня безробіття у монопрофільних містах області.

Індикатори досягнення цілі:

кількість новостворених підприємств у монофункціональних містах;
 частка інноваційно орієнтованих підприємств по області;
 рівень безробіття, середній дохід на душу населення у монопрофільних містах області;
 чисельність та вікова структура населення у монопрофільних містах.

Операційна ціль 1.Д. Розвиток туристичної сфери

Як свідчить світовий досвід, туристична галузь нині є однією з найбільш рентабельних.

Курортно-туристична інфраструктура регіону вміщує у себе більше 90 закладів оздоровлення та відпочинку, понад 130 підприємств із розміщення, а також широкий спектр культурно-дозвільних закладів. У ряді районів області функціонують 14 садиб сільського зеленого туризму.

В області під охороною держави перебуває понад 6 тисяч пам'яток історії та культури, серед яких 23 – національного значення, працює 131 музей різної форми власності.

Результати соціально-економічного аналізу свідчать, що в області існують проблеми, пов'язані з розвитком туризму, які неможливо розв'язати засобами тільки територіального чи галузевого управління, для цього необхідні регіональна програмна підтримка та комплексний підхід, координація діяльності з іншими галузевими управліннями місцевих органів виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та міжгалузева координація.

Досягнення цієї операційної цілі буде забезпечено через формування унікальних і різноманітних туристичних продуктів регіону, просування їх на внутрішньому та міжнародному ринках шляхом рекламно-інформаційних кампаній, створення туристичних кластерів та туристичної інфраструктури, яка б відповідала сучасним стандартам.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 1.D.1. Створення туристичних кластерів.

Завдання 1.D.2. Розвиток промислового, зеленого, історичного, подієвого, фольклорного, екстремального та інших видів туризму.

Завдання 1.D.3. Розвиток інфраструктури туризму.

Очікувані результати:

створення туристично-привабливого іміджу Дніпропетровщини для місцевого населення, громадян України та іноземних громадян;

створення умов для активного промоутингу області серед гостей;

створення бази даних об'єктів туризму, формування попиту на туристичні послуги;

забезпечення постійної доступності впродовж року різноманітних об'єктів історичного, етнокультурного, промислового туризму;

забезпечення постійного маркетингу та створення туристичного бренду області;

підвищення обізнаності потенційних відвідувачів про цікаві туристичні місця, послуги з подорожування, відпочинку, розселення, громадського харчування тощо.

Індикатори досягнення цілі:

збільшення дохідної бази бюджетів (місцевого, обласного) за рахунок туристичної галузі;

збільшення кількості відвідувачів області з метою туризму;

збільшення кількості фестивалів, форумів, загальнонаціональних та міжнародних змагань, інших масово-розважальних заходів на рік;

збільшення кількості позитивних відгуків туристів;
 збільшення середньорічних інвестицій у галузь;
 збільшення середніх витрат туриста під час перебування в області.

Висновок: успішна реалізація стратегічної цілі 1 має сприяти перетворенню економіки регіону з повільно зростаючої, базованої на великих енергозатратах та виснаженні навколишнього природного середовища економіки з великою асиметрією розвитку окремих територій області, у більш модерну, базовану на інноваціях, активності підприємців економіку, що ґрунтується на оптимальному розміщенні економічних суб'єктів та ощадливому використанні природних ресурсів регіону.

Таким чином, підтримка процесів зменшення економічних дисбалансів і розвитку наукоємних та інноваційних виробництв, диверсифікація економіки малих монопрофільних міст, підтримка сільських територій та агровиробника, політика більш рівномірного розміщення інвестицій, пошук шляхів комерціалізації науки, співпраця бізнесу та науково-дослідних установ, розвиток однієї з найбільш рентабельних у світі туристичної сфери сприятимуть досягненню стратегічної цілі 1.

Стратегічна ціль 2. Екологічна та енергетична безпека

Обґрунтування вибору стратегічної цілі

Забезпечення екологічної та енергетичної безпеки є найактуальнішим питанням для населення Дніпропетровської області.

Незважаючи на те, що в останні роки в області спостерігається тенденція до зменшення антропогенного тиску на довкілля, рівень техногенного навантаження залишається дуже високим. Екологічні проблеми в області пов'язані, зокрема, з підвищеним рівнем забруднення атмосферного повітря. Промислові підприємства гірничо-металургійного, паливно-енергетичного, хімічного комплексів і транспорт є основними джерелами забруднення повітряного басейну.

Основними забруднювачами довкілля у 2018 році залишалися підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Отже, основними екологічними проблемами області залишаються:

забруднення атмосферного повітря викидами від промислових підприємств та автотранспорту;

забруднення водних об'єктів скиданнями із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства;

утилізація відходів гірничодобувної, металургійної, енергетичної та інших галузей промисловості, а також поводження з відходами I – III класів небезпеки;

порушення гідрологічного та гідрохімічного режимів малих річок регіону й забруднення підземних водоносних горизонтів;
 підтоплення земель та населених пунктів регіону,
 поширення екзогенних геологічних процесів;
 охорона, використання та відтворення дикої фауни і флори, проблеми природно-заповідного фонду.

Що стосується енергетичної безпеки, слід зазначити, що вже майже 10 років на території області постійно реалізуються програми щодо підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергетичних ресурсів, які передбачають удосконалення існуючих технологій на діючих підприємствах; формування значних комплексних цільових інноваційних проєктів, що мають регіональне та національне значення; зниження рівня питомих паливно-енергетичних витрат; здійснення розрахунків за спожиті енергоресурси тільки за показниками приладів обліку для всіх категорій споживачів; здійснення заходів із популяризації серед широких верств населення ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів; сприяння висвітленню цього питання у закладах освіти області; створення системи підтримки просування інноваційних продуктів на ринку енергоефективності та енергоспоживання.

Разом з тим ці програми не дають належного результату. Питання стосовно забезпечення енергоефективності та зменшення обсягів споживання енергетичних ресурсів у Дніпропетровській області є дуже актуальними, що також підтверджується високим рівнем енергоємності валового регіонального продукту, значною часткою нетехнічних втрат енергоносіїв та відсутністю чіткого співфінансування з державного бюджету заходів з енергозбереження.

На підставі результатів соціально-економічного аналізу розвитку області та описаних вище проблем визначено *операційні цілі* з реалізації стратегічної цілі 2, які далі декомпонуються до рівня конкретних завдань і проєктів (табл. 7.2.):

Таблиця 7.2.

Операційні цілі для реалізації стратегічної цілі 2

Код цілі	Зміст
Операційна ціль 2.А.	Створення умов для поліпшення стану довкілля
Операційна ціль 2.В.	Підвищення ефективності управління відходами
Операційна ціль 2.С.	Забезпечення енергоефективності та розвиток альтернативної енергетики
Операційна ціль 2.Д.	Розвиток екомережі та рекреаційних зон

Обґрунтування вибору операційних цілей

Операційна ціль 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля

На підставі результатів соціально-економічного аналізу ситуації в області визначено, що для реалізації стратегічної цілі щодо забезпечення

екологічної та енергетичної безпеки потрібно створити умови для поліпшення стану навколишнього середовища.

Найбільшими забруднювачами території області є м. Кривий Ріг – 267,4 тис. т (43,5% від загального обсягу Дніпропетровської області), м. Кам'янське – 103,3 тис. т (16,8% відповідно), м. Дніпро – 47,1 тис. т (7,7% відповідно). Саме у цих містах – найбільше викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Завдають шкоди довкіллю також підприємства добувної промисловості (наприклад, під час розроблення кар'єрів було викинуто в атмосферу 188,7 тис. т (30,7%) шкідливих речовин від загального обсягу викидів по області). Частина викидів від підприємств постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у загальному обсязі викидів становить 9,0%, від переробної промисловості – 58%, від транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 0,4%, підприємств, які спеціалізуються на водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами, – 1,2%.

Основними забруднювачами довкілля у 2018 році залишалися підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у 2018 році становили 692,8 млн м³, із них забруднених – 233,9 млн м³ (без очищення – 93,7 млн м³; недостатньо очищених – 140,2 млн м³); нормативно чистих без очищення – 343,2 млн м³; нормативно очищених – 115,7 млн м³.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 2.А.1. Зменшення рівня забруднення повітряного басейну області.

Завдання 2.А.2. Захист водних ресурсів.

Завдання 2.А.3. Поліпшення стану земельних ресурсів.

Очікувані результати:

поліпшення екологічного стану на території області у цілому;
зменшення рівня забруднення повітряного басейну області;
регулярне виконання робіт з очищення ріки Дніпро;
ефективна система захисту земельних ресурсів від потрапляння у них забруднених вод, твердих та рідких побутових та промислових відходів.

Індикатори досягнення цілі:

показники зменшення рівня забруднення повітряного басейну області;
показники зменшення рівня забруднення шкідливими речовинами земельних ресурсів;
показники зменшення рівня забруднення водного басейну області.

Операційна ціль 2.В. Підвищення ефективності управління відходами

В області накопичено понад 10,7 млрд т промислових відходів. За цим показником область посідає 1-е місце в Україні, питома вага області за обсягами накопичених відходів становить 82,6% від загального показника по Україні.

Більша частина розміщених відходів містить велику кількість ресурсоцінних компонентів, які можна вилучити з метою одержання якісної та дешевої сировини. Рециклінг відходів має велике екологічне значення, оскільки сприяє захисту довкілля від негативного впливу й забезпечує ощадливе використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів.

На підприємствах області протягом 2018 року утворилося 243,6 млн т відходів (69,2 % від загального обсягу в Україні). Із загального обсягу утворених відходів 26,3 тис. т становили відходи I – III класів небезпеки. Переважна їх більшість використовується повторно або передається спеціалізованим підприємствам для подальшої утилізації.

Разом з тим кількість підприємств, які займаються переробкою твердих промислових та побутових відходів на території області, є недостатньою, що є загрозою не тільки для екологічної безпеки мешканців області, але і для санітарно-епідеміологічної безпеки території у цілому.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 2.В.1. Розвиток системи управління твердими побутовими відходами.

Завдання 2.В.2. Поліпшення системи управління промисловими відходами.

Завдання 2.В.3. Створення виробництв із сортування та переробки твердих промислових та побутових відходів.

Завдання 2.В.4. Поліпшення санітарно-епідеміологічного стану області.

Очікувані результати:

удосконалення системи управління твердими побутовими відходами;
підвищення ефективності системи управління промисловими відходами;

сприяння створенню виробництв із переробки твердих промислових та побутових відходів;

забезпечення належного санітарно-епідеміологічного стану області.

Індикатори досягнення цілі:

ліквідація стихійних сміттєзвалищ на території області та населених пунктів (кількісні показники);

рівень сплати підприємствами та населенням за утилізацію твердих відходів;

зниження (а у подальші роки й повне припинення) зростання обсягів накопичених твердих промислових та побутових відходів;

валовий обсяг товарної вторинної сировини, видобутої з твердих промислових та побутових відходів;

режим самокупності підприємств із переробки твердих промислових та побутових відходів;

зниження кількості гострих інфекційних захворювань, таких як дизентерія, ящур, сказ, лептоспіроз та інші, що є наслідком поліпшення санітарно-епідеміологічного стану в області.

Операційна ціль 2.С. Забезпечення енергоефективності та розвиток альтернативної енергетики

Промисловий комплекс області – один із найбільш витратних за обсягами споживання енергоносіїв на одиницю продукції, що є одним із головних факторів неконкурентоспроможності цих видів продукції на світових ринках.

Ситуація з енергоспоживанням у комунальній сфері – також негативна. Енергоефективність більшості будинків житлового сектору, що проєктувалися та будувалися ще за радянських часів, не відповідає сучасним стандартам.

З іншого боку, хоча область має достатні енергогенеруючі потужності для забезпечення власного промислового комплексу та потреб населення, ефективність їх роботи та рівень техногенної безпеки є незадовільними. Придніпровська ТЕС експлуатується вже понад 60 років і на цей час є технологічно застарілою з високим ступенем фізичного зношення. Крім того, усі три теплові електростанції області працюють на вугіллі, що створює значне навантаження на екосистему області.

Середньодніпровська ГЕС у м. Кам'янському вже декілька десятиріч перебуває в аварійному стану, прорив греблі погрожує затопленням прибережних житлових районів міста Дніпра та Кам'янського, а також затопленням сховища радіоактивних відходів поблизу мкр Таромського, що погрожує викидами радіоактивних речовин до ріки Дніпро. Застарілість об'єктів електроенергетики області призводить до конкурентоспроможності вітчизняної енергетичної галузі на світових ринках.

У області є позитивний досвід виробництва сонячної та вітрової електроенергії, але ці потужності занадто малі, на них в області виробляється близько 1% електроенергії.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 2.С.1. Зменшення обсягів енергоспоживання.

Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області.

Завдання 2.С.3. Розвиток системи індивідуального опалення та обліку споживання енергії.

Очікувані результати:

зменшення негативного впливу підприємств енергетичного сектору на екосистему області;

розвиток альтернативних джерел енергії;

зменшення ризиків техногенних катастроф;
 зменшення ціни на опалення для населення у зимовий час, громадяни будуть сплачувати тільки за фактично отримані послуги;
 підвищення відсотка оплати населенням послуг з опалення.

Індикатори досягнення цілі:

показники обсягу енергоспоживання комунальними закладами та приватним сектором;
 відсоток оплати населенням послуг з опалення;
 відсоток електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, у загальному обсязі споживання електроенергії в області;
 кількість установлених систем індивідуального опалення;
 відсоток домогосподарств, що мають індивідуальне опалення або лічильники тепла.

Операційна ціль 2.D. Розвиток екомережі та рекреаційних зон

Однією з найбільш гострих проблем для мешканців промислових міст області є відсутність екологічно чистих та безпечних місць відпочинку, що опосередковано відбувається у збільшенні кількості захворювань, психічних розладів, неблагополучній криміногенній ситуації та інших негативних факторах. Для поліпшення якості життя громадян необхідно створити для них не тільки робочі місця, але й можливості для активного відпочинку та дозвілля.

Найбільш екологічно чистим районом області є Магдалинівський, Царичанський райони, але вони розташовані на значній відстані від найбільших промислових міст області. Інші сільські райони відчувають значний техногенний та антропогенний вплив.

Тому містяни фактично позбавлені можливостей відпочинку „на природі” в екологічно чистих місцях, зеленого туризму вихідного дня.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 2.D.1. Розвиток рекреаційних зон навколо великих промислових міст.

Завдання 2.D.2. Створення екологічних чистих сільських районів.

Очікувані результати:

створення місць відпочинку для мешканців міст області;
 поліпшення екологічної безпеки у сільських районах області;
 збільшення тривалості та якості життя мешканців сільських районів;
 сприяння розвитку зеленого туризму і, відповідно, підвищення зайнятості, економічне зростання сільських районів.

Індикатори досягнення цілі:

кількість екологічно чистих зон відпочинку на відстані до 50 кілометрів від великих промислових міст області;
 кількість людей, що відпочили у цих зонах відпочинку за рік;

зростання бюджету сільських громад від надання послуг зеленого туризму;

позитивна динаміка статистики захворювань та тривалості життя у великих промислових містах та екологічно забруднених сільських районах.

Висновок: успішна реалізація стратегічної цілі 2 має сприяти створенню умов для поліпшення стану довкілля, зменшенню рівня забруднення повітря, водних та земельних ресурсів, підвищенню ефективності управління відходами, створенню виробництв з їх перероблення, поліпшенню санітарно-епідеміологічного стану області, забезпеченню енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики, у тому числі розвитку системи індивідуального опалення та обліку споживання енергії, розвитку екомережі та рекреаційних зон навколо міст, підтримці належного екологічного стану сільських територій.

<p>Стратегічна ціль 3. Забезпечення якісних умов життя</p>
--

Обґрунтування вибору стратегічної цілі

Дніпропетровщина протягом усього ХХ сторіччя розвивалася як великий промисловий центр країни, основний акцент розвитку був спрямований на отримання максимального прибутку власниками промислових підприємств (на початку сторіччя) та виконанні завдань уряду в радянські часи. За такої стратегії забезпеченню якості надання соціально-гуманітарних та житлово-комунальних послуг не приділялося достатньо уваги. Як наслідок, за показниками якості надання зазначених видів послуг область значно відстає від більшості регіонів України, не кажучи вже про європейські країни.

Місія Дніпропетровської області визначена як „примноження людського капіталу на основі створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності...”, тому підвищення якості соціально-гуманітарних та житлово-комунальних послуг для населення є одним з основних факторів збереження та розвитку людського капіталу. Для збільшення тривалості життя, подовження активного працездатного віку середньо статистичного громадянина дуже важливе значення має якість медичного обслуговування населення.

Одним із головних факторів підвищення конкурентоспроможності економіки області та розвитку наукоємних виробництв є кваліфікація робочої сили, що напряму залежить від якості надання освітніх послуг – шкільної та позашкільної освіти, фахової передвищої та вищої освіти. Без поліпшення якості освітніх послуг до європейського рівня є неможливим досягнення стратегічної цілі 1 – підвищення економічної конкуренто-спроможності регіону.

З іншого боку, поліпшення якості освітніх послуг позначиться на кваліфікації робочої сили, що в умовах відставання соціальної сфери в

Україні неодмінно призведе до збільшення міграції робочої сили, особливо талановитої молоді, за кордон. Одним з факторів запобігання цьому є поліпшення якості житлово-комунальних послуг до європейського рівня, особливо це стосується сільських районів, де якість житлово-комунальних послуг традиційно є нижчою ніж у містах.

Іншою складовою якості життя, що також значно впливає на міграцію висококваліфікованої робочої сили та рівень задоволення потреб населення, є розвиток фактичної, а не формальної демократії. Мешканці області мають відчувати втілення в життя європейських принципів народовладдя – орієнтація на людину, можливість для громадян впливати на прийняття найважливіших для суспільства рішень. Розвиток демократії, зокрема в одній з її новітніх форм – е-демократії, є важливим фактором підвищення активності населення, насамперед молоді, особистого вибору кожної людини – виїжджати за кордон чи залишатися або повертатися в Україну.

На підставі результатів соціально-економічного аналізу розвитку області та викладених вище проблем визначено **операційні цілі** з реалізації стратегічної цілі 3, які далі декомпонуються до рівня конкретних завдань і проєктів (табл. 7.3.).

Таблиця 7.3.

Операційні цілі для реалізації стратегічної цілі 3

Код цілі	Зміст
Операційна ціль 3.А.	Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій
Операційна ціль 3.В.	Підвищення до європейського рівня якості житлово-комунальних послуг
Операційна ціль 3.С.	Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів
Операційна ціль 3.Д.	Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії

Обґрунтування вибору оперативних цілей

Операційна ціль 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій

Одним із завдань примноження людського капіталу є створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності для кожного громадянина. На цей час, за показниками, рівень комфорту та безпеки мешкання у населених пунктах Дніпропетровської області значно нижчий, ніж середній по країні.

Так, якісне житло є недоступним для більшості мешканців області. Старий житловий фонд, представлений „сталінками”, „хрущовками” та „брежнівками”, не в змозі задовольнити зростаючі потреби мешканців, а нове житло є недоступним для більшості громадян за ціною. Для забезпечення якісних умов мешкання та збереження людського капіталу необхідно оновлювати житловий фонд, орієнтуючись на житло для страт „середній – вищий”, „середній – середній” та „середній – нижчий”. Надання

соціального житла є одним з ефективних факторів залучення до громади молодих спеціалістів – лікарів, вчителів, інженерів тощо.

Якість мешкання на території залежить не тільки від якості житлового фонду, але також від інфраструктурного комплексу – якості доріг, вуличного освітлення, зелених насаджень, дитячих майданчиків, місць для відпочинку тощо.

Високий рівень концентрації виробництва, щільна заселеність території обумовили розвиток транспортної системи області. Її транспортна мережа – невід’ємна частина всієї мережі України.

Автомобільний транспорт – один із основних при перевезенні вантажів і пасажирів у межах області. Найбільшим автотранспортним вузлом області є місто Дніпро. Мережа шосейних доріг зв’язує його з усіма містами і селищами міського типу області та іншими областями України.

Усього мережа автомобільних доріг державного значення загального користування у Дніпропетровській області становить 2977,8 км, у тому числі:

міжнародні – 468,8 км;

національні – 521,4 км;

регіональні – 194,8 км;

територіальні (дороги Т-типу) – 1792,8 км.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 3.А.1. Розвиток житлового будівництва.

Завдання 3.А.2. Благоустрій населених пунктів (освітлення, дороги тощо).

Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій.

Завдання 3.А.4. Обладнання зон відпочинку (парків, скверів, зелених зон, пляжів тощо).

Очікувані результати:

підвищення якості життя населення;

підвищення рівня задоволення якістю життя у сільських громадах області;

підвищення чисельності сільського населення, показника механічної міграції;

люди, особливо молоді, залишаються жити і працювати на Батьківщині, а не виїжджають за кордон;

створення умов для забезпечення житлом молодих спеціалістів у сільських громадах.

Індикатори досягнення цілі:

кількість введеного в експлуатацію нового житла, у т.ч. соціального;

зменшення кількості громадян, що виїжджають за кордон на тимчасове або постійне проживання;

кількість новостворених зон відпочинку;

рівень задоволення населення умовами проживання, життєдіяльності та відпочинку (за результатами соціальних досліджень).

Операційна ціль 3.В. Підвищення до європейського рівня якості житлово-комунальних послуг

Сфера житлово-комунального господарства є великою частиною національної економіки та має значний вплив на її розвиток. У багатьох країнах світу показники діяльності в житлово-комунальній сфері визначають рівень соціально-економічного розвитку держави й суспільства у цілому.

На жаль, стан житлово-комунального господарства, як сектору економіки області, вкрай складний, що обумовлено дотаційністю, високою витратністю утримання, відсутністю „здорової” конкуренції на ринку надання послуг у житлово-комунальній сфері, низьким рівнем технічного стану основних фондів, неприпустимо високими втратами енергії, тепла, води та інших ресурсів, недостатньою кількістю альтернативних служб, а також недосконалістю нормативно-правової бази. Існуючий рівень житлово-комунальному послуг, сучасний стан підприємств та організацій цього сектору економіки, комунальна інфраструктура перебувають не просто у незадовільному, а навіть у катастрофічному стані, що призводить до невдоволення населення.

Ураховуючи викладене, вирішувати проблеми житлово-комунального господарства в області потрібно починати якомога швидше – гострота і масштаб проблем у цій сфері очевидні – сучасний стан інженерних мереж і споруд свідчить про те, що житлово-комунальна сфера терміново потребує реалізації дуже великого комплексу заходів, спрямованих на забезпечення належного рівня захисту та підтримки об’єктів інфраструктури й надання якісних житлово-комунальних послуг. Згадана проблема практично не має резервів часу для її вирішення.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 3.В.1. Поліпшення комунального обслуговування населення.

Завдання 3.В.2. Розвиток системи громадського транспорту

Завдання 3.В.3. Поліпшення системи водопостачання та водовідведення.

Завдання 3.В.4. Убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення.

Очікувані результати:

- підвищення якості надання житлово-комунальних послуг;
- зручний та доступний громадський транспорт;
- забезпечення населення всього регіону якісними послугами водопостачання та водовідведення;
- підвищення безпеки життя та пересування;

поліпшення криміногенної ситуації;
створення належної системи цивільного захисту у громадах.

Індикатори досягнення цілі:

кількість скарг від населення на організації, що надають житлово-комунальні послуги;

частка невдоволеного населення послугами громадського транспорту (кількість скарг);

зменшення кількості аварій систем водопостачання та водовідведення;

кількість населених пунктів, не забезпечених на 100% питною водою;

кількість установлених лічильників води;

вартість послуг водопостачання для населення та підприємств;

зменшення кількості ДТП на дорогах;

зменшення кількості правопорушень;

обсяг збитків від пожеж, повенів, землетрусів та інших стихійних лих на рік;

рівень довіри населення до органів цивільного захисту (за даними соціальних досліджень).

Операційна ціль 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів

На відміну від більшості областей України, Дніпропетровщина відрізняється досить високим ступенем урбанізації і, відповідно, низькою питомою вагою сільського населення. Як географічну особливість області слід відзначити її велику протяжність із заходу на схід майже на 300 км, наявність природного бар'єру – ріки Дніпро, що розділяє територію області на дві частини з обмеженою кількістю мостів та переправ, що погіршує комунікаційні можливості у межах області, зменшує доступність соціальних послуг для певної частини населення.

Разом з тим, за оцінками експертів, подальша концентрація міського населення може спричинити загальне погіршення соціальної ситуації в області – невиправдане підвищення вартості нерухомості у місцях концентрації населення, подальше погіршення стану соціальної інфраструктури сільських населених пунктів через скорочення власних ресурсів громад на утримання інфраструктури, погіршення стану здоров'я населення, що обумовлено складною екологічною та санітарно-епідеміологічною ситуацією як у промислових містах регіону, так і на сільських територіях.

На сучасному етапі ситуація щодо стану здоров'я населення України характеризується значним поширенням хронічних хвороб та соціально небезпечних захворювань. Високими залишаються рівні інвалідності та смертності при меншій за європейські країни майже на 10 років середній тривалості життя. На стан здоров'я й відтворення населення негативно впливають якісні показники життя, забруднення довкілля, незадовільні умови праці, поширення інфекційних і паразитарних захворювань, незавершеність

реформи сфери медичного обслуговування, недостатній контроль за якістю та вживанням лікарських засобів і біологічно активних домішок, тютюнокуріння, зловживання алкоголем, наркоманія тощо.

Ключовими проблемами охорони здоров'я населення є: недосконала організація системи надання медичної допомоги (проблеми впровадження реформи); брак сучасних медичних технологій, недостатнє володіння ними; низький рівень інформованості як населення, так і медиків про сучасні медичні технології, засоби збереження здоров'я та активного дозвілля; недостатність фінансових і, насамперед, бюджетних ресурсів для забезпечення ефективної діяльності системи охорони здоров'я.

Існують також проблеми і в інших сферах соціального розвитку громад – культурній, освітній тощо. Особливо це стосується сільських громад, які мають менший значно менший бюджет для розвитку соціальної сфери. Так, система закладів культури та дозвілля у сільських громадах – клуби, бібліотеки, дома культури, перебуває у переважній більшості у занедбаному стані. Виключенням є лише Слобожанська ОТГ, яка завдяки розташованим на її території великим торговельним підприємствам має профіцит бюджету, на основі чого активно розвивається соціальна інфраструктура.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я.

Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема на засадах партнерства.

Очікувані результати:

оптимізація мережі медичних закладів області за критеріями доступності медичних послуг для всіх верств населення;

тенденція до зменшення рівня захворювань;

зручні та доступні для сімей з дітьми послуги дитячих навчально-виховних закладів;

реалізація спільних соціально-значущих проєктів із проведення святкових подій, інших культурно-масових заходів;

підвищення соціальної активності, насамперед молоді.

Індикатори досягнення цілі:

показники рівня захворюваності у розрізі муніципальних утворень області;

показники рівня доступності та якості послуг дитячих навчально-виховних закладів;

кількість реалізованих спільних проєктів органів місцевого самоврядування у соціально-гуманітарній сфері;

кількість діючих організацій культурного відпочинку та проведення дозвілля у розрізі громад – дитячих гуртків, студій та майстерень народних ремесел, фольклорних колективів та інше.

Висновок: особливості розвитку області в історичному аспекті передбачають досить рівномірну структуру розселення. Таким чином, виважена соціальна політика, створення умов для подальшого розвитку територіальних громад, виважена реалізація проєктів децентралізації, упровадження практики ефективного використання ресурсів усіх видів органами місцевого самоврядування, подальша підтримка та реалізація проєктів соціального партнерства, створення дійсно якісних умов доступу населення до соціальних послуг, зокрема у сфері охорони здоров'я, забезпечуватиме можливості високої якості життя на всій території області.

Операційна ціль 3.D. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії

Перехід України на новий рівень розвитку економічних, соціальних та політичних відносин після Революції Гідності у 2013 – 2014 роках призвів до нових пріоритетів та викликів перед владою, бізнесом та громадянськістю.

Одним із таких викликів є розвиток та вдосконалення системи публічного управління у країні та її регіонах. Саме публічне управління є каталізатором розвитку територіальних громад регіону, і не тільки в аспекті інфраструктури, але й у напрямі розбудови демократії, розвитку відносин та діалогу між суспільством, публічними інституціями та бізнесом.

Однією з базових основ формування ефективного публічного управління є електронна демократія. Упровадження інструментів електронної демократії та електронного урядування, цифровізація, забезпечення повного та зручного доступу до використання інформаційних технологій і сервісів на всіх територіях регіону, надання адміністративних та інших послуг в електронному вигляді розширює можливості розвитку суспільства, забезпечує участь мешканців громад у громадській і політичній діяльності.

І хоча вплив інформаційного суспільства на розвиток інституцій демократії все ще важко виміряти, саме цифровізація відкриває нові можливості впливу на політичну систему з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Їх поява виводить суспільні відносини на якісно новий рівень, забезпечуючи зворотний зв'язок між владою і громадянами. Населення інтегрується у процес прийняття рішень з найважливіших суспільних проблем через сучасні інформаційно-комунікативні технології (організація онлайн голосувань, інтерактивних опитувань громадської думки, громадських експертиз, роботи зі зверненнями громадян тощо). Такі властивості електронної демократії як інтерактивність, швидкість передачі інформації, утворення мережових спільнот, можуть позитивно позначитися на розвитку та функціонуванні демократичної системи публічного управління у цілому.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 3.D.1. Розвиток електронного урядування та інформатизації суспільства.

Завдання 3.D.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг).

Завдання 3.D.3. Розвиток системи соціальних комунікацій та зв'язків із громадськістю.

Очікувані результати:

створення ЦНАПів у всіх районах області;

спрощення процедур надання адміністративних послуг через інтернет-середовище;

забезпечення належним інтернет-зв'язком та іншими засобами комунікації всіх верств населення та організацій;

розвиток та поширення інструментів е-демократії та е-урядування.

Індикатори досягнення цілі:

кількість інтернет-користувачів у розрахунку на 100 осіб;

кількість публічних послуг, що надаються в електронному вигляді;

кількість ЦНАПів у області;

якість надання послуг ЦНАПами (скарги, результати опитування)

Висновок: успішна реалізація стратегічної цілі 3 має сприяти розвитку інфраструктури регіону та благоустрою його територій; підвищенню до європейського рівня якості надання житлово-комунальних послуг; забезпеченню якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів; підвищенню ефективності публічного управління та впровадження інструментів е-демократії та е-урядування на рівні регіону.

Стратегічна ціль 4.

Розвиток людського потенціалу

Операційна ціль 4.A. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу

Внаслідок демографічних коливань останніх років система освіти, у першу чергу вищої, переживає період гострого дефіциту осіб, що навчаються, – школярів, студентів, слухачів, магістрантів та аспірантів тощо. Разом з тим розвиток світового ринку навчальних послуг демонструє тенденції до зростання потреб. Захист системи освіти як економічної галузі та одного з основних інструментів розвитку людського капіталу, її подальший розвиток, інтеграція у Європейський освітній простір, системна робота з промоції освітнього простору Дніпропетровщини зможуть забезпечити не тільки зменшення виїзду молоді на навчання за кордон, але і приплив її на територію області.

Особливості економіки області, потреби місцевого ринку праці вимагають реорганізації та розвитку системи професійно-технічної освіти,

коледжів для підготовки кваліфікованих спеціалістів, затребуваних на місцевому ринку праці, у тому числі у перспективі до 2027 року.

Сучасні принципи оцінки інвестиційної привабливості території включають також оцінку підготовки робочої сили, а також можливостей отримання освітніх послуг. З метою створення рівних умов для отримання якісного навчання передбачається сформулювати та розвивати освітні округи з урахуванням структури населення області.

Реалізація операційної цілі 4.А. здійснюватиметься на території усієї Дніпропетровської області. Проекти розвитку вищої освіти будуть визначати точки економічного зростання.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 4.А.1. Розвиток сучасної високоякісної системи освіти, у тому числі професійної, вищої освіти та науки.

Завдання 4.А.2. Розвиток кадрового потенціалу.

Завдання 4.А.3. Підвищення громадської активності мешканців.

Очікувані результати:

удосконалення мережі закладів фахової передвищої, професійної та вищої освіти;

більш гнучка, практично орієнтована, доступна для населення система освіти;

проведення систематичного моніторингу ринку праці та узгодження навчальних програм із потребами ринку праці;

система вищої освіти регіону готова до надання освітніх послуг за міжнародними стандартами, дипломи вітчизняних закладів освіти котируються в європейських роботодавців;

дієвою є модель учнівського самоврядування;

створені та діють органи самоорганізації населення в усіх населених пунктах області;

реалізуються громадські компанії щодо поліпшення благоустрою населених пунктів;

забезпечення збереження культурної спадщини та традицій Дніпропетровщини.

Індикатори досягнення цілі:

кількість (обсяг фінансування) конкурсів за програмами підтримки територіальних громад;

кількість освітніх навчальних закладів;

кількість проєктів регіонального розвитку за участю громад;

обсяг залучених коштів у реалізацію проєктів регіонального розвитку за участю громад;

забезпеченість закладами освіти сільських територій;

показники працевлаштування випускників за отриманою спеціальністю;

кількість студентів у освітніх закладах різного рівня;

кількість іноземних студентів.

Операційна ціль 4.В. Забезпечення умов для здорового та культурного розвитку населення

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, до 80% молодого покоління не отримує належного фізичного навантаження, необхідного для здорового розвитку організму. Причиною цього є різкі зміни способу життя, більшість підлітків віддає перевагу сидінню з гаджетами замість активних рухів, прогулянок і занять спортом. Наслідками таких змін є погіршення стану здоров'я нації, якщо така тенденція збережеться далі, то наступні покоління будуть просто фізично не здатними для нормального активного життя.

З іншого боку, спорт в Україні здебільшого стає елітарним. Існуючі спортивні заклади орієнтовані або на професійних спортсменів, або на прошарок суспільства з рівнем доходів вище середнього. Тому, все частіше молодь намагається задовольнити потреби у фізичних вправах займаючись вуличними видами спорту. Як наслідок – підвищений травматизм, хуліганство, розповсюдження наркоманії та інше.

Для забезпечення успішності реалізації цієї операційної цілі пропонуються такі завдання:

Завдання 4.В.1. Розвиток культури та збереження об'єктів культурної спадщини.

Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля.

Завдання 4.В.3. Підвищення ефективності реалізації державної молодіжної та сімейної політики.

Очікувані результати:

збільшення відсотка населення, що віддає перевагу організованому культурному проведенню дозвілля, заняття активними видами фізкультури та спорту;

поліпшення культурного рівня населення;

зменшення травматизму серед молоді;

поліпшення стану здоров'я громадян, насамперед молоді;

скорочення випадків хуліганства, пияцтва, наркоманії тощо;

популяризація масових видів спорту;

зменшення соціальної напруги.

Індикатори досягнення цілі:

кількість закладів, спортивних майданчиків для масового заняття фізкультурою та спортом;

забезпечення населення закладами культурного відпочинку та дозвілля у розрізі територіальних громад;

кількість відвідувань культурних заходів на рік;

відсоток населення, що займається непрофесійними видами спорту;

відсоток молодих чоловіків, за станом здоров'я придатних до служби в армії;

кількість молодих сімей;

кількість молоді, що виїхала на навчання або роботу за кордон;

задоволення молоді якістю життя (за даними соціальних опитувань).

РОЗДІЛ 8. УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ

8.1. Інституційно-організаційне, науково-комунікаційне та маркетингове забезпечення реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії є складним багатостороннім процесом, який передбачає виконання одночасно багатьох завдань за участю різних суб'єктів управління.

Такими є не тільки структурні підрозділи Дніпропетровської обласної державної адміністрації, які несуть основну відповідальність за виконання Стратегії, але й їх численні партнери з депутатського корпусу, активу територіальних громад області, бізнесу, зовнішні партнери та ін.

Усе це ставить питання щодо системи дійового та раціонального управління реалізацією Стратегії.

Інституційно-організаційне забезпечення реалізації Стратегії базується на таких принципових положеннях:

несуперечності зі стратегіями більш високого рівня (Державною стратегією, галузевими стратегіями);

забезпечення змістовного взаємозв'язку Стратегії з іншими плановими документами щодо поточної та перспективної діяльності з розвитку регіону;

своєчасності та запобігання;

персональної відповідальності;

відкритості та прозорості для громадськості (регулярне оприлюднення звітів із виконання Стратегії на сайтах облдержадміністрації);

поточної науково-комунікаційної підтримки Стратегії.

Основою управління реалізацією Стратегії є підсумковий документ Стратегії, затверджений на сесії Дніпропетровської обласної ради.

На перші три (2021 – 2023 роки) та останні чотири роки (2024 – 2027 роки) складаються *плани реалізації Стратегії*, які включають переліки конкретних проектів та визначається обсяг необхідного для їх реалізації фінансового ресурсу.

План реалізації Стратегії є одним із важливих джерел інформації для складання *щорічних програм соціально-економічного розвитку* (за напрямками) й узгоджується з ними.

Колективним суб'єктом управління Стратегією є Комітет з управління реалізацією Стратегії (КУРС), який створюється розпорядженням голови Дніпропетровської облдержадміністрації.

КУРС очолює перший заступник голови облдержадміністрації.

До складу КУРСу, окрім ключових працівників облдержадміністрації, включаються також представники депутатського корпусу обласної ради, органів місцевого самоврядування, активні представники громадськості й органів самоорганізації населення, представники підприємницьких кіл і промисловості.

Ураховуючи зазначене, можна виокремити такі *рівні управління реалізацією Стратегії*:

Мал. 8.1. Рівні управління реалізацією Стратегії

Політичний рівень управління реалізацією Стратегії забезпечується відповідальністю та діяльністю голови облдержадміністрації, голови обласної ради. На цьому рівні визначається політика реалізації Стратегії, відстежується її виконання у стратегічній та поточній діяльності, заслуховуються регулярні звіти КУРСу, обговорюються щодо ухвалення пропозиції про внесення змін до Стратегії з урахуванням стану її виконання та актуальних тенденцій, що відбуваються у мінливому конкурентному середовищі реалізації Стратегії.

Технічний рівень управління реалізацією Стратегії виконує КУРС: організовує взаємодію структурних підрозділів облдержадміністрації, а також учасників-партнерів виконання Стратегії;

здійснює моніторинг і контролює виконання та фінансове забезпечення проєктів Стратегії відповідно до її підсумкового документа;

проводить регулярне кількісне оцінювання рівня виконання проєктів, операційних та стратегічних цілей (пріоритетів) та Стратегії у цілому за наведеною нижче методикою;

здійснює моніторинг досягнення запланованого результату з урахуванням його впливу на рівень соціально-економічних індикаторів (показників) змін ситуації в області;

аналізує результати кращих проєктів і формує пропозиції щодо їх розповсюдження на інші населені пункти (громади) області, а також готує пропозиції щодо розповсюдження касетних проєктів на інші територіальні громади області;

проводить бенчмаркінг діяльності регіонів-передових аналогів, узагальнює досвід та кращі практики діяльності громад у конкурентному середовищі і формує пропозиції стосовно врахування їх у власній Стратегії;

аналізує дії найближчих регіонів-„конкурентів”, ризики та загрози, які можуть від них надійти;

здійснює підготовку квартальних (піврічних) звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх голові облдержадміністрації;

готує щорічний звіт про стан виконання Стратегії, повний текст якого розміщує на сайті облдержадміністрації у мережі Інтернет;

формує пропозиції щодо змін до цілей і проєктів Стратегії, індикаторів виконання Стратегії, як відповідь на виявлені виклики, ризики, загрози, можливості.

Засідання КУРСу проводяться за рішенням його голови, але не рідше одного разу на квартал.

Поточну підтримку та щоденну координацію ходу реалізації Стратегії здійснює **координатор стратегічного планування**, якого призначає голова облдержадміністрації.

Базовою передумовою успішності процесу управління реалізацією Стратегії є *система персональної відповідальності* за виконання елементів Стратегії та Стратегії у цілому. Ця система передбачає декілька рівнів відповідальності:

на верхньому рівні управління реалізацією Стратегії у цілому застосовується „принцип першого керівника”, який передбачає, що загальне керівництво процесом реалізації Стратегії здійснює перша особа – голова облдержадміністрації, який поділяє всю повноту відповідальності за реалізацію Стратегії;

відповідальність за реалізацію обраних стратегічних цілей (пріоритетів), у тому числі за смарт-спеціалізацію, покладається, як правило, на його заступників;

відповідальність за реалізацію оперативних цілей та завдань покладається, як правило, на керівників відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації;

відповідальність за реалізацію проєктів несе призначений керівник проєкту, який очолює команду проєкту.

У разі необхідності до базового підсумкового документа Стратегії, затвердженого на сесії обласної ради, можуть вноситися **зміни**, які полягають у коригуванні окремих параметрів Стратегії (цілі, проєкти, фінансування, терміни реалізації, виконавці, очікувані результати тощо), причинами чого можуть бути зміни зовнішнього середовища, втрата актуальності визначених стратегічних чи операційних цілей (проєктів) або, навпаки, набуття актуальності новими цілями (проєктами), результати моніторингу реалізації Стратегії та інше.

Внесення змін до підсумкового документа Стратегії відбувається таким чином:

на першому етапі командою проєкту ініціюються потрібні зміни та аргументується необхідність їх внесення до плану реалізації Стратегії (усі зміни обґрунтовуються та оформлюються окремим документом, який підписується керівником проєкту та відповідальним за реалізацію відповідної цілі, пріоритету);

на другому етапі документ подається до КУРСу й розглядається на найближчому його засіданні;

у разі прийняття КУРСом запропонованих змін інформація про них повідомляється обласній раді.

Згідно з принципом поточної *науково-комунікаційної підтримки Стратегії* протягом її реалізації доручається відповідальним за реалізацію кожної стратегічної цілі (пріоритету), у тому числі смарт-спеціалізації, протягом кожного року реалізації Стратегії провести якнайменш один науково-комунікативний захід (конференцію чи семінар із напрямів, досвіду кращих практик реалізації цього пріоритету в Україні та за кордоном із запрошенням фахівців, учених, провідних практиків; виїзні зайняття з вивчення передового досвіду; організувати тематичну дискусію у мережі Інтернет; провести дистанційне (очне) навчання з тематики пріоритету тощо).

Важливим напрямом стратегічного управління розвитком Дніпропетровської області є застосування *маркетингового підходу*.

Від ефективності та результативності використання цілей маркетингової стратегії залежить, у першу чергу, задоволеність населення послугами, що надаються у відповідній сфері, підвищується довіра до місцевої влади, і, як наслідок, це сприяє цілеспрямованому конструюванню іміджу території області та її населення.

Саме від іміджу громад та території залежить процес залучення зовнішніх інвестицій до розвитку, реалізація перспективних проєктів, активізація інноваційної діяльності, розвиток інших сфер життєдіяльності населення, у т.ч. туристично-культурної, охорони здоров'я, освіти, комунальної та транспортної інфраструктури тощо. Зважаючи на це, одним із завдань органів влади є створення унікального іміджу і бранда Дніпропетровщини, що у цілому сприяє залученню вітчизняних та міжнародних інвесторів у регіон як потенційних ділових партнерів.

8.2. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок:

Державного фонду регіонального розвитку;

коштів галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів виконавчої влади, що спрямовуються на розвиток відповідної сфери у регіонах;

субвенцій, інших трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам;
 коштів регіональних та місцевих цільових програм;
 коштів місцевих бюджетів;
 коштів міжнародної технічної допомоги, міжнародних фінансових організацій;
 коштів інвесторів, власних коштів підприємств.

8.3. Моніторинг та оцінювання ходу реалізації Стратегії

8.3.1. Моніторинг ходу виконання Стратегії

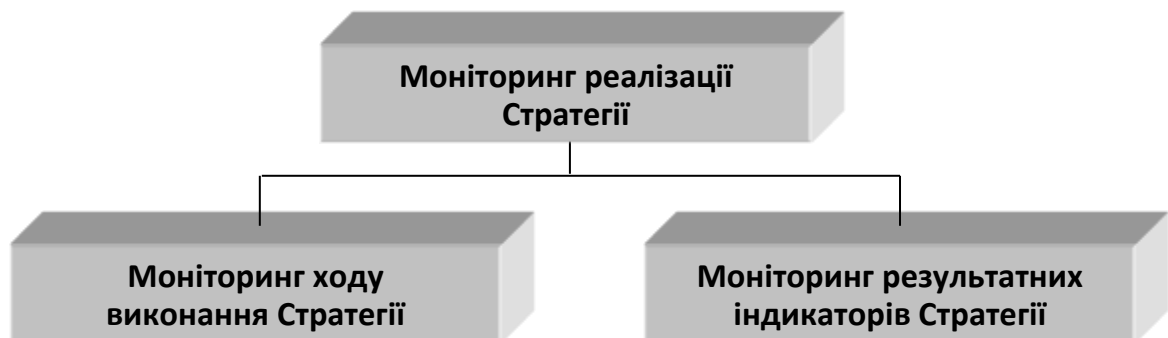
Методика реалізації Стратегії передбачає її здійснення у рамках двох послідовних та взаємопов'язаних програмних циклів (етапів):

перший – 2021 – 2023 роки.

другий – 2024 – 2027 роки.

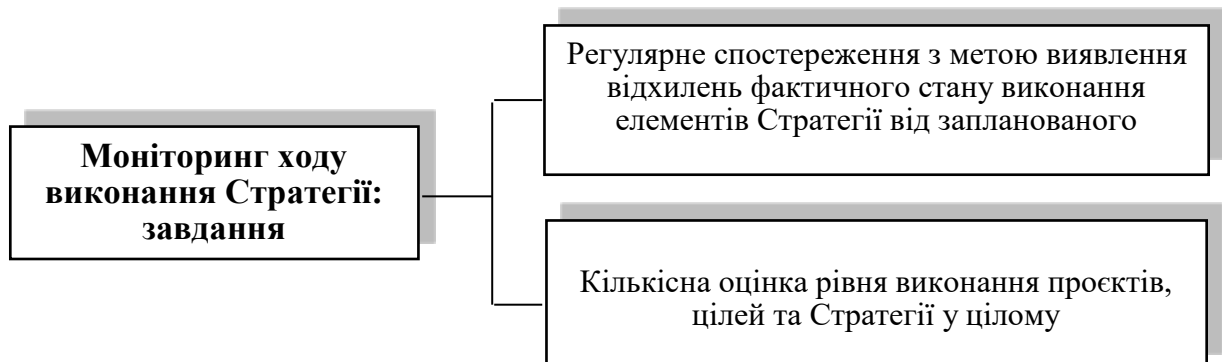
На основі моніторингу ходу виконання Стратегії буде здійснюватися оцінка необхідності уточнення чи перегляду окремих елементів Стратегії у контексті нових тенденцій та обставин, що можуть виникати, та впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Моніторинг реалізації Стратегії виконується у двох аспектах:

Мал. 8.2. Моніторинг реалізації Стратегії розвитку області

Моніторинг ходу виконання Стратегії має два основних завдання, які виконуються згідно з принципом своєчасності та запобігання (мал. 8.3).

Мал. 8.3. Моніторинг ходу виконання Стратегії

Моніторинг ходу виконання Стратегії здійснюється на проєктному, цільовому та системному рівнях.

Проектний рівень.

На проєктному рівні здійснюється моніторинг ходу та оцінка рівня виконання проєктів. Він виконується за віхами (проміжними опорними точками) реалізації робіт за кожним із проєктів, що визначаються командою проєкту при плануванні етапів його виконання (бажано щоб віха була у кожному кварталі).

Під час моніторингу виконання проєкту проводиться оцінка стану виконання робіт, відхилення від запланованих показників за вартістю, часом виконання та якістю отриманого продукту. Ураховується також стан створення продукту проєкту у цілому.

Рівень виконання проєкту (K_p) оцінюється коефіцієнтом стосовно планових показників (одиниці – повна відповідність плану) за відповідною шкалою (табл. 8.1.).

Таблиця 8.1.

Шкала оцінювання рівня виконання проєктів (K_p)

Ступінь відхилення від запланованого стану	Незначущі відхилення	Відсутні відхилення	Відставання	Загроза невиконання
Оцінка рівня виконання проєкту, коефіцієнт	0,9 – 1,0	0,75 – 0,89	0,5– 0,74	менш за 0,5

Кількісна характеристика рівня виконання проєктів здійснюється на основі експертної оцінки за сукупністю станів виконання робіт проєкту, стану створення його продукту порівняно з запланованим на цей момент рівнем (а не щодо виконання проєкту у цілому).

Наприклад: оцінюється рівень виконання проєкту у момент часу, який становить дві третини запланованого терміну виконання проєкту. Для етапів (робіт) проєкту на цей момент установлені планові обсяги виконання (чи завдання). Експертна оцінка у цьому випадку стосується порівняння запланованого на цей час обсягу робіт (завдань) з фактичним їх обсягом. І якщо сумарний стан такий, що існують лише незначні відхилення від плану, оцінка експерта буде в інтервалі 0,9 – 1,0 (наприклад, 0,95). Тобто порівняння фактичного стану здійснюється не стосовно завершеного проєкту (у цьому випадку воно перебувало би на рівні десь дві третини виконання: 0,60 – 0,65).

Окремо здійснюється експертиза фінансового забезпечення проєкту та визначається обґрунтована (уточнена) потреба у поточному фінансуванні проєкту та потреба у фінансуванні проєкту у плановому році .

Цільовий рівень.

На цільовому рівні здійснюється моніторинг ходу та оцінка рівня виконання цілей (операційних та стратегічних).

У випадках, коли операційна ціль реалізується кількома проектами, кількісно оцінка рівня досягнення операційної цілі визначається як середня з оцінок рівня виконання проектів, що входять до її складу.

За рішенням робочої групи проектам і цілям можуть надаватися різні коефіцієнти важливості. У такому випадку оцінки можуть підраховуватися як середньозважені.

Наприклад: стратегічна ціль C_{22} складається з трьох операційних (O_{221} , O_{222} , O_{223}) з коефіцієнтами відносної важливості відповідно 0,3; 0,5; 0,2. Оцінки рівня виконання операційних цілей, відповідно, дорівнюють 0,73; 0,66; 0,8. Тоді середня оцінка рівня виконання стратегічної цілі C_{22} буде дорівнювати:

$$C_{22}=0,75 \times 0,3 + 0,65 \times 0,5 + 0,8 \times 0,2 = 0,71$$

Системний рівень.

На системному рівні за аналогічною методикою (як середні або середньозважені оцінки) розраховується рівень виконання кожного пріоритету Стратегії та Стратегії у цілому (через оцінки пріоритетів).

Термін проведення моніторингу ходу виконання Стратегії – щокварталу до 15 числа першого місяця чергового кварталу. Безпосередньо організує цю роботу та відповідає за її виконання координатор стратегічного планування зі складу КУРСу.

Зведені результати моніторингу ходу виконання Стратегії щоквартально передаються до КУРСу з метою обговорення, визначення шляхів реагування на ситуацію та формування пакету змін до Стратегії.

Результати фінансової частини моніторингу (потреба у фінансуванні), зведені по проектах та всіх цілях, представляються до КУРСу раз на рік (у I кварталі року).

8.3.2. Моніторинг результатних індикаторів Стратегії (оцінка)

Моніторинг результатних індикаторів Стратегії є складовою моніторингу реалізації Стратегії та базується на таких трьох блоках індикаторів.

Обов'язковою умовою забезпечення моніторингу реалізації Стратегії є застосування *системи індикаторів*, які використовуються для визначення результативності реалізації Стратегії регіонального розвитку області на період до 2027 року.

Як зазначалося вище, у ході моніторингу Стратегії вирішується ціла низка завдань:

контроль за реалізацією Стратегії у цілому;

оцінка ступеню просування до стратегічних цілей, досягнення прогресу за операційними цілями;

аналіз інформації щодо змін зовнішніх та внутрішніх факторів розвитку регіону для своєчасного уточнення та коригування (актуалізації) цілей Стратегії;

підтримка у робочому стані органів та структури стратегічного планування.

Моніторинг першого блоку результатних індикаторів виконується як складова моніторингу ходу виконання Стратегії, коли здійснюється експертиза стану виконання етапів (робіт) проєкту. При значних відхиленнях у наборі та оцінках вигод громад області, на які впливає проєкт, можуть бути сформовані пропозиції щодо внесення змін до Стратегії у відповідній частині

Моніторинг другого блоку результатних індикаторів реалізується при щорічному формуванні звітних даних у терміни, які дозволяють забезпечити звіт статистичною інформацією

Моніторинг третього блоку результатних індикаторів здійснюється шляхом проведення щорічних соціологічних опитувань мешканців населення області у терміни, які дозволяють урахувати результати опитувань у щорічному звіті КУРСу перед обласною радою (у першому кварталі року)

Мал. 8.4. Моніторинг результатів реалізації Стратегії.

Разом з тим моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів).

Індикатори потрібно розділяти на індикатори досягнення: стратегічного бачення; стратегічних цілей; оперативних цілей та виконання проєктів.

Запровадження системи моніторингу передбачає використання індикаторів у рамках концепції „*вхід, процес, продукт, результат*”, на основі якої визначаються індикатори, які поділені на чотири групи:

- вхідні індикатори, що характеризують ресурси та їх обсяг;
- індикатори процесу, що характеризують шлях, за яким здійснюються заходи з визначеними ресурсами;
- індикатори продукту, що характеризують фізичний обсяг товарів та послуг;
- індикатори результату, що характеризують очікувані зміни у суспільстві.

Реалізації Стратегії здійснюється з метою досягнення стратегічного бачення. Відповідно, моніторингу підлягають параметри, які характеризують кількісні та якісні показники його досягнення.

До них належать показники, що використані у соціально-економічному аналізі області, а саме – валовий регіональний продукт на особу, доходи громадян, демографічні показники, рівень екологічного навантаження на одиницю території.

У процесі моніторингу ці показники порівнюються з показниками на дату ухвалення Стратегії, а також з відповідними показниками у регіонах, щодо яких здійснювалося порівняння при проведенні соціально-економічного аналізу області на етапі підготовки Стратегії.

Свідченням позитивного результату реалізації Стратегії буде абсолютне зростання показників, а також випередження темпів поліпшення показників (приріст населення на 1000 осіб; ВРП на 1 особу, грн; доходи громадян, грн; будівництво житла на 1000 осіб, кв. м; рівень екологічного навантаження) у порівнянні з середньоукраїнськими показниками та показниками регіонів-конкурентів.

Аналогічно загальному моніторингу досягнення стратегічного бачення відбуватиметься моніторинг реалізації стратегічних цілей. Основними кількісними показниками досягнення кожної стратегічної цілі будуть показники, що впливають з переліку проєктів, ініційованих та реалізованих у рамках досягнення кожної стратегічної цілі.

Уніфікована система показників та кількісні індикатори реалізації Стратегії наведено у табл. 8.2. та 8.3.

Показники для моніторингу збираються за результатами кожного року реалізації Стратегії.

На основі зібраних даних готується річний звіт та звіт щодо виконання періоду трьохрічного планування.

Річний звіт складається з переліку ключових показників за кожною ціллю, кожним пріоритетом або заходом; містить інформацію про досягнення кожного об'єктивного пріоритету або виконання заходу; оцінку можливостей досягнення поставлених цілей на трирічний цикл планування.

Таблиця 8.2.

Уніфікована система показників

<p>ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНТО- СПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ</p>	<p>частка продукції наукоємних та інноваційних виробництв у валовому регіональному продукті області та у об'ємах експорту;</p> <p>об'єм контрактів у космічній галузі, у тому числі із закордонними партнерами;</p> <p>кількість створених якісних робочих місць;</p> <p>валовий обсяг продукції металургійного комплексу області;</p> <p>частка продукції металургійного комплексу в експорті області;</p> <p>валовий обсяг продукції сільгоспвиробництва;</p> <p>валовий обсяг продуктів харчування;</p>
--	--

	<p>поголів'я великої рогатої худоби;</p> <p>кількість фермерських господарств;</p> <p>середній дохід на одного працюючого у сільських громадах;</p> <p>кількість новостворених підприємств у монофункціональних містах;</p> <p>частка інноваційноорієнтованих підприємств по області;</p> <p>рівень безробіття, середній дохід на душу населення у монопрофільних містах області;</p> <p>чисельність та вікова структура населення у монопрофільних містах;</p> <p>збільшення дохідної бази бюджетів (місцевого, обласного) за рахунок туристичної галузі;</p> <p>кількість відвідувачів області з метою туризму;</p> <p>кількість фестивалів, форумів, загальнонаціональних та міжнародних змагань, інших масово-розважальних заходів на рік;</p> <p>кількість позитивних відгуків туристів;</p> <p>середньорічні інвестиції у галузь;</p> <p>середні витрати туриста під час перебування в області</p>
<p>ЕКОЛОГІЧНА ТА ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА</p>	<p>показники зменшення рівня забруднення повітряного басейну області;</p> <p>показники зменшення рівня забруднення шкідливими речовинами земельних ресурсів;</p> <p>показники зменшення рівня забруднення водного басейну області;</p> <p>ліквідація стихійних сміттєзвалищ на території області та населених пунктів (кількісні показники);</p> <p>рівень сплати підприємствами та населенням за утилізацію твердих відходів;</p>

	<p>зниження (а у подальші роки й повне припинення) зростання обсягів накопичених твердих промислових та побутових відходів;</p> <p>валовий обсяг товарної вторинної сировини, видобутої з твердих промислових та побутових відходів;</p> <p>режим самоокупності підприємств із переробки твердих промислових та побутових відходів;</p> <p>зниження кількості гострих інфекційних захворювань, таких як дизентерія, ящур, сказ, лептоспіроз тощо як наслідок поліпшення санітарно-епідеміологічного стану в області;</p> <p>показники обсягу енергоспоживання комунальними закладами та приватним сектором;</p> <p>відсоток оплати населенням послуг з опалення;</p> <p>відсоток електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, у загальному обсязі споживання електроенергії в області;</p> <p>кількість установлених систем індивідуального опалення;</p> <p>відсоток домогосподарств, що мають індивідуальне опалення або лічильники тепла;</p> <p>кількість екологічно чистих зон відпочинку на відстані до 50 кілометрів від великих промислових міст області;</p> <p>кількість людей, які відпочили у цих зонах відпочинку за рік;</p> <p>зростання бюджету сільських громад від надання послуг зеленого туризму;</p> <p>позитивна динаміка статистики захворювань та тривалості життя у великих промислових містах та екологічно забруднених сільських районах</p>
--	--

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКІСНИХ УМОВ
ЖИТТЯ**

кількість введеного в експлуатацію нового житла, у т.ч. соціального;

зменшення кількості громадян, що виїжджають за кордон на тимчасове або постійне проживання;

кількість новостворених зон відпочинку;

рівень задоволення населення умовами проживання, життєдіяльності та відпочинку (за результатами соціальних досліджень);

кількість скарг від населення на організації, що надають житлово-комунальні послуги;

частка невдоволеного населення послугами громадського транспорту (кількість скарг);

зменшення кількості аварій у системах водопостачання та водовідведення;

кількість населених пунктів, не забезпечених на 100% питною водою;

кількість установлених лічильників води;

вартість послуг водопостачання для населення та підприємств;

зменшення кількості ДТП на дорогах;

зменшення кількості правопорушень;

обсяг збитків від пожеж, повенів, землетрусів та інших стихійних лих на рік;

рівень довіри населення до органів цивільного захисту (за даними соціальних досліджень);

показники рівня захворюваності у розрізі муніципальних утворень області;

показники рівня доступності та якості послуг дитячих навчально-виховних закладів;

кількість реалізованих спільних проєктів органів місцевого самоврядування у соціально-гуманітарній сфері;

кількість діючих організацій культурного відпочинку та проведення дозвілля у розрізі громад – дитячих гуртків, студій та майстерень народних ремесел, фольклорних колективів та інше;

	<p>кількість інтернет-користувачів у розрахунку на 100 осіб;</p> <p>кількість публічних послуг, що надаються в електронному вигляді;</p> <p>кількість ЦНАПів у області;</p> <p>якість надання послуг ЦНАПами (скарги, результати опитування)</p>
<p>РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ</p>	<p>кількість (обсяг фінансування) конкурсів за програмами підтримки територіальних громад;</p> <p>кількість освітніх навчальних закладів;</p> <p>кількість проєктів регіонального розвитку за участю громад;</p> <p>обсяг залучених коштів у реалізацію проєктів регіонального розвитку за участю громад;</p> <p>забезпеченість закладами освіти сільських територій;</p> <p>показники працевлаштування випускників за отриманою спеціальністю;</p> <p>кількість студентів у освітніх закладах різного рівня;</p> <p>кількість іноземних студентів;</p> <p>кількість закладів, спортивних площадок для масового зайняття фізкультурою та спортом;</p> <p>забезпечення населення закладами культурного відпочинку та дозвілля у розрізі територіальних громад;</p> <p>кількість відвідувань культурних заходів на рік;</p> <p>відсоток населення, що займається непрофесійними видами спорту;</p> <p>відсоток молодих чоловіків, за станом здоров'я придатних до служби в армії;</p> <p>кількість молодих сімей;</p> <p>кількість молоді, що виїхала на навчання або роботу за кордон;</p> <p>задоволення молоді якістю життя (за даними соціальних опитувань)</p>

**Основні показники економічного та соціального розвитку
Дніпропетровської області на період до 2027 року**

Показник	2021 рік	2023 рік	2027 рік
Обсяг реалізованої промислової продукції у діючих цінах (млрд грн)	391,4	411,0	452,1
% до 2020 року	100,0	105,0	115,5
Валова продукція сільського господарства за всіма категоріями господарств (млн грн)	42637,9	43064,3	43610,7
% до 2020 року	100,4	101,4	100,1
Обсяг інвестицій в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування у фактичних цінах (млн грн)	69000,0	73000,0	81000,0
% до 2020 року	102,0	108,0	120,0
Обсяг прямих іноземних інвестицій за наростаючим підсумком (млн \$)	4673,5	4791,0	5190,9
% до 2020 року	100,5	103,0	111,6
Обсяг зовнішньоторговельного обороту (млн \$)	18200,0	21700,4	26714,4
% до 2020 року	108,8	129,7	159,7
Надходження податкових та інших обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів (млрд грн)	76,8	84,3	97,0
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) (млрд грн)	31,9	35,0	40,3

Підсумковий звіт про моніторинг за трирічний цикл планування до показників, які передбачаються у річних звітах, містить загальні оцінки ефективності, результативності та стійкості досягнутих результатів.

Моніторингові звіти є відкритими документами й використовуються для уточнення завдань та бюджетних програм області на наступний за звітним бюджетний рік.

Форму моніторингового звіту, відповідального за його підготовку та строки подання визначає обласна державна адміністрація відповідно до власних повноважень та структури.

Для всіх можливих форм організації процесу моніторингу головним є проведення ретельного контролю виконання завдань та реалізації проєктів, коригування та актуалізація, у разі необхідності, Стратегії з огляду на зміну внутрішньої ситуації в області, прояви зовнішніх викликів та загроз.

**Керуючий справами
виконавчого апарату
обласної ради**

А. МАРЧЕНКО

Операційні цілі Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Операційні цілі Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року															
	1. А. Зменшення економічних дисбалансів,	1. В. Розвиток агропромислового комплексу	1. С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст	1. D. Розвиток туристичної сфери	2. А. Створення умов для поліпшення стану довкілля	2. В. Підвищення ефективності управління відходами	2. С. Забезпечення енергоефективності та розвиток альтернативної енергетики	2. D. Розвиток екомережі та рекреаційних зон	3. А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій	3. В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області	3. С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг	3. D. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства	4. А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу	4. В. Забезпечення умов для здорового та культурного розвитку населення	СМАРТ. А. Розвиток потенціалу хімічного комплексу	СМАРТ. В. Поліпшення умов для розвитку наукоємного виробництва, зокрема машинобудування
3.6. Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні												+				

**Керуючий справами
виконавчого апарату
обласної ради**

А. МАРЧЕНКО

Додаток 2
до рішення обласної ради

ПЛАН
реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області
на період до 2027 року
на 2021 – 2023 роки

**(Узагальнення програм та проєктів регіонального
розвитку, ініційованих територіальними
громадами області)**

м. Дніпро
2020 рік

1. Вступ

1.1. Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року

Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року (далі – Стратегія) охоплює ключові напрями розвитку Дніпропетровщини.

Стратегія враховує специфіку регіонального планування, особливості соціально-економічного розвитку регіону та спрямована на вирішення його сучасних проблем.

Стратегія забезпечує системний та комплексний підхід до подальшого розвитку області з метою ефективного використання наявного потенціалу. У ній ставляться стратегічні та операційні цілі розвитку регіону на основі принципів сталого розвитку.

Стратегія реалізується у два етапи: 2021 – 2023 та 2024 – 2027 роки. План реалізації Стратегії представляє першочергові зусилля з перетворення поставлених стратегічних цілей у програми і проекти з визначеними засобами реалізації, відповідальністю і часовими рамками впровадження.

У Стратегії використано напрацювання вітчизняних і закордонних учених, практичні пропозиції фахівців, а також бачення проблем, напрямів і цілей розвитку регіону його мешканцями та громадськими організаціями.

Соціально-економічний аналіз розвитку регіону показує, що незважаючи на економічне лідерство області у порівнянні з більшістю регіонів України, за окремими показниками соціальної та екологічної сфери, які суттєво впливають на якість життя громадян, ситуація в області є не найкращою. Відтак, оскільки головним об'єктом спрямування стратегічних зусиль регіонального розвитку є людина й якість її життя, ухвалено рішення сформувати нове стратегічне бачення розвитку області:

**Дніпропетровська область у 2027 році:
смарт-регіон, інвестиційно-привабливий та екологічно безпечний, з високотехнологічними індустріальним та аграрним комплексами, потужним експортним та освітньо-науковим потенціалом, з європейським рівнем надання послуг, де мешканцям усіх населених пунктів будуть забезпечені комфортні умови життя, самореалізації та розвитку особистості**

Метою Стратегії є створення на рівні передових європейських стандартів у межах смарт-спеціалізації та стратегічного бачення (до кінця 2027 року) відповідних умов, базових об'єктів й елементів інфраструктури для забезпечення інвестиційно-привабливого та екологічно-коректного іміджу території через запровадження кластерної моделі розвитку та ефективного використання інноваційного потенціалу області.

Стратегія є документом, який має покладатися в основу регіонального планування та який реалізується через програми соціально-економічного розвитку, цільові регіональні програми, проекти розвитку. Для досягнення цілей Стратегії створюється план реалізації на новій інноваційній для

української системи регіонального розвитку основі – як взаємоузгоджений у просторі та часі набір конкретних проєктів та заходів регіонального розвитку.

Схема Стратегії

<i>Стратегічна місія</i>				
забезпечити примноження людського капіталу на основі створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності, збереження природних ресурсів, зростання економічного та наукового потенціалу області				
<i>Стратегічні цілі (пріоритети)</i>				
1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону	2. Екологічна та енергетична безпека	<i>Інноваційний розвиток регіону на основі смарт-спеціалізації</i>	3. Забезпечення якісних умов життя	4. Розвиток людського потенціалу
<i>Операційні цілі (напрями)</i>				
1.А. Зменшення економічних дисбалансів на основі розвитку промислово-виробничого комплексу	2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля	Смарт.А. <i>Розвиток потенціалу хімічного комплексу</i>	3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій	4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу
1.В. Розвиток агропромислового комплексу	2.В. Поліпшення управління відходами	Смарт.В. <i>Поліпшення умов для розвитку наукоємного виробництва, зокрема машинобудування</i>	3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області	4.В. Здоровий та культурний розвиток населення
1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст	2.С. Енерго-ефективність та розвиток альтернативної енергетики		3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів	
1.Д. Розвиток туристичної сфери	2.Д. Розвиток екомережі та рекреаційних зон		3.Д. Ефективне публічне управління, розвиток е-демократії та е-урядування	

Реалізації Стратегії має допомогти перетворити економіку області з досить повільно зростаючої, базованої на великих енергозатратах та виснаженні навколишнього природного середовища, економіки з великою асиметрією розвитку окремих територій області у більш модерну, базовану на інноваціях, активності підприємців економіку, що ґрунтується на оптимальному розміщенні економічних суб'єктів та ощадливому використанні природних ресурсів регіону.

1.2. План реалізації Стратегії на 2021 – 2023 роки

План реалізації Стратегії підготовлено за участю різноманітних суб'єктів регіонального розвитку шляхом семінарів-практикумів й обговорень, які відбувалися протягом 2019 року.

При підготовці Плану реалізації Стратегії взято до уваги такі фактори: визначення найбільш важливих проблем розвитку області, що можуть бути вирішені на регіональному рівні, виходячи з повноважень обласних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та ресурсів, які для цього можуть бути залучені, а також відповідність програм, напрямів і технічних завдань на проекти регіонального розвитку, що пропонуються у Плані реалізації Стратегії, для досягнення стратегічних цілей, визначених у Стратегії.

Під час підготовки Плану реалізації Стратегії враховувалися основні положення Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2027 року.

Ураховуючи те, що Стратегія є амбітним документом із великим обсягом, потребує значних ресурсів для реалізації, а термін, на який вона розрахована, є досить довгим, План реалізації Стратегії готувався на нових концептуальних підходах:

додаткового вивчення соціально-економічної ситуації в області та уточнення на цій основі SWOT-матриці;

визначення пріоритетних операційних цілей для середньострокового планування (3 роки);

реальної наявності коштів, які можуть бути залучені для реалізації Стратегії;

використання процесу підготовки Стратегії та проектів регіонального розвитку як навчального ресурсу до впровадження проектного підходу на наступний довгостроковий період.

План реалізації Стратегії розроблено з урахуванням вимог наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 „Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації” (зі змінами).

Широка група представників сторін, заінтересованих у регіональному розвитку, активно залучалася до процесу мобілізації регіональних ідей проектів, що оцінювалися і групувалися у тематичні програми відповідно до принципів синергії та взаємодоповнюваності.

Формування Плану реалізації Стратегії спиралося на вивчення можливих джерел фінансування та реальність залучення для його виконання необхідних ресурсів: державний та місцеві бюджети, можливі ресурси проектів міжнародної технічної допомоги, приватні інвестиції.

План реалізації Стратегії підготовлено для всієї території області, однак відповідно до бачення розвитку області, поставлених стратегічних цілей, значна увага приділяється вирішенню проблем сільських територій та

монопрофільних міст, які мають мінімальні ресурси при значних економічних та соціальних проблемах.

У Стратегії визначено 4 стратегічні цілі:

***посилення економічної конкурентоспроможності регіону;
екологічна та енергетична безпека;
забезпечення якісних умов життя;
розвиток людського потенціалу.***

Досягнення цих стратегічних цілей можливе лише у довгостроковій перспективі, тому План реалізації Стратегії, який розроблявся на середньостроковий термін, у рамках цих стратегічних цілей визначив операційні цілі, досягнення яких наблизитиме вирішення стратегічних.

Економічна потужність області не має відповідної прямої кореляції з рівнем життя населення й динамічністю індексу людського розвитку.

Поряд із достатньо високим рівнем валового регіонального продукту на душу населення, достатньо високими показниками середньої заробітної плати, характерними проблемами області є великі диспропорції у розвитку адміністративно-територіальних одиниць, значне екологічне навантаження, що створює несприятливі умови для проживання людини, а також складна демографічна ситуація.

План реалізації Стратегії є документом середньострокового планування, побудованим відповідно до Стратегії на основі аналізу соціально-економічної ситуації в області, що враховує кращі практики країн – членів Європейського Союзу, які використовуються при плануванні регіонального розвитку.

1.3. Принципи розробки і впровадження Плану реалізації Стратегії

При підготовці Плану реалізації Стратегії взято до уваги такі фактори:

1. Наявність політичної волі до переведення процесів планування та реалізації політики регіонального розвитку у відповідність до практики Європейського Союзу.

2. Необхідність узгодження пріоритетів регіональних стратегій з Державною стратегією регіонального розвитку України до 2027 року.

3. Визначення найбільш важливих проблем регіонального розвитку області, які можуть бути вирішені на обласному рівні, виходячи з повноважень обласних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та ресурсів, що для цього можуть бути залучені.

4. Відповідність програм, напрямів та проєктів регіонального розвитку, що пропонуються у Плані реалізації Стратегії, для досягнення стратегічних цілей, визначених у Стратегії.

У процесі підготовки Плану реалізації Стратегії максимально застосовувалися принципи ЄС, методологія й інструменти для стратегічного та операційного планування з незначними поправками для врахування особливостей України та області. Принципи та інструменти, які

застосовувалися для визначення напрямів розвитку і сфер втручання, передбачали:

партнерство – домовленість про спільні цілі шляхом консультацій та на основі консенсусу з представниками влади, ділових кіл, освітніх установ, організацій громадянського суспільства та інших відповідних заінтересованих сторін;

участь та спільну заінтересованість – забезпечення широкої соціальної згоди, чіткої громадської підтримки реалізації, заінтересованості діяти у напрямі спільних цілей, взаємної довіри, спільної відповідальності й підзвітності, а також *захист від спроб окремих суб'єктів розвитку задовольнити лише власні інтереси*;

сталість – результат застосування уставлених принципів і методологічних інструментів, таких як баланс і узгодженість стратегічних і операційних елементів (цілей, заходів, програм);

інтеграцію – досягнуту завдяки широкій участі всіх заінтересованих сторін та забезпеченню їх потреб на регіональному рівні через розроблення спільних заходів;

інновацію – визначення оптимальних і оригінальних втручань (проектів) із метою забезпечення найбільш ефективного використання наявних ресурсів;

узгодженість, ієрархію та взаємопов'язаність – передбачення у планувальних документах нижчого рівня узгодженості з планами вищого рівня, з можливою більшою конкретизацією.

План реалізації Стратегії підготовлено на основі чинного законодавства та із застосуванням європейської практики, ураховуючи несформованість українського правового середовища та практики щодо юридичної, організаційної, інституційної і фінансової підтримки політики розвитку, механізмів розподілу коштів та їх резервування для пріоритетів регіонального розвитку.

Консультації, проведені між членами експертних груп, сприяли посиленню їх заінтересованості й забезпечили взаємну згоду стосовно сфер втручання та основних пріоритетів розвитку, як головних елементів Стратегії і Плану реалізації Стратегії.

Виконання Плану реалізації Стратегії відбуватиметься на основі реалізації проектів регіонального розвитку, проектні ідеї щодо яких є його складовою частиною.

При формуванні показників місцевих бюджетів області на відповідний рік (середньострокову перспективу) в межах наявного фінансового ресурсу плануються видатки на реалізацію пріоритетних проектів з урахуванням строків упровадження цих проектів до кінця їх реалізації у рамках завдань і заходів Стратегії.

При підготовці планувальних документів, таких як місцеві програми соціально-економічного розвитку, окремі місцеві цільові програми, проекти цих документів мають ураховувати можливість реалізації принаймні частини заходів, що передбачені цими документами, через проекти регіонального розвитку, визначені у Плані реалізації Стратегії.

Важливою інновацією нового інструменту регіонального розвитку, передбаченого Планом реалізації Стратегії, є запровадження проєктного підходу для досягнення результату та максимальна відкритість і прозорість процесу відбору та реалізації проєктів.

Будь-яка організація, що відповідає критеріям до можливих виконавців проєкту регіонального розвитку, може підготувати та подати у визначеному форматі власний проєкт на отримання фінансування. Отримає фінансування проєкт, який найбільш повно відповідатиме меті програми розвитку, напряду, міститиме найбільш реальні цілі та заходи для їх досягнення при найбільш низьких витратах.

Базуючись на результатах аналізу експертними групами сильних та слабких сторін Дніпропетровської області, беручи до уваги короткий період, на який розробляється План реалізації Стратегії, визначено чотири програми, у рамках яких будуть реалізовуватися проєкти регіонального розвитку протягом 2018 – 2020 років.

**Завдання реалізації програм:
конвертувати економічне багатство області у комфортне
та безпечне проживання її мешканців**

Програма 1	Програма 2	Програма 3	Програма 4
Посилення економічної конкурентоспроможності регіону	Екологічна та енергетична безпека	Забезпечення якісних умов життя	Розвиток людського потенціалу

Усі чотири програми взаємно доповнюють одна одну та всі проєкти регіонального розвитку, що мають бути реалізовані у рамках кожної з програм, посилюють один одного.

Проєкти мають базуватися на ощадливому ставленні до навколишнього природного середовища, мінімізувати шкоду природі та обмежувати забруднення.

Важливим є територіальний аспект реалізації проєктів. Вони мають призводити до зменшення дисбалансів розвитку між окремими адміністративно-територіальними одиницями Дніпропетровської області, створювати рівні можливості для чоловіків і жінок, сприяти збереженню системи розселення на території області.

2. Програми Плану реалізації Стратегії

2.1. Програма 1. ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Дніпропетровщина належить до найбільш розвинених промислових регіонів країни, проте її промисловість характеризується великою енергоємністю та високим рівнем зношеності основних фондів, що значно впливає на конкурентоздатність економіки регіону.

Три сектори, що є лідерами з точки зору доданої вартості у Дніпропетровській області – промисловість, торгівля, транспорт і зв'язок, забезпечили понад 50% зайнятості.

Область належить до числа високоіндустріалізованих регіонів, зі значною часткою видобувної промисловості, що формує ринок робочої сили з переважанням робочих місць для чоловіків. Зайнятість жінок переважає у текстильній промисловості та пошитті одягу, виробництві шкіри та шкіряного взуття, у соціальній сфері, але це не забезпечує достатньої зайнятості для жінок.

Нинішня структура економіки області створює значні економічні дисбаланси у розвитку між різними адміністративно-територіальними одиницями, а також містить загрозу щодо періодичного спаду через кризові явища на зовнішніх ринках, куди експортується основна частка випущеної в області продукції.

В області недостатньо розвинутими є сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки. Концентрація робочої сили переважно на великих підприємствах, відсутність достатньо розвинутого сектору малого та середнього підприємництва є ризиком для найманих працівників, які працюють на великих підприємствах, пов'язаним із погіршенням кон'юнктури ринку. Особливо це соціально небезпечно у містах, економіка та соціальна сфера яких формується завдяки одному-двом підприємствам, як правило добувної чи металургійної промисловості.

Програма спрямована на вирівнювання економічних та соціальних диспропорцій, диверсифікацію структури економіки, створення умов для зростання частки малого та середнього підприємництва у структурі економіки області.

Стан та проблеми

Результати аналізу соціально-економічної ситуації в області за останні роки свідчать, що, незважаючи на наявність потенціалу для розвитку, в області спостерігається практично повний занепад у машинобудівній та інших галузях наукоємних виробництв, зокрема таких, що орієнтовані на експорт. Значно кращий стан має металургійний комплекс, який є основним експортним потенціалом області і представлений значною кількістю виробництв.

Оскільки більшість промислових центрів наукоємних та промислових виробництв області, у часи коли вони стабільно працювали, давали найбільшу додану вартість та були конкурентоспроможними на вітчизняному та світових ринках, саме вони мають стати економічними локомотивами області, інвестиційно привабливими та такими, що забезпечать як мінімум 80% надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Разом з тим більша частина адміністративно-територіальних одиниць області є дотаційними, мають обмежені ресурси для розвитку та малопривабливі для проживання. Монопрофільні міста через значну експортну складову у структурі валового продукту містоутворюючих підприємств є залежними від стану глобальної економіки та коливань на

світових ринках. Від стабільності роботи цих підприємств безпосередньо залежить кількість працюючого на них персоналу та, відповідно, добробут населення й соціальний стан у монопрофільних містах.

Сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки, слабо представлені. Зокрема, це стосується агропромислового комплексу регіону, який характеризується слабкими можливостями для зайнятості та занепадом соціальної та інженерно-технічної інфраструктури у сільських і приміських місцевостях.

Практично не набирає обертів приладобудування та виробництво сучасної техніки. Майже відсутня практика співпраці з компаніями – міжнародними лідерами у галузі машинобудування та приладобудування, хоча наявні майже всі потрібні складові: ресурсний, інтелектуальний, логістичний потенціал, достатня ємність ринку.

Будучи довгий час закритою для світу, область досі не є широко відомою за її межами, залучення її туристичних ресурсів до ринку туристичних послуг залишається на низькому рівні.

Переважає більшість зайнятого населення працює на великих підприємствах промисловості, які у своїй більшості є містоутворюючими. Хоча жіноче населення переважає, робочих місць для цієї категорії осіб недостатньо. Частка підприємств легкої промисловості, інших секторів виробництва, що можуть мати робочі місця для жінок, є незначною.

Незважаючи на досить великі обсяги сільськогосподарського виробництва, рівень та якість переробки сільськогосподарської продукції є недостатніми. Рівень інновацій у більшості секторів економіки області не відповідає її потребам розвитку та можливостям.

Реалізація програми 1. „Посилення економічної конкурентоспроможності регіону” має на меті забезпечити поступові зміни структури економіки області для зменшення ризиків її залежності від зовнішніх ринків, зменшити диспропорції в економічному розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць. Програма спрямована на досягнення стратегічної цілі 1. Стратегії та має реалізовуватися разом із такими регіональними цільовими програмами:

Програмою створення та ведення містобудівного кадастру Дніпропетровської області;

Програмою розвитку малого та середнього підприємництва у Дніпропетровській області;

Програмою розвитку міжнародного співробітництва, євроінтеграційних процесів та формування позитивного іміджу Дніпропетровської області;

Програмою підтримки агропромислового комплексу Дніпропетровської області;

Програмою розвитку туризму у Дніпропетровській області;

Програмою збереження та розвитку об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області, тощо.

Підвищення конкурентоспроможності економіки у цілому може відбуватися через забезпечення рівномірного, диверсифікованого, максимально захищеного від нестабільності ринку, на засадах сталості, висхідного розвитку економіки.

Упровадження принципів високої ефективності, наукоємності виробництва, дружнього ставлення до навколишнього середовища сприятиме підвищенню конкурентоспроможності регіону у цілому та може бути досягнуте через подолання нерівномірності економічного розвитку.

Посилення економічної конкурентоспроможності забезпечуватимуть:

- підтримка малого та середнього підприємництва у монопрофільних містах;
- забезпечення залучення інвестицій до периферійних районів області;
- підвищення рівня інноваційності виробництв на засадах комерціалізації наукових розробок;
- інфраструктурне забезпечення економіки області;
- загальне поліпшення інвестиційного клімату;
- упровадження сучасних методів управління територією.

Структура програми

Програма „Посилення економічної конкурентоспроможності регіону” представлена 4 напрямками, дія яких спрямована на вирішення завдань на конкретній території шляхом реалізації 24 проєктів для досягнення поставлених цілей.

№	Проєкти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
	Напрямок 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу	
1.	Створення та забезпечення функціонування офісу європейської інтеграції у Дніпропетровській області	Уся область
2.	Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Дніпропетровської області	Уся область
3.	Забезпечення ефективного функціонування індустріальних парків на території Дніпропетровської області	Уся область
4.	Виробництво з випуску листів із полімерних матеріалів	Уся область
5.	Створення підприємства з проєктування та виготовлення резервуарів з полімерних матеріалів	Уся область
6.	Виробництво ламінатних туб	Уся область
7.	Виробництво фасадних фіброцементних плит	Уся область
8.	Створення виробництва нового полімерного пакувального матеріалу	Уся область
9.	Виробництво з нанесення полімерів на оцинковану сталь та алюміній	Уся область
10.	Створення виробництва будівельних матеріалів	Уся область
	Напрямок 1.В. Розвиток агропромислового комплексу	
11.	Створення спеціалізованих господарств із вирощування овочевих культур	Уся область

№	Проекти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
12.	Створення простору для оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією	Уся область
13.	Виробництво та обслуговування промислового холодильного обладнання GREENCOOL UKRAINE	Уся область
14.	Виробництво металевих пакувань	Уся область
15.	Створення фруктових садів Межеріччя	Павлоградський район
16.	Виробництво сухого равликового слизу	Уся область
17.	Комплекс зі зберігання плодово-овочевої продукції та її сортування	Уся область
18.	Відкриття приватної сироварні у с. Зелелія	Ляшківська ОТГ
Напрямок 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст		
19.	Створення бізнес-інкубаторів на території області	Уся область
20.	Формування мережі корпорацій відновлювального (випереджаючого) смарт-розвитку Дніпропетровської області (ОТГ – міста – область)	Уся область
Напрямок 1.Д. Розвиток туристичної сфери		
21.	Розбудова санаторію „Курорт Орлівщина”	Уся область. Прилеглі області. Уся країна
22.	Створення спортивно-оздоровчого екологічного центру відпочинку у Верхньодніпровському районі	Уся область
23.	Будівництво автодрому „MotorParkDnipro” у Петриківському районі	Уся область
24.	Будівництво спортивно-розважального комплексу „GOLF RESORT” у Петриківському районі	Уся область

Напрямок 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу

Результати аналізу соціально-економічної ситуації в області за останні 3 роки свідчать, що, незважаючи на наявність потенціалу для розвитку, в області спостерігається практично повний занепад у машинобудівній та інших галузях наукоємних виробництв, зокрема таких, що орієнтовані на експорт. Значно кращий стан металургійної промисловості, яка є основним експортним потенціалом області і представлена значною кількістю виробництв.

Практично не набирає обертів приладобудування та виробництво сучасної техніки. Майже відсутня практика співпраці з компаніями – міжнародними лідерами у галузі машинобудування та приладобудування, хоча наявні майже всі потрібні складові: ресурсний, інтелектуальний, логістичний потенціал, достатня ємність ринку.

У рамках напрямку – передбачено забезпечити:
 створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій;
 розвиток наукоємних та інноваційних виробництв;
 розвиток експортного потенціалу космічної галузі;

підвищення конкурентоспроможності на світових ринках металургійного комплексу.

Напрямок 1.В. Розвиток агропромислового комплексу

Сільськогосподарське виробництво Дніпропетровської області є важливою складовою регіональної економіки й має достатній потенціал аби забезпечити все населення регіону достатньою кількістю харчових продуктів та сировиною для переробних підприємств.

Нині структура сільськогосподарського виробництва є далекою від оптимальної. При значному загальному об'ємі валової сільськогосподарської продукції, виробники регіону не повністю забезпечують потреби внутрішнього споживання області за основними харчовими продуктами.

Надзвичайно мала кількість великої рогатої худоби у регіоні ставить під загрозу збереження гумусу у ґрунтах і може у середньостроковій перспективі призвести до виснаження земель та значного зниження виробництва зернової продукції.

Для сільськогосподарського виробництва в області характерним є значна концентрація земель, які використовують великі товаровиробники, проте більшість основних харчових продуктів виробляється в індивідуальних селянських господарствах.

Ефективність одного гектара ріллі у різних районах області відрізняється подекуди у декілька разів, що може бути значним резервом нарощування загальних обсягів сільськогосподарського виробництва без значних фінансових витрат.

Значна частина населення, яка мешкає на сільських територіях, через переважання у нинішній структурі сільськогосподарського виробництва рослинництва позбавлена можливостей для працевлаштування, що загрожує подальшою деградацією сільських територій, ускладненням демографічної ситуації та зменшенням тривалості життя сільського населення.

Незважаючи на те, що підприємства сільськогосподарської переробки є практично у кожному районі, обсяги переробки є незначними, не відповідають потребам області, первинна переробка у місцях виробництва сільськогосподарської продукції (сировини) практично відсутня.

Сільське господарство області не має належної логістичної підтримки, логістичних центрів, терміналів довготривалого зберігання, центрів сертифікації продукції, перевірки на відповідність міжнародним стандартам. Вузькість внутрішнього ринку не забезпечує умов для розвитку сільськогосподарського виробництва. Вихід місцевих агровиробників на зовнішні ринки є обмеженим.

Відсутня система підтримки дрібних агровиробників.

Однією з можливостей для агровиробників області є зростання у середньостроковій перспективі світового попиту на продукти харчування, а також підписання договору про зону вільної торгівлі з ЄС без виключень та обмежень.

Основні проблеми пов'язані з низьким рівнем забезпечення водними ресурсами більшості території області, зниженням родючості ґрунтів через

недотримання сівозмін унаслідок моногалузевості сільського господарства та значної концентрації земель у руках великих землекористувачів.

У рамках напряму передбачено забезпечити:

створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства;

розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері.

Напрямок 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст

Монопрофільні міста є залежними від стану глобальної економіки у частині кількості працюючих на містоутворюючих підприємствах через значну експортну складову у структурі їх валового продукту і, відповідно, коливань світового ринку.

Сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки, слабо представлені.

У рамках напряму передбачено забезпечити:

створення у малих монопрофільних містах області бізнес-інкубаторів, технопарків та інше;

створення у монопрофільних містах інфраструктури підтримки розвитку бізнесу, зокрема інженерно-технічної та транспортної; супровід інвестицій для подолання бюрократичних перешкод, спрощення дозвільних процедур, навчання тощо.

Напрямок 1.Д. Розвиток туристичної сфери

Протягом 30 років територія Дніпропетровської області була однією з найбільш закритих у державі. Зміна суспільної парадигми дозволяє створити нові умови для промоції області, забезпечити використання промоційних ресурсів для формування позитивного іміджу території, підвищення її конкурентоспроможності, а також диверсифікації економіки.

Проекти цього напряму спрямовані на:

створення туристичних кластерів;

розвиток промислового, зеленого, історичного, подієвого, фольклорного, екстремального та інших видів туризму;

розвиток інфраструктури туризму.

Часові рамки й засоби реалізації програми

Програма реалізовуватиметься протягом 2021 – 2023 років. Майже всі проекти є такими, що вимагають значного обсягу часового ресурсу на виконання. Основний засіб реалізації – проектне управління.

Очікувані результати та показники

Основний очікуваний результат – зменшення залежності адміністративно-територіальних одиниць від економічного стану великих містоутворюючих підприємств, зменшення асиметрії у розвитку між окремими територіями області.

Показники моніторингу досягнення визначених цілей:

збільшення частки продукції наукоємних та інноваційних виробництв у валовому регіональному продукті області, відповідно створення нових „якісних” робочих місць, поліпшення діяльності організацій та установ науково-прикладної спрямованості;

підвищення ефективності та продуктивності сільськогосподарського виробництва;

зміна частки МСП у структурі економіки області та периферійних районів;

зміна структури зайнятості та рівня безробіття, у тому числі рівня зайнятості та самозайнятості жінок;

створення туристично-привабливого іміджу Дніпропетровщини для місцевого населення, громадян України та іноземних громадян.

Орієнтовний фінансовий план

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
Напрямок 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі на основі розвитку промислово-виробничого комплексу		1 735 020,4	973 090,3	974 590,3	3 682 700,9
1.	Створення та забезпечення функціонування офісу європейської інтеграції у Дніпропетровській області	1 500,0	2 000,0	2 500,0	6 000,0
2.	Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Дніпропетровської області	3 000,0	4 000,0	5 000,0	12 000,0
3.	Забезпечення ефективного функціонування індустріальних парків на території Дніпропетровської області	1 201 240,4	900 930,3	900 930,3	3 003 100,9
4.	Виробництво з випуску листів із полімерних матеріалів	92 880,0	11 610,0	11 610,0	116 100,0
5.	Створення підприємства з проєктування та виготовлення резервуарів з полімерних матеріалів	23 760,0	2 970,0	2 970,0	29 700,0
6.	Виробництво ламінатних туб	8 640,0	1 080,0	1 080,0	10 800,0
7.	Виробництво фасадних фіброцементних плит	123 120,0	15 390,0	15 390,0	153 900,0
8.	Створення виробництва нового полімерного пакувального матеріалу	42 560,0	5 320,0	5 320,0	53 200,0
9.	Виробництво з нанесення полімерів на оцинковану сталь та алюміній	191 520,0	23 940,0	23 940,0	239 400,0
10.	Створення виробництва будівельних матеріалів	46 800,0	5 850,0	5 850,0	58 500,0
Напрямок 1.В. Розвиток агропромислового комплексу		1 674 130,0	217 110,0	216 360,0	2 107 600,0
11.	Створення спеціалізованих господарств із вирощування овочевих культур	1 250,0	1 250,0	–	2 500,0
12.	Створення простору для оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією	6 000,0	6 000,0	6 000,0	18 000,0

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
13.	Виробництво та обслуговування промислового холодильного обладнання GREENCOOL UKRAINE	1 274 400,0	159 300,0	159 300,0	1 593 000,0
14.	Виробництво металевих пакованок	123 440,0	15 430,0	15 430,0	154 300,0
15.	Створення фруктових садів Межеріччя	106 400,0	13 300,0	13 300,0	133 000,0
16.	Виробництво сухого равликового слизу	10 640,0	1 330,0	1 330,0	13 300,0
17.	Комплекс зі зберігання плодово-овочевої продукції та її сортування	152 000,0	19 000,0	19 000,0	190 000,0
18.	Відкриття приватної сироварні у с. Залелія	–	1 500,0	2 000,0	3 500,0
Напрямок 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст		1 735,0	1 566,0	1 756,0	5 057,0
19.	Створення бізнес-інкубаторів на території області	1 235,0	1 066,0	1 256,0	3 557,0
20.	Формування мережі корпорацій відновлювального (випереджаючого) смарт-розвитку Дніпропетровської області (ОТГ – міста – область)	500,0	500,0	500,0	1 500,0
Напрямок 1.Д. Розвиток туристичної сфери		264 000,0	206 000,0	167 500,0	637 500,0
21.	Розбудова санаторію „Курорт Орлівщина”	19 000,0	14 000,0	13 000,0	46 000,0
22.	Створення спортивно-оздоровчого екологічного центру відпочинку у Верхньодніпровському районі	25 000,0	15 000,0	9 000,0	49 000,0
23.	Будівництво автодрому „MotorParkDnipro” у Петриківському районі	150 000,0	100 000,0	75 500,0	325 500,0
24.	Будівництво спортивно-розважального комплексу „GOLF RESORT” у Петриківському районі	70 000,0	77 000,0	70 000,0	217 000,0
Усього (24 проєкти)		3 674 885,4	1 397 766,3	1 360 206,3	6 432 857,9

Припущення та ризики

Припущеннями щодо позитивного результату реалізації програми є:
підготовка та реалізація на державному рівні програм, спрямованих на модернізацію базових галузей виробництва;

упровадження на державному рівні проєктних принципів управління;
державна підтримка проєктів програми через Державний фонд регіонального розвитку;

упровадження Закону України про державно-приватне партнерство;
приведення всіх обласних програм у відповідність до Стратегії та Плану реалізації Стратегії;

забезпечення прозорості прийняття рішень щодо фінансування проєктів регіонального розвитку та дотримання графіка фінансування;

традиції соціального партнерства в області, наявність соціально відповідальних компаній сприятиме реалізації програми.

Основні ризики для реалізації програми:

залежність реалізації деяких проєктів від державного фінансування;

радикальні зміни кон'юнктури ринку;
 відмова від проєктного фінансування;
 відсутність кваліфікації потенційних суб'єктів проєктів регіонального розвитку для їх якісної підготовки.

Рекомендації

Оскільки структура економіки базується на галузях, які мають значний основний капітал, успіх їх діяльності у значній мірі залежить від якості та чисельності робочої сили. Таким чином, реалізації цієї програми узгоджується з програмою розвитку людського капіталу.

Успішність реалізації програми суттєво залежить від її розуміння основними суб'єктами регіонального розвитку та їх залучення до підготовки й реалізації проєктів.

Реалізація програми передбачає спільну діяльність багатьох суб'єктів. У цій роботі органи влади мають забезпечити найвищий рівень взаєморозуміння, прозорості ухвалення рішень та здорової конкуренції.

2.2. Програма 2. ЕКОЛОГІЧНА ТА ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА

Екологічні проблеми області останніми роками настільки загострилися, що їх з повним правом можна віднести до загальнонаціональних екологічних проблем, і не дивно, що це є одним із важелів, який стримує розвиток конкурентоспроможності області. За оцінкою установ НАН України за ступенем забруднення майже вся територія області належить до категорії дуже забрудненої, а понад третини – до надзвичайно забрудненої. Наслідком такої екологічної ситуації в області є складна демографічна ситуація, яка обумовлена зниженням народжуваності, зростанням загальної смертності та погіршенням епідеміологічного стану.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних та енергетичних ресурсів, екологічна безпека життєдіяльності людини – невід'ємні умови для збалансованого (сталого) розвитку. З огляду на це, завданням цієї програми є впровадження та підтримка екологічної політики, спрямованої на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням довкілля, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання та відтворення природних ресурсів.

Стан та проблеми

Дніпропетровська область є одним із найбільш значних суб'єктів споживання енергетичних ресурсів усіх видів. Продукція більшості секторів економіки області є енергоємною, з високим рівнем споживання ресурсів, особливо з розрахунку на одиницю продукції. Значне споживання енергоресурсів спостерігається також у сфері житлово-комунального господарства.

Підземними водами не забезпечено 77,6% території області. Основними джерелами водопостачання є поверхневі водозабори. Найменше забезпечена водозаборами лівобережна Дніпропетровщина.

Основна кількість водозаборів зосереджена у правобережній частині області. Разом з тим найбільша за чисельністю міська агломерація області – міста Дніпро, Новомосковськ, Кам'янське (близько 1310 тис. мешканців) має три водозабори загальною потужністю 900 тис. куб. м на добу. Криворізька агломерація (близько 700 тис. мешканців) має 1058 тис. куб. м на добу (без урахування малих водозаборів).

Основною проблемою місць водозабору у Дніпропетровській області є висока мінералізація води та вміст у ній хімічних речовин із високою токсичністю, що не відображається санітарними службам та у звітах департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

За індексом забруднення атмосфери рівень забруднення повітря в області оцінюється як високий і перевищує середній по Україні майже у 1,5 рази, що зумовлено концентрацією об'єктів важкої промисловості у регіоні.

Дніпропетровська область є одним із найбільш значних суб'єктів утворення відходів усіх типів.

Земельні ресурси області перебувають під значним антропогенним та техногенним навантаженням. Вагомим фактором порушення земель є добувна промисловість. Обсяги рекультивованих земель по всій області лише 15 га на рік, тоді як порушені землі – близько 30 тис. га.

Неефективна державна політика у сфері управління відходами та відсутність впливу місцевої влади на підприємства, що забруднюють навколишнє природне середовище, поглиблюють техногенне забруднення атмосферного повітря та ґрунтових вод, недостатнім є розвиток галузі переробки й утилізації промислових та твердих побутових відходів на Дніпропетровщині.

Програма „Екологічна та енергетична безпека” тісно пов'язана з іншими програмами. Наскрізні завдання, спрямовані на вдосконалення охорони навколишнього середовища, можуть істотно вплинути на виконання заходів решти програм.

Належне виконання програми „Екологічна та енергетична безпека” сприятиме виконанню завдань відповідної стратегічної цілі Стратегії та дозволить:

забезпечити реалізацію Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату;

удосконалити систему збору, транспортування, утилізації, переробки твердих побутових відходів;

забезпечувати постійний моніторинг поверхневих і підземних вод;

забезпечити створення і впровадження інтегрованої системи управління водними ресурсами;

забезпечити охорону атмосферного повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення;

поліпшити стан зелених насаджень області та природних територій, що особливо охороняються;

упровадити енергоефективні технології та забезпечити використання відновлювальних енергоресурсів.

Для забезпечення успішності реалізації цієї оперативної цілі пропонуються забезпечити:

зменшення рівня забруднення повітряного басейну області;

захист водних ресурсів;

поліпшення стану земельних ресурсів.

Структура програми

Програма складається з чотирьох взаємопов'язаних напрямів, які охоплюють 20 проєктів.

№	Проєкти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
Напрямок 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля		
1.	Запровадження екологічного моніторингу області	Уся область
2.	Поліпшення екологічного та водогосподарського стану малих та середніх річок області	Уся область
3.	Захист від підтоплення населених пунктів області	Уся область
4.	Реконструкція інженерної інфраструктури зрошувальних систем	Уся область
Напрямок 2.В. Поліпшення управління відходами		
5.	Упровадження комплексної ефективної системи поводження з ТПВ на території субрегіону „Західний Донбас”	Павлоградський та Петропавлівський райони, м. Павлоград, м. Тернівка, м. Першотравенськ
6.	Утилізація твердого ракетного палива	м. Павлоград
7.	Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервація ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів	м. Кривий Ріг
8.	Будівництво заводу з переробки ТПВ	Уся область
9.	Упровадження інноваційної моделі поводження з твердими побутовими відходами	Томаківський район
10.	Обмеження шкодочинності амброзії полинолистої	Уся область
Напрямок 2.С. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики		
11.	Будівництво та реконструкція автономних котелень у будівлях бюджетної сфери Дніпропетровської області	Уся область
12.	Одержання біогазу та органо-мінеральних добрив шляхом утилізації осадів міських стічних вод	м. Дніпро, м. Кривий Ріг, м. Кам'янське
13.	Будівництво теплових електростанцій на біопаливі	м. Дніпро, Павлоградський район
14.	Будівництво об'єктів з виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання	Уся область
15.	Спорудження вітроелектростанцій	Уся область

№	Проекти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
Напряв 2.Д. Розвиток екомережі та рекреаційних зон		
16.	Будівництво екопарку у м. Дніпрі	Уся область
17.	Створення рекреаційних зон на територіях порушених та деградованих земель	Уся область
18.	Розроблення проєктів створення (розширення), реконструкції та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення	Уся область
19.	Охорона лісів від пожеж	Уся область
20.	Захисне лісорозведення (створення нових лісових насаджень)	Уся область

Напряв 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля

Основними забруднювачами довкілля у 2018 році залишалися підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у 2018 році становили 692,8 млн м³, із них забруднених – 233,9 млн м³ (без очищення – 93,7 млн м³; недостатньо очищених – 140,2 млн м³); нормативно чистих без очищення – 343,2 млн м³; нормативно очищених – 115,7 млн м³.

Для екологічної безпеки на території Дніпропетровської області мають бути створені відповідні умови для поліпшення та стабілізації стану довкілля за всіма його компонентами: повітря, водні та земельні ресурси. Однією з першочергових засад для досягнення успіху у цьому напрямі є усвідомлення населенням області важливості питань, що порушуються у галузі охорони навколишнього природного середовища, адже екологічна культура є визначальним чинником, від якого залежить успіх заходів зі зменшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище. Таким чином, передбачається сфокусувати увагу на проєктах, що:

забезпечать належне функціонування системи екологічного управління й моніторингу за станом довкілля області;

сприятимуть упровадженню інтегрованого басейнового принципу управління водними ресурсами;

створять умови для формування еколого-орієнтованої поведінки у широких верств населення області, у першу чергу – дітей та молоді;

збільшать частку рекультивованих земель та сформованих на них рекреаційних зон.

Напряв 2.В. Поліпшення управління відходами

Значна частина твердих побутових відходів, що генеруються населенням області, перебувають на стихійних сміттєзвалищах. За експертними оцінками щорічно у навколишнє середовище викидається 13,8 млн куб. м звалищного газу, що містить небезпечні токсичні органічні

сполуки метану і парникові гази, та 296 тис. куб. м фільтрату, який містить шкідливі речовини, що забруднюють земельні й водні ресурси регіону. Інший аспект проблеми – субрегіон так званої 3 зони генерації ТПВ області не має розробленої системи комплексного управління ТПВ. До цього субрегіону належать міста Павлоград, Тернівка, Першотравенськ та Синельникове, Павлоградський, Петропавлівський, Синельниківський, Межівський, Васильківський, Покровський, Юр'ївський та Новомосковський (частково) райони.

Проектами напряму передбачається:

створення комплексної ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами на території Дніпропетровської області;

поліпшення санітарно-гігієнічного та екологічного стану населених пунктів, створення безпечних для життя і здоров'я людини умов, удосконалення системи збирання, вилучення, переробки та знешкодження побутових і промислових відходів;

зменшення кількості відходів, які збираються у територіальних громадах, через запровадження утилізації більшості органічних відходів за місцем їх походження, поліпшення стану ґрунтів земельних ділянок, на яких сформувалися органічні відходи;

зниження кількості непромислових відходів 1 класу небезпеки, що потрапляють на полігони твердих побутових відходів.

Напрямок 2.С. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики

Дніпропетровська область є однією з найбільш енергоспоживаючих областей України. Особливості структури економіки забезпечили область значними енергетичними потужностями, і технічно ці ресурси для споживачів у області не обмежені. Наявність значних енергетичних ресурсів, разом із нинішньою структурою економіки, призводить до надмірного витрачання енергоресурсів на одиницю продукції, її здорожчання, посилює екологічне навантаження на навколишнє природне середовище. Проте, урахувавши значний науковий потенціал області, саме Дніпропетровщина може бути територією, на якій буде опрацьовано моделі ефективного енергоспоживання для багатьох областей України.

Зменшення енергозатрат у промисловості залежить від вимог ринку та національного правового регулювання. Беручи це до уваги, у рамках Плану реалізації Стратегії розглядається питання енергоефективності публічного та приватного секторів. Програма буде реалізовуватися у межах кожної адміністративно-територіальної одиниці, оскільки рівень енергоефективності як для економіки регіону, так і для сфери послуг, є низьким та вимагає, у першу чергу, запровадження ефективного енергоменеджменту, забезпечення моніторингу ефективності задекларованих адміністративно-територіальними одиницями програм з енергоефективності.

Реалізація проєктів за напрямом:

створить умови для організації ефективного управління процесами енергоефективності;
 сприятиме мобілізації ресурсів на досягнення кращих результатів;
 створить передумови для використання відновлювальних джерел енергії;
 сприятиме зниженню енергоємності установ соціальної сфери;
 забезпечить ефективне та економне вуличне освітлення;
 створить умови для поширення знань з енергоефективності;
 забезпечить інформаційний супровід широких верств населення та виробників щодо переваг від упровадження локальних проєктів відновлювальної енергетики та сформує перелік проєктів відновлювальної енергетики, економічна складова яких є привабливою.

Скорочення витрат на енергозабезпечення у публічному секторі матиме позитивний ефект для соціальної сфери конкретної адміністративно-територіальної одиниці та області у цілому.

Напрямок 2.D. Розвиток екомережі та рекреаційних зон

Напрямок об'єднує проєкти, що спрямовані на поліпшення стану таких елементів навколишнього природного середовища як водні об'єкти, заповідні території та рекреаційні зони.

Проєктами напряму передбачається:

створення водоохоронних зон у межах міст області;
 оцінка сучасного стану рекреаційних зон та внутрішніх водойм у межах міських територій області та розроблення заходів щодо їх відновлення;
 відновлення замулених та зарослих ділянок річок, створення умов для рекреації, відновлення рибопродуктивності;
 відновлення гідрологічного режиму річок області.

Часові рамки й засоби реалізації

Програма „Екологічна та енергетична безпека” включає у себе чотири компоненти, що реалізуються через 4 напрями, які складаються з 20 проєктів. Кожен із напрямів стосується окремого аспекту, який має значення для екологічної безпеки територіальних громад області. Програма реалізовуватиметься протягом 2021 – 2023 років.

Очікувані результати й показники

Успішна реалізація проєктів, спрямованих на поліпшення екологічної безпеки, мають сприяти досягненню таких результатів:

поліпшення системи екологічного управління та моніторингу;
 захист водних ресурсів від виснаження та забруднення;
 поліпшення управління ТПВ;
 відновлення водного режиму річок області;
 збільшення площ установлених водоохоронних зон;
 зниження рівня енергоспоживання.

Показники:

індекс забруднення атмосфери;

зменшення обсягів використання та забору води;
 площа рекультивованих та відновлених земель;
 зменшення об'ємів ТПВ на несанкціонованих звалищах;
 підвищення частки перероблених ТПВ;
 відновлення водного режиму річок області;
 збільшення площ установлених водоохоронних зон;
 збільшення площ рекреаційних зон у межах міських територій;
 зменшення споживання енергоресурсів населенням області.

Орієнтовний фінансовий план

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
Напрямок 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля		429 100,0	407 878,3	752 600,0	1 589 578,3
1.	Запровадження екологічного моніторингу області	28 000,0	29 200,0	29 600,0	86 800,0
2.	Поліпшення екологічного та водогосподарського стану малих та середніх річок області	219 000,0	219 000,0	219 000,0	657 000,0
3.	Захист від підтоплення населених пунктів області	124 000,0	124 000,0	425 000,0	673 000,0
4.	Реконструкція інженерної інфраструктури зрошувальних систем	58 100,0	35 678,3	79 000,0	172 778,3
Напрямок 2.В. Підвищення ефективності управління відходами		2 043 527,0	1 230 784,0	504 244,0	3 778 555,0
5.	Упровадження комплексної ефективної системи поводження з ТПВ на території субрегіону „Західний Донбас”	108 000,0	112 000,0	111 000,0	331 000,0
6.	Упровадження інноваційної моделі поводження з твердими побутовими відходами	65 000,0	5 000,0	–	70 000,0
7.	Утилізація твердого ракетного палива	774 780,0	523 860,0	303 860,0	1 602 500,0
8.	Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервація ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів	93 522,0	88 424,0	87 884,0	269 830,0
9.	Будівництво заводу з переробки ТПВ	1 000 725,0	500 000,0	–	1 500 725,0
10.	Обмеження шкодочинності амброзії полинолистої	1 500,0	1 500,0	1 500,0	4 500,0
Напрямок 2.С. Забезпечення енергоефективності та розвиток альтернативної енергетики		4 306 959,2	1 216 892,7	1 171 805,3	6 695 657,2
11.	Будівництво та реконструкція автономних котелень у будівлях бюджетної сфери Дніпропетровської області	11 609,2	14 386,1	18 955,3	44 950,6
12.	Одержання біогазу та органо-мінеральних добрив шляхом утилізації осадів міських стічних вод	7 350,0	7 710,0	850,0	15 910,0

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
13.	Будівництво теплових електростанцій на біопаливі	1 000 000,0	100 796,6	60 000,0	1 160 796,6
14.	Будівництві об'єктів із виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання	3 276 000,0	1 092 000,0	1 092 000,0	5 460 000,0
15.	Спорудження вітроелектростанцій	12 000,0	2 000,0	–	14 000,0
Напрямок 2.Д. Розвиток екомережі та рекреаційних зон		93 706,0	46 687,0	24 292,0	164 685,0
16.	Будівництво екопарку у м. Дніпрі	75 450,0	26 000,0		101 450,0
17.	Створення рекреаційних зон на територіях порушених та деградованих земель	3 342,0	4 893,0	5 558,0	13 793,0
18.	Розроблення проєктів створення (розширення), реконструкції та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення	1 800,0	2 000,0	2 310,0	6 110,0
19.	Охорона лісів від пожеж	5 718,0	6 326,0	6 934,0	18 978,0
20.	Захисне лісорозведення (створення нових лісових насаджень)	7 396,0	7 468,0	9 490,0	24 354,0
Усього (20 проєктів)		6 873 292,2	2 902 242,0	2 452 941,3	12 228 475,5

Припущення та ризики

Загальні припущення, що мають значення для впровадження програми – доступність фінансування для реалізації проєктів Плану реалізації Стратегії. Фінансування повинно бути забезпечене об'єднанням державних, комунальних, приватних коштів.

Для успішності впровадження програми важливими є ресурси у рамках державних програм, які реалізуються через Міністерство екології та природних ресурсів України.

Наступне припущення – технічна спроможність та достатність виконавчого потенціалу для впровадження проєктів. Більшість проєктів програми передбачають проведення досліджень, проєктувальних та ремонтно-будівельних робіт.

Важливо привертати увагу населення до екологічних питань. Підвищення рівня інформованості та зусилля з нарощування потенціалу можуть допомогти створити критичну масу заінтересованих сторін для поліпшення стану навколишнього природного середовища в області. Хоча відчутні екологічні зміни можуть бути досягнуті лише у довгостроковій перспективі у поєднанні зі суттєвою зміною політики України щодо ліквідації забруднень від промисловості.

Деякі проєкти програми можуть бути більш ефективними у поєднанні з відповідними заходами програми „Розвиток людського капіталу”.

Основні ризики, пов'язані зі здійсненням програми, включають:

нераціональне використання природних ресурсів;

нездатність усунути існуючі недоліки, такі як застарілі технології;

неготовність мешканців до швидкої зміни поведінки на проєкологічну;

неможливість установлення необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси заінтересованих сторін на територіях, готових підтримати реалізацію конкретних проєктів та програми у цілому;

відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проєктів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів);

поглиблення економічної кризи та політичної нестабільності.

Рекомендації

Успіх реалізації та сталості результатів кожного проєкту базується на розумному врахуванні державних (регіональних) і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання державного і приватного фінансування на додаток до коштів, що надходять від проєктів і програм міжнародної технічної допомоги. Для створення критичної маси заінтересованих сторін, що беруть участь/підтримують реалізацію проєктів, необхідною є участь інвесторів, місцевих, районних та обласних органів влади, науково-дослідних інститутів, закладів освіти, НУО;

участь проєктів і програм міжнародної технічної допомоги (зокрема ЄС) має важливе значення для отримання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу й технічних навичок для реалізації програми;

досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проєктів та отримання максимального результату.

Відповідно до Стратегії певні заходи можуть бути враховані у наступний період планування після реалізації Плану реалізації Стратегії:

підвищення якості питного водопостачання у населених пунктах області;

створення рекреаційних зон;

упровадження сучасних технологій управління твердими побутовими відходами;

поліпшення гідрологічного балансу річок.

2.3. Програма 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНИХ УМОВ ЖИТТЯ

Підвищення якості життя людей – головна мета державної політики та найважливіша частина Стратегії.

Якість життя відображає ступінь задоволеності матеріальних, культурних та духовних потреб людини, що оцінюється за рівнем задоволеності людиною своїм життям за його власною суб'єктивною самооцінкою, що може вимірюватися за певним набором показників.

Найважливішими складовими якості життя вважаються доходи населення та його соціальний захист, споживання матеріальних благ і послуг, умови життя, вільний час. Складові якості життя можуть слугувати не лише метою соціального розвитку, але і його умовою. Жодні дії не повинні призвести до погіршення якості життя понад порогові значення.

Стан та проблеми

Для забезпечення добробуту населення, його всебічного розвитку необхідно створити належні умови. Це одна з вимог принципу соціальної справедливості. Від соціальних умов залежать розвиток та ефективність сільськогосподарського виробництва та відродження села взагалі. Проте нині більшість сільських поселень не в змозі надати селянам необхідний перелік соціальних послуг. Через відсутність значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури на селі переважна частина сільських мешканців змушена отримувати їх за межами місця постійного проживання. Тому доступність соціальних послуг для кожного сільського мешканця є одним із визначальних показників соціальної характеристики населених пунктів та сільських територій. Важливим фактором розвитку сільських територій є їх доступність та розвиток транспортної мережі. Близько 15% з 1453 сіл області мають централізоване водопостачання та близько 1% – водовідведення. Якісна вода є одним із найголовніших чинників впливу на здоров'я людини. З огляду на це, першочергова увага має бути зосереджена на створенні можливостей для ефективного водопостачання та водовідведення населених пунктів, у першу чергу сільських територій.

Стан більшості доріг є незадовільним, особливо це стосується доріг місцевого значення. Існують випадки, коли до окремих сіл просто неможливо дістатися автотранспортом, унаслідок чого вони фактично відрізані від життя. Міські мережі водопостачання є зношеними, наслідками цього є незадовільна якість водопровідної води, кількість аварій вимірюється сотнями на рік, великі зайві втрати води, збільшення її собівартості.

Програма „Забезпечення якісних умов життя” тісно пов'язана з іншими програмами. Наскрізні завдання – спрямовані на поліпшення якості життя кожного мешканця у будь якій громаді області.

Програма спрямована на досягнення стратегічної цілі 3. Стратегії та має реалізовуватися разом із такими регіональними цільовими програмами:

Регіональною програмою розвитку житлового будівництва у Дніпропетровській області;

Регіональною програмою оздоровлення та відпочинку дітей Дніпропетровської області;

Обласною програмою „Здоров'я населення Дніпропетровщини”;

Комплексною програмою соціального захисту населення Дніпропетровської області;

Регіональною програмою інформатизації „Електронна Дніпропетровщина”;

Програмою розвитку й підтримки сфери надання адміністративних послуг у Дніпропетровській області;

Регіональною Програмою забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території Дніпропетровської області;

Регіональною цільовою програмою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечення пожежної безпеки Дніпропетровської області;

Програмою розвитку культури у Дніпропетровській області тощо.

Структура програми

Програма складається з чотирьох взаємопов'язаних напрямів, які охоплюють 31 проєкт.

№	Проекти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
Напряв 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій		
1.	Житлове будівництво (придбання житла), у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області	Уся область
2.	Будівництво, реконструкція, ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області	Уся область
3.	Будівництво, ремонт та реконструкція територіальних доріг загального користування	Уся область
4.	Будівництво, ремонт та реконструкція міжнародних, національних та регіональних доріг загального користування	Уся область
5.	Передача у концесію автомобільних доріг загального користування	Уся область
6.	Будівництво нового аеродрому міжнародного аеропорту у Дніпропетровській області	Уся область
7.	Будівництво авіаційно-вантажного терміналу (м. Дніпро)	Уся область
8.	Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі	м. Дніпро
9.	Реконструкція, капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення вулиць та доріг населених пунктів Дніпропетровської області	Уся область
Напряв 3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області		
10.	Придбання сучасної спецтехніки для виконання робіт із санітарного очищення та благоустрою	Уся область
11.	Будівництво, реконструкція та ремонт об'єктів житлово-комунального господарства у містах, районах та об'єднаних територіальних громадах Дніпропетровської області	Уся область
12.	Будівництво, реконструкція водопровідних мереж та обладнання у населених пунктах місцевості Дніпропетровської області	Уся область
13.	Будівництво, реконструкція мереж та обладнання системи водовідведення	Уся область
14.	Передача у концесію систем водопостачання та водовідведення	Уся область
15.	Створення пожежно-рятувальних підрозділів (центрів безпеки)	Уся область
16.	Створення системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112	Уся область
17.	Організація гуманітарного розмінування на території області	Уся область
Напряв 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів		
18.	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт медичних закладів у територіальних громадах Дніпропетровської області	Уся область
19.	Придбання медичного обладнання для сільських амбулаторій	Уся область
20.	Закупівля автомобілів „швидкої допомоги”	Уся область

№	Проекти	Територія, на яку проект матиме вплив
21.	Передача у концесію незадіяних приміщень комунальних закладів охорони здоров'я	Уся область
22.	Будівництво, реконструкція, ремонт закладів середньої освіти, у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області	Уся область
23.	Придбання „шкільних” автобусів для перевезення дітей, які мешкають у сільській місцевості	Уся область
24.	Задоволення потреби у здобутті дошкільної освіти у територіальних громадах Дніпропетровської області	Уся область
25.	Забезпечення дітей та молоді дошкільного та шкільного віку якісними інклюзивними освітніми послугами	Уся область
26.	Будівництво, реконструкція та ремонт закладів соціального захисту у Дніпропетровській області	Уся область
Напрямок 3.Д. Ефективне публічне управління, розвиток е-демократії та е-урядування		
27.	Побудова сучасної регіональної системи публічного управління	Уся область
28.	Реалізація проектної моделі розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів) Дніпропетровської області	Уся область
29.	Створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЦНАПах регіону	Уся область
30.	Запровадження дієвих механізмів надання якісних та доступних адміністративних послуг мешканцям регіону	Уся область
31.	Організація сервісного обслуговування кожного мешканця регіону, перехід до нової системи надання високоякісних, доступних, прозорих адміністративних послуг	Уся область

Напрямок 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій

Одним із завдань примноження людського капіталу є створення комфортних та безпечних умов життєдіяльності для кожного громадянина. На цей час за показниками рівень комфорту та безпеки мешкання у населених пунктах Дніпропетровської області значно нижчий, ніж середній по країні.

Програми розвитку регіонів та населених пунктів області, програми господарського, соціального та культурного розвитку повинні узгоджуватися з містобудівною документацією відповідного рівня.

Автомобільні дороги загального користування та штучні споруди на них перебувають у вкрай незадовільному транспортно-експлуатаційному стані. Це пов'язано з системним недофінансуванням дорожньої галузі, що призвело до знищення дорожнього покриття та виникнення ямковості. Така ситуація сповільнює розвиток населених пунктів, призводить до зниження доступності та якості надання послуг населенню, створює негативну тенденцію у розвитку підприємництва, призводить до зниження безпеки руху, руйнування транспортних засобів та негативних транспортно-експлуатаційних показників. Незадовільний стан дорожнього покриття призводить до частих поломок транспорту, що перевозить пасажирів, та створює аварійні ситуації на автошляхах. Для поліпшення експлуатаційних якостей та забезпечення руху автомобільні дороги місцевого значення області

та штучні споруди на них потребують виконання робіт із капітального та поточного ремонтів, а також належного утримання.

Проектами наряду передбачається:

розвиток житлового будівництва;

благоустрій населених пунктів (освітлення, дороги тощо);

обладнання зон відпочинку (парків, скверів, зелених зон, пляжів тощо).

Напрямок 3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області

Стан житлово-комунального господарства, як сектору економіки області, вкрай складний, що обумовлено дотаційністю, високою витратністю утримання, відсутністю „здорової” конкуренції на ринку надання послуг у житлово-комунальній сфері, низьким рівнем технічного стану основних фондів, неприпустимо високими втратами енергії, тепла, води та інших ресурсів, недостатньою кількістю альтернативних служб, а також недосконалістю нормативно-правової бази. Існуючий рівень житлово-комунальних послуг, сучасний стан підприємств та організацій цього сектору економіки, комунальна інфраструктура перебуває не просто у незадовільному, а навіть у катастрофічному стані, що призводить до невдоволення населення.

Житлово-комунальна сфера терміново потребує реалізації дуже великого комплексу заходів, спрямованих на забезпечення належного рівня захисту та підтримки об'єктів інфраструктури й надання якісних житлово-комунальних послуг. Ця проблема практично не має резервів часу для її вирішення.

Проектами наряду передбачається:

поліпшення комунального обслуговування населення;

розвиток системи громадського транспорту;

поліпшення системи водопостачання та водовідведення;

убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення.

Напрямок 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів

За оцінками експертів, подальша концентрація міського населення може спричинити загальне погіршення соціальної ситуації в області – невиправдане підвищення вартості нерухомості у місцях концентрації населення, подальше погіршення стану соціальної інфраструктури сільських населених пунктів через скорочення власних ресурсів громад на утримання інфраструктури, погіршення стану здоров'я населення, що обумовлено складною екологічною та санітарно-епідеміологічною ситуацією як у промислових містах регіону, так і на сільських територіях.

Ключовими проблемами охорони здоров'я населення є: недосконала організація системи надання медичної допомоги (проблеми впровадження

реформи); брак сучасних медичних технологій, недостатнє володіння ними; низький рівень інформованості як населення, так і медиків про сучасні медичні технології, засоби збереження здоров'я та активного дозвілля; недостатність фінансових, насамперед бюджетних, ресурсів для забезпечення ефективної діяльності системи охорони здоров'я.

Існують також проблеми і в інших сферах соціального розвитку громад – культурній, навчально-виховній тощо. Особливо це стосується сільських громад, які мають значно менший бюджет для розвитку соціальної сфери. Система закладів культури та дозвілля у сільських громадах – клуби, бібліотеки, дома культури перебуває у переважній більшості у занедбаному стані.

Проєктами наряду передбачається:
 підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я;
 розвиток громад (навчально-виховна, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема, на засадах партнерства бізнесу, влади та громадськості, міжмуніципального співробітництва.

Напрямок 3.Д. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії

Упровадження інструментів електронної демократії та електронного урядування, цифровізація, забезпечення повного та зручного доступу до використання інформаційних технологій і сервісів на всіх територіях регіону, надання адміністративних та інших послуг в електронному вигляді розширює можливості розвитку суспільства, забезпечує участь мешканців громад у громадській і політичній діяльності.

Такі властивості електронної демократії як інтерактивність, швидкість передачі інформації, утворення мережеспільнот можуть позитивно позначитися на розвитку та функціонуванні демократичної системи публічного управління у цілому.

Проєктами наряду передбачається:
 розвиток електронного урядування та інформатизації суспільства;
 підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг);
 розвиток системи соціальних комунікацій та зв'язків із громадськістю.

Часові рамки й засоби реалізації

Програма „Забезпечення якісних умов життя” включає у себе чотири компоненти, що реалізуються через 4 напрями, які складаються з 31 відповідного проєкту. Кожен із напрямів стосується окремого аспекту, який має значення для поліпшення якості проживання мешканців області. Програма реалізовуватиметься протягом 2021 – 2023 років.

Очікувані результати і показники

підвищення якості надання житлово-комунальних послуг;
 зручний та доступний громадський транспорт;

забезпечення населення усього регіону якісними послугами водопостачання та водовідведення;
 підвищення безпеки життя та пересування;
 створення належної системи цивільного захисту у громадах;
 оптимізація мережі медичних закладів у області за критеріями доступності медичних послуг для всіх верств населення;
 зручні та доступні для сімей з дітьми послуги закладів освіти;
 реалізація спільних соціально-значущих проєктів із відзначення святкових подій, проведення інших культурно-масових заходів;
 створення ЦНАПів у всіх районах області, спрощення процедур надання адміністративних послуг через інтернет-середовище;
 забезпечення належним інтернет-зв'язком та іншими засобами комунікації всіх верств населення та організацій.

Орієнтовний фінансовий план

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
Напряв 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій		11 384 497,1	11 391 605,5	5 503 081,3	28 279 183,9
1.	Житлове будівництво (придбання житла), у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області	228 258,4	249 253,8	276 627,6	754 139,8
2.	Будівництво, реконструкція, ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області	3 000 000,0	3 000 000,0	3 000 000,0	9 000 000,0
3.	Будівництво, ремонт та реконструкція територіальних доріг загального користування	700 000,0	700 000,0	700 000,0	2 100 000,0
4.	Будівництво, ремонт та реконструкція міжнародних, національних та регіональних доріг загального користування	500 000,0	500 000,0	500 000,0	1 500 000,0
5.	Передача у концесію автомобільних доріг загального користування	1 000 000,0	1 000 000,0	1 000 000,0	3 000 000,0
6.	Будівництво нового аеродрому міжнародного аеропорту у Дніпропетровській області	2 430 000,0	2 430 000,0	–	4 860 000,0
7.	Будівництво авіаційно-вантажного терміналу (м. Дніпро)	205 000,0	200 000,0	–	405 000,0
8.	Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі	3 280 000,0	3 280 000,0	–	6 560 000,0
9.	Реконструкція, капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення вулиць та доріг населених пунктів Дніпропетровської області	41 238,7	32 351,7	26 453,7	100 044,1
Напряв 3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області		2 289 278,9	1 284 637,5	1 324 664,1	4 898 580,5
10.	Придбання сучасної спецтехніки для виконання робіт із санітарного очищення та благоустрою	170 000,0	205 000,0	250 000,0	625 000,0

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
11.	Будівництво, реконструкція та ремонт об'єктів житлово-комунального господарства у містах, районах та об'єднаних територіальних громадах Дніпропетровської області	1 383 296,9	350 912,8	326 368,9	2 060 578,6
12.	Будівництво, реконструкція водопровідних мереж та обладнання у населених пунктах Дніпропетровської області	302 308,6	298 244,0	314 140,0	914 692,6
13.	Будівництво, реконструкція мереж та обладнання системи водовідведення	50 577,2	49 561,0	53 535,0	153 673,2
14.	Передача у концесію систем водопостачання та водовідведення	204 620,6	205 444,1	205 144,6	615 209,3
15.	Створення пожежно-рятувальних підрозділів (центрів безпеки)	153 400,0	153 400,0	153 400,0	460 200,0
16.	Створення системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112	21 575,6	21 575,6	21 575,6	64 726,8
17.	Організація гуманітарного розмінування на території області	3500,0	500,0	500,0	4 500,0
Напрямок 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів		4 654 482,6	2 626 079,2	2 016 801,7	9 297 363,5
18.	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт медичних закладів у територіальних громадах Дніпропетровської області	670 636,6	473 090,9	331 933,8	1 475 661,3
19.	Придбання медичного обладнання для сільських амбулаторій	101 154,4	99 122,0	107 070,0	307 346,4
20.	Закупівля автомобілів „швидкої допомоги”	99 750,0	99 750,0	99 750,0	299 250,0
21.	Передача у концесію незадіяних приміщень комунальних закладів охорони здоров'я	204 633,6	205 460,6	205 223,2	615 317,4
22.	Будівництво, реконструкція, ремонт закладів середньої освіти, у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області	2 273 164,6	925 213,4	586 748,1	3 785 126,1
23.	Придбання „шкільних” автобусів для перевезення дітей, які проживають у сільській місцевості	90 000,0	90 000,0	90 000,0	270 000,0
24.	Задоволення потреби у здобутті дошкільної освіти у територіальних громадах Дніпропетровської області	757 721,5	308 404,5	195 582,7	1 261 708,7
25.	Забезпечення дітей та молоді дошкільного та шкільного віку якісними інклюзивними освітніми послугами	74 125,0	74 125,0	74 125,0	222 375,0
26.	Будівництво, реконструкція та ремонт закладів соціального захисту в області	383 296,9	350 912,8	326 368,9	1 060 578,6
Напрямок 3.Д. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії		150 200,0	171 900,0	201 900,0	524 000,0
27.	Побудова сучасної регіональної системи публічного управління	117 700,0	123 700,0	123 700,0	365 100,0
28.	Реалізація проєктної моделі розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів) Дніпропетровської області	25 000,0	40 000,0	65 000,0	130 000,0

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
29.	Створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЦНАПах регіону	2 000,0	3 000,0	3 000,0	8 000,0
30.	Запровадження дієвих механізмів надання якісних та доступних адміністративних послуг мешканцям регіону	5 000,0	5 000,0	10 000,0	20 000,0
31.	Організація сервісного обслуговування кожного мешканця регіону, перехід до нової системи надання високоякісних, доступних, прозорих адміністративних послуг	500,0	200,0	200,0	900,0
Усього (31 проєкт)		18 478 458,6	15 474 222,2	9 046 447,1	42 999 127,9

Припущення та ризики

Ключовою передумовою, що має значення для впровадження програми, є доступність фінансування для реалізації включених проєктів регіонального розвитку. Фінансування повинно бути забезпечене об'єднанням державних, грантових та приватних коштів. Однією з умов є також технічна спроможність та достатність виконавського потенціалу для впровадження проєктів.

Підвищення рівня інформованості та зусилля з нарощування потенціалу можуть допомогти створити широке коло заінтересованих сторін для забезпечення стовідсоткової реалізації проєктів програми.

Основними ризиками програми є:

невиконання суб'єктами регіонального розвитку спроможності співфінансування реалізації інвестиційних проєктів у обсягах, що передбачаються з місцевих бюджетів розвитку, партнерських коштів та інших не заборонених законодавством джерел;

недостатність практичного досвіду щодо розроблення, підготовки технічної документації, практичної реалізації, фінансового супроводу інвестиційних проєктів окремими суб'єктами регіонального розвитку;

неможливість установаження необхідних партнерських відносин;

відсутність альтернативних джерел фінансування проєктів.

2.4. Програма 4. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Дніпропетровська область належить до найбільш урбанізованих областей України та регіонів Європи. Процеси урбанізації на території області розвивалися нерівномірно, відповідно до формування промислових центрів. Ці процеси мають різні наслідки для окремих територій області. Крім територій з високою, вище, ніж у середньому в Україні, щільністю населення, утворилися зони з низьким рівнем концентрації людських ресурсів та ресурсів соціального забезпечення. Населення Дніпропетровської області поступово скорочується.

Низька урбанізація та щільність населення, передусім периферійних районів, концентрація його в урбанізованих центрах, за умов відсутності

достатньої кількості робочих місць, дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці створює проблеми для регіонального розвитку.

У рамках програми термін „людський потенціал” розглядається як сукупність освітніх, культурних, ціннісних та мотиваційних характеристик, що мають безпосередній вплив на продуктивність праці й підвищення якості життя окремих індивідів та територіальних громад.

Стан та проблеми

Особливості економіки області, потреби місцевого ринку праці вимагають реорганізації та розвитку системи професійно-технічної освіти, коледжів для підготовки кваліфікованих спеціалістів, затребуваних на місцевому ринку праці, у тому числі у перспективі до 2027 року.

Сучасні принципи оцінки інвестиційної привабливості території включають також оцінку підготовки робочої сили, а також можливостей отримання освітніх послуг. З метою створення рівних умов для отримання якісного навчання передбачається сформувані та розвивати освітні округи з урахуванням структури населення області.

Дніпропетровська область є однією з найбільш населених українських областей з дуже високою щільністю населення. Проте демографічна ситуація в області є не кращою від середньої в Україні й тенденція до її поліпшення чітко ще не проявилася. Розміщення населення у межах території області є досить нерівномірним, що викликано наявністю великих міст, де мешкає більшість населення, і слабозаселеними периферійними районами з низьким рівнем урбанізації.

Програма 4. „Розвиток людського потенціалу” спрямована на стабілізацію демографічної ситуації, скорочення негативних міграційних процесів, розвиток трудових ресурсів, створення умов для поліпшення якості життя.

Упровадження програми може здійснюватися, у тому числі, через коригування діючих регіональних цільових програм:

Програми сприяння громадянській активності у розвитку територій;
Регіональної цільової соціальної програми „Молодь Дніпропетровщини”;

Цільової соціальної комплексної програми розвитку фізичної культури і спорту в Дніпропетровській області;

Регіональної цільової соціальної програми „Освіта Дніпропетровщини”;

Програми розвитку сімейної та гендерної політики у Дніпропетровській області тощо.

Структура програми

Програма 4 „Розвиток людського потенціалу” складається з трьох напрямів, до яких включено 13 проєктів, спрямованих на:

створення умов для збалансування регіонального ринку робочої сили та поліпшення умов для зайнятості населення, забезпечення відповідності попиту роботодавців та пропозиції робочої сили, створення умов для

впровадження практики забезпечення інформування населення області про потреби ринку праці;

поліпшення можливостей доступу до якісної середньої освіти, включаючи можливості формування суспільно-важливих ціннісних орієнтирів, розвитку лідерських якостей;

перехід до формування навчальних програм закладів освіти відповідно до потреб ринку праці, запитів роботодавців;

створення умов для підтримки громадських ініціатив, поліпшення доступу населення до суспільно-важливої інформації.

№	Проекти	Територія, на яку проєкт матиме вплив
Напрямок 4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу		
1.	Проект „ЕХАМ Дніпро” – зовнішнє управління підготовки професійних кадрів на підприємствах”	Уся область
2.	Проект „Дуальна освіта в дії”	Криворізький, Широківський райони
3.	Підтримка самозайнятості населення на селі, сприяння створенню малих підприємств у сільській місцевості	Уся область
4.	Створення та підтримка сімейних молочних ферм на території області	Уся область
5.	Поліпшення благоустрою території громад шляхом самоорганізації мешканців	Уся область
Напрямок 4.В. Здоровий та культурний розвиток населення		
6.	Проведення культурно-мистецьких заходів: концертів, фестивалів, вистав театрів, виставок, майстер-класів, семінарів для всебічного розвитку творчих здібностей	Уся область
7.	Реставрація, реконструкція та капітальні ремонти закладів культури у територіальних громадах Дніпропетровської області	Уся область
8.	Створення виставкового, концертного та спортивного центру „Метеор”	м. Дніпро
9.	Будівництво, реконструкція та ремонт спортивних об’єктів у територіальних громадах Дніпропетровської області	Уся область
10.	Реконструкція гідротехнічних споруд веслувального каналу та воднолижного стадіону бази олімпійської підготовки КП „Водно-спортивний комбінат” у м. Дніпрі	м. Дніпро
11.	Створення місцевих центрів фізичного здоров’я населення „Спорт для всіх”	Уся область
12.	Створення молодіжних центрів (просторів, ХАБів)	Уся область
13.	Проект „Молодіжна робота в ОТГ”	Уся область

Напрямок 4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу

Внаслідок демографічних коливань останніх років система освіти, у першу чергу вищої, переживає період гострого дефіциту осіб, що навчаються, – школярів, студентів, слухачів, магістрантів та аспірантів тощо. Разом з тим розвиток світового ринку навчальних послуг демонструє

тенденції до зростання потреб. Захист системи освіти як економічної галузі та одного з основних інструментів розвитку людського капіталу, її подальший розвиток, інтеграція у Європейський освітній простір, системна робота з промоції освітнього простору Дніпропетровщини зможуть забезпечити не тільки зменшення виїзду молоді на навчання за кордон, але й її приплив на територію області.

Упровадження проєктів напряду передбачає:

розвиток сучасної високоякісної системи освіти, у тому числі професійної, вищої освіти та науки;

поліпшення системи професійної орієнтації шкільної молоді з урахуванням гендерних підходів.

розвиток кадрового потенціалу;

підвищення громадської активності мешканців.

Процеси в економіці області у перспективі суттєво вплинуть на структуру ринку праці, якість зайнятості, потреби роботодавців. Реалізація проєктів напряду забезпечуватиме умови для ефективної зайнятості відповідно до отриманої освіти, свідомий вибір майбутнього місця навчання та умов для якісного працевлаштування, створить передумови для підвищення рівня конкурентоспроможності Дніпропетровської області.

Напрямок 4.В. Здоровий та культурний розвиток населення

Для забезпечення успішності реалізації цього напрямку пропонуються такі завдання:

розвиток культури та збереження об'єктів культурної спадщини;

розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля;

підвищення ефективності реалізації державної молодіжної та сімейної політики.

Напрямок 4.С. Підвищення громадської активності, розвиток самоврядування та демократії

Органи місцевого самоврядування віддалених населених пунктів у умовах обмеженості ресурсів не в змозі забезпечити доступ громадян до публічної інформації, адміністративних послуг, забезпечити гідний рівень благоустрою.

Місцеве лідерство, організація населення для реалізації проєктів, спрямованих на поліпшення умов проживання та послуг, є результативними методами концентрації як людських, так і фінансових ресурсів для досягнення максимального результату.

Проєкти напряду спрямовані на досягнення позитивних змін у таких сферах:

формування в учнівській молоді лідерських навичок та ціннісної орієнтації, необхідних для адекватного реагування на виклики сучасності;

розвиток лідерських навичок у жінок з метою більш широкої їх участі в органах самоорганізації населення (ОСН) та загалом у місцевому самоврядуванні;

поліпшення доступу населення сільської місцевості до публічної інформації.

Позитивний результат можна отримати лише через залучення громадян до спільної діяльності. Основними інструментами підвищення соціальної активності населення, у тому числі молоді, є участь у реалізації проєктів, важливих для мешканців населеного пункту. Незважаючи на наявні традиції співпраці та взаємодії, досвід співпраці є незначним.

Часові рамки й засоби реалізації

Програма реалізовуватиметься протягом 2021 – 2023 років. Частина проєктів має циклічний характер, зокрема підтримка органів місцевого самоврядування на конкурсних засадах. Решта розраховані на тривалий термін виконання – до двох років.

Засоби реалізації проєктів залежатимуть від тематики, спрямування та змісту проєкту. До таких засобів належать: зміна управлінських інституцій, упровадження практики міжмуніципальної та міжвідомчої співпраці, об'єднання ресурсів, конкурси – для підтримки територіальних громад, виконання пілотних проєктів для окремих територіальних громад, облаштування віртуальних просторів для консультування та навчання.

Очікувані результати та показники досягнення цілей

У ході реалізації програми передбачається досягнення таких результатів:

підвищення активності, свідомості та відповідальності молоді;

забезпечення представникам органів місцевого самоврядування постійного доступу до інформаційних та консультаційних ресурсів;

поліпшення культурного рівня населення;

створення органів самоорганізації населення в усіх населених пунктах області;

реалізація громадських кампаній щодо поліпшення благоустрою населених пунктів;

забезпечення збереження культурної спадщини та традицій Дніпропетровщини;

підвищення рівня забезпеченості кадрами закладів освіти та охорони здоров'я.

Орієнтовний фінансовий план

№	Назви проєктів	Вартість, тис. грн			
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
Напрямок 4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу		14 116,5	16 178,6	16 415,1	46 710,2
1.	Проєкт „ЕХАМ Дніпро” – зовнішнє управління підготовки професійних кадрів на підприємствах”	3 330,4	3 141,4	4 901,5	11 373,3
2.	Проєкт „Дуальна освіта в дії”	1 377,0	2 025,0	3 040,2	6 442,2
3.	Підтримка самозайнятості населення на селі, сприяння створенню малих підприємств у сільській місцевості	652,1	816,9	1 113,3	2 582,3
4.	Створення та підтримка сімейних молочних ферм на території області	5 582,0	5 776,0	1 567,0	12 925,0
5.	Поліпшення благоустрою території громад шляхом самоорганізації мешканців	3 175,0	4 419,3	5 793,1	13 387,4
Напрямок 4.В. Забезпечення умов для здорового та культурного розвитку населення		1 046 739,6	917 194,1	908 535,9	2 872 469,5
6.	Проведення культурно-мистецьких заходів: концертів, фестивалів, вистав театрів, виставок, майстер-класів, семінарів для всебічного розвитку творчих здібностей	4 434,8	5 861,0	25 082,5	35 378,2
7.	Реставрація, реконструкція та капітальні ремонти закладів культури у територіальних громадах Дніпропетровської області	166 913,4	96 210,7	70 296,9	333 421,0
8.	Створення виставкового, концертного та спортивного центру „Метеор”	600 000,0	500 000,0	500 000,0	1 600 000,0
9.	Реконструкція гідротехнічних споруд веслувального каналу та воднолижного стадіону бази олімпійської підготовки КП „Водно-спортивний комбінат” у м. Дніпрі	65 149,4	200 000,0	200 000,0	465 149,4
10.	Створення місцевих центрів фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”	27 000,0	28 000,0	29 000,0	84 000,0
11.	Будівництво, реконструкція та ремонт спортивних об'єктів у територіальних громадах Дніпропетровської області	177 762,0	76 587,4	72 566,5	326 915,9
12.	Створення молодіжних центрів (просторів, ХАБів)	5 000,0	10 000,0	11 000,0	26 000,0
13.	Проєкт „Молодіжна робота в ОТГ”	480,0	535,0	590,0	1 605,0
Усього (13 проєктів)		1 060 856,1	933 372,7	924 951,0	2 919 179,7

Припущення та ризики

Загальні припущення, що мають значення для впровадження програми – доступність фінансування для реалізації проєктів Плану реалізації Стратегії. Фінансування повинно бути забезпечене об'єднанням державних, комунальних та приватних коштів.

Перспективне впровадження Закону України про міжмуніципальне співробітництво є важливим спонукаючим фактором для просування практики реалізації спільних для органів місцевого самоврядування проєктів.

Реалізація у Дніпропетровській області міжнародних проєктів з упровадження практики місцевого економічного розвитку сприятиме досягненню позитивних результатів.

Наступне припущення – технічна спроможність та достатність виконавчого потенціалу для впровадження проєктів.

Підвищення рівня інформованості та зусилля з нарощування потенціалу можуть допомогти створити критичну масу заінтересованих сторін для поліпшення людського капіталу області. Проте відчутні зміни можуть бути досягнуті лише у довгостроковій перспективі у поєднанні зі зміною політики України щодо процесів децентралізації та збільшення можливостей органів місцевого самоврядування.

Основні ризики у реалізації програми:

неготовність роботодавців прогнозувати кадрові потреби, у т.ч. на тривалу перспективу;

відсутність альтернативних джерел фінансування проєктів;

стійкість гендерних стереотипів стосовно ролей жінок/чоловіків у суспільстві, відповідності тих чи інших професій певній статі;

незначний обсяг практики реалізації проєктів співпраці органів місцевого самоврядування;

неможливість установаження необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси заінтересованих сторін на територіях, готових підтримати реалізацію конкретних проєктів та програми у цілому;

відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проєктів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів).

Рекомендації

Загальний принцип – імплементація проєктів у систему планування розвитку Дніпропетровської області й забезпечення моніторингу та кореляції проєктів у разі потреби. У системі планування області відсутні програми, спрямовані на забезпечення розвитку територіальних громад.

На основі викладених у цьому документі проєктних ідей слід:

розробити проєкти для подання до Державного фонду регіонального розвитку, проєктів і програм міжнародної технічної допомоги;

забезпечити вивчення та використання міжнародної практики, наприклад, із реорганізації закладів професійно-технічної освіти, організації шкільних округів або реалізації проєктів у рамках спільної діяльності ОМС (досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проєктів та отримання максимального результату);

у рамках реалізації Стратегії – забезпечити впровадження успішних проєктів, що реалізовувалися як пілотні;

упровадити практику фінансування більшості інфраструктурних проєктів на засадах співпраці та дольової участі територіальних громад.

3. Основні суб'єкти реалізації Стратегії

Матриця основних суб'єктів та їх роль у впровадженні Плану реалізації Стратегії представлені у таблиці.

Суб'єкти	Участь у впровадженні	Участь у фінансуванні	Участь у моніторингу й оцінюванні (МіО)
<i>Обласна, районні адміністрації та органи місцевого самоврядування</i>	В якості партнерів здійснення проєктів або бенефіціарів їх результатів	Спільне фінансування реалізації проєктів	Безпосередньо для проєктів із спільним фінансуванням
<i>Державні міністерства, відомства, установи</i>	В якості партнерів здійснення проєктів для відповідних галузей	Спільне фінансування проєктів, у яких вони зацікавлені	Безпосередньо для проєктів із спільним фінансуванням
<i>Проєкти та програми міжнародної технічної допомоги</i>	Надання (міжнародної) технічної допомоги (у разі потреби)	Спільне фінансування більшості проєктів	Безпосередньо для проєктів із спільним фінансуванням
<i>Приватні інвестори і підприємства</i>	Учасники у проєктах з приватним компонентом в якості бенефіціарів або партнерів реалізації проєктів	Фінансовий внесок у реалізацію проєктів із приватним компонентом	Безпосередньо для проєктів із спільним фінансуванням
<i>Банківські установи</i>	В якості бенефіціарів	Спільне фінансування реалізації проєктів	Моніторинг за цільовим використанням кредитних коштів
<i>Обласні, районні і місцеві зацікавлені сторони</i>	В якості партнерів або бенефіціарів проєктів, у яких вони безпосередньо зацікавлені	Спільне фінансування здійснення проєктів, від яких вони мають безпосередню вигоду	Надання інформації для моніторингу й наступної діяльності
<i>Спеціалізовані неурядові організації (НУО), асоціації та установи</i>	Управління проєктами у сферах, де вони можуть продемонструвати відповідні знання/рекомендації	Головним чином у зв'язку з заходами зі збирання коштів	Підготовка звітів і ресурсів для моніторингу відповідних проєктів
<i>Університети, інститути, освітні заклади</i>	Забезпечення практичних знань (ноу-хау), технічної допомоги	Спільне фінансування проєктів, у яких вони зацікавлені	Фахові знання, дані і статистичні звіти для моніторингу у відповідних сферах
<i>Агенція регіонального розвитку</i>	Запуск проєктів (розробка описів проєктів, організація запрошення до торгів, лобювання, нагляд)	Ключова дійова особа у збиранні коштів для реалізації Стратегії	Моніторинг реалізації проєктів

**Керуючий справами
виконавчого апарату
обласної ради**

А. МАРЧЕНКО

КАТАЛОГ
програм та проєктів регіонального розвитку,
ініційованих територіальними громадами області

Каталог містить перелік назв та змісту основних проєктів, упровадження яких має важливе значення для успішного виконання Плану реалізації Стратегії та Стратегії загалом. Каталог складається з проєктів, відібраних експертами робочої групи та зовнішніми консультантами.

Програма 1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону
Проєкти напряму 1.А. Зменшення економічних дисбалансів, у тому числі
на основі розвитку промислово-виробничого комплексу

1. Номер технічного завдання	1.1.
2. Назва технічного завдання	Створення та забезпечення функціонування офісу європейської інтеграції у Дніпропетровській області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.1. Створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Зараз важливим завданням є забезпечення синхронізованого курсу України на європейську інтеграцію – щоб цими питаннями опікувалися не лише у столиці, але й на рівні регіонів
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення обсягу залучених іноземних інвестицій на 10%
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Сприяння розвитку культурних та освітніх проєктів, бізнес-контактів, а також економіки й інфраструктури із залученням інвестицій та фінансової допомоги Європейського Союзу

9. Основні заходи технічного завдання	Залучення інвестицій і впровадження європейських цінностей на рівні регіонів, проведення тренінгів для керівників ОТГ з питання розвитку програм з Європейським Союзом			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1500,0	2000,0	2500,0	6000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1500,0	2000,0	2500,0	6000,0
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.2.
2. Назва технічного завдання	Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.1. Створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Проблемою є недостатньо розвинута інфраструктура підтримки підприємництва та відсутність інституції, яка б вирішувала комплексно питання стратегічного розвитку регіону. Сприяння соціально-економічному розвитку та підвищенню конкурентоспроможності Дніпропетровської області шляхом об'єднання на засадах партнерства ресурсів та ініціатив органів влади та місцевого самоврядування, наукових та освітніх закладів, громадського сектору та бізнесу
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	100% громад мають свої стратегії. Реалізація щонайменше одного розвиткового (прибуткового) проєкту в кожній громаді

8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва Активізація інвестиційної діяльності			
9. Основні заходи технічного завдання	Координація реалізації Стратегії на період до 2027 року та планів її реалізації. Ініціювання та розроблення проєктів регіонального розвитку. Допомога ОТГ у розробленні стратегічних планів розвитку. Пошук донорів для реалізації проєктів регіонального та місцевого розвитку. Пошук та демонстрація інвестиційних можливостей регіону. Ініціювання створення міжпідприємницьких утворень (кластерів, індустріальних парків, промислово-технологічних зон тощо) та розвитку кооперації			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3000,0	4000,0	5000,0	12000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1500,0	2000,0	2500,0	6000,0
місцевий бюджет				
інші джерела	1500,0	2000,0	2500,0	6000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.3.
2. Назва технічного завдання	Забезпечення ефективного функціонування індустріальних парків на території Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.1. Створення та забезпечення функціонування інфраструктури підтримки бізнесу та залучення інвестицій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Індустріальний парк „Кривбас” включений до Реєстру 01 вересня 2014 року. Ініціатором створення є Криворізька міська рада. Розмір земельної ділянки – 26,03 га. Керуюча компанія не вибрана. Індустріальний парк „INNOVATION FORPOST”, ініціатором створення якого є Дніпровська міська рада, включено до Реєстру 07 листопада 2018 року. Загальна площа суміжних земельних ділянок 49,5114 га brownfield (територія індустріального парку розділена на 35 земельних ділянок (розроблені всі землевпорядні документи). Керуюча компанія не вибрана. Індустріальний парк „Павлоград” створений Дніпропетровською обласною державною адміністрацією та включений до Реєстру 14 лютого 2017 року. Розмір земельної ділянки – 250 га (greenfield). Керуюча компанія – державне підприємство „Інвестиційно-інноваційний центр”			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Прогнозна кількість нових робочих місць – 2245+600+5000 осіб			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення сприятливого іміджу регіону та підвищення інноваційної активності за рахунок пошуку приватних та грантових ресурсів, а також залучення експертів високого рівня			
9. Основні заходи технічного завдання	Визначення керуючих компаній парків „Кривбас” та „INNOVATION FORPOST” та початок їх роботи. Будівництво інженерних споруд та комунікаційних мереж. Завершення облаштування території парків. Залучення учасників (інвесторів)			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1201240,4	900930,3	900930,3	3003100,9
державний бюджет, у т.ч.:	5280,0	3960,0	3960,0	13200,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	3320,0	2490,0	2490,0	8300,0
місцевий бюджет				
інші джерела	1192640,4	894480,3	894480,3	2981600,9
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.4.
2. Назва технічного завдання	Виробництво з випуску листів з полімерних матеріалів
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної

	економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На сьогодні ця продукція імпортується до України. При запуску власного виробництва з повним циклом відпускна ціна за аркуш становитиме 3,5 євро/кг, а у закінченому циклі – до 20 євро/кг			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Період окупності – 8 років. ЕВІТДА – \$ 10,4 млн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення нового виробництва з випуску листового полімерного пластику з поліетилену, поліпропілену та інших полімерів			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	92880,0	11610,0	11610,0	116100,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	92880,0	11610,0	11610,0	116100,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.5.
2. Назва технічного завдання	Створення підприємства з проєктування та виготовлення резервуарів з полімерних матеріалів
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення підприємства з проєктування та виготовлення резервуарів з полімерних матеріалів (поліпропілен, поліетилен, фторопласт та ін.), а також технологічного обладнання на їх основі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Період окупності – 5 років. ЕВІТДА – \$ 1,3 млн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Виготовлення ємнісного обладнання і технологічних систем, що працюють у важких умовах (контакти з кислотами, лугами, розчинами солей, що піддаються механічному впливам), створення устаткування, що відповідає умовам експлуатації устаткування підвищеної небезпеки			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	23760,0	2970,0	2970,0	29700,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	23760,0	2970,0	2970,0	29700,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.6.
2. Назва технічного завдання	Виробництво ламінатних туб
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	ТОВ „Еліксир” прагне до розвитку компанії і зменшення витрат на випуск продукції, а саме запуск власного виробництва ламінатних туб, з метою подальшого використання туб у своєму виробництві та продажу їх

7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Період окупності – 2 роки ЕВІТДА – \$ 900 тис.			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	На ринку України та за її межами пакування-туба є дуже популярною як у косметичній галузі, так і у харчовій. Майже всі косметичні виробництва при фасуванні своєї продукції (кремів, гелів та бальзамів) віддають перевагу тубі. Туба, як пакування, дуже зручна для використання споживачем			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	8640,0	1080,0	1080,0	10800,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	8640,0	1080,0	1080,0	10800,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.7.
2. Назва технічного завдання	Виробництво фасадних фіброцементних плит
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Фіброцементні плити це сучасна технологія, що надає будівлям більш привабливий вигляд та забезпечує теплозбережну та шумоізолюючу функції
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Період окупності – 3,2 року
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Екологічна технологія виробництва. Продукція має експортний потенціал. Інноваційна технологія виробництва на українському ринку

9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	123120,0	15390,0	15390,0	153900,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	123120,0	15390,0	15390,0	153900,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.8.			
2. Назва технічного завдання	Створення виробництва нового полімерного пакувального матеріалу			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення виробництва з випуску нового полімерного пакувального матеріалу – великого м'якого контейнера (ВМК), який дозволяє перевозити сипучі матеріали великої вантажопідйомності			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Внутрішня норма рентабельності (IRR) – 22%. Період окупності – 6 років. ЕВІТДА – 18,1 млн грн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Перехід від дрібносерійного виробництва продукції до стандартизованої моделі виробництва; захоплення значної частки міжнародного ринку пакувальних матеріалів для великогабаритних перевезень; створення нових робочих місць			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	42560,0	5320,0	5320,0	53200,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				

обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	42560,0	5320,0	5320,0	53200,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.9.			
2. Назва технічного завдання	Виробництво з нанесення полімерів на оцинковану сталь та алюміній			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення лінії з нанесення полімерів на сталь листову оцинковану. Проєктна потужність 55000 тонн/рік сталі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Чистий приведений дохід (NPV) – 119,7 млн грн. Індекс дохідності (PI) – 27%. Внутрішня норма рентабельності (IRR) – 35%. Період окупності (PP) – 6 років. ЕВІТДА – 425,6 млн грн.			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Насичення ринку України сталлю листовою оцинкованою з полімерним покриттям. На цей час у державі не існує сучасного виробника; оптово-роздрібна торгівля сталлю з різними видами покриття, виробництво покрівельних та фасадних матеріалів (металочерепиця, профнастіл, сайдинг), виробництво металевих пакування; обладнання дозволить виробляти невеликими партіями широкий асортимент продукції як у колірній гамі, так і з текстурованими та механічними властивостям			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора, створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	191520,0	23940,0	23940,0	239400,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				

місцевий бюджет				
інші джерела	191520,0	23940,0	23940,0	239400,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.10.			
2. Назва технічного завдання	Створення виробництва будівельних матеріалів			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів. 2.5. Сталий розвиток промисловості			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.А.2. Розвиток наукоємних та інноваційних виробництв			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення виробничих ліній енергозбережних матеріалів (термофасад) та бетонних виробів для благоустрою територій (тротуарної плитки, бордюрів і бетонно-декоративних виробів)			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Чистий приведений дохід (NPV) – 80 млн грн. Індекс дохідності (PI) – 1,36. Внутрішня норма рентабельності (IRR) – 46%. Період окупності (PP) – 2,7 років. ЕВІТДА – 21,3 млн грн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Задоволення попиту споживачів якісними, сучасними, енергозбережними матеріалами та бетонними виробами для благоустрою територій			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора, створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	46800,0	5850,0	5850,0	58500,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	46800,0	5850,0	5850,0	58500,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

**Програма 1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону
Проекти напряму 1.В. Розвиток агропромислового комплексу**

1. Номер технічного завдання	1.11.			
2. Назва технічного завдання	Створення спеціалізованих господарств із вирощування овочевих культур			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На цей час агропромислові комплекси області спеціалізуються на виробництві, в основному, зернових – пшениці, жита, кукурудзи, рапсу, соняшнику та інших. Але наявність поблизу великих промислових міст Дніпра, Кривого Рогу тощо створює умови для успішного збуту овочевих культур, зокрема ранніх. На Дніпропетровщину поставляються ранні овочі здебільшого з району Кам'янки-Дніпровської Запорізької області, тому овочева продукція області буде у більш вигідних умовах за рахунок зменшення транспортних витрат та більш оперативних термінів постачання			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення обсягу виробленої сільськогосподарської продукції на 15%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Формування брэнда як виробника високоякісної сільгосппродукції. Створення нових робочих місць. Збільшення надходжень до бюджету територіальних громад			
9. Основні заходи технічного завдання	Створення приватного (можливо з часткою комунальної власності) сільськогосподарського підприємства з вирощування та збуту овочевих культур, зокрема ранніх: огірків, ранньої капусти, томатів, перців, баклажанів тощо. Організація збуту: оптом через торговельні мережі, в роздріб на місцевому оптово-роздрібному ринку поблизу траси Дніпро – Кривий Ріг та на щорічних весняних та осінніх ярмарках			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1250,0	1250,0		2500,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				

обласний бюджет				
місцевий бюджет	1250,0	1250,0		2500,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)	Ключові учасники реалізації проєкту: підприємства, які мають відповідні дозволи на виконання робіт, місцеві фермерські господарства, ОТГ, мешканці громади			

1. Номер технічного завдання	1.12.
2. Назва технічного завдання	Створення простору для оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На території області є значні площі для вирощування та виробництва сільськогосподарської продукції – зернових культур, овочів, фруктів, а також виробів із них (комбікорми, шроти). Разом з тим майже відсутня можливість (за виключенням зернових) для збуту та зберігання вирощеної продукції. Фактично, за нинішніх обставин, дрібний сільськогосподарський товаровиробник не може сформувати товарну партію, отже торгівля оптовими та дрібнооптовими обсягами товарів для них залишається недоступною. Це вкрай негативно впливає на структуру сільськогосподарського виробництва у зазначеному секторі, зокрема – у разі зменшує потенційні обсяги вирощування овочів та фруктів, зменшує для місцевих виробників можливості заробітку. Вирішення згаданої проблеми сприятиме зростанню сільськогосподарського виробництва, насамперед у секторі дрібного товаровиробника. Опосередковано це позитивно вплине на рівень зайнятості населення та його доходів
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення обсягу реалізованої сільськогосподарської продукції на 10%. Збільшення надходжень до місцевого бюджету на 5%

8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення сучасного торговельно-інформаційного центру для оптової та дрібнооптової торгівлі сільськогосподарською продукцією. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу в громаді та залучення інвесторів. Створення сприятливих умов для розвитку сільськогосподарської діяльності та підтримки малих сільськогосподарських виробників			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проектно-кошторисної документації. Будівництво торговельно-інформаційного центру для оптової торгівлі. Проведення міською радою конкурсу щодо використання прилеглих територій			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	6000,0	6000,0	6000,0	18000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	6000,0	6000,0	6000,0	18000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.13.
2. Назва технічного завдання	Виробництва та обслуговування промислового холодильного обладнання GREENCOOL UKRAINE
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Холодильні компанії, які працюють в агропромисловій сфері України та світу, а саме: овочесховища, молокозаводи, м'ясокомбінати, кондитерські фабрики та хлібозаводи використовують імпортне обладнання у зв'язку з тим, що на цей час в Україні відсутні аналоги
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво 6-ти комплексів з виробництва та обслуговування промислового холодильного обладнання для потреб харчової промисловості України, ближнього та далекого зарубіжжя. Період окупності – 4 роки

8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення якості сільськогосподарської продукції			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1274400,0	159300,0	159300,0	1593000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	1274400,0	159300,0	159300,0	1593000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.14.
2. Назва технічного завдання	Виробництво металевого пакування
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення сучасного виробничого комплексу з виробництва металевого пакування
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Проектний валовий дохід на рік – 516 млн грн. Період окупності – 6 років. ЕВІТДА – 127,7 млн грн.
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Відповідність сучасним нормам з екологічної безпеки. Щорічне зростання споживання кришки Твіст офф – 10 – 12%. Насичення ринку України та світу. Створення нових 250 робочих місць
9. Основні заходи технічного завдання	Друга черга проєкту передбачає запуск: лінії з виробництва кришки консервної (d100 мм, 63 мм, 48 мм); лінії з виробництва банки металевої консервної цільнотягнутої; лінії з виробництва каністри об'ємом 1, 3, 4, 5, 6 літрів; лінії ламінації та УФ друку

10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	123440,0	15430,0	15430,0	154300,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
<i>обласний бюджет</i>				
<i>місцевий бюджет</i>				
<i>інші джерела</i>	123440,0	15430,0	15430,0	154300,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.15.			
2. Назва технічного завдання	Створення фруктових садів Межеріччя			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Павлоградський район			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення фруктово-ягідного і горіхового господарства на площі 152,68 га у Павлоградському районі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Чистий приведений дохід (NPV) – 56 млн грн. Індекс дохідності (PI) –142%. Внутрішня норма рентабельності (IRR) –22%. Період окупності (PP) – 4,4 року. ЕВІТДА – 308,6 млн грн.			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Розвиток садівництва у регіоні; завоювання позиції на ринку виробництва та реалізації фруктово-ягідної продукції; отримання прибутку від ведення господарської діяльності, залучення нових клієнтів; створення нових робочих місць			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	106400,0	13300,0	13300,0	133000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
<i>обласний бюджет</i>				
<i>місцевий бюджет</i>				
<i>інші джерела</i>	106400,0	13300,0	13300,0	133000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.16.			
2. Назва технічного завдання	Виробництво сухого равликового слизу			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.1. Створення сільськогосподарського виробництва на основі розвитку фермерства.			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Виробництво ліофілізованого слизу (сухої речовини) середземноморського равлика <i>Helix aspersa Maxima</i> і <i>Helix aspersa Muller</i>			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Чистий приведений дохід (NPV) – 53,2 млн грн. Індекс дохідності (PI) – 4,3. Внутрішня норма рентабельності (IRR) – 111%. Період окупності (PP) – 1 рік. ЕВІТДА – 18,6 млн грн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Виробництво високотехнологічної української продукції з обмеженим виробництвом у світі; розвиток українського експорту з високою доданою вартістю; створення нових робочих місць			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	10640,0	1330,0	1330,0	13300,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	10640,0	1330,0	1330,0	13300,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.17.			
2. Назва технічного завдання	Комплекс зі зберігання плодово-овочевої продукції та її сортування			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів			

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Будівництво холодильника з регульованим газовим середовищем (РГС), призначеного для високоякісного зберігання фруктів та овочів з подальшими сортуванням, пакуванням, доставкою до споживачів, передбачається на виробничій території фермерського господарства „Відродження”, яке розміщено по сусідству з діючим садом			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Чистий приведений дохід (NPV) – \$ 1,1 млн. Індекс прибутковості (PI) – 120%. Внутрішня норма рентабельності (IRR) – 16%. Період окупності проєкту (PP) – 5,3 років. ЕВІТДА – \$ 10,8 млн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво комплексу надасть можливість відповідати обов’язковим вимогам для входження у торговельні мережі, а саме: постачання товару протягом року, збільшення обсягу високоякісної продукції, фасування та пакування кінцевого продукту; продуктивність сортувальної лінії – 40 тонн продукції у зміну. Передбачається щоденне відвантаження у торговельній мережі протягом 11 місяців; планується вихід на міжнародні ринки плодово-овочевої продукції; можливість розширення масштабів проєкту: у перспективі передбачається збільшення площ під садами й ягідниками до 135 га та овочами – до 40 га. Комплекс забезпечить: високу якість зберігання та товарність плодів, рівномірність постачання продукції впродовж цілого року незалежно від сезонного вирощування; збільшення прибутковості за рахунок зміни цін у різні сезони			
9. Основні заходи технічного завдання	Пошук інвестора. Створення нового виробництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	152000,0	19000,0	19000,0	190000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	152000,0	19000,0	19000,0	190000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.18.			
2. Назва технічного завдання	Відкриття приватної сироварні у с. Залелія			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій. 2.4. Сприяння впровадженню інновацій та підвищенню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.В.2. Розвиток переробної промисловості в агропромисловій сфері			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Ляшківська ОТГ			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відкриття приватної сироварні дасть можливість не лише збільшити надходження до бюджету громади, а й забезпечить заклади освіти екологічно чистою молочною продукцією власного виробництва, що значно зменшить плату за харчування учнів. Цей проєкт наладить співпрацю з агроформуваннями, агрокооперативами, які стануть постачальниками молока для сироварні. Виникне можливість до розбудови кластера молочно-переробної промисловості			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 20 нових робочих місць. Збільшення надходжень до бюджету громади на 5%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення закладів освіти екологічно чистою молочною продукцією власного виробництва			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення бізнес-проєкту; пошук та залучення інвестицій; сприяння облаштуванню приміщення для сироварні та забезпечення житлово-комунальними послугами та інфраструктурою; сприяння запуску ліній виробництва; навчання персоналу сироварні			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.		1500,0	2000,0	3500,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет			500,0	500,0
інші джерела		1500,0	1500,0	3000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

**Програма 1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону
Проекти напряму 1.С. Диверсифікація економіки монопрофільних міст**

1. Номер технічного завдання	1.19.
2. Назва технічного завдання	Створення бізнес-інкубаторів на території області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій.
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.С.1. Створення у малих монопрофільних містах області бізнес-інкубаторів, технопарків та інше. Завдання 1.С.2. Створення у монопрофільних містах інфраструктури підтримки розвитку бізнесу, зокрема інженерно-технічної та транспортної; супровід інвестицій для подолання бюрократичних перешкод, спрощення дозвільних процедур, навчання тощо
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В умовах перехідної економіки України досить актуальним є те, що бізнес-інкубатори сприяють розвитку малих підприємств. Бізнес-інкубатори визнано одним із найбільш результативних елементів підтримки підприємництва у світі, які сприяють прискоренню розвитку малих підприємств у десятки разів, значно знижуючи ризик у бізнесі. Для реалізації зазначеного заходу та вирішення сформульованих проблем може бути використано потужний науковий потенціал викладачів та студентів факультету менеджменту, економіки, соціології та філології Дніпровського державного технічного університету
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 10 бізнес-інкубаторів. Створення 250 нових робочих місць
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Проєкт дозволить за рахунок отримання додаткових коштів поліпшити стан інфраструктури розвитку сфери МСБ у містах, розширити можливості для реалізації підприємницького потенціалу мешканців міст, підвищити рівень зайнятості населення та частку надходжень до бюджету від сфери МСБ
9. Основні заходи технічного завдання	Документальне оформлення ідеї створення МБІ Пошук приміщення та проведення ремонтних робіт. Заснування МБІ. Державна реєстрація МБІ. Вирішення організаційних аспектів МБІ (вибір та призначення директора МБІ; розроблення і затвердження посадових інструкцій співробітників,

	<p>проведення підбору й наймання персоналу МБІ). Налагодження комунікацій. Створення конкурсної комісії. Формування клієнтської бази та організація роботи з клієнтами (пошук підприємств – клієнтів та надання їм послуг; проведення робіт, пов'язаних із підготовкою та проведенням конкурсу на право розміщення у МБІ). Проведення конкурсу для учасників МБІ. Юридичне оформлення співпраці МБІ та інкубуємими фірмами (укладення угоди про співпрацю та необхідних документів із фірмами, що обслуговуються у МБІ). Організація роботи МБІ</p>			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1235,0	1066,0	1256,0	3557,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	1235,0	1066,0	1256,0	3557,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)	<p>Ключові потенційні учасники реалізації проекту: суб'єкти підприємницької діяльності області (малий та середній бізнес), початківці-підприємці, студенти, випускники та викладачі коледжів і університетів</p>			

1. Номер технічного завдання	1.20.
2. Назва технічного завдання	Формування мережі корпорацій відновлювального (випереджаючого) смарт-розвитку Дніпропетровської області (ОТГ – міста – область)
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	<p>1.1. Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста).</p> <p>2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва.</p> <p>2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій</p>
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	<p>Завдання 1.С.1. Створення у малих монопрофільних містах області бізнес-інкубаторів, технопарків та інше.</p> <p>Завдання 1.С.2. Створення у монопрофільних містах інфраструктури підтримки розвитку бізнесу, зокрема інженерно-технічної та транспортної; супровід інвестицій для подолання бюрократичних перешкод, спрощення дозвільних процедур, навчання тощо</p>
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Дніпропетровська область може стати пілотним проєктом зі створення регіональної інноваційної системи в якості своєрідного ядра, навколо якого буде формуватися сучасна регіональна інноваційна

	інфраструктура. На цій основі може бути започатковане формування мережі корпорацій відновлювального (випереджаючого) смарт-розвитку від окремих ОТГ до області Ці корпорації можуть утворювати відповідні Фонди. Зокрема: Фонд розвитку виробництва – для фінансування проектів інноваційної інфраструктури індустріальних парків, формування „точок зростання Індустрії 4.0”, кластерів, розвитку фінансової інфраструктури (лізингу). Фонд інновацій та науково-технічного розвитку – для фінансування проектів бізнес-інкубаторів, наукових парків, технопарків, сектору ІТ-індустрії, НДДКР з пріоритетних середньострокових науково-технічних напрямів розвитку регіонів. Фонд соціального розвитку – для фінансування проектів у сфері освіти (загальної, професійної, вищої), сприяння підприємницьким університетам, охороні здоров'я, модернізації житлово-комунального господарства, рекреації, туризму			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення частки інноваційних підприємств у загальній кількості підприємств на 5%; збільшення частки інноваційної продукції у загальній кількості промислової продукції на 6%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Частка новостворених інноваційних стартапів, у % до загальної кількості малих і середніх підприємств (МіСП) області – 5%. Частка МіСП області, які мають будь-які угоди про співпрацю у сфері інноваційної діяльності з іншими підприємствами та дослідними установами в Україні чи за кордоном (протягом останніх трьох років), у % до загальної кількості МіСП – 11,2%			
9. Основні заходи технічного завдання	Організація науково-методичного супроводу трансферу знань, ідей і технологій у середовищі відповідних інноваційних структур у галузях традиційної та смарт-спеціалізації регіону			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	500,0	500,0	500,0	1500,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	500,0	500,0	500,0	1500,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)	Ключові потенційні учасники реалізації проєкту: суб'єкти підприємницької діяльності області (малий та середній бізнес), початківці-підприємці, студенти, випускники та викладачі коледжів і університетів			

Програма 1. Посилення економічної конкурентоспроможності регіону
Проекти напряму 1.D. Розвиток туристичної сфери

1. Номер технічного завдання	1.21			
2. Назва технічного завдання	Розбудова санаторію „Курорт Орлівщина”			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.D.2. Розвиток промислового, зеленого, історичного, фольклорного, подієвого, екстремального та інших видів туризму			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область. Прилеглі області. Уся країна			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Недостатня кількість якісних оздоровчих, лікувальних та інфраструктурних об'єктів для надання послуг із медичного туризму			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення кількості туристів (медичний туризм) на 30%; збільшення кількості туристичних послуг на 60%; збільшення обсягу туристичного збору			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості туристичного продукту			
9. Основні заходи технічного завдання	Реконструкція приміщення поліклініки; будівництво SPA-центру; інфраструктурне облаштування території; придбання та встановлення обладнання; створення туристичного інформаційного центру			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	19000,0	14000,0	13000,0	46000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
<i>обласний бюджет</i>				
<i>місцевий бюджет</i>				
інші джерела	19000,0	14000,0	13000,0	46000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.22.			
2. Назва технічного завдання	Створення спортивно-оздоровчого екологічного центру відпочинку у Верхньодніпровському районі			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.D.3. Розвиток інфраструктури туризму			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відсутність сучасного спортивно-оздоровчого екологічного центру відпочинку			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 250 місць розміщення; збільшення кількості туристів на 50%; збільшення кількості туристичних послуг на 50%; збільшення обсягу туристичного збору			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості туристичного продукту			
9. Основні заходи технічного завдання	Реконструкція існуючої бази відпочинку „Дніпровські Світанки” (спального, медичного, господарського корпусів, їдальні); інфраструктурне облаштування території; придбання та встановлення обладнання; установа інформаційних щитів, вказівників тощо			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	25000,0	15000,0	9000,0	49000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	25000,0	15000,0	9000,0	49000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.23.
2. Назва технічного завдання	Будівництво автодрому „MotorParkDnipro” у Петриківському районі
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.D.3. Розвиток інфраструктури туризму
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відсутність сучасного розважального компоненту на території району. Неєфективне використання існуючого рекреаційно-туристичного потенціалу.
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення кількості туристів на 70%; збільшення кількості туристичних послуг на 50%
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості туристичного продукту та створення додаткових умов для започаткування нових туристичних бізнесів, зокрема готельно-ресторанних комплексів
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєкту будівництва автодрому; будівництво об'єкта; створення інженерної інфраструктури; придбання матеріалів та обладнання, установа інформаційних щитів, вказівників тощо

10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	150000,0	100000,0	75500,0	325500,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	150000,0	100000,0	75500,0	325500,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	1.24.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво спортивно-розважального комплексу „GOLF RESORT” у Петриківському районі			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 1.D.3. Розвиток інфраструктури туризму			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відсутність сучасного спортивно-розважального компоненту на території району. Неefективне використання існуючого рекреаційно-туристичного потенціалу			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення кількості туристів на 70%; збільшення кількості туристичних послуг на 50%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості туристичного продукту та створення додаткових умов для започаткування нових туристичних бізнесів, зокрема готельно-ресторанних комплексів			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації; будівництво об'єкта; створення інженерної інфраструктури; придбання матеріалів та обладнання, установлення інформаційних щитів, вказівників тощо			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	70000,0	77000,0	70000,0	217000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	70000,0	77000,0	70000,0	217000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 2. Екологічна та енергетична безпека

Проекти напряму 2.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля

1. Номер технічного завдання	2.1.
2. Назва технічного завдання	Запровадження екологічного моніторингу області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.А.1. Зменшення рівня забруднення повітряного басейну області. Завдання 2.А.2. Захист водних ресурсів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Мета проєкту полягає в організації регіонального інформаційно-аналітичного центру моніторингу довкілля; організації, удосконаленні та розбудові мереж спостережень за станом складових довкілля, а саме: створенні, упровадженні єдиної регіональної інформаційної системи збирання, оброблення, збереження, обміну, аналізу та оцінки даних для організації обміну даними регіонального, локального та об'єктивного рівнів системи екологічного моніторингу тощо
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Побудова дієвої системи збирання, оброблення, збереження, обміну, аналізу та оцінки даних стану навколишнього природного середовища, що дозволить поліпшити результативність природоохоронної діяльності та більш оперативно приймати відповідні управлінські рішення
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Посилення контролю за станом довкілля. Накопичення бази даних щодо стану та змін складових довкілля регіону, поліпшення прийняття управлінських рішень у природоохоронній сфері. Автоматизація процесу збирання та оброблення даних щодо стану та змін складових довкілля регіону. Упровадження автоматизованих пунктів спостережень за станом атмосферного повітря, у першу чергу на територіях із промислово навантаженою інфраструктурою
9. Основні заходи технічного завдання	Визначення та обґрунтування необхідної кількості стаціонарних постів спостереження. Побудова карти-схеми області та адміністративно-територіальних одиниць з нанесенням стаціонарних постів спостережень та їх характеристиками. Упровадження єдиного програмного забезпечення та вдосконалення мережі спостережень шляхом організації єдиної регіональної інформаційної системи збирання, обробки, збереження, обміну, аналізу та оцінки даних від автоматизованих постів спостережень за станом атмосферного повітря у Дніпропетровській області

10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	28000,0	29200,0	29600,0	86800,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет	14000,0	14600,0	14800,0	43400,0
місцевий бюджет				
інші джерела	14000,0	14600,0	14800,0	43400,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.2.
2. Назва технічного завдання	Поліпшення екологічного та водогосподарського стану малих та середніх річок області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.А.2. Захист водних ресурсів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	У Дніпропетровській області налічується 5140 малих річок, у т.ч. струмки, водотоки (площа водозбору до 2000 км ²) загальною довжиною 15219 км та 9 середніх річок загальною довжиною 1343 км. Мета проєкту полягає у захисті водних ресурсів від виснаження та забруднення шляхом створення і впровадження інтегрованої системи басейнового управління водними ресурси, будівництва та реконструкції водоочисних споруд, берегоукріплювальних споруд, будівництва, реконструкції та капітального ремонту гідротехнічних споруд, захисних протипаводкових дамб; розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарно стану річок і водойм; забезпечення функціонування захисних споруд на водосховищах Дніпра; проведення науково-дослідних робіт; проведення проєктно-вишукувальних робіт на об'єктах захисту від шкідливої дії вод та прибережних захисних смуг уздовж річок і водойм; придбання технічних засобів для служби експлуатації протиповеневих споруд тощо
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Довжина русел річок і водойм, на яких планується здійснити розчищення та врегулювання гідрологічного режиму, – 53 км. Кількість населених пунктів, що планується захистити від шкідливої дії вод – 73. Кількість проведених проєктно-вишукувальних робіт зі створення прибережних захисних смуг уздовж річок і водойм – 153 км

8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зниження техногенного навантаження на водні об'єкти, зниження скидання забруднюючих речовин, поліпшення гідрологічних, фізико-хімічних та біологічних показників стану водних об'єктів Дніпропетровської області, поліпшення умов проживання мешканців			
9. Основні заходи технічного завдання	Проєкт передбачає поліпшення екологічного та водогосподарського стану малих річок області, а також р. Орілі, р. Самари, р. Вовчої, р. Гайчура, р. Мокрої Сури, р. Базавлук, р. Саксагані, р. Інгульця, р. Вісуні			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Всього, у т.ч.	219000,0	219000,0	219000,0	657000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	98550,0	98550,0	98550,0	295650,0
місцевий бюджет	98550,0	98550,0	98550,0	295650,0
інші джерела	21900,0	21900,0	21900,0	65700,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.3.
2. Назва технічного завдання	Захист від підтоплення населених пунктів області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.А.2. Захист водних ресурсів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Різке посилення процесів підтоплення населених пунктів та сільгоспугідь останніми роками призвело до виникнення на території Дніпропетровщини вкрай незадовільних санітарно-побутових та екологічних умов проживання людей. Порушення режиму підземних та поверхневих вод викликане, насамперед, факторами техногенного характеру
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	33 захищених від шкідливої дії вод населених пункти
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення причин і факторів підтоплення, запобігання розвитку цього процесу, скорочення обсягів водоспоживання з упровадженням сучасних водозберезних технологій
9. Основні заходи технічного завдання	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт гідротехнічних споруд; будівництво та реконструкція берегоукріплювальних споруд; будівництво, реконструкція та капітальний ремонт захисних протипаводкових дамб;

	заліснення прибережних захисних смуг, здійснення агротехнічних, агролісомеліоративних протиерозійних заходів; придбання технічних засобів для служби експлуатації протиповенеких споруд			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	124000,0	124000,0	425000,0	673000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	100000,0	100000,0	375000,0	575000,0
місцевий бюджет	24000,0	24000,0	50000,0	98000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.4.			
2. Назва технічного завдання	Реконструкція інженерної інфраструктури зрошувальних систем			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталі використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.А.3. Поліпшення стану земельних ресурсів			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В області обліковується 198,7 тис. га зрошуваних земель, з яких не використовуються як зрошені землі на площі 163 тис. га (82% до наявних). З 198,7 тис. га можливо проводити полив на площі 35,7 тис. га (18%), крім того, на площі 80,4 тис. га можливо реально відновити внутрішньогосподарські зрошувальні системи. Основними причинами, що призводять до невикористання земель як зрошуваних, є пошкодження внутрішньогосподарської зрошувальної мережі, незадовільний стан зрошувальної техніки та господарська діяльність власників землі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Площа земель, на якій проведено реконструкцію інженерної інфраструктури зрошувальних систем, – 23,70 тис. га			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення стану земельних ресурсів. Збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції			
9. Основні заходи технічного завдання	Модернізація, будівництво та капітальний ремонт мереж зрошувальних систем			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	58100,0	35678,3	79000,0	172778,3
державний бюджет, у т.ч.:	23300,0	13000,0	34000,0	70300,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				

обласний бюджет	34800,0	22678,3	45000,0	102478,3
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 2. Екологічна та енергетична безпека
Проекти напряму 2.В. Поліпшення управління відходами

1. Номер технічного завдання	2.5.
2. Назва технічного завдання	Упровадження комплексної ефективної системи поводження з ТПВ на території субрегіону „Західний Донбас”
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталє використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.1. Розвиток системи управління твердими побутовими відходами
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Павлоградський та Петропавлівський райони, м. Павлоград, м. Тернівка, м. Першотравенськ
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	<p>Однією з найбільш гострих комунальних проблем в Україні є збирання та утилізація твердих побутових відходів. Для міст Павлограда, Тернівки, Першотравенська, а також Павлоградського та Петропавлівського районів регіону Західний Донбас ця проблема з кожним днем стає все актуальнішою. Через великий обсяг сміття, що у результаті життєдіяльності утворює населення та підприємства регіону, звалища сміття з кожним роком займають все більші території регіону.</p> <p>У місті Павлограді функціонує полігон ТПВ загальною площею 8 га, який виник стихійно у 60-х роках ХХ сторіччя на місці відпрацьованого кар'єру піску та суглинку. Тривалість складування твердих побутових відходів на цьому полігоні становить більш як 45 років. На полігон приймаються побутові відходи населення, підприємств, будівельне сміття та інше з міст Павлограда та Тернівки. Однак існуючий полігон не відповідає нормам екобезпеки, перевантажений та потребує рекультивациі. Кількість відходів у місті Павлограді щорічно збільшується.</p> <p>Загальна площа ділянки для нової забудови – 10 га</p>
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення стану навколишнього середовища у регіоні
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Упровадження цього проєкту дозволить: забезпечити збирання, утилізацію та переробку відходів ТПВ згідно з діючими нормами та правилами; забезпечити екологічну безпеку регіону

9. Основні заходи технічного завдання	Визначення території для будівництва та розміщення полігона ТПВ. Планування розроблення детального плану території. Розроблення проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Розроблення ТЕО з будівництва нового полігона. Розроблення проєкту на будівництво. Будівництво полігона ТПВ			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	108000,0	112000,0	111000,0	331000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	3000,0	5000,0		8000,0
місцевий бюджет	5000,0	7000,0	11000,0	23000,0
інші джерела	100000,0	100000,0	100000,0	300000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.6.
2. Назва технічного завдання	Упровадження інноваційної моделі поводження з твердими побутовими відходами
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.1. Розвиток системи управління твердими побутовими відходами
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Томаківський район
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Передбачено впровадження інноваційної моделі поводження з твердими побутовими відходами методом високотемпературного піролізу установкою „ССТ”. Передбачено надання послуг щодо вивезення та сортування ТПВ, їх зберігання, утилізації, реалізації як вторинної сировини пластмас, скла, кольорових та чорних металів тощо
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Отримання фінансово-економічного ефекту від діяльності полігона (понад 100 тис. грн на рік)
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення охорони навколишнього середовища та санітарно-гігієнічних умов
9. Основні заходи технічного завдання	Визначення території для будівництва та розміщення полігона ТПВ. Планування розроблення детального плану території. Розроблення проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Розроблення ТЕО з будівництва нового полігона.

	Розроблення проєкту на будівництво. Будівництво полігона ТПВ			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	65000,0	5000,0		70000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	1000,0			1000,0
інші джерела	64000,0	5000,0		69000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.7.			
2. Назва технічного завдання	Утилізація твердого ракетного палива			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталє використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.2. Поліпшення системи управління промисловими відходами			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Павлоград			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Згідно з договором СНО-1 від 31 липня 1991 року „Про ліквідацію стратегічного озброєння” та Лісабонського протоколу від 23 травня 1992 року Україна взяла на себе зобов’язання щодо ліквідації МБР РС-22. Усього утилізації підлягало 4 902 тонни твердого ракетного палива. Станом на цей час утилізовано – 3109 тонн ТРП. Залишається на зберіганні – 1793,4 тонни ТРП у 38 споряджених корпусах двигунів першої ступені, які перебувають у критичному стані. Слід зазначити, що фінансування з бюджету у попередні роки на виконання робіт здійснювалося з постійним недофінансуванням. З урахуванням недофінансування (близько 40%)			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Утилізація 4902 тонн твердого ракетного палива			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Невиконання робіт загрожує виникненням аварійних ситуацій з важкими екологічними та техногенними наслідками, які пов’язані з самозайманням палива (близько 1800 тонн) у 38 споряджених корпусах двигунів першої ступені через тривалий термін їх зберігання (більш ніж 30 років) та встановлений критичний стан палива			
9. Основні заходи технічного завдання	Утилізація твердого ракетного палива			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	774780,0	523860,0	303860,0	1602500,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>	774780,0	523860,0	303860,0	1602500,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				

обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.8.
2. Назва технічного завдання	Реструктуризація та ліквідація об'єктів підприємств гірничої хімії, підземного видобутку залізної руди, консервація ртутного виробництва, утримання водовідливних комплексів
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.3. Створення виробництв із сортування та переробки твердих промислових та побутових відходів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відселення мешканців селища Карнаватки через руйнування й деформацію житлових будівель у результаті зсуву земної поверхні, що взагалі унеможливує подальше проживання мешканців у зруйнованих будинках. Запобігання негативним екологічним наслідкам у навколишньому середовищі Центрально-Міського, Саксаганського, Металургійного, Покровського та Тернівського районів м. Кривого Рогу (комплекс робіт із виконання природоохоронних заходів, до складу яких входять рекультивація хвостосховища, будівництво водовідвідної каналу з дорогою для обслуговування, рекультивація порушених земель, відвалів та ліквідація аварійних споруд)
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Відселення мешканців із 167 домоволодінь. Відновлення порушених земель (понад 42 га). Будівництво ставків відстійників шахних вод ємністю 30000 м куб.
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення населення Криворізького залізорудного басейну безпечним для життя довкіллям, подолання негативних соціально-економічних наслідків, запобігання невідвортної соціально-техногенної катастрофи та незворотним процесам у навколишньому природному середовищі
9. Основні заходи технічного завдання	Відселення мешканців селища Карнаватки через руйнування і деформацію житлових будівель, аварійне енерговодопостачання у результаті зсуву земної поверхні, що взагалі унеможливує подальше проживання мешканців у зруйнованих будинках. Запобігання негативним екологічним наслідкам у навколишньому середовищі Центрально-Міського, Саксаганського, Металургійного, Покровського та Тернівського

	районів м. Кривого Рогу (комплекс робіт із виконання природоохоронних заходів, до складу яких входять рекультивація хвостосховища, будівництво водовідвідної каналі з дорогою для обслуговування, рекультивація порушених земель, відвалів, та ліквідація аварійних споруд)			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	93522,0	88424,0	87884,0	269830,0
державний бюджет, у т.ч.:	46761,0	44212,0	43942,0	134915,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	46761,0	44212,0	43942,0	134915,0
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	2.9.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво заводу з переробки ТПВ			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталі використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.3. Створення виробництв із сортування та переробки твердих промислових та побутових відходів			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Щороку у Дніпропетровській області утворюється майже 4 млн м ³ твердих побутових відходів (ТПВ). У Дніпропетровській області нараховується 347 місць видалення відходів, у тому числі: 244 паспортизованих місця видалення відходів (за даними реєстру місць видалення відходів); 103 несанкціоновані місця видалення відходів (за інформацією, наданою виконавчими комітетами міських рад та районними державними адміністраціями). Діючі звалища ТПВ у переважній більшості не відповідають санітарним і природоохоронним нормам. Вони переповнені, більша їх частина потребує закриття			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення обсягів утворення твердих побутових відходів на 30%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення стану навколишнього середовища у регіоні. Додаткові надходження до бюджету за рахунок податків. Зменшення виділення обсягу фінансових коштів на будівництво нових полігонів у зв'язку зі зменшенням обсягу складування на них ТПВ			
9. Основні заходи технічного завдання	Відведення земельної ділянки. Проєктування. Будівництво. Введення в експлуатацію			

10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1000725,0	500000,0		1500725,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	450,0			450,0
місцевий бюджет	275,0			275,0
інші джерела	1000000,0	500000,0		1500000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.10.
2. Назва технічного завдання	Обмеження шкодочинності амброзії полинолистї
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталє використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.В.4. Поліпшення санітарно-епідеміологічного стану території області
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Від амброзії страждають усі навколишні біологічні об'єкти: людина – полінози якої досягають 20% мешканців, втрата працездатності – 24 млн годин; урожай сільськогосподарських культур – недобір якого досягає 12 – 20% і більше. Тому головними заходами у вирішенні цієї проблеми є блокування значної відновлювальної сили амброзії на основі системи організаційних заходів і технологічних процесів, спрямованих на розірвання ланцюга колообігу між засміченістю ґрунту насінням амброзії, розмноженням бур'яну в урбофітоценозах
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Система боротьби з бур'янами є одним із найбільш економічно ефективних заходів. При тому, що у структурі виробничих витрат цей комплекс налічує 6 – 9%, приріст урожайності просапних культур становить 18 – 26%, а суцільного способу сівби 8 – 12%. За рахунок мінімалізації обробітку ґрунту виробничі витрати палива скоротяться на 9 – 12 л/га. Комплекс хімічного захисту посівів від бур'янів за рівнем витратності становитиме 238 – 456 грн/га, це забезпечить приріст урожаю у вартісній оцінці 783 – 2285 грн/га. Рентабельність виробництва зерна кукурудзи досягне 43 – 71%, озимої пшениці 37 – 60%, соняшника 56 – 89%. Собівартість виробництва зерна утримуватиметься на рівні 1154 грн/т для кукурудзи, 1239 грн/т для озимої пшениці, 2076 грн/т для соняшника, це у межах кон'юктури цін на внутрішньому і світовому ринках робить зернову продукцію практично

	завжди окупною. У масштабах валового виробництва зерна в області вартість додаткової продукції становитиме 458 – 1071 тис. грн			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Завдяки всебічному вирішенню проблеми боротьби з бур'яном-алергеном амброзією полинолистою проєкт матиме комплексний вплив на екологічні та економічні результати його впровадження у розвиток Дніпропетровського регіону			
9. Основні заходи технічного завдання	Розробити ефективні заходи обмеження шкодочинності амброзії полинолистої в агро- та урбофітоценозах шляхом застосування організаційних, попереджувальних, механічних, агротехнічних, хімічних, фітоценотичних заходів знищення бур'яну-алергену. Провести агробіологічне обстеження ділянок землекористування, визначити ступінь забур'яненості амброзією полинолистої та динаміку найбільш небезпечної фази розвитку – цвітіння і розробити план дій щодо накопичення матеріальних ресурсів для боротьби з амброзією. Ліквідувати загрозу пилкоутворення амброзії протягом періоду її цвітіння. Провести санацію міської атмосфери від біологічних збудників алергенних хвороб, поліпшити індивідуальний та колективний імунітет. Освоїти території підвищеного алергенного ризику рослинами фітосанітарного призначення та естетичного формування доквілля			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1500,0	1500,0	1500,0	4500,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1000,0	1000,0	1000,0	3000,0
місцевий бюджет	250,0	250,0	250,0	750,0
інші джерела	250,0	250,0	250,0	750,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 2. Екологічна та енергетична безпека

Проекти напряму 2.С. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики

1. Номер технічного завдання	2.11.
2. Назва технічного завдання	Будівництво та реконструкція автономних котелень у будівлях бюджетної сфери Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.С.1. Зменшення обсягів енергоспоживання			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізації проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Нині установи бюджетної сфери витрачають майже 10% свого річного бюджету на оплату централізованого теплопостачання, однак температурний режим у приміщеннях не відповідає встановленим нормам за рахунок втрат близько 50% у процесі доставлення теплової енергії. Через попит на отримання дозволу на відключення від централізованого опалення для решти споживачів теплопостачання також здорожчає. Ураховуючи вищевикладене, доцільним є будівництво (реконструкція) автономних котельнь установ бюджетної сфери			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення витрат на оплату за теплопостачання на 50% за рахунок відсутності втрат теплової енергії у процесі доставлення			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Економія бюджетних коштів. Поліпшення умов для перебування у будівлях бюджетної сфери (за рахунок відповідності температурного режиму встановленим нормам)			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації будівництва (реконструкції) автономних котельнь. Проведення конкурсних торгів із відбору підрядної організації для будівництва (реконструкції). Будівництво приміщення для розташування котельного обладнання. Підбір і закупівля обладнання для комплектування автономних котельнь. Установка котельного обладнання. Налагодження та запуск системи автономної котельні			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	11609,2	14386,1	18955,3	44950,6
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	4250,0	6127,0	8680,0	19057,0
місцевий бюджет	7359,2	8259,1	10275,3	25893,6
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	2.12.			
2. Назва технічного завдання	Одержання біогазу та органо-мінеральних добрив шляхом утилізації осадів міських стічних вод			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки			

	(макро- та мікрорівень). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Дніпро, м. Кривий Ріг, м. Кам'янське			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На міських очисних спорудах каналізації Дніпропетровської області, на жаль, на цей час проблема утилізації осадів стічних вод належним чином не вирішена. Осади міських очисних станцій, що здебільшого являють собою надлишковий активний мул, складають прямо на території очисних споруд, на мулових майданчиках, для чого відводяться значні земельні ділянки. У результаті вони розкладаючися, шкідливо впливають на навколишнє середовище і шкодять усім живим істотам. Тому проєкт вирішує три нагальні проблеми: утилізація осадів міських стічних вод, отримання біогазу з дешевої сировини та одержання органо-мінеральних добрив для підвищення врожайності сільськогосподарських угідь Дніпропетровської області			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення витрат на оплату за теплопостачання на 50% за рахунок відсутності втрат теплової енергії у процесі доставлення			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення негативного впливу осадів міських стічних вод на навколишнє середовище; збільшення енергетичного потенціалу Дніпропетровської області та сировини для отримання біогазу; розширення асортименту якісних органо-мінеральних добрив			
9. Основні заходи технічного завдання	Створення, підготовка та техніко-економічне обґрунтування біогазової установки анаеробного зброджування осадів стічних вод промислового масштабу; організація заходів із упровадження таких установок на міських очисних спорудах Дніпропетровської області			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	7350,0	7710,0	850,0	15910,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	7350,0	7710,0	850,0	15910,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	2.13.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво теплових електростанцій на біопаливі			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку			

	територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємства			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Дніпро, Павлоградський район			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Біомаса є відновлюваним, екологічно чистим паливом за умови екологічно раціонального виробництва та використання. Оскільки біомаса є CO ² – нейтральним паливом, то її використання не підсилює глобальний парниковий ефект. Проєкт передбачає будівництво теплової електростанції з комбінованим виробництвом теплової та електричної енергії твердопаливними котлами на альтернативних видах палива, що представляє принципову нову технологію вироблення енергії в Україні. Будівництво двох ТЕС у м. Дніпрі та Павлоградському районі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво двох ТЕС сумарною потужністю 25 МВт Створення 25 нових робочих місць			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зниження витрат на виробництво та використання енергоресурсів, застосування енергозберіжливих технологій та обладнання. Зниження рівня забруднення повітря шкідливими речовинами вихлопних, димових та парникових газів			
9. Основні заходи технічного завдання	Відведення земельної ділянки. Проєктування. Будівництво. Введення в експлуатацію			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1000000,0	100796,6	60000,0	1160796,6
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	1000000,0	100796,6	60000,0	1160796,6
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.14.
2. Назва технічного завдання	Будівництві об'єктів із виробництва електричної енергії з енергії сонячного випромінювання
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталі використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень).

	2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Створення умов для розроблення та реалізації інвестиційних проєктів у сфері альтернативної енергетики. Забезпечення доступу до технологій використання альтернативних джерел енергії. Зниження енергонезалежності через формування дієвої програми енергоефективності й енергозбереження та розвиток альтернативної енергетики. Проєкт передбачає будівництво 2 станцій у Межівському районі, 3 станцій у Петриківському, станцій у Синельниківському та Магдалинівському районах. Станції КП „Аульський водовід” ДОР та інших			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво 8 об'єктів сумарною потужністю 182 МВт; 205 нових робочих міст			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зниження витрат на виробництво та використання енергоресурсів, застосування енергозберіжних технологій та обладнання. Зниження рівня забруднення повітря шкідливими речовинами вихлопних, димових та парникових газів			
9. Основні заходи технічного завдання	Відведення земельної ділянки. Проєктування. Будівництво. Введення в експлуатацію			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3276000,0	1092000,0	1092000,0	5460000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
<i>обласний бюджет</i>				
<i>місцевий бюджет</i>				
інші джерела	3276000,0	1092000,0	1092000,0	5460000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	2.15.			
2. Назва технічного завдання	Спорудження вітроелектростанцій			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталє використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень). 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва			

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.С.2. Збільшення частки альтернативних джерел в енергетичному балансі області			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Спорудження вітроелектростанції на вільних земельних ділянках, придатних унаслідок природно-кліматичних особливостей для цього виду використання. Зменшення споживання енергоресурсів та витрат на енергоносії. Проєкт передбачає будівництво вітроелектростанції в Покровській ОТГ Покровського району			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Сумарна потужність станції – 10 МВт. 15 нових робочих місць			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зниження витрат на виробництво та використання енергоресурсів, застосування енергозбережних технологій та обладнання. Зниження рівня забруднення повітря шкідливими речовинами вихлопних, димових та парникових газів			
9. Основні заходи технічного завдання	Відведення земельної ділянки. Проєктування. Будівництво. Введення в експлуатацію			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	12000,0	2000,0		14000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
<i>обласний бюджет</i>				
<i>місцевий бюджет</i>				
<i>інші джерела</i>	12000,0	2000,0		14000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 2. Екологічна та енергетична безпека

Проєкти напряму 2.D. Розвиток екомережі та рекреаційних зон

1. Номер технічного завдання	2.16.
2. Назва технічного завдання	Будівництво екопарку у м. Дніпро
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень). 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.D.1. Розвиток рекреаційних зон навколо великих промислових міст
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Планується, що парк розміщуватиме зони з різноманітними тваринами та птахами. Загалом це буде велика зона для відпочинку, науково-дослідної роботи, реабілітації дітей. Тут будуть розважальна, навчальна, медична та реабілітаційна частини.			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення екопарку на площі 100+ га			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу			
9. Основні заходи технічного завдання	Визначення земельної ділянки. Проектування будівництва. Будівництво та оснащення. Придбання тварин та рослин			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	75450,0	26000,0		101450,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	450,0	1000,0		1450,0
місцевий бюджет				
інші джерела	75000,0	25000,0		100000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.17.
2. Назва технічного завдання	Створення рекреаційних зон на територіях порушених та деградованих земель
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.D.1. Розвиток рекреаційних зон навколо великих промислових міст
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область, у першу чергу Криворізький, Широківський, Павлоградський, Петропавлівський, Петриківський, Магдалинівський, Новомосковський, Криничанський, Солонянський райони
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В області налічувалося 1083,90 тис. га (33,95%) деградованих та малопродуктивних земель, із них потребують консервації 14,04 тис. га (0,44%). Крім того, загальна площа встановлених водоохоронних зон водних об'єктів на території Дніпропетровської області становила 5,9070 га, із них внесено до Державного земельного кадастру 0,3681 га. Загальна площа встановлених прибережних захисних смуг водних об'єктів становить 7,3080 га, із них внесено до Державного земельного кадастру 0,9430 га. Припинення деградації й нераціонального використання земель не тільки відкриває значні резерви для збільшення обсягів виробництва

	сіськогосподарської продукції, поліпшення соціального стану громадян, а також забезпечить суттєве оздоровлення екологічних умов проживання населення			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення площі земель, що потребують рекультиваци, на 15%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення показника лісистості території Дніпропетровської області, що є одним із найнижчих в Україні. Розширення мережі рекреаційних зон			
9. Основні заходи технічного завдання	Оцінка необхідних ресурсів (фінансових, технічних, технологічних, людських та інших) для рекультиваци земель, деградованих унаслідок антропогенної діяльності Консервація деградованих, малопродуктивних та техногеннозбруднених сільськогосподарських угідь з подальшим їх залісненням. Використання міжнародного досвіду та новітніх технологій при відновленні порушених земель та їх рекультиваци			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3342,0	4893,0	5558,0	13793,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1400,0	2900,0	3400,0	7700,0
місцевий бюджет	370,0	370,0	288,0	1028,0
інші джерела	1572,0	1623,0	1870,0	5065,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.18.
2. Назва технічного завдання	Розроблення проєктів створення (розширення), реконструкції та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.D.1. Розвиток рекреаційних зон навколо великих промислових міст
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На території Дніпропетровської області розташовано 177 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 93,7 тис. га, із них загальнодержавного значення – 30 об'єктів площею 30,4 тис. га, місцевого значення – 147 об'єктів площею – 63,3 тис. га, що становить 2,9% від загальної площі області. У межах природних регіонів і в інших важливих для

	збереження природи місцевостях визначено мережу з 21 об'єкта природно-заповідного фонду особливої охорони – природних ядер екологічної мережі на базі існуючих і запроєктованих об'єктів природно-заповідного фонду. Для того, щоб ядра виконували повною мірою роль ключових осередків дикої природи та позитивно впливали на навколишнє середовище, вони повинні мати значні площі (не менше тисячі гектарів) і високий охоронний статус			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 32 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Збільшення показника заповідності території області до 9%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктів створення об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1800,0	2000,0	2310,0	6110,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1800,0	2000,0	2310,0	6110,0
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.19.
2. Назва технічного завдання	Охорона лісів від пожеж
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.D.2. Створення екологічно чистих сільських районів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Тільки у 2019 році у лісах Дніпропетровської області зареєстровано та ліквідовано 142 пожежі
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення площ загорянь лісових масивів на 10%. Охорона 71,28 тис. км лісів від пожеж
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збереження біологічного різноманіття
9. Основні заходи технічного завдання	Створення мінералізованих смуг та протипожежних розривів. Оснащення приладами, обладнанням і спеціальними транспортними засобами. Проведення рейдів із недопущення порушень вимог пожежної безпеки у лісах

10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	5718,0	6326,0	6934,0	18978,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет	4103,0	4436,0	4769,0	13308,0
місцевий бюджет	1200,0	1470,0	1740,0	4410,0
інші джерела	415,0	420,0	425,0	1260,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	2.20.			
2. Назва технічного завдання	Захисне лісорозведення (створення нових лісових насаджень)			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.2. Збереження навколишнього природного середовища та сталі використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 2.D.2. Створення екологічно чистих сільських районів			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Значної уваги потребують питання збереження лісового фонду області. Ліси Дніпропетровщини не мають промислового значення, виконують в основному екологічні, захисні та рекреаційні функції та віднесені до I групи лісів. За підрахунками вчених, оптимальна лісистість у нашому регіоні повинна становити 8 – 10%. Нині вона становить близько 5% (по Україні цей показник 15,6%). Отже досягнення оптимальної кількості лісів потребує збільшення їх кількості майже вдвічі			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Захисне лісорозведення (створення нових лісових насаджень) на площі 2707 га			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збільшення лісистості до 6%, зменшення загрози деградації земель, оновлення річок			
9. Основні заходи технічного завдання	Створення нових лісових насаджень			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	7396,0	7468,0	9490,0	24354,0
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет	6454,0	6475,0	8332,0	21261,0
місцевий бюджет	370,0	370,0	288,0	1028,0
інші джерела	572,0	623,0	870,0	2065,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 3. Забезпечення якісних умов життя
Проекти напряму 3.А. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій
територій

1. Номер технічного завдання	3.1			
2. Назва технічного завдання	Житлове будівництво (придбання житла), у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.1. Розвиток житлового будівництва			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	За останні роки відбулося уповільнення інвестиційної діяльності, зниження рівня будівельної активності та скорочення обсягів виконаних будівельних робіт унаслідок економічної кризи у країні. Крім того, в області утворилася ситуація, за якою будівельні компанії стрімко втрачають довіру своїх інвесторів. Споживачі більш охоче купують житло на вторинному ринку, побоюючись придбання житла від забудовників з причини довгобудів			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Введення 500 тис. кв. м загальної площі житла			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення житлом та поліпшення умов проживання мешканців населених пунктів у сільській місцевості Дніпропетровської області			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації для проведення робіт на об'єктах житлового будівництва. Виконання будівництва та реконструкції об'єктів житлового будівництва			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	228258,4	249253,8	276627,6	754139,8
державний бюджет, у т.ч.:	100000,0	100000,0	100000,0	300000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	72258,4	93253,8	120627,6	286139,8
інші джерела	56000,0	56000,0	56000,0	168000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.2.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція, ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області			

3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.2. Благоустрій населених пунктів			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Транспортно-експлуатаційні показники доріг області не відповідають нормам, а в останні роки виконуються лише роботи з аварійного ремонту дорожнього покриття, гарантійний термін якого не забезпечує якісне експлуатаційне утримання та безпечний проїзд транспортних засобів. Стан дорожнього покриття доріг прямо впливає на безпеку дорожнього руху, а також забезпечення інвестиційно-привабливого клімату у регіонах			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Реконструкція, капітальний ремонт 200 доріг (800 км)			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення рівня благоустрою населених пунктів. Забезпечення населених пунктів якісним дорожнім покриттям. Посилення безпеки дорожнього руху			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення капітального ремонту вулиць населених пунктів області: підготовчі роботи (розбирання старої основи й покриття вулиць); укладання (облаштування асфальту) узбіч, в'їздів у двори, зелених зон, установлення дорожніх знаків та нанесення розмітки			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3000000,0	3000000,0	3000000,0	9000000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	1000000,0	1000000,0	1000000,0	3000000,0
місцевий бюджет	2000000,0	2000000,0	2000000,0	6000000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.3.
2. Назва технічного завдання	Будівництво, ремонт та реконструкція територіальних доріг загального користування
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	У зв'язку з обмеженим фінансуванням близько 90% автомобільних доріг загального користування не ремонтували понад 30 років. Дорожнє покриття більшості доріг вичерпало свій ресурс і потребує відновлення відповідно до сучасних навантажень та інтенсивності руху. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення недостатньо для проведення ремонту доріг хоча б у мінімальних обсягах. При цьому, інших реальних фінансових ресурсів для належного утримання автомобільних доріг місцевої громади не мають			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Ремонт 200 км доріг Т-типу.			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Ремонт територіальних доріг Т-04-01 Дніпро – Василівка – Покровське – Гуляйполе – Пологи – Мелітополь та Т-04-10 Дніпро – Магдалинівка – Котовка із залученням кредитних коштів			
9. Основні заходи технічного завдання	Залучення коштів, у тому числі небюджетних, у тому числі кредитних коштів міжнародних фінансових організацій. Проектно-вишукувальні роботи. Планування фінансування. Проведення процедури державних закупівель. Укладення договору на виконання робіт. Проведення робіт. Проведення перевірки якості виконаних робіт			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	700000,0	700000,0	700000,0	2100000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	100000,0	100000,0	100000,0	300000,0
місцевий бюджет	100000,0	100000,0	100000,0	300000,0
інші джерела	500000,0	500000,0	500000,0	1500000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)	На цей час вкрай важливим є питання залучення додаткових коштів для наповнення фінансовими ресурсами територіальних дорожніх фондів, що дозволить пришвидшити ремонтні роботи на дорогах загального користування. Відповідно до Меморандуму між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку щодо фінансування регіональних доріг облдержадміністрація має намір долучитися до співпраці у 2021 році у частині розвитку регіональних доріг Дніпропетровської області. На впровадження інвестиційного проєкту ремонту доріг Дніпропетровської області передбачається спрямувати кредитні кошти Європейського банку реконструкції та розвитку в обсязі 50,0 мільйонів євро (1,5 млрд грн) із строком погашення – до 13 років			

1. Номер технічного завдання	3.4.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, ремонт та реконструкція міжнародних, національних та регіональних доріг загального користування			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Якісні показники доріг не відповідають нормам, відсоток зруйнованості становить понад 80%, останні роки виконуються лише роботи з аварійного ремонту дорожнього покриття, гарантійний термін якого не забезпечує якісне експлуатаційне утримання та безпечний проїзд транспортних засобів			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Ремонт 100 км доріг О та С-типу			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення інвестиційної привабливості області. Поліпшення дорожньої інфраструктури. Відновлення та розвиток автодоріг загального користування державного значення за основними маршрутами			
9. Основні заходи технічного завдання	Проєктно-вишукувальні роботи. Планування фінансування. Проведення процедури державних закупівель. Укладення договору на виконання робіт. Проведення робіт. Проведення перевірки якості виконаних робіт			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	500000,0	500000,0	500000,0	1500000,0
державний бюджет, у т.ч.:	500000,0	500000,0	500000,0	1500000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.5.			
2. Назва технічного завдання	Передача у концесію автомобільних доріг загального користування			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Через хронічне недофінансування дорожньої галузі в Україні 95% автодоріг перебувають у неналежному транспортно-експлуатаційному стані, 40% із них потребують негайної реконструкції та капітального ремонту. Щороку з бюджетів усіх рівнів спрямовуються значні кошти на утримання та ремонт автомобільних доріг загального користування. Все частіше ставиться питання про пошук додаткових заходів із залучення у галузь інвесторів. Одним із найбільш ефективних способів вирішення згаданих проблем може стати реалізація державно-приватного партнерства у вигляді концесії			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво дороги довжиною 85 км			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості автомобільних доріг загального користування			
9. Основні заходи технічного завдання	Механізм полягає у передачі державою концесії на здійснення проєкту приватному інвестору, який приймає на себе відповідальність з будівництва, фінансування об'єктів, що зводяться, управління ними на період дії угоди з подальшим поверненням функціонуючого об'єкта державі. Інвестор отримує право розпоряджатися доходами від об'єкта протягом концесійного періоду з метою компенсації інвестиційних витрат та отримання певного розміру прибутку			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1000000,0	1000000,0	1000000,0	3000000,0
державний бюджет, у т.ч.:	300000,0	300000,0	300000,0	900000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	700000,0	700000,0	700000,0	2100000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.6.
2. Назва технічного завдання	Будівництво нового аеродрому міжнародного аеропорту у Дніпропетровській області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Останній раз аеропорт Дніпра ремонтували 15 років тому. Він може приймати тільки два міжнародні рейси. Це вкрай ускладнює у тому числі залучення потенційних інвесторів у регіон. Підприємці Дніпропетровщини неодноразово нарікали на незручності в організації зустрічей з іноземними партнерами через складну логістику			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Пропускна здатність аеропорту – 3 млн людей на рік; створення 250 – 300 нових робочих місць; додаткові надходження до державного та місцевого бюджетів у вигляді податків та обов'язкових платежів у сумі 20,0 млн на рік			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Розширена і швидка логістика; підвищення інвестиційної привабливості регіону; формування позитивного іміджу бізнесу регіону			
9. Основні заходи технічного завдання	Міжнародний аеропорт на Дніпропетровщині збудують на умовах державно-приватного партнерства. Злітно-посадкову смугу довжиною 3200 м, з сучасною навігаційною та світлосигнальною системами, зведуть коштом держави. За новий міжнародний термінал та VIP-термінал в єдиному комплексі відповідає інвестор – українська промислово-фінансова група DCH			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	2430000,0	2430000,0		4860000,0
державний бюджет, у т.ч.:	1000000,0	1000000,0		2000000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	100000,0	100000,0		200000,0
місцевий бюджет				
інші джерела	1330000,0	1330000,0		2660000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.7.
2. Назва технічного завдання	Будівництво авіаційно-вантажного терміналу (м. Дніпро)
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Вся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Будівництво сучасного логістичного терміналу для обробки вантажів на авіаційному та інших видах транспорту на території АТК „Южмашавія” у міжнародному аеропорту „Дніпропетровськ”, а також спорудження паливозаправного комплексу для забезпечення потреб аеропорту			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Період окупності – 5 років. NPV – 4 млн дол. США. IRR – 18%. ЕВІТДА – 32,6 млн дол. США			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Формування логістичного терміналу з прийому, перевалки та відправлення вантажів; створення паливозаправного комплексу для зберігання та очищення палива, а також обслуговування повітряних суден на обладнаних стоянках; забезпечення транзиту авіаційних вантажів через міжнародний аеропорт „Дніпропетровськ”; зберігання вантажів; митно-брокерські послуги; розширення географії відправлення вантажів			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєкту; будівництво складу (завантаження/розвантаження вантажу повітряних суден та інших видів транспорту) і паливозаправного комплексу; придбання складського обладнання та для митного оформлення			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	205000,0	200000,0		405000,0
державний бюджет, у т.ч.:	20500,0	20000,0		40500,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	20500,0	20000,0		40500,0
місцевий бюджет				
інші джерела	164000,0	160000,0		324000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.8.
2. Назва технічного завдання	Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.3. Розвиток інфраструктури територій
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Дніпро
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Беручи до уваги те, що зареєстрована чисельність населення обласного центру становить близько одного мільйона осіб і включає значну кількість тимчасових працівників і студентів, існуюча система транспорту, що спочатку ґрунтувалася на використанні автобусів і маршруток, більше не в

	зможі забезпечувати ефективність міського руху, особливо на фоні збільшення кількості автомобілів, що призводить до дорожніх заторів. Проектом передбачається завершення будівництва другої пускової ділянки першої черги метрополітену від станції „Вокзальна” до станції „Жовтнева площа” довжиною близько 4 км (у двоколінному обчисленні) для якнайшвидшого досягнення рентабельності під час функціонування метро			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Завершення будівництва метро передбачає будівництво ділянки з трьома станціями у центральній частині міста загальною довжиною 4 км			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Введення у дію другої пускової ділянки допоможе вирішити головні міські проблеми з пасажирських перевезень, забезпечуючи збільшення пасажирообороту, швидкісне та надійне транспортне сполучення між заводами і периферійними житловими районами та центральною частиною міста			
9. Основні заходи технічного завдання	Завершення робіт відібраною підрядною організацією			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3280000,0	3280000,0		6560000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	1000000,0	1000000,0		2000000,0
інші джерела	2280000,0	2280000,0		4560000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.9.
2. Назва технічного завдання	Реконструкція, капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення вулиць та доріг населених пунктів Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.А.2. Благоустрій населених пунктів
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Однією з основних проблем населених пунктів області є проблема несправності мережі вуличного освітлення, адже недостатнє освітлення вулиць та провулків призводить до збільшення кількості ДТП, розвитку злочинності, збільшенню травматизму. Ця проблема поглиблюється також існуючою проблемою з якістю дорожнього покриття вулиць населених пунктів області. Жителі не можуть у

	повній мірі почуватися комфортно та безпечно у вечірній та нічний час у зв'язку з незадовільним станом доріг, тому виникла потреба провести необхідний комплекс заходів із реконструкції та ремонту вуличного освітлення			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Реконструкція, капітальний ремонт 250 км мереж зовнішнього освітлення			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення належного функціонування закладів соціально-культурної сфери у населених пунктах області, поліпшення умов праці та проживання мешканців, а також сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів			
9. Основні заходи технічного завдання	Ремонт та оновлення мережі вуличного освітлення, установлення світлоточок			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	41238,7	32351,7	26453,7	100044,1
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	41238,7	32351,7	26453,7	100044,1
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 3. Забезпечення якісних умов життя
Проєкти напряму 3.В. Підвищення до європейського рівня умов проживання мешканців області

1. Номер технічного завдання	3.10.
2. Назва технічного завдання	Придбання сучасної спецтехніки для виконання робіт із санітарного очищення та благоустрою
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.1. Поліпшення комунального обслуговування населення
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Існуюча у громадах матеріально-технічна база застаріла через зношеність. Унаслідок постійного ремонту техніки виникає недостатнє забезпечення та підтримка санітарного стану населених пунктів, нездатність своєчасно усунути витоки у комунальних мережах
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Придбання 300 одиниць сучасної спецтехніки
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення благоустрою територій та забезпечення більш оперативного подолання наслідків надзвичайних ситуацій у населених пунктах області

9. Основні заходи технічного завдання	Придбання спецтехніки			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	170000,0	205000,0	250000,0	625000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	35000,0	40000,0	50000,0	125000,0
місцевий бюджет	100000,0	125000,0	150000,0	375000,0
інші джерела	35000,0	40000,0	50000,0	125000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.11.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція та ремонт об'єктів житлово-комунального господарства у містах, районах та об'єднаних територіальних громадах Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.1. Поліпшення комунального обслуговування населення			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Однією з основних проблем населених пунктів області є проблема несправності інженерних внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення житлових будинків та гуртожитків, відновлення ліфтового господарства комунальної власності, а також посилення внутрішньобудинкових електромереж житлових будинків та гуртожитків комунальної власності. Існуючий стан покрівель, вікон, дверей та фасадів будинків не відповідає сучасним нормам та призводить до значних витрат в опалювальний сезон			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поточний та капітальний ремонт інженерних внутрішньобудинкових мереж житлових будинків та гуртожитків: 45 км теплопостачання; електромереж у 150 будинках; 30 км мереж водопостачання та водовідведення; 120 тис. кв. м покрівель; 250 ліфтів			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення умов праці та проживання жителів, а також сприяння економії енергетичних та фінансових ресурсів			
9. Основні заходи технічного завдання	Будівництво, реконструкція та ремонт об'єктів житлово-комунального господарства			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1383296,9	350912,8	326368,9	2060578,6
державний бюджет, у т.ч.:				

<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	138329,7	35091,3	32636,9	206057,9
місцевий бюджет	1244967,2	315821,5	293732,0	1854520,7
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.12.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція водопровідних мереж та обладнання у населених пунктах Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.3. Поліпшення системи водопостачання та водовідведення			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Втрати питної води становлять близько 75%. У містах та районах області велике фізичне зношення водоводів та напірних каналізаційних колекторів, відбуваються часті пориви на мережах. В деяких містах немає цілодобового водопостачання			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Зменшення втрат питної води на 50%, зменшення втрат води та споживання електричної енергії на 30% у системах водопостачання, налагодження безперебійної роботи систем водопостачання та уникнення випадків повної відсутності водозабезпечення міст, що може сприяти виникненню екологічної, техногенної катастроф та надзвичайних ситуацій. Заміна 500 км водопровідних мереж, реконструкція 10 очисних споруд та заміна застарілого насосного обладнання на енергоефективне			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення населення якісною питною водою у достатній кількості, відновлення цілодобового водопостачання для міст і районів			
9. Основні заходи технічного завдання	Будівництво розвідної водопровідної мережі. Підключення до групового водогону. Передача розвідної водопровідної мережі в оперативне управління комунальному підприємству та інше			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	302308,6	298244,0	314140,0	914692,6
державний бюджет, у т.ч.:	100000,0	100000,0	100000,0	300000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	<i>100000,0</i>	<i>100000,0</i>	<i>100000,0</i>	<i>300000,0</i>
обласний бюджет				
місцевий бюджет	121385,2	118946,4	128484,0	368815,6
інші джерела	80923,4	79297,6	85656,0	245877,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.13.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція мереж та обладнання системи водовідведення			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.3. Поліпшення системи водопостачання та водовідведення			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На цей час більшість очисних споруд не забезпечують очищення стоків, морально та технологічно застаріли і створюють екологічну проблему шляхом скидання на ґрунтову поверхню неочищених та не досить очищених комунально-побутових і промислових стічних вод через систему каналізації. Проблема викликана високою зношеністю очисних споруд, які не витримують свого функціонального навантаження			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Заміна 20 км каналізаційних напірних колекторів, реконструкція 5 очисних споруд та заміна застарілого обладнання на енергоефективне			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення безперебійного та якісного надання споживачам послуги з водовідведення; забезпечення належного очищення стічних вод – зменшення кількості забруднюючих та шкідливих речовин			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення водного аудиту для виявлення найбільших місць втрат води; Розроблення проєктно-кошторисної документації. Проведення закупівельних процедур, укладення договорів із підрядниками. Проведення будівельних робіт. Підготовка об'єктів для введення в експлуатацію			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	50577,2	49561,0	53535,0	153673,2
державний бюджет, у т.ч.:				
державний фонд регіонального розвитку				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	30346,3	29736,6	32121,0	92203,9
інші джерела	20230,9	19824,4	21414,0	61469,3
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.14.			
2. Назва технічного завдання	Передача у концесію систем водопостачання та водовідведення			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.3. Поліпшення системи водопостачання та водовідведення			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Як і в багатьох містах системи водопостачання та водовідведення майже повністю зношені – більшість з них прокладені ще за радянських часів і не ремонтувалися капітально. Також вимагають модернізації й очисні споруди. Підприємства, що їх обслуговують, не в змозі самостійно привести їх у належний стан та не можуть надавати якісні послуги мешканцям міста, що викликає потік скарг			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Ремонт та модернізація 120 км водопостачальних та каналізаційних систем. Забезпечення якісного водопостачання та водовідведення 500 тис. особам			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Надання якісних і безперебійних послуг із водопостачання та водовідведення згідно з державними стандартами			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення інвентаризації основних засобів і товарно-матеріальних цінностей у складі об'єкта концесії; упорядкування й відновлення технічної та будівельної документації щодо об'єкта; визначення вартості об'єкта шляхом здійснення незалежної оцінки; виділення земельної ділянки, закріпленої за об'єктом, у натурі (на місцевості); укладення концесійного договору з переможцем конкурсу; відновлення водопостачальних мереж; ремонт та модернізація водопостачальних та каналізаційних систем; запровадження ресурсозбережних технологій			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	204620,6	205444,1	205144,6	615209,3
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	100,0	150,0	140,0	390,0
місцевий бюджет	4520,6	5294,1	5004,6	14819,3
інші джерела	200000,0	200000,0	200000,0	600000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.15
2. Назва технічного завдання	Створення пожежно-рятувальних підрозділів (центрів безпеки)
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.4. Убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Пожежну охорону сільської місцевості на території області здійснюють лише 25 державних пожежно-рятувальних підрозділів. І це з урахуванням підрозділів, які одночасно охороняють міста Нікополь, Павлоград, Новомосковськ та Синельникове. У районах області також створено та функціонує 17 підрозділів місцевої пожежної охорони (у тому числі 2 центри безпеки), усі вони включені до планів залучення та розрахунку виїздів. Відстань від цих підрозділів до населених пунктів становить понад 30 км. А іноді й набагато більше. За результатами проведених розрахунків для забезпечення 20-ти хвилинного прибуття пожежно-рятувальних підрозділів до місця виникнення події (з урахуванням існуючих державних пожежно-рятувальних підрозділів та міжмуніципального співробітництва) в області необхідно створити мережу щонайменш із 63 підрозділів місцевої пожежної охорони			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 46 пожежно-рятувальних підрозділів (центрів безпеки)			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення надання екстреної допомоги у випадку пожежі, забезпечення громадської безпеки, надання послуг швидкої медичної допомоги та в інших екстрених випадках, що загрожують здоров'ю і життю людей, їх майну або навколишньому природному середовищу			
9. Основні заходи технічного завдання	Пропонується органам місцевого самоврядування відповідно до погодженого плану протягом першого періоду створити 46 підрозділів місцевої пожежної охорони та, таким чином, забезпечити мінімально достатню кількість пожежно-рятувальних підрозділів, яка здатна забезпечити нормативний час реагування на території області			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	153400,0	153400,0	153400,0	460200,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	153400,0	153400,0	153400,0	460200,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.16.
2. Назва технічного завдання	Створення системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.4. Убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Нині в області всі екстрені служби функціонують відокремлено одна від одної. У разі виникнення потреби у допомозі населення має здійснити виклик до конкретної служби, а для задіяння декількох служб – декілька викликів, що може призвести до затримки надання допомоги та здійснення виїзду екстрених служб. Створення Системи 112 несе у собі не заміну служб екстреного виклику, не їх об'єднання в єдину службу, а побудову комплексного ефективного та дієздатного механізму координації дій усіх екстрених служб, що дозволить вчасно надавати екстрену допомогу населенню й реагувати на екстрені та надзвичайні ситуації			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення Регіонального центру Системи 112 у м. Дніпрі, переоснащення 56 оперативно-рятувальних підрозділів ДСНС області відповідним сучасним телекомунікаційним обладнанням			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення рівня безпеки населення, надання своєчасної допомоги європейського рівня, оперативне залучення необхідних екстрених служб, зростання рівня довіри громадян до держави			
9. Основні заходи технічного завдання	Пропонується створити обласний функціональний елемент Системи 112 (Регіональний центр 112) та здійснити переоснащення відповідним сучасним телекомунікаційним обладнанням оперативно-рятувальних підрозділів ДСНС області, тим самим створивши єдину автоматизовану мережу прийому викликів, їх оброблення та надання цілодобової оперативної допомоги населенню			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	21575,6	21575,6	21575,6	64726,8
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	12603,0	12603,0	12603,0	37809,0
місцевий бюджет	8972,6	8972,6	8972,6	26917,8
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.17.
2. Назва технічного завдання	Організація гуманітарного розмінування на території області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.В.4. Убезпечення життєдіяльності та розвиток системи цивільного захисту населення

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	На території області під час Другої світової війни точилися запеклі бої, відгуки цієї війни відчуються й до сьогодні. Відповідно до статистичних даних, останніми роками на території області спостерігається тенденція до збільшення кількості випадків виявлення боєприпасів. Так, у 2012 році – здійснено 300 виїздів, у 2013 році – 254 виїзди, у 2014 році – 249, у 2015 році – 314, у 2016 році – 414 виїздів, у 2017 році – 470 виїздів, у 2018 році – 533 виїзди. Найбільшу кількість вибухонебезпечних предметів протягом 2012 – 2018 років вилучено на територіях міст Дніпра та Нікополя, а також Верхньодніпровського, Криворізького та Софіївського районів. Основними видами вибухонебезпечних предметів, які найчастіше вилучаються на території області, є патрони, артилерійські снаряди, мінометні міни та гранати			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Ділянка місцевості, на якій при проведенні нетехнічного та технічного обстеження будуть виявлятися вибухонебезпечні предмети, у подальшому буде плануватися для проведення суцільного розмінування (площа території, визначеної для проведення нетехнічного обстеження становить 56503 га, технічного обстеження – 1003 га). Після проведення суцільного розмінування буде проведено передачу очищеної території органам місцевого самоврядування для використання за призначенням (площа очищеної території 255 га)			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення спроможності регіону запобігати, реагувати та ліквідувати наслідки надзвичайних ситуацій			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення нетехнічного та технічного обстеження. Проведення суцільного розмінування			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3500,0	500,0	500,0	4500,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	3500,0	500,0	500,0	4500,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 3. Забезпечення якісних умов життя

Проєкти напряму 3.С. Забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів

1. Номер технічного завдання	3.18.
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт медичних закладів у територіальних громадах Дніпропетровської області

3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	<p>В області функціонує 68 закладів охорони здоров'я: 2 амбулаторії загальної практики – сімейної медицини (як самостійні юридичні особи) та 66 центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, із них у містах – 32 центри, районах – 34 центри, до складу яких входять 412 лікарських амбулаторій, із них у містах – 185 амбулаторій, районах – 227 амбулаторій, 334 фельдшерських (фельдшерсько-акушерських пунктів) та медичних пунктів тимчасового базування, у яких здійснюються виїзні прийоми медичними працівниками, які надають первинну медичну допомогу.</p> <p>Більшість існуючих будівель медичних закладів області побудовані близько 50 років тому. Традиційний архітектурний дизайн, використані для будівництва обладнання, матеріали та системи цих будівель за своїми параметрами не відповідають сучасним вимогам щодо енергоефективності, мають низькі енергозберіжні властивості. Крім того, їх технічний стан не дозволяє забезпечувати адекватний рівень кінцевого енергоспоживання у будівлях. Деякі громади мають потребу у будівництві нових медичних закладів</p>			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт 30 закладів охорони здоров'я			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення рівня енергоефективності медичних закладів області. Зменшення рівня споживання паливно-енергетичних ресурсів медичними закладами. Підвищення якості надання та доступності медичних послуг для населення Дніпропетровської області			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації та проведення робіт у медичних закладах. Виконання будівництва, реконструкції, ремонту будівель закладів охорони здоров'я			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	670636,6	473090,9	331933,8	1475661,3
державний бюджет, у т.ч.:	167659,2	118272,7	82983,5	368915,3
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	167659,2	118272,7	82983,5	368915,3
обласний бюджет	167659,2	118272,7	82983,5	368915,3
місцевий бюджет	335318,3	236545,5	165966,9	737830,7
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.19.			
2. Назва технічного завдання	Придбання медичного обладнання для сільських амбулаторій			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Центри первинно медико-санітарної допомоги у селах Дніпропетровщини в основному оснащені застарілим та відпрацьованим усі свої ресурси обладнанням. В умовах переходу до сімейної медицини амбулаторіям сімейної медицини потрібні комплекси для проведення профілактичних обстежень, а також оперативних рентгендосліджень при травмах та діагностиці постраждалих при масштабних катастрофах і надзвичайних ситуаціях з метою визначення можливості їх транспортування або необхідності надання медичної допомоги на місці			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Придбання медичного обладнання для 75 сільських амбулаторій			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості надання та доступності медичних послуг для сільського населення. Закладення основи для подальшого розвитку медицини на селі та інфраструктури в цілому			
9. Основні заходи технічного завдання	Організація закупівлі сучасного медичного обладнання. Монтаж обладнання та введення в експлуатацію. Підготовка спеціалізованого медичного персоналу			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	101154,4	99122,0	107070,0	307346,4
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	25288,6	24780,5	26767,5	76836,6
місцевий бюджет	75865,8	74341,5	80302,5	230509,8
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.20.			
2. Назва технічного завдання	Закупівля автомобілів „швидкої допомоги”			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я			

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Технічний стан автотранспорту у незадовільному стані. Крім того, автомобілі облаштовано старим, неякісним медичним обладнанням			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Приведення часу доїзду „швидкої допомоги” до визначених нормативів. Зниження рівня серцево-судинних та легеневих захворювань на 10%. Зниження рівня смертності серед населення на 7%			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Запровадження системного підходу до вирішення проблем у сфері надання екстрено-медичної допомоги населенню області, зміцнення потенціалу та підвищення її медичної, соціальної та економічної ефективності			
9. Основні заходи технічного завдання	Закупівля 100 „швидких” типу В та типу С на рік			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	99750,0	99750,0	99750,0	299250,0
державний бюджет, у т.ч.:	9975,0	9975,0	9975,0	29925,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	44887,5	44887,5	44887,5	134662,5
місцевий бюджет	44887,5	44887,5	44887,5	134662,5
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.21.
2. Назва технічного завдання	Передача у концесію незадіяних приміщень комунальних закладів охорони здоров'я
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.1. Підвищення якості та доступності послуг у сфері охорони здоров'я
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Діючи нині принципи фінансування установ охорони здоров'я (за кількістю ліжок-місць, лікарських посад) та оплати праці медиків (за посадами, а не за надані послуги) закладені ще у радянські часи. Але такий підхід в умовах ринкової економіки просто руйнує зсередини організаційно-господарські основи державної медицини. Коли не існує конкуренції, а лікарі мають гарантовану зарплату (хоча й невелику), важко сподіватися на підвищення якості медичних послуг. Тому жителі міста вимушені нести додаткові витрати, щоб отримати висококваліфіковані послуги з охорони здоров'я в обласному центрі або інших регіонах. Міжнародний досвід показує, що навіть у розвинених країнах державна медицина не спроможна забезпечити впровадження новітніх

	медичних технологій діагностики та лікування одночасно в усіх медичних галузях та на всій території країни. Способом удосконалення та поліпшення рівня послуг у цій сфері є залучення приватної медицини			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Укладення концесійних договорів 15-ма закладами охорони здоров'я			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості надання медичних послуг; забезпечення ефективності використання бюджетних коштів; забезпечення вищої ефективності діяльності завдяки залученню компетенцій та досвіду приватного партнера тощо			
9. Основні заходи технічного завдання	Надання концесієдавцем (Міністерством охорони здоров'я України або органом місцевого самоврядування) на платній та строковій основі (10 – 50 років) концесіонеру (переможцю концесійного конкурсу) права на управління (експлуатацію) об'єкта концесії (цілісний майновий комплекс, об'єкт незавершеного будівництва, спеціально збудований об'єкт), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань з створення (будівництва) та (або) управління об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику. Передбачає використання спеціальної процедури, визначеної концесійним законодавством			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	204633,6	205460,6	205223,2	615317,4
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	121,0	126,5	166,8	414,3
місцевий бюджет	4512,6	5334,1	5056,4	14903,1
інші джерела	200000,0	200000,0	200000,0	600000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.22.
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція, ремонт закладів середньої освіти, у т.ч. у сільській місцевості Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема на засадах партнерства
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	У більшості закладів освіти області упродовж тривалого часу не проводився ремонт, реконструкція та модернізація приміщень, систем

	теплопостачання, покрівлі, вікон, дверей, фасадів, інженерних комунікацій тощо. Традиційний архітектурний дизайн, використані для будівництва обладнання, матеріали та системи цих будівель за своїми параметрами не відповідають сучасним вимогам щодо енергоефективності, мають низькі енергозберіжні властивості. Деякі громади мають потребу у будівництві нових закладів освіти			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Реконструкція та капітальний ремонт 100 шкіл			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення комфортних умов для проведення виховного процесу. Підвищення рівня шкільної освіти для дітей міської та сільської місцевостей. Оптимізація мережі загальноосвітніх навчальних закладів області з урахуванням демографічних, економічних та соціальних перспектив. Удосконалення функціонування опорних шкіл, створення єдиного освітнього простору у межах освітнього округу. Підвищення привабливості проживання у містах та селах			
9. Основні заходи технічного завдання	Створення оптимальних умов для навчання й виховання учнів, підвищення рівня шкільної освіти, удосконалення функціонування опорних шкіл, підвищення привабливості проживання у містах та селах, існує потреба у забезпеченні умов та якості освіти шляхом будівництва нових шкіл та реконструкції існуючих загальноосвітніх закладів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	2273164,6	925213,4	586748,1	3785126,1
державний бюджет, у т.ч.:	227316,5	92521,3	58674,8	378512,6
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	227316,5	92521,3	58674,8	378512,6
обласний бюджет	1022924,1	416346,0	264036,6	1703306,7
місцевий бюджет	1022924,1	416346,0	264036,6	1703306,7
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.23.
2. Назва технічного завдання	Придбання „шкільних” автобусів для перевезення дітей, які мешкають у сільській місцевості
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема, на засадах партнерства
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Дітей та вчителів Дніпропетровщини з віддалених сіл підвозять до освітніх закладів понад 450 автобусів. Це найбільший парк шкільних автівок в

	Україні. Тільки у 2019-му році придбано 27 нових машин. Їх закупували за державну субвенцію, обласним та місцевим коштом. Значна частка цих машин вже вичерпали свій гарантійний термін експлуатації, що сприяє ризику виникнення дорожньо-транспортних пригод, загибелі та травмування дітей при перевезеннях „шкільним” автобусом			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Придбання 50 „шкільних” автобусів щороку			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення просторової доступності послуг, що надаються освітніми установами. Зменшення ризику виникнення дорожньо-транспортних пригод, загибелі та травмування дітей при перевезеннях „шкільним” автобусом. Створення системи перевезень учнів, що забезпечує рівні умови отримання якісної загальної та додаткової освіти у сільській місцевості. Поновлення зношеного, застарілого автопарку, який не відповідає сучасним вимогам безпеки при перевезенні дітей. Зміцнення навчально-матеріальної бази загальноосвітніх установ за рахунок придбання „шкільних” автобусів			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення відкритих тендерів. Закупівля автобусів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	90000,0	90000,0	90000,0	270000,0
державний бюджет, у т.ч.:	54000,0	54000,0	54000,0	162000,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	27000,0	27000,0	27000,0	81000,0
місцевий бюджет	9000,0	9000,0	9000,0	27000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	3.24.			
2. Назва технічного завдання	Задоволення потреби у здобутті дошкільної освіти у територіальних громадах Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема на засадах партнерства			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В області функціонує 986 закладів дошкільної освіти (разом із НВК), у яких здобувають дошкільну освіту понад 108 тисяч малюків. У деяких освітніх			

	зкладах, які розташовані в громадах області впродовж тривалого часу не проводився ремонт, реконструкція та модернізація приміщень, систем теплопостачання, покрівлі, вікон, дверей, фасадів, інженерних комунікацій тощо. Деякі територіальні громади мають потребу у будівництві нових дитячих садків			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Реконструкція та капітальний ремонт 150 дитячих садків. Створення 3000 додаткових місць дошкільної освіти			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Поліпшення матеріально-технічного стану закладів освіти комунальної форми власності. Створення належних умов для отримання дошкільної освіти. Економія енергоресурсів			
9. Основні заходи технічного завдання	Виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення їх експертиз. Завершення будівельних робіт на об'єктах незавершеного будівництва. Здійснення будівництва (реконструкції, капітального ремонту) дошкільних закладів освіти та проведення реконструкції, капітального ремонту приміщень під будівлі дитячих садків. Введення в експлуатацію дошкільних закладів та забезпечення їх функціонування, зокрема у сільській місцевості			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	757721,5	308404,5	195582,7	1261708,7
державний бюджет, у т.ч.:	75772,2	30840,4	19558,3	126170,9
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	75772,2	30840,4	19558,3	126170,9
обласний бюджет	340974,7	138782,0	88012,2	567768,9
місцевий бюджет	340974,7	138782,0	88012,2	567768,9
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	3.25.			
2. Назва технічного завдання	Забезпечення дітей та молоді дошкільного та шкільного віку якісними та інклюзивними освітніми послугами			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема на засадах партнерства			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Інклюзія – невід'ємна частина сучасної освіти. Нині в області майже 1,6 тис особливих дітей відвідують звичайні школи та дитсадки. У навчальних закладах для них облаштовують комфортні осередки. Так, у 2019 році у школах області з'явилося 197 нових ресурсних кімнат. Їх відкривали й у містах, і у			

	невеличких селах. Найбільше ресурсних кімнат облаштували у Кривому Розі та Дніпрі. Вони з'явилися також у Павлограді, Кам'янському, Нікополі. У сільських школах Петриківського, Верхньодніпровського, Солонянського районів, Васильківської, Межівської та Царичанської громад. Нині на Дніпропетровщині – майже 250 ресурсних кімнат			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Відкриття 200 ресурсних кімнат. Забезпечення на 100% дітей та молоді з особливими потребами якісними та інклюзивними освітніми послугами			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення сприятливих умов для навчального процесу, підвищення енергоефективності будівель навчальних закладів, зменшення витрат на їх утримання, внутрішнє оздоблення приміщень згідно з їх функціональним призначенням, поліпшення якості та умов харчування дітей, оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти, створення безпечних умов для дітей під час освітнього процесу			
9. Основні заходи технічного завдання	Капітальний ремонт та реконструкція будівель, дахів, мереж опалення, їдалень. Придбання технологічного обладнання, меблів. Облаштування спортивних майданчиків. Створення ресурсних кімнат у закладах загальної середньої освіти			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	74125,0	74125,0	74125,0	222375,0
державний бюджет, у т.ч.:	56750,0	56750,0	56750,0	170250,0
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	<i>43750,0</i>	<i>43750,0</i>	<i>43750,0</i>	<i>131250,0</i>
обласний бюджет	13000,0	13000,0	13000,0	39000,0
місцевий бюджет	4375,0	4375,0	4375,0	13125,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	3.26.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція та ремонт закладів соціального захисту у Дніпропетровській області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.С.2. Розвиток громад (освітня, культурна та інші сфери життєдіяльності громади), зокрема, на засадах партнерства			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В області функціонує 191 заклад соціального захисту населення, у т.ч. 59 територіальних центрів соціального обслуговування, 103 центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, 19 будинків-інтернатів, 6 центрів обліку бездомних осіб, 2 Державні центри			

	комплексної реабілітації, 2 притулки. У переважній кількості цих закладів, які розташовані у громадах області, упродовж тривалого часу не проводився ремонт, реконструкція та модернізація приміщень, систем теплопостачання, покрівлі, вікон, дверей, фасадів, інженерних комунікацій тощо			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво, реконструкція та ремонт 100 закладів соціального захисту			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення якісного соціального рівня та якості життя, соціального захисту малозабезпечених, пільгових верств населення, учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщених осіб, їх соціалізації та соціальної безпеки у суспільстві			
9. Основні заходи технічного завдання	Капітальний ремонт та реконструкція будівель, дахів, мереж опалення, їдалень. Придбання технологічного обладнання, меблів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	383296,9	350912,8	326368,9	1060578,6
державний бюджет, у т.ч.:	38329,7	35091,3	32636,9	106057,9
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	38329,7	35091,3	32636,9	106057,9
обласний бюджет	76659,4	70182,6	65273,8	212115,7
місцевий бюджет	268307,8	245639,0	228458,2	742405,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 3. Забезпечення якісних умов життя
Проекти напряму 3.D. Підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії

1. Номер технічного завдання	3.27.
2. Назва технічного завдання	Побудова сучасної регіональної системи публічного управління
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.D.1. Розвиток електронного урядування та інформатизації суспільства
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Недостатній рівень стандартизації діяльності, пов'язаної з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, слаборозвинута інфраструктура інформатизації окремих територій області та низькі показники якості доступу до мережі Інтернет у розрізі окремих міст і районів області

7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	95% закладів соціальної інфраструктури та місцевих органів влади підключені до ширококутного доступу до мережі Інтернет; 40 тис. мешканців пройшли програму цифрової грамотності; 100% забезпечення функціонування існуючих регіональних систем			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Побудова сучасної регіональної системи публічного управління, отримання громадянами рівного якісного доступу до послуг, що надаються закладами соціальної інфраструктури, та підвищення ступеня інтегрованості області у світовий інформаційний простір			
9. Основні заходи технічного завдання	Розвиток системи електронного документообігу. Упровадження та технічна підтримка типового програмного комплексу „Система реєстрів управління територіальною громадою”. Створення офіційних сайтів місцевих органів влади на регіональній платформі порталів ОБВ/ОМС. Розвиток та підтримка програмного комплексу „Регіональний Віртуальний офіс електронних адміністративних послуг Дніпропетровської області”. Створення телекомунікаційної інфраструктури ширококутного доступу до інтернету у сільській місцевості Дніпропетровської області. Сприяння навчання на державному порталі „ДІА. Цифрова освіта”			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	117700,0	123700,0	123700,0	365100,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	101400,0	107200,0	107200,0	315800,0
місцевий бюджет	8800,0	9000,0	9000,0	26800,0
інші джерела	7500,0	7500,0	7500,0	22500,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.28.
2. Назва технічного завдання	Реалізація проєктної моделі розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів) Дніпропетровської області
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.D.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг)
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Дніпропетровська область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Повільний темп утворення нових ЦНАПів у ОТГ порівняно з активною динамікою формування таких спроможних громад у області. Значна віддаленість

	окремих ЦНАПів від мешканців підпорядкованих територій			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Відкриття нових сучасних ЦНАПів не менш, ніж у 50 громадах області, створення не менше 70 їх територіальних підрозділів і віддалених робочих місць адміністраторів			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення територіальної доступності ЦНАПів для мешканців області в межах 30 км/30хв.			
9. Основні заходи технічного завдання	Відкриття нових сучасних ЦНАПів у ОТГ регіону з розвинутою мережею територіальних підрозділів і віддалених робочих місць адміністраторів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	25000,0	40000,0	65000,0	130000,0
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	25000,0	40000,0	65000,0	130000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.29.
2. Назва технічного завдання	Створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЦНАПах регіону
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.Д.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг)
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Дніпропетровська область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Невідповідність ресурсного забезпечення частини ЦНАПів регіону вимогам чинного законодавства щодо створення належних умов для обслуговування осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	100% відповідність усіх ЦНАПів області законодавчо встановленим вимогам щодо створення належних умов для обслуговування осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення безперешкодного доступу до приміщень ЦНАПів та послуг, що у них надаються, особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення

9. Основні заходи технічного завдання	Забезпечення належних умов для перебування та обслуговування у ЦНАПах регіону осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Запровадження спеціалізованих технічних рішень для якісного обслуговування осіб з інвалідністю у таких центрах			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	2000,0	3000,0	3000,0	8000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	2000,0	3000,0	3000,0	8000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	3.30.			
2. Назва технічного завдання	Запровадження дієвих механізмів надання якісних та доступних адміністративних послуг мешканцям регіону			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.D.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг)			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Дніпропетровська область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Наявна диспропорція у кількості видів адміністративних послуг, що надаються громадянам і суб'єктам господарювання через ЦНАПи, утворені у містах та сільських населених пунктах			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Середня кількість видів адміністративних послуг, що надаються через ЦНАПи області – 200			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Максимальне скорочення грошових та часових витрат громадян і суб'єктів господарювання на отримання адміністративних послуг. Позиціонування ЦНАПів у суспільстві як „супермаркету послуг”			
9. Основні заходи технічного завдання	Розширення спектра найзапитуваніших серед населення адміністративних послуг у ЦНАПах регіону, що надаються за принципом „супермаркету послуг”			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	5000,0	5000,0	10000,0	20000,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				

обласний бюджет				
місцевий бюджет	5000,0	5000,0	10000,0	20000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	3.31.			
2. Назва технічного завдання	Організація сервісного обслуговування кожного мешканця регіону, перехід до нової системи надання високоякісних, доступних, прозорих адміністративних послуг			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.4. Забезпечення розвитку інфраструктури та цифрова трансформація регіонів. 1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 3.D.2. Підвищення якості надання адміністративних послуг (е-послуг)			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Дніпропетровська область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Недостатній рівень стандартизації щодо роботи ЦНАПів та відсутність уніфікованих механізмів надання адміністративних послуг мешканцям регіону			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	80% позитивних відгуків від громадян і суб'єктів господарювання щодо роботи кожного ЦНАПу регіону			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Досягнення високого стандарту якості обслуговування та рівня надання адміністративних послуг населенню регіону			
9. Основні заходи технічного завдання	Запровадження багатоканальної системи оцінки якості обслуговування у ЦНАПах області			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	500,0	200,0	200,0	900,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	500,0	200,0	200,0	900,0
місцевий бюджет				
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 4. Розвиток людського потенціалу

Проекти напряму 4.А. Формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу

1. Номер технічного завдання	4.1
2. Назва технічного завдання	Проект „ЕХАМ Дніпро” – зовнішнє управління підготовки професійних кадрів на підприємствах”
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу

4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.А.1. Розвиток сучасної високоякісної системи освіти, у тому числі професійної, вищої освіти та науки			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Проєкт передбачає усунення основного недоліку традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників – розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищенням якості підготовки кадрів з урахуванням вимог роботодавців у рамках організаційно-відмінних форм навчання. Проєкт реалізовуватиметься навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області разом з Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини у рамках реалізації глобального українсько-німецького проєкту „Розвиток соціального діалогу в Дніпропетровському регіоні”			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості професійної підготовки майбутнього робітника через залучення сучасного промислового обладнання			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підготовка кваліфікованих робітників, здатних до самореалізації, швидкого реагування до потреб ринку праці, активної участі у соціально-економічних і культурних процесах регіону та країни. Зменшення витрат на підготовку			
9. Основні заходи технічного завдання	Проєкт передбачає: широке впровадження у практику роботи ПТУ елементів дуального навчання; розвиток наставництва на виробництві; профорієнтацію, у тому числі за програмами „Школа економіки” для старшокласників та „MINIPHINOMENTA” для початкових класів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3330,4	3141,4	4901,5	11373,3
<i>державний бюджет, у т.ч.:</i>	65,2	155,2	149,1	369,5
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	3265,2	2986,2	4752,4	11003,8
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.2.
2. Назва технічного завдання	Проєкт „Дуальна освіта в дії”
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.А.1. Розвиток сучасної високоякісної системи освіти, у тому числі професійної, вищої освіти та науки

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Криворізький, Широківський райони			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	<p>Мета впровадження елементів дуальної форми навчання – подолання диспропорції між пропозицією щодо надання освітніх послуг професійно-технічними навчальними закладами та запитом роботодавців щодо структури навчально-виробничого процесу, змісту й обсягу навчальних планів і програм, якості підготовки робітничих кадрів, надання можливості мобільно реагувати на зміни виробничих технологій та модернізувати зміст професійної освіти, урахувати вимоги конкретних підприємств, установ, організацій – замовників робітничих кадрів при організації навчально-виробничого процесу.</p> <p>Упровадження елементів дуальної форми навчання базується на поєднанні у навчальному процесі професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки в обсягах 30% (40%) теоретичних занять до 70% (60%) практичних занять</p>			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості професійної підготовки майбутнього робітника через залучення сучасного промислового обладнання			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>Зменшення відтоку кваліфікованих робітників за кордон.</p> <p>Зменшення рівня безробіття серед молоді</p>			
9. Основні заходи технічного завдання	Виробниче навчання та виробнича практика здійснюється безпосередньо в умовах виробництва з використанням матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу підприємства, що надає можливість учням одночасно з навчанням у професійно-технічному навчальному закладі опанувати обрану професію безпосередньо на виробництві			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	1377,0	2025,0	3040,2	6442,2
державний бюджет, у т.ч.:	51,0	75	112,6	238,6
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	1326,0	1950,0	2927,6	6203,6
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	4.3.			
2. Назва технічного завдання	Підтримка самозайнятості населення на селі, сприяння створенню малих підприємств у сільській місцевості			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.А.2. Розвиток кадрового потенціалу			

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	<p>Мета проєкту полягає у подоланні проблеми відтоку населення, особливо молоді, з сільських громад. Необхідно підготувати інформаційні матеріали та тренінги для популяризації цих знань та навчання команди тренерів, які будуть спроможні провести навчання з метою передачі цієї інформації заінтересованим людям.</p> <p>Окрім навчальних потреб, людям, які виявили бажання працювати у селі на основі самозайнятості, також необхідно надати технічну допомогу для того, щоб підвищити їх спроможність в успішному веденні власного господарства, а у перспективі – підготовці бізнес-планів, започаткуванні власного бізнесу, веденні підприємницької діяльності.</p> <p>Молоді підприємці також мають пройти навчання на місцях та отримати необхідні консультації, підтримку, коли будуть започатковувати власний бізнес, для того, щоб вони могли подолати труднощі, які виникають на початку створення справи.</p> <p>Успішні приклади започаткування бізнесу мають набути розголосу, аби підвищити обізнаність населення сільських районів області про можливості для розвитку підприємництва</p>
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>Створення 2000 нових робочих місць на селі, у тому числі для жінок.</p> <p>Близько 500 тисяч мешканців сільських громад області будуть отримувачем вигод від реалізації проєкту</p>
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>Підвищення самозайнятості молоді та безробітного працеспроможного населення у сільській місцевості, у тому числі жінок.</p> <p>Створення умов для підвищення доходів населення, яке живе у сільських громадах області</p>
9. Основні заходи технічного завдання	<p>За участю регіональних та місцевих органів влади, міжнародних донорів, сільськогосподарських дорадчих служб, професійно-технічних училищ, шкіл, центрів зайнятості, громадських організацій та їх об'єднань:</p> <p>проведення дослідження та підготовки аналітичного висновку щодо нових потенційних можливостей для самозайнятості та ведення бізнесу на селі;</p> <p>підготовка та здійснення аналізу потреб у навчанні/послугах (дослідження, аналіз, звіт);</p> <p>розроблення методології, навчального плану;</p> <p>проведення процедури вибору надавачів послуг;</p> <p>підготовка та проведення рекламних заходів, спрямованих на підвищення заінтересованості працездатного населення, малих товаровиробників у взятті участі у тренінгах;</p> <p>проведення навчання на місцях та надання технічних консультацій заінтересованим людям;</p> <p>організація тренінгів/надання послуг та проведення тренінгів відповідно до виявлених можливостей (включаючи управлінські, маркетингові, фінансові</p>

	та юридичні питання щодо збільшення самозайнятості сільського населення, створення та управління МСП) тощо			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	652,1	816,9	1113,3	2582,3
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	200,0	289,2	425,1	914,3
інші джерела	452,1	527,7	688,2	1668,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.4.			
2. Назва технічного завдання	Створення та підтримка сімейних молочних ферм на території області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капітал. 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.А.2. Розвиток кадрового потенціалу			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Підтримка самозайнятості населення на селі, сприяння розвитку індивідуального підприємництва у сільській місцевості			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення 35 сімейних ферм, установлення охолоджувачів молока та визначення пунктів прийому, поблизу яких буде об'єднано 350 членів домогосподарств, що будуть самозайнятими та організованими у сільськогосподарський кооператив та додатково збільшать здачу продукції до 5000 літрів молока щодня			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Розширення економічної інфраструктури сільського регіону шляхом створення сімейних молочних ферм із заготівлі та збирання молока у територіальних громадах для забезпечення якісними молочними продуктами, збільшення прибутків сільських родин на 20% завдяки продажу молока			
9. Основні заходи технічного завдання	Будівництво та реконструкція тваринницьких приміщень, організація проведення збирання та реалізації молочної продукції, забезпечення заготівлі якісних кормів, упровадження нових тренінгових програм, відкриття мініцеку з переробки молочних продуктів (потужність переробки 2 т на день), зміцнення кооперативу з залученням нових членів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	5582,0	5776,0	1567,0	12925,0
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	558,2	577,6	156,7	1292,5
місцевий бюджет	2511,9	2599,2	705,2	5816,3

інші джерела	2511,9	2599,2	705,2	5816,3
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				
1. Номер технічного завдання	4.5.			
2. Назва технічного завдання	Поліпшення благоустрою території громад шляхом самоорганізації мешканців			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.А.3. Підвищення громадської активності мешканців			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Метою проєкту є перепланування існуючих площ, скверів на сучасний лад з елементами культурної спадщини українського народу. Улаштування альтанок, фонтанів, пам'ятників історії рідного краю, заміна застарілих освітлювальних приладів на сучасні енергозбережні на базі світлодіодів. Це дасть змогу у подальшому зменшити витрати на оплату за електроенергію та позбутися додаткових витрат на обслуговування мережі. У результаті отриманого якісного дозвілля населення матиме змогу зберегти своє здоров'я, зняти соціальну напругу			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Проведення 65 заходів із благоустрою території громад			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Отримання населенням якісного дозвілля. Залучення молоді до фізичної культури та спорту та відволікання її від „вулиці”. Залучення максимально можливого числа молодих людей до систематичних занять спортом. Поліпшення стану здоров'я мешканців району (підвищення імунітету, запобігання захворювань, підтримка високої працездатності) за рахунок підвищення доступності та якості занять фізичною культурою та спортом. Виявлення у мешканців схильності й можливості надалі поглиблено займатися обраним видом спорту, виховання стійкого інтересу і потреби до систематичних занять спортом			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення інвентаризації об'єктів. Світлотехнічний інжиніринг. Проведення реставраційно-відновлювальних робіт. Установлення освітлювальних приладів. Улаштування малих архітектурних форм			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	3175,0	4419,3	5793,1	13387,4
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	350,6	412,1	488,7	1251,4
місцевий бюджет	1368,2	1829,3	2540,5	5738,0

інші джерела	1456,2	2177,9	2763,9	6398,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Програма 4. Розвиток людського потенціалу
Проекти напряму 4.В. Здоровий та культурний розвиток населення

1. Номер технічного завдання	4.6.			
2. Назва технічного завдання	Проведення культурно-мистецьких заходів: концертів, фестивалів, вистав театрів, виставок, майстер-класів, семінарів для всебічного розвитку творчих здібностей			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 1.6. Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.1. Розвиток культури та збереження об'єктів культурної спадщини			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Українська мова як державна неналежно застосовується у галузях права, освіти, культури, засобах масової інформації. Зниження рівня читацької активності громадян як визначального чинника розвитку особистості. Потребує: створення належних умов для розвитку культури, забезпечення творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня та естетичного виховання громадян, ефективного підвищення культурно-масової роботи, організація дозвілля			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Залучення населення області до змістовного дозвілля в області. Розвиток культурно-мистецького потенціалу. Охоплення заходами 70 тис. осіб та більше. Розширення функціонування української мови у засобах масової інформації, сфери культури, освіти та науки			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Підвищення якості культурного продукту. Реалізація конституційних прав населення області на доступні послуги у сфері культури			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення культурно-мистецьких заходів: концертів, фестивалів, вистав театрів, виставок, майстер-класів, семінарів			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	4434,8	5861,0	25082,5	35378,2
державний бюджет, у т.ч.:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет	925,8	1223,6	5236,4	7385,9
місцевий бюджет	1157,3	1529,5	6545,5	9232,3
інші джерела	2351,6	3107,9	13300,5	18760,1
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.7.			
2. Назва технічного завдання	Реставрація, реконструкція та капітальні ремонти закладів культури у територіальних громадах Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 1.6. Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.1. Розвиток культури та збереження об'єктів культурної спадщини			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Розвитку духовності та естетичному вихованню населення у Дніпропетровській області сприяє 14 професійних театрів, Будинок органної та камерної музики, Дніпропетровська філармонія, 654 бібліотеки, 544 клубних заклади, 29 музеїв. Більшість цих об'єктів потребує реставрації або реконструкції, а у деяких випадках і капітального ремонту			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Реставрація, реконструкція та капітальні ремонти 70 закладів культури щороку			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Збереження культурної спадщини України на території області та створення умов для забезпечення культурного дозвілля			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації на проведення робіт у закладах культури. Виконання реставрації, реконструкції та ремонту будівель закладів культури			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	70296,9	96210,7	166913,4	333421,0
державний бюджет, у т.ч.:	14059,4	19242,1	33382,7	66684,2
державний фонд регіонального розвитку	9841,6	13469,5	23367,9	46678,9
обласний бюджет	28118,8	38484,3	66765,4	133368,4
місцевий бюджет	28118,8	38484,3	66765,4	133368,4
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.8.			
2. Назва технічного завдання	Створення виставкового, концертного та спортивного центру „Метеор”			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України 2.1. Розвиток людського капіталу 2.3. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля			

5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Дніпро			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	<p>На території Дніпропетровської області та південного сходу України відсутні спортивно-розважальні об'єкти, здатні задовольнити існуючі потреби на ринку професійного спорту, виставкової діяльності, креативних індустрій та розваг. Найбільші міста у радіусі 300 км навколо обласного центру (Полтава, Кропивницький, Кривий Ріг, Запоріжжя, Миколаїв, Херсон) потребують створення міжрегіонального багатофункціонального Центру, здатного задовольнити значний попит ринку на цей вид послуг (проведення виставок, концертів, змагань, фестивалів тощо). Відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 16 серпня 2019 року № 493-17/VII цілісний майновий комплекс Універсальний видовищно-спортивний палац „Метеор” переданий до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Дніпропетровської області</p>			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>Період окупності – 10 років. NPV – 108 млн дол. США. IRR – 10%. EBIDTA – 174 млн дол. США</p>			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>Підвищення ділової привабливості регіону, стійка комунікація та кооперація підприємств України та міжнародних партнерів (форуми, конференції, експозиції). Пожвавлення спортивного життя південного сходу України, створення необхідних умов для проведення масштабних подій (чемпіонати та змагання). Активний розвиток креативних індустрій та розважальної інфраструктури регіону та країни у цілому (концерти, фестивалі, виставки тощо)</p>			
9. Основні заходи технічного завдання	<p>Проєктом передбачається модернізація існуючих (71681 кв. м) і будівництво нових майданчиків (245 525 кв. м) для проведення змагань з легкої атлетики, тенісу, волейболу, футболу, плавання</p>			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	600000,0	500000,0	500000,0	1600000,0
державний бюджет, у т.ч:				
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>				
обласний бюджет				
місцевий бюджет				
інші джерела	600000,0	500000,0	500000,0	1600000,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)	<p>Номенклатура будівель: будівля демонстраційного блоку – 23380,6 м²; будівля блоку допоміжних приміщень – 3606,4 м²; будівля тренувального блоку – 5931,4 м²; складські приміщення – 105,3 м²; касові приміщення – 77 м²; прибудова – 16 м². Загальна площа будівель – 33116,7 м²</p>			

1. Номер технічного завдання	4.9.			
2. Назва технічного завдання	Будівництво, реконструкція та ремонт спортивних об'єктів у територіальних громадах Дніпропетровської області			
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу			
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля			
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область			
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	В області функціонує розвинена мережа спортивних споруд, дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спортклубів (81 стадіон, 56 плавальних басейнів, 1245 спортивних залів, 392 стрілецьких тири, 1443 приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять з них 5911 спортивних майданчиків та гімнастичних містечок, 6 кінно-спортивних баз, 9 споруд зі штучним льодом та інші). Через зростаючу популярність у шкільному та молодіжному середовищі комп'ютерних ігор переважна більшість дітей і підлітків залишаються неохопленими фізкультурно-оздоровчими заходами. Не менш важливою причиною є відсутність на території більшості громад безкоштовних сучасних стадіонів та сучасних спортивних споруд			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Будівництво та реконструкція 350 спортивних об'єктів у всіх громадах області			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Забезпечення умов для спортивного виховання молоді та культурного дозвілля населення. Завдяки втіленню проєкту на території громад будуть діяти багатофункціональні спортивні стадіони, у тому числі для осіб з обмеженими можливостями. Облаштування місць для глядачів дозволить проводити спортивні змагання та культурно-масові заходи як місцевого, так і районного масштабу			
9. Основні заходи технічного завдання	Розроблення проєктно-кошторисної документації для проведення робіт на об'єктах спорту. Виконання будівництва, реконструкції, ремонту спортивних комплексів, стадіонів та інших спортивних споруд			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	177762,0	76587,4	72566,5	326915,9
державний бюджет, у т.ч.:	35552,4	15317,5	14513,3	65383,2
державний фонд регіонального розвитку	24886,7	10722,2	10159,3	45768,2
обласний бюджет	71104,8	30635,0	29026,6	130766,4
місцевий бюджет	71104,8	30635,0	29026,6	130766,4
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.10.
2. Назва технічного завдання	Реконструкція гідротехнічних споруд веслувального каналу та воднолижного стадіону бази олімпійської підготовки комунального підприємства „Водно-спортивний комбінат” у м. Дніпрі
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	м. Дніпро, уся область, уся країна
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Реалізація проєкту вирішує такі важливі проблеми: створення спортивної інфраструктури для занять фізичною культурою і спортом, яка відповідає міжнародним стандартам; створення умов для формування здорового населення; поліпшення стану рекреаційних зон (упровадження заходів щодо поліпшення екологічного стану басейну р. Дніпро та малих річок)
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	На 30% збільшиться кількість змагань та навчально-тренувальних зборів, що проводяться на спортивних спорудах водноспортивного комбінату (будуть створені умови для проведення змагань, як всеукраїнського, так і міжнародного рівня). Завдяки створенню якісних умов для учбово-тренувального процесу, до 2023 року може бути підготовлено 35 майстрів спорту України, 12 майстрів спорту України міжнародного класу та понад 20 чемпіонів та призерів міжнародних змагань з веслувальних та воднолижного видів спорту
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Рівень спортивного об'єкта – веслувальний канал та воднолижний стадіон буде приведено до міжнародних стандартів, поліпшиться доступність спортивних об'єктів для відвідування населенням змагань з воднолижного та веслувальних видів спорту. Завдяки поліпшенню проточності води у Мандриківській затоці поліпшиться й екологічний стан р. Дніпро, що буде сприяти екологічному оздоровленню басейну р. Дніпро та поліпшенню якості питної води
9. Основні заходи технічного завдання	Робочим проєктом для здійснення наскрізного водообміну Мандриківської затоки передбачається спрямувати у неї потік води з основного русла р. Дніпро. Відповідно до проєктно-кошторисної документації основними етапами робіт є:

	устрій хвилеломів і струменеспрямовуючих дамб – 716 тис. м ³ ; намивання території фінішної зони веслувального каналу та подовження внутрішньої коси обвідного каналу – 305 тис. м ³ ; берегоукріплення каналів – 10,2 км; будівництво автодорожнього мосту, двох водопропускних споруд та водопропускного шлюзу			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	65149,4	200000,0	200000,0	465149,4
державний бюджет, у т.ч.:	58634,4	180000,0	180000,0	418634,4
<i>державний фонд регіонального розвитку</i>	58634,4	180000,0	180000,0	418634,4
обласний бюджет				
місцевий бюджет	6515,0	20000,0	20000,0	46515,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.11.
2. Назва технічного завдання	Створення місцевих центрів фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.2. Розвиток фізичної культури та спорту, дозвілля
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область
6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Відповідно до Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року „Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація” одним із провідних суб'єктів реалізації заходів, спрямованих на підвищення рухової активності населення й занять фізичною культурою та спортом є центри фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх” На цей час забезпеченість зазначеними закладами у Дніпропетровській області становить лише 23% від необхідної кількості. Відсутність системної фізкультурно-спортивної роботи з населенням призводить до збільшення захворюваності, зниження працездатності, зростання проявів асоціальної та девіантної поведінки підростаючого покоління та ін. Проєкт передбачає вжиття комплексу заходів щодо створення мережі комунальних закладів центрів фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Очікується, що створеними комунальними закладами „Спорт для всіх” буде щорічно проводитись щонайменше 500 спортивних заходів, у яких візьмуть участь близько 40 тис. учасників

8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	<p>На місцевому рівні будуть систематично проводитися фізкультурно-оздоровчі заходи; за місцем проживання та відпочинку населення надаватимуться доступні та якісні фізкультурно-спортивні послуги;</p> <p>буде забезпечуватися проведення моніторингу стосовно рівня фізичного здоров'я різних груп населення та залучення громадян до занять масовим спортом;</p> <p>на місцевому рівні здійснюватиметься інформаційно-пропагандистська діяльність з питань фізичної культури та спорту, здорового способу життя;</p> <p>буде забезпечено розвиток та зміцнення матеріально-технічної бази для фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання та активного відпочинку населення</p>			
9. Основні заходи технічного завдання	<p>Створення органами місцевого самоврядування Дніпропетровської області відповідних комунальних закладів, які будуть опікуватися активним залученням місцевого населення до занять фізичною культурою та спортом.</p> <p>Передача на баланс створених комунальних закладів об'єктів спортивної інфраструктури, Підбір фахівців та укомплектування штату кваліфікованих спеціалістів за напрямом – фізична культура та спорт</p>			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	27000,0	28000,0	29000,0	84000,0
державний бюджет, у т.ч:				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	27000,0	28000,0	29000,0	84000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.12.
2. Назва технічного завдання	Створення молодіжних центрів (просторів, ХАБів)
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України. 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.3. Підвищення ефективності реалізації державної молодіжної та сімейної політики
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Проект передбачає вжиття комплексу заходів щодо реалізації потреб молоді Дніпропетровської області у будівництві або створенні на базі існуючих об'єктів інфраструктури молодіжних центрів. В області проживає більше 860000 молоді, при цьому мережа існуючих молодіжних центрів налічує лише 18 центрів. Ураховуючи територіальну специфіку регіону, існуючі молодіжні центри охоплюють лише 1% від загальної кількості молоді			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Використовуючи рекомендації Кабінету Міністрів України щодо моделювання мереж надання публічних сервісів та послуг, у Дніпропетровській області необхідно створити 300 закладів молодіжної інфраструктури (молодіжних центрів/просторів/ХАБів)			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Створення сучасної молодіжної інфраструктури у вигляді мережі молодіжних центрів (молодіжних просторів) на базі існуючих закладів культури, освіти та інших приміщень комунальної власності дасть можливість розширити можливості у роботі з молоддю у громадах та безпосередньо у населених пунктах			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення ремонтних робіт у приміщеннях об'єктів інфраструктури (заклади культури, освіти, інші приміщення комунальної та приватної форм власності) населених пунктів та оснащення цих об'єктів сучасним обладнанням, яке дозволить комфортно впроваджувати молодіжну роботу			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	5000,0	10000,0	11000,0	26000,0
державний бюджет, у т.ч:				
обласний бюджет				
місцевий бюджет	5000,0	10000,0	11000,0	26000,0
інші джерела				
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

1. Номер технічного завдання	4.13.
2. Назва технічного завдання	Проект „Молодіжна робота в ОТГ”
3. Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, якому відповідає технічне завдання	1.5. Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору на території України 2.1. Розвиток людського капіталу
4. Номер і назва завдання з відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає технічне завдання	Завдання 4.В.3. Підвищення ефективності реалізації державної молодіжної та сімейної політики
5. Територія, на яку матиме вплив реалізація проєктів за технічним завданням	Уся область

6. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано технічне завдання	Причини виникнення проблеми: відсутність ефективних механізмів формування та реалізації державної молодіжної політики; брак комунікацій з громадянським суспільством щодо питань молоді; недостатні зусилля держави у сфері розвитку молодих людей, формування їх активної громадянської позиції; недостатня нормативно-правова урегульованість молодіжної політики; недостатній рівень гармонізації законодавства й управлінських практик у сфері молоді з законодавством та кращими практиками держав Європейського Союзу та інших розвинутих держав; відсутність єдиних стандартів щодо процесів, суб'єктів, їх компетенції та повноважень, якості діяльності у молодіжній сфері			
7. Очікувані кількісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Для ефективної організації молодіжної роботи необхідно створити спільноту молодіжних працівників. Кількість працівників доцільно визначити із розрахунку один працівник на 2000 молодих людей. Станом на 01 січня 2018 року в області мешкає трохи більше 860000 осіб віком 14 – 35 років. Відповідно, необхідна кількість молодіжних працівників має становити 430 осіб			
8. Очікувані якісні результати від реалізації проєктів на виконання технічного завдання	Навчання молодіжних працівників дозволить більш ефективно використовувати кадровий потенціал працівників бюджетної сфери та громадських організацій. Це дозволить більш ефективно впроваджувати молодіжну політику, особливо в об'єднаних територіальних громадах			
9. Основні заходи технічного завдання	Проведення тренінгів, семінарів, форумів та інших заходів неформальної освіти за державною програмою „Молодіжний працівник”, а також іншими програмами, спрямованих на підвищення компетенцій осіб, які працюють з молоддю (молодіжних працівників)			
10. Обсяг фінансування технічного завдання, тис. грн:	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Усього
Усього, у т.ч.	480,0	535,0	590,0	1605,0
державний бюджет, у т.ч.:	50,0	55,0	60,0	165,0
обласний бюджет	360,0	400,0	440,0	1200,0
місцевий бюджет	50,0	55,0	60,0	165,0
інші джерела	20,0	25,0	30,0	75,0
11. Інша інформація щодо технічного завдання (у разі потреби)				

Керуючий справами
виконавчого апарату
обласної ради

А. МАРЧЕНКО